

Prima pagină > Dreptul familiei și succesiunea > Răspunderea părintească - încredințarea copilului și dreptul de vizită

Răspunderea părintească - încredințarea copilului și dreptul de vizită

Răspunderea părintească se referă la toate drepturile și obligațiile față de un copil și față de patrimoniul acestuia. Deși pot exista diferențe de la un stat membru la altul, conceptul include, de obicei, custodia (încredințarea) și drepturile de vizită. Dacă sunteți un cuplu internațional în curs de separare și aveți unul sau mai mulți copii, va trebui să cădeți de acord asupra încredințării acestuia/acestora.

Punctul de pornire

Ce presupune încredințarea copiilor? Ce înseamnă drept de vizită?

Atât timp cât părinții locuiesc împreună, de obicei ei dețin în comun autoritatea părintească asupra copiilor lor. Cu toate acestea, în cazul în care părinții divorțează sau se despart, aceștia trebuie să decidă modul în care își exercită această autoritate în viitor.

Părinții pot decide ca locuința copilului să fie în mod alternativ la fiecare din părinți sau că acesta va locui doar cu unul dintre părinți. În acest din urmă caz, celălalt părinte, de obicei, are dreptul să-și viziteze copilul în anumite momente.

Dreptul de încredințare include și alte drepturi și obligații legate de educația și îngrijirea copilului, inclusiv dreptul de a avea grijă de copil și de patrimoniul său. Părinții au, de obicei, autoritatea părintească asupra unui copil, însă în cazul copiilor plasați, instituția la care copilul este încredințat deține autoritatea părintească asupra acestuia.

Cine decide în legătură cu încredințarea copiilor și dreptul de vizită?

Părinții pot decide cu privire la aceste aspecte de comun acord. Un mediator sau un avocat poate ajuta părinții să ajungă la un acord. Puteți găsi un mediator dacă faceți clic pe linkul din partea de jos a paginii.

În cazul în care părinții nu pot ajunge la un acord ar putea fi nevoiți să se adreseze instanței. Instanța poate decide ca ambii părinți să aibă autoritatea părintească asupra copilului (custodie în comun) sau ca unul dintre părinți să aibă autoritatea părintească (custodie unică). În cazul în care un singur părinte are custodia, instanța poate decide cu privire la dreptul de vizită pentru celălalt părinte.

În cazul unui cuplu internațional, normele UE determină instanța care are competență să soluționeze cauza. Puteți găsi instanța competentă dacă faceți clic pe linkul din partea de jos a paginii.

Obiectivul principal este acela de a evita ca ambii părinți să sesizeze instanțe în propria lor țară și ca două hotărâri să fie pronunțate în același caz. Principiul este că instanța competentă este cea din țara în care copilul își are reședința obișnuită.

Hotărârea instanței va fi executată în altă țară din UE?

Prin intermediul unui mecanism de recunoaștere și executare a hotărârilor judecătorești se asigură faptul că hotărârea instanței este aplicată în alte țări din UE, odată ce acesta a fost pronunțată. Astfel se înlesnește exercitarea autorității părintești de către titularii acesteia.

În special, o hotărâre privind drepturile de vizită va fi recunoscută într-un alt stat membru al UE, fără să fie nevoie de nicio procedură specială, sprijinindu-se astfel relația dintre copil și ambii părinți.

Care sunt normele UE care se aplică?

Regulamentul Bruxelles IIa reglementează chestiunile transfrontaliere între copii și părinți. Aceste reguli se aplică, de asemenea, tuturor copiilor, indiferent dacă sunt născuți din căsătorie sau în afara căsătoriei. Regulamentul Bruxelles IIa reprezintă piatra de temelie a cooperării judiciare în UE în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești. Regulamentul se aplică de la 1 martie 2005 în toate statele membre, cu excepția Danemarcei.

Pentru informații detaliate de la nivel național, selectați drapelul țării care vă interesează.

Linkuri utile

[Găsirea unui mediator](#)

[Găsirea instanței competente](#)

[Citiți broșura](#)

[The Vulnerable](#)

Ultima actualizare: 25/11/2021

Această pagină este administrată de Comisia Europeană. Informațiile de pe această pagină nu reflectă în mod necesar poziția oficială a Comisiei Europene. Comisia nu își asumă nici o răspundere în legătură cu oricare din informațiile sau datele conținute în prezentul document sau la care acesta face referire. Vă rugăm să consultați avizul juridic în legătură cu normele privind drepturile de autor în cazul paginilor de internet ale Comunității Europene.

Răspunderea părintească - Belgia

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Autoritatea părintească reprezintă un mecanism legal de protejare și reprezentare a copiilor până când aceștia ating vârsta majoratului sau devin independenți. Aceasta vizează atât persoana, cât și bunurile copilului. Autoritatea părintească este reglementată de articolele 371-387 *ter* și articolul 203 din Codul civil.

Autoritatea părintească este exercitată automat de părinții legali ai copilului, și anume acele persoane care sunt considerate ca atare de lege pe fondul unei legături de paternitate, de maternitate sau de co-maternitate stabilite prin legătură de sânge, adopție sau lege. Dacă părinții biologici nu sunt recunoscuți prin lege ca fiind părinți legali, aceștia nu sunt titulari ai autorității părintești.

Copiii rămân sub autoritatea mamei și a tatălui până când ating vârsta majoratului (18 ani) sau devin independenți. Deciziile privind condițiile de trai, întreținere, sănătate, supraveghere, educație, formare sau dezvoltare a copilului sunt în sarcina părinților (articolul 203 din Codul civil).

Printre diferitele aspecte ale autorității părintești, se face o distincție între autoritatea asupra persoanei copilului, gestionarea bunurilor copilului și anumite prerogative ale autorității părintești. Autoritatea asupra persoanei copilului poate fi divizată în „custodie”, care constă în „a locui” împreună cu copilul (și anume, îngrijirea copilului, supravegherea copilului și luarea deciziilor educaționale legate de prezența copilului la părinți); și dreptul la educație, care presupune luarea deciziilor în ceea ce privește întreținerea, educația și formarea copilului. În ceea ce privește gestionarea bunurilor copilului, se face o distincție între dreptul de a administra bunurile copilului și uzul legal al acestora. Prerogativele speciale presupun puterea de decizie a părinților în ceea ce privește căsătoria, adopția și independența copilului.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

În mod normal, autoritatea părintească asupra persoanei copilului minor este exercitată în comun de către cei doi părinți ai copilului. Indiferent dacă părinții locuiesc împreună sau nu, dacă sunt căsătoriți sau nu, din momentul în care s-a stabilit filiația între copil și fiecare dintre părinții săi, aceștia exercită (în comun) diferitele prerogative ale autorității părintești (articolele 373 și 374 din Codul civil).

În cazul în care nu s-a stabilit filiația copilului fie față de tată, fie față de mamă sau dacă unul dintre aceștia a decedat, este dispărut sau incapabil de a-și manifesta voința, celălalt părinte exercită singur autoritatea părintească.

În ceea ce privește terții (care acționează cu bună-credință), se prezumă faptul că fiecare părinte acționează sub rezerva consimțământului exprimat de celălalt părinte în contextul exercitării unei acțiuni în materie de autoritate părintească în mod individual (articolul 373 din Codul civil).

În cazul în care părinții nu reușesc să ajungă la un acord în ceea ce privește modul de organizare a condițiilor de trai ale copilului, deciziile importante privind sănătatea, educația, formarea și timpul liber al copilului sau aspecte de natură religioasă sau filosofică, sau în cazul în care se consideră că un anumit acord contravine intereselor copilului, instanța specializată în dreptul familiei (*tribunal de la famille*) poate încredința exercițiul exclusiv al autorității părintești unuia dintre părinți.

În acest caz, în conformitate cu dispozițiile prevăzute, celălalt părinte își menține (1) un drept de supraveghere, și anume dreptul de a fi informat cu privire la situația copilului și de a se adresa instanței specializate în dreptul familiei competente în cazul în care consideră că celălalt părinte nu a acționat în interesul copilului, precum și (2) un drept de a menține legături personale cu copilul. Acest drept poate fi refuzat exclusiv din motive foarte grave (articolul 374 din Codul civil).

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor?

În cazul în care autoritatea părintească nu poate fi exercitată de către niciunul dintre părinți, copilul va fi plasat sub tutelă (articolul 375 din Codul civil).

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În principiu, separarea sau divorțul părinților nu are niciun efect asupra normelor privind exercitarea autorității părintești. Principiul juridic consistă în exercitarea în comun a autorității părintești de către fiecare dintre părinții copilului (a se vedea punctul 2). Acest lucru înseamnă că fiecare dintre aceștia exercită și va continua să exercite elementele autorității părintești și că niciunul dintre părinți nu poate lua de unul singur o decizie care ar împiedica exercitarea prerogativelor celuilalt părinte. Prin urmare, acesta trebuie să obțină acordul celuilalt părinte, în caz contrar neputând acționa. Cu toate acestea, în ceea ce privește, de exemplu, condițiile de trai ale copilului, părintele cu care locuiește copilul va lua în mod corespunzător decizii privind programul zilnic, bunele maniere, etc.

Părinții pot conveni asupra modalităților de exercitare a autorității părintești, cu condiția ca acest lucru să fie în interesul copilului.

În caz contrar, chestiunea trebuie înaintată instanței specializate în dreptul familiei, care poate hotărî în sensul încredințării exercitării exclusive a autorității părintești unuia dintre părinți (a se vedea punctul 2).

Trebuie adoptate hotărâri în ceea ce privește condițiile de trai ale copilului, locul în care acesta este înregistrat la evidența populației, precum și măsuri privind contribuția părinților la întreținerea, educația și formarea copilului.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Părinții nu sunt obligați să se prezinte în fața instanței specializate în dreptul familiei și pot încheia un act sub semnătură privată care să reglementeze chestiunea exercitării autorității părintești asupra copilului. Pentru a-i sprijini în acest sens, părinții pot apela, în orice moment, inclusiv în timpul procedurii, la serviciile unui mediator autorizat și pregătit în mod corespunzător (avocat, notar sau alt mediator autorizat) [articolul 1730 din Codul judiciar (*Code judiciaire*)]. Dacă părinții doresc, la nevoie, să poată executa această decizie, aceștia trebuie să înainteze acordul unei instanțe specializate în dreptul familiei competente, care va verifica dacă acesta este în interesul copilului.

În cazul unui divorț cauzat de destrămarea iremediabilă a căsătoriei (a se vedea fișa „Divorț-Belgia”), părinții pot solicita instanței specializate în dreptul familiei, în orice etapă a procedurii, să ia act de acordul privind măsurile provizorii care privesc copiii. Judecătorul poate refuza să confirme acordul dacă acesta este contrar intereselor copiilor.

În cazul unui divorț prin acordul părților, (a se vedea fișa „Divorț-Belgia”), părțile trebuie să indice în acordul lor prealabil divorțului care vor fi măsurile aplicate în ceea ce privește autoritatea părintească (exercitarea autorității părintești, dreptul de a menține legături personale, administrarea bunurilor copilului), precum și măsurile privind contribuția părinților la întreținerea, educația, sănătatea, formarea și dezvoltarea copilului, atât pe parcursul desfășurării procesului de divorț, cât și ulterior. Procurorul emite un aviz și instanța specializată în dreptul familiei poate anula sau modifica orice dispoziții contrare intereselor copiilor minori. Instanța specializată în dreptul familiei pronunță divorțul și ia act de acordul privind copiii minori.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

În momentul depunerii cererii, grefierul aduce la cunoștința părților faptul că acestea pot recurge la mediere, conciliere sau orice altă formă de soluționare amiabilă a litigiilor [articolul 1253 *ter* alineatul (1) din Codul judiciar]. În plus, judecătorul poate propune părților în orice moment luarea în considerare a posibilităților de conciliere sau de mediere. În cazul în care părțile sunt de acord, judecătorul poate amâna cauza, astfel încât părțile să poată analiza

posibilitatea încheierii unor acorduri sau a găsirii unor soluții prin intermediul medierii, sau cauza poate fi înaintată departamentului de soluționare amiabilă [articolul 1253ter alineatul (3) din Codul judiciar].

În cazul în care părțile ajung la un acord, instanța aprobă acest acord, cu condiția să nu fie în mod evident contrar intereselor copilului [articolul 1253ter alineatul (2) din Codul judiciar].

De asemenea, oricare dintre părți poate să propună recurgerea la mediere, independent de orice procedură judiciară (articolul 1730 din Codul judiciar). Acordul convenit cu ajutorul mediatorului autorizat poate, de asemenea, să facă obiectul unei confirmări în condițiile menționate anterior.

În cele din urmă, părțile pot consulta în orice situație experți (asistenți sociali, psihologi, pedopsihiatristi) pentru a obține o opinie avizată sau pentru a cere numirea unui expert în cadrul procedurii judiciare. În cadrul procedurii menționate anterior, procurorul poate solicita serviciilor sociale informații în legătură cu copiii, iar instanța specializată în dreptul familiei va avea în vedere opiniile exprimate de copii [articolul 1253b alineatul (6) din Codul judiciar].

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Dacă părinții nu pot ajunge la un acord în legătură cu copilul, ajung la un acord parțial sau acordul este contrar intereselor copilului, instanța specializată în dreptul familiei hotărăște în ceea ce privește exercitarea autorității părintești, având în vedere dorințele exprimate de părinți, dar și de către copil în cazul în care acesta are vârsta legală, precum și situația și circumstanțele cauzei. Printre aspectele care pot fi sesizate instanței se numără:

- exercițiul în comun sau exclusiv al autorității părintești (a se vedea punctul 2);
- locul în care copilul va fi înregistrat cu titlu principal în registrul de evidență a populației (= domiciliu);
- condițiile de trai ale copilului (în lipsa unui acord și în cazul exercitării autorității părintești în comun, egalitatea în ceea ce privește condițiile de trai ale copilului este de preferat în cazul în care cel puțin unul dintre părinți face o solicitare în acest sens. Dacă aceasta nu este soluția cea mai potrivită, pot fi avute în vedere prelungirea perioadei de vizită sau alte formate. Instanța specializată în dreptul familiei va avea în vedere circumstanțele și interesele specifice ale copilului și ale părinților);
- contribuția pentru întreținere (în măsura posibilităților, fiecare părinte trebuie să acopere costurile corespunzătoare în materie de condiții de trai, întreținere, sănătate, supraveghere, educație, formare și dezvoltare).

Instanța specializată în dreptul familiei poate fi solicitată să se pronunțe și asupra aspectelor referitoare la educația și formarea copilului. De asemenea, părțile pot sesiza instanța cu întrebări specifice, precum alocarea perioadelor de vacanță între părinți, partajarea anumitor cheltuieli, înscrierea la școală, etc. Acestea depind de fiecare caz în parte.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Faptul că unul dintre părinți este titularul exclusiv al autorității părintești nu îi conferă acestuia libertatea deplină de a lua decizii în legătură cu copilul. Se impun a fi avute în vedere acordurile stabilite în fiecare caz. În plus (a se vedea punctul 2), celălalt părinte își menține dreptul de a supraveghea educația copilului.

Schimbarea domiciliului împreună cu copilul fără informarea celuilalt părinte în acest sens poate afecta condițiile de trai ale copilului, dreptul acestuia de a menține legături personale, etc. În astfel de cazuri, partea care nu a fost notificată sau care nu este de acord poate sesiza instanța specializată în dreptul familiei (articolele 374 și 387bis din Codul civil) sau, în caz de urgență și atunci când este absolut necesar, judecătorul delegat cu luarea măsurilor provizorii (*juge des référés*) [articolul 584 al patrulea paragraf din Codul judiciar].

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

(A se vedea punctul 2). Acest lucru înseamnă că fiecare dintre aceștia își exercită și va continua să își exercite elementele autorității părintești („custodia” copilului, dreptul la educație, dreptul de a administra legal bunurile copilului și de a beneficia de uzul fructului acestora) și că niciunul dintre părinți nu poate lua de unul singur o decizie care ar împiedica exercitarea prerogativelor celuilalt părinte. Prin urmare, acesta trebuie să obțină acordul celuilalt părinte, în caz contrar neputând acționa. Cu toate acestea, în ceea ce privește, de exemplu, „custodia” copilului, părintele cu care locuiește copilul va lua în mod corespunzător decizii privind programul zilnic, bunele maniere, etc. În ceea ce privește terții (care acționează cu bună-credință), se consideră că fiecare părinte acționează sub rezerva consimțământului exprimat de celălalt părinte în contextul exercitării unei acțiuni în materie de autoritate părintească în mod individual (articolul 373 din Codul civil).

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Potrivit articolului 572bis alineatul (4) din Codul judiciar, instanța specializată în dreptul familiei este însărcinată cu soluționarea cererilor având ca obiect exercitarea autorității părintești, condițiile de trai sau drepturile de menținere a legăturilor personale în ceea ce privește copiii minori. Documentele care trebuie anexate la cerere depind de acțiunea intentată.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Anumite cauze care sunt de competența instanței specializate în dreptul familiei, cum ar fi cauzele având ca obiect autoritatea părintească, condițiile de trai sau dreptul de a menține legături personale, sunt considerate ca având caracter urgent prin lege și pot fi introduse pe baza unei cereri *inter partes*, a unei citații sau a unei petiții comune. Astfel de cauze sunt soluționate printr-o hotărâre provizorie. Atunci când cauza este introdusă pe baza unei citații, termenul este de cel puțin două zile (a se vedea articolul 1035 al doilea paragraf din Codul judiciar). În alte cauze, audierea inițială trebuie să aibă loc în termen de cel mult 15 zile de la data depunerii cererii la grefa instanței [articolul 1253ter alineatul (4) punctul (2) din Codul judiciar].

În toate cauzele în care sunt implicați copii minori, părțile trebuie să se prezinte personal nu numai la audierea inițială, ci și la audierile în cursul cărora sunt discutate aspecte referitoare la copii și la ședințele de audiere a pledoariilor [articolul 1253ter alineatul (2) primul și al doilea paragraf din Codul judiciar]. În plus, orice minor are dreptul de a fi audiat cu privire la aspectele relevante privind autoritatea părintească, condițiile de trai și dreptul de a menține legături personale [articolul 1004 alineatul (1) punctul (1) din Codul judiciar].

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

În acest caz se aplică regulile de drept comun (a se vedea fișa „Asistență juridică - Belgia”).

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

În cazul unui divorț prin acordul părților, dacă părțile au ajuns la un acord în ceea ce privește modalitățile de exercitare a autorității părintești, procurorul a emis un aviz și instanța specializată în dreptul familiei a luat act de acorduri și a pronunțat divorțul, nu există, în principiu, temeiuri pentru a introduce o cale de atac.

În alte situații, o hotărâre privind autoritatea părintească poate fi atacată în mod normal în termen de o lună. Acest termen se calculează de la data comunicării sau a notificării hotărârii (apel împotriva unei ordonanțe pronunțate cu privire la o cerere unilaterală). Pronunțarea unei hotărâri este amânată, în unele cazuri (de exemplu la cererea procurorului) pentru a prelungi termenul.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Instanța specializată în dreptul familiei care a stabilit perioadele în care copilul poate locui împreună cu fiecare părinte sau care a confirmat dreptul unui părinte sau chiar al unui terț de a menține legături personale cu acesta poate adăuga a posteriori măsuri executorii [articolul 387ter alineatul (1) al cincilea

paragraf din Codul civil]. Instanța stabilește natura acestor măsuri și modalitățile punerii lor în practică având în vedere interesele copilului și, dacă se consideră necesar, desemnează persoane autorizate pentru a asista executorul judecătoresc în executarea hotărârii. Instanța specializată în dreptul familiei poate fixa daune cominatorii pentru a asigura respectarea hotărârii.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

De la 1 martie 2005, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului, cunoscut ca regulamentul „Bruxelles IIA”, toate hotărârile care au ca obiect răspunderea părintească pronunțate într-un stat membru (cu excepția Danemarcei) sunt, în principiu, recunoscute de plin drept. Cu toate acestea, cu excepția deciziilor legate de dreptul de vizită și de înapoiere a unui copil răpit, executarea presupune introducerea unei cereri de executare la instanța specializată în dreptul familiei, care va statua printr-o hotărâre provizorie.

Această procedură simplificată nu se aplică însă hotărârilor pronunțate înainte de această dată în afara cadrului unei proceduri de divorț. În acest caz, se recomandă urmarea procedurii normale de recunoaștere și executare.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Orice persoană interesată se poate adresa instanței specializată în dreptul familiei pentru a obține refuzul recunoașterii unei decizii pronunțate în străinătate. Instanța specializată în dreptul familiei poate suspenda procedura dacă hotărârea în cauză face obiectul unui apel în țara de origine.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Instanțele belgiene aplică, în principiu, legea de la reședința obișnuită a copilului.

Cu toate acestea, se aplică legea statului a cărui cetățenie o deține copilul dacă legea de la locul de reședință nu permite să se asigure protecția necesară asupra persoanei sau bunurilor copilului. În cazul în care este imposibil din punct de vedere material sau legal să se ia măsurile prevăzute de legea străină în cauză, se aplică legea belgiană.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Bulgaria

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Termenii juridici folosiți în legislația bulgară pentru răspunderea părintească și custodie sunt „drepturi și obligații parentale” și „exercitarea drepturilor părintești”. Aceste noțiuni includ toate drepturile și obligațiile pe care un părinte le are față de copiii sub vârsta majoratului.

Legislația bulgară stabilește o distincție între minorii cu vârsta sub 14 ani și copiii care au între 14 și 18 ani. Drepturile părintești sunt exercitate cu privire la ambele categorii de vârstă a copiilor.

În caz de adopție, drepturile și obligațiile care se aplică persoanei adoptate și descendenților acesteia, pe de o parte, și persoanei care adoptă și rudelor acesteia, pe de altă parte, coincid cu cele dintre rudele apropiate, întrucât drepturile și obligațiile dintre persoana adoptată și descendenții și rudele sale apropiate încetează.

În cazul unei hotărâri de divorț, instanța are, de asemenea, obligația de a se pronunța asupra exercitării drepturilor părintești, relațiilor personale și întreținerii copiilor rezultați din căsătorie și asupra utilizării domiciliului familial, ținând cont de interesul superior al copilului.

Instanța hotărăște căruia dintre soți i se acordă drepturile parentale și măsurile referitoare la exercitarea acestor drepturi, relațiile personale dintre copii și părinți și întreținerea copiilor. Atunci când alege care părinte își va exercita drepturile părintești, instanța evaluează toate circumstanțele, având în vedere interesul superior al copilului, și îi ascultă pe părinți și copii, cu condiția ca aceștia să aibă peste 10 ani.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Regula generală este că ambii părinți exercită autoritatea părintească în mod egal.

Legea prevede dispoziții explicite privind drepturile bunicilor de a păstra legătura cu copilul.

Copiii sub vârsta majoratului sunt obligați să locuiască cu părinții lor, cu excepția cazului în care există motive importante care să justifice contrariul. În cazul în care există anumite abateri de la această obligație, instanța dispune înapoierea copilului la părinți, la cererea acestora și după audierea copilului în cazul în care acesta are peste 10 ani.

Fiecare părinte poate reprezenta singur copiii cu vârsta mai mică de 14 ani și își poate da consimțământul pentru o acțiune în justiție în numele copiilor cu vârste cuprinse între 14 și 18 de ani numai dacă acest lucru este în interesul superior al acestora.

Bunurile mobile și imobile ale copiilor sub vârsta majoratului, cu excepția produselor perisabile, pot fi înstrăinate, grevate de drepturi de ipotecă sau, în general, eliminate cu permisiunea tribunalului districtual de la locul de reședință obișnuită al acestora numai în cazul în care este necesar sau în mod evident în beneficiul copiilor. Cadourile, împrumuturile, scutirile și garantarea datoriilor unei alte persoane cu un gaj, o ipotecă sau garanții oferite de către copiii sub vârsta majoratului sunt nule și neavenite.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care un părinte, prin comportamentul său, reprezintă o amenințare la adresa persoanei, educației, sănătății sau bunurilor copilului, tribunalul districtual ia măsuri relevante în interesul superior al copilului, din proprie inițiativă sau la cererea celui alt părinte sau a procurorului, plasând copilul într-o locuință adecvată, după caz.

Aceste măsuri sunt luate, de asemenea, în cazul în care părintele nu este în măsură să își exercite drepturile părintești din cauza unei boli fizice sau mentale persistente, a unei absențe pe termen lung sau din alte motive obiective. Părintele poate fi decăzut din drepturile părintești în următoarele cazuri deosebit de grave: părintele nu are grijă de copil și nu reușește să efectueze plățile de întreținere pe termen lung și fără motiv valabil sau a plasat copilul într-o instituție specializată și nu a reușit să recupereze copilul în termen de șase luni de la data la care ar fi trebuit să facă acest lucru.

Procedurile judiciare cu privire la încetarea drepturilor părintești sunt introduse la tribunalul districtual din proprie inițiativă sau la cererea celui alt părinte sau a procurorului. În toate cazurile de limitare sau de încetare a drepturilor părintești, instanța decide și cu privire la măsurile referitoare la raporturile personale dintre părinți și copii.

Instanța poate reinstitui drepturile părintești în cazul unor circumstanțe noi sau la cererea părintelui.

Instanța informează din oficiu municipalitatea de la locul de reședință a părintelui cu privire la încetarea drepturilor părintești sau restabilirea lor ulterioară în vederea numirii unui custode pentru copiii cu vârste cuprinse între 14 și 18 de ani sau a unui tutore legal în cazul minorilor sub 14 ani.

La cererea Direcției de asistență socială, instanța poate emite un ordin pentru ca un copil să fie plasat în afara familiei în cazul în care părinții sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din drepturile părintești, exercită drepturi părintești limitate sau nu pot avea grijă de copil pe termen lung din motive obiective sau fără motiv valabil, în cazul în care copilul este victimă a violenței domestice și există o amenințare gravă la adresa dezvoltării sale fizice, psihologice, morale, intelectuale și sociale. Copilul este plasat într-o instituție socială sau la o familie adoptivă, inclusiv în cazurile prevăzute la articolul 11 din Convenția de la Haga din 1996 privind protecția copiilor.

Instanța poate dispune ca un copil să fie plasat la rude, într-o familie substitutivă sau într-o instituție specializată. În așteptarea hotărârii judecătorești, Direcția de protecție socială de la domiciliul actual al copilului plasează copilul în conformitate cu o procedură administrativă de cazare temporară.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În cazul în care părinții care trăiesc împreună nu sunt de acord asupra unor probleme referitoare la drepturile părintești, litigiul este înaintat tribunalului districtual, care va audia părinții și, după caz, copiii. Hotărârea judecătorească poate fi atacată în conformitate cu normele generale.

În cazul în care părinții nu locuiesc împreună și nu pot ajunge la un acord cu privire la persoana căreia i se va încredința copilul, litigiul este soluționat de către tribunalul districtual în a cărui rază teritorială își are reședința obișnuită copilul, după audierea acestuia, cu condiția ca acesta să aibă cel puțin 10 ani. Hotărârea judecătorească poate fi atacată în conformitate cu normele generale.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Părinții pot încheia acorduri extrajudiciare privind acordarea și exercitarea drepturilor părintești, precum și modalitățile de contactare a părintelui care nu are drepturi parentale, dar aceste acorduri nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic. În pofida existenței unui acord extrajudiciar, oricare dintre părinți poate introduce o acțiune privind drepturile părintești sau modalitățile de contactare a copilului, iar instanța se va pronunța cu privire la modul în care drepturile părintești se exercită din acel moment, indiferent de acordul extrajudiciar. De asemenea, cadrul juridic este același pentru modalitățile de contactare a copilului cu părintele care nu are custodia și nu locuiește împreună cu acesta.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

În conformitate cu Legea privind medierea, litigiile de dreptul familiei pot face obiectul medierii, dar acordul la care se ajunge privind drepturile părintești devine obligatoriu din punct de vedere juridic doar după aprobarea explicită de către instanță, în conformitate cu Codul de procedură civilă.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Judecătorul poate decide cu privire la orice chestiuni înaintate instanței, inclusiv locul în care copilul își are reședința obișnuită, care dintre părinți își va exercita drepturile părintești, ce măsuri vor exista pentru contactele dintre copil și celălalt părinte, drepturile de vizită/acces ale părintelui, obligația de a face plăți de întreținere pentru copil, alegerea școlii, numele copilului etc. A se vedea răspunsurile la întrebările 3 și 4.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

În general, părintele care exercită drepturile părintești ia decizii cu privire la viața zilnică a acestuia, inclusiv, de exemplu, cu privire la școala pe care o va urma copilul. Există câteva cazuri în care este necesar consimțământul ambilor părinți, de exemplu, în cazul în care se eliberează documente de identitate pentru copil sau atunci când acesta părăsește țara, indiferent de durata sau scopul călătoriei, inclusiv pe parcursul vacanțelor.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În cazul în care părinții nu au aceeași reședință, instanța este obligată să emită un ordin privind părintele care va avea drepturile părintești și modul în care va fi menținut contactul cu celălalt părinte. Fără a aduce atingere celor de mai sus, nu există restricții privind încheierea unui acord între părinți cu privire la modalitățile de contact mai extinse dintre copil și celălalt părinte, în plus față de practicile obișnuite. Astfel cum s-a convenit în jurisprudență și astfel cum este acceptat în general de către părțile la cauzele matrimoniale, înțelegerile obișnuite referitoare la timpul petrecut de un copil cu celălalt părinte sunt două sau mai multe zile nelucrătoare pe lună și un număr fix de săptămâni în timpul vacanțelor școlare.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Instanța competentă este tribunalul districtual în a cărui rază teritorială își are reședința obișnuită păratul. În cazul în care cererea se referă la obligația de întreținere a copilului, reclamantul poate depune cererea și la instanța în a cărui rază teritorială își are reședința obișnuită.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Cazurile referitoare la drepturile părintești respectă normele generale de procedură.

În cazul în care chestiunea este examinată în cadrul unei acțiuni de divorț pendinte, părinții pot solicita instanței să dispună măsuri temporare pentru exercitarea drepturilor părintești asupra copilului, precum și pentru modalitățile de contactare a celui alt părinte.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Părțile pot obține asistență judiciară în conformitate cu condițiile generale din Legea privind asistența judiciară.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Deciziile pronunțate de tribunalul districtual pot face obiectul unei căi de atac în fața instanței regionale, în conformitate cu normele generale, în termen de două săptămâni de la primirea unei copii a deciziei respective.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Hotărârile judecătorești sunt executate în conformitate cu dispozițiile Codului de procedură civilă. Acesta conține dispoziții explicite privind obligația de a îndeplini sau de a se abține de la anumite acțiuni, precum și privind obligația de a restitui copilul. Hotărârea este executată de către un executor judecătoresc privat sau public, ales de solicitant.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Legislația aplicabilă este Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, precum și articolul 621 din Codul de procedură civilă (în vigoare de la 24 iulie 2007).

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Legislația aplicabilă este Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, precum și articolul 622 din Codul de procedură civilă (în vigoare de la 24 iulie 2007). Competența generală îi aparține tribunalului districtual în a cărui rază teritorială își are reședința obișnuită cealaltă parte sau, în cazul în care aceasta nu are domiciliu stabil în Bulgaria, cea în a cărui rază teritorială își are reședința obișnuită persoana în cauză sau, în cazul în care partea în cauză nu are reședința obișnuită în Bulgaria, Tribunalul Municipal Sofia.

Cererile de recunoaștere și executare a unei hotărâri judecătorești pronunțate de o instanță străină sau a unei decizii pronunțate de o altă autoritate străină privind exercitarea drepturilor părintești sau restaurarea exercitării drepturilor părintești în caz de deplasare ilicită a unui copil, în conformitate cu Convenția Europeană din 1980 privind recunoașterea și executarea hotărârilor privind încredințarea copiilor și restabilirea custodiei asupra copiilor, care a fost încheiată la Luxemburg la 20 mai 1980 [ratificată prin lege, Monitorul Oficial nr. 21 din 2003 (SG nr. 104 din 2003) (denumită în continuare „Convenția de la Luxemburg”)], se depun la Tribunalul Municipal Sofia. Instanța organizează o ședință publică cu participarea Ministerului Justiției sau a solicitantului, a părților la decizia sau hotărârea pronunțată în străinătate și a unui procuror. Instanța audiază copilul, dacă acest lucru este solicitat de către Direcția de protecție socială a municipiului în care copilul are adresa actuală. Procedura de recunoaștere și executare a unei hotărâri sau a unei decizii se suspendă în următoarele cazuri: este în curs o acțiune în instanță cu privire la fondul litigiului, iar cauza respectivă a fost introdusă ulterior procedurii în statul în care s-a emis hotărârea sau decizia. Aceeași procedură se aplică atunci când o altă hotărâre sau decizie privind exercitarea drepturilor părintești este în curs de a fi recunoscută și/sau executată de către instanțele bulgare. Instanța competentă este notificată fără întârziere, iar judecătorul trebuie să se pronunțe în termen de o lună de la comunicare.

Hotărârea judecătorească trebuie să fie pronunțată în termen de o lună de la data cererii. Hotărârea poate fi atacată la Curtea de Apel din Sofia, a cărei hotărâre este definitivă.

Procedura se aplică, de asemenea, cererilor de recunoaștere și executare a hotărârilor judecătorești pronunțate după deplasarea unui copil în cazul în care decizia constată că deplasarea a fost ilegală. Recunoașterea și executarea unei hotărâri emise într-un alt stat care este parte la Convenția de la Luxemburg se respinge în temeiul articolelor 8 și 9, în cazul în care condițiile prevăzute la articolul 10 alineatul (1) din convenție sunt îndeplinite și acceptate numai în măsura în care aceasta este executorie în statul în care a fost aprobată. Aceeași procedură se aplică în cazurile în care se aplică Convenția privind competența, dreptul aplicabil, recunoașterea, executarea și cooperarea în materia responsabilității părintești și a măsurilor de protecție a copiilor.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Relațiile dintre părinți și copil sunt reglementate de legislația statului unde se află reședința obișnuită a acestora. În cazul în care părinții și copiii nu au o reședință obișnuită comună, raporturile lor sunt reglementate de legislația statului în care copilul își are reședința obișnuită sau a cărui cetățenie o deține, oricare dintre acestea este mai favorabilă pentru copil. Chestiunile legate de tutelă și custodie sunt reglementate de legislația statului în care își are reședința obișnuită persoana aflată sub tutelă sau custodie. Relațiile dintre persoana aflată sub tutelă sau custodie și tutore sau custode sunt reglementate de legile care se aplică la momentul plasării sub tutelă sau custodie a persoanei respective.

Această pagină face parte din portalul Europa ta.

Ne-am bucura să primim feedbackul dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Republica Cehă

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Termenul „răspundere părintească” este consacrat în Codul Civil (Legea nr. 89/2012). Acest termen include un set de drepturi și obligații ale părinților, compus din:

- îngrijirea copilului, inclusiv, în special, îngrijirea acordată sănătății sale și dezvoltării sale fizice, emoționale, intelectuale și morale;
- protecția copilului;
- menținerea unor relații personale cu copilul;
- asigurarea creșterii și educării sale;
- determinarea reședinței sale;
- reprezentarea copilului și administrarea bunurilor sale.

Răspunderea părintească începe la nașterea copilului și se termină atunci când copilul dobândește capacitate juridică deplină. Durata și domeniul de aplicare a răspunderii părintești pot fi modificate doar de o instanță judecătorească. Răspunderea părintească este exercitată de către părinți, în conformitate cu interesele copilului. Înainte de a lua o decizie care are un impact asupra intereselor copilului, părinții vor informa copilul cu privire la toate elementele

necesare care să îi permită să își formeze propria opinie cu privire la o anumită problemă și să își informeze părinții. Acest lucru nu se aplică în cazul în care copilul nu este capabil să accepte în mod corespunzător informațiile, nu este în măsură să își prezinte propria opinie sau nu este în măsură să își informeze părinții cu privire la opinia sa. Părinții vor acorda o atenție specială opiniei copilului și o vor lua în considerare pentru a lua o decizie. Răspunderea părintească privind copilul este efectuată de către părinți, într-un mod și într-o măsură care să corespundă nivelului de dezvoltare al copilului. În cazul în care părinții iau o decizie referitoare la educația sau la ocuparea unui loc de muncă de către copil, aceștia vor lua în considerare opinia, abilitățile și talentul copilului.

Până în momentul în care copilul dobândește capacitate juridică, părinții săi au dreptul de a îi oferi îndrumare, prin măsuri educaționale adecvate abilităților sale în continuă evoluție, inclusiv prin restricții îndreptate către protejarea moralității, sănătății și drepturilor copilului, precum și a drepturilor altor persoane și a ordinii publice. Copilul trebuie să respecte aceste măsuri. Resursele educaționale pot fi utilizate numai într-o formă și într-o măsură care să fie adaptate circumstanțelor, să nu pună în pericol sănătatea copilului sau dezvoltarea sa și să nu aducă atingere demnității umane a copilului.

Este de la sine înțeles că toți minorii care nu au capacitate juridică deplină au competența de a efectua acte juridice corespunzătoare maturității intelectuale și volitive a copiilor minori de vârsta sa. Părinții au obligația și dreptul de a reprezenta copilul în cadrul procedurilor juridice pentru care acesta nu este capabil din punct de vedere juridic. Părinții reprezintă copilul în comun, însă fiecare dintre aceștia poate acționa separat. În cazul în care unul din părinți acționează în mod individual în ceea ce privește o chestiune referitoare la copil față de un terț, care este de bună credință, este de la sine înțeles că acesta acționează cu acordul celuilalt părinte. Un părinte nu poate reprezenta un copil în cazul în care acest lucru ar putea conduce la un conflict de interese între părinte și copil sau între copiii acelorași părinți. În acest caz, instanța va numi un tutore pentru copil. În cazul în care părinții nu pot conveni care dintre ei ar trebui să reprezinte copilul în cadrul unei proceduri judiciare, o instanță va decide, în urma unei cereri depuse de unul dintre părinți, care dintre părinți va acționa din punct de vedere juridic în numele copilului și în ce mod.

Părinții au obligația și dreptul de a administra bunurile copilului, mai precis, de a le administra cu grija cuvenită. Aceștia trebuie să gestioneze în siguranță fondurile care nu pot fi considerate necesare pentru acoperirea cheltuielilor legate de bunurile copilului. În cadrul procedurilor judiciare care se referă la anumite elemente din bunurile copilului, părinții vor acționa ca reprezentanți ai acestuia. Un părinte nu poate reprezenta un copil dacă acest lucru ar putea avea ca rezultat un conflict de interese între părinte și copil sau între copiii acelorași părinți. În acest caz, instanța va numi un tutore pentru copil. În cazul în care un părinte încalcă obligația de a îngriji bunurile copilului cu grija cuvenită, părintele respectiv va oferi despăgubiri copilului pentru prejudiciile suportate în mod solidar. În cazul în care părinții nu sunt de acord cu privire la principalele aspecte legate de gestionarea bunurilor copilului, instanța se va pronunța asupra acestora, la cererea unuia dintre părinți. Părinții au nevoie de acordul unei instanțe în ceea ce privește actele juridice care se referă la patrimoniul existent sau viitor al copilului sau la o parte din acesta, cu excepția aspectelor curente sau a celor cu o valoare materială neglijabilă, chiar dacă au caracter excepțional.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Răspunderea părintească reprezintă o obligație pentru ambii părinți. Fiecare părinte exercită răspunderea părintească, cu excepția cazului în care a fost decăzut din drepturile părintești. Este irelevant dacă părinții copilului sunt sau nu sunt căsătoriți și dacă respectivul copil s-a născut în cadrul căsătoriei sau în afara ei.

Părinții exercită autoritatea părintească de comun acord. În cazul în care o întârziere în luarea unei decizii în ceea ce privește o chestiune referitoare la copil ar putea afecta interesele copilului, unul dintre părinți poate să ia această decizie sau să își dea consimțământul. Părintele respectiv trebuie, totuși, să îl informeze fără întârziere celălalt părinte cu privire la situația respectivă. În cazul în care unul dintre părinți acționează singur într-o chestiune referitoare la copil în raport cu un terț, care este de bună credință, este de la sine înțeles că acționează cu acordul celuilalt părinte. În cazul în care părinții nu sunt de acord cu privire la o chestiune care este importantă pentru copil, în special în ceea ce privește interesele acestuia, instanța se va pronunța asupra acesteia, la cererea unui părinte. Acest lucru se aplică, de asemenea, în cazul în care unul dintre părinți îl exclude pe celălalt părinte din procesul decizional referitor la o chestiune importantă pentru copil. Chestiuni importante sunt considerate în special, determinarea locului de reședință și alegerea tipului de educație sau a unui loc de muncă pentru copil, însă nu și procedurile medicale normale și alte proceduri similare.

O instanță poate decide să suspende răspunderea părintească atunci când părinții nu pot să o exercite din cauza unor circumstanțe grave și dacă se consideră că acest lucru este necesar în interesul copilului. În cazul în care părintele nu își exercită răspunderea părintească în mod corespunzător, iar interesul copilului impune acest lucru, instanța poate să restricționeze sau să limiteze răspunderea părintească și, în același timp, să stabilească domeniul de aplicare al unei astfel de restricții. În cazul în care un părinte abuzează de răspunderea părintească sau de exercitarea acesteia și/sau își neglijează în mod grav răspunderea părintească sau exercitarea acesteia, instanța poate pronunța decăderea din drepturile părintești. În cazul în care un părinte comite o infracțiune împotriva copilului său sau în cazul în care un părinte își utilizează copilul, care nu este responsabil din punct de vedere penal, pentru a comite o infracțiune, instanța va evalua, în special, dacă există motive pentru a pronunța decăderea din drepturile părintești a respectivului părinte.

În cazul în care unul dintre părinți este decedat sau nu este cunoscut ori în cazul în care unul dintre părinți nu are răspundere părintească sau i se suspendă exercitarea răspunderii părintești, răspunderea părintească este exercitată de celălalt părinte. Acest lucru se aplică și în cazul în care răspunderea părintească sau exercitarea acesteia de către unul dintre părinți este limitată. În cazul în care niciunul din părinți nu deține întreaga răspundere părintească, în cazul în care exercitarea răspunderii părintești de ambii părinți a fost suspendată și/sau în cazul în care este afectată răspunderea părintească a părinților în una dintre modalitățile indicate, dar fiecare în mod diferit, instanța va desemna un tutore pentru copil, care va avea drepturile și obligațiile părinților sau care va exercita aceste drepturi și obligații în locul părinților. În cazul în care răspunderea părintească sau exercitarea acesteia este limitată, instanța va numi un administrator legal pentru copil.

În cazul în care un copil este adoptat, drepturile și obligațiile care decurg din răspunderea părintească sunt transferate părintelui adoptiv la momentul intrării în vigoare a deciziei legale privind adopția.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care instanța decide să limiteze capacitatea juridică a părintelui, aceasta va decide și cu privire la răspunderea părintească a acestuia.

Exercitarea răspunderii părintești de către un copil minor care este părinte, dar care nu a obținut încă capacitate juridică deplină printr-o declarație sau căsătorie, este suspendată până în momentul în care acesta dobândește capacitate juridică deplină. Această dispoziție nu se va aplica în ceea ce privește exercitarea drepturilor și obligațiilor de îngrijire a copilului, cu excepția cazului în care o instanță stabilește, în ceea ce privește părintele, că exercitarea acestei obligații și a acestui drept se suspendă până în momentul în care părintele dobândește capacitate juridică deplină. Exercitarea răspunderii părintești de către un părinte a cărui capacitate juridică a fost limitată în acest domeniu este suspendată pe durata limitării capacității juridice, cu excepția cazului în care instanța decide că, având în vedere persoana, va menține exercitarea obligației și a dreptului de îngrijire pentru copil și de menținere a relației personale cu acesta.

În cazul în care ambii părinți care ar trebui să exercite întreaga răspundere părintească față de copil lipsesc, o instanță va desemna un custode pentru copil. Față de copil, un custode are, în esență, toate drepturile și obligațiile unui părinte, însă nu are obligația de a sprijini și de a întreține copilul. În cazuri excepționale, această serie de obligații și drepturi poate fi definită ținând cont de custode sau de situația copilului, precum și de motivul pentru care părinții nu dispun de toate drepturile și obligațiile. Un custode trebuie să aibă capacitate juridică deplină, iar modul său de viață trebuie să garanteze că este în

măsură să își îndeplinească rolul în mod corespunzător. De asemenea, pentru rolul de custode, instanța poate să desemneze două persoane, care sunt, de regulă, căsătorite. În cazul în care acest lucru nu este contrar intereselor copilului, instanța va numi o persoană desemnată de un părinte în calitate de custode. În caz contrar, instanța va numi custodele din rândul membrilor de familie sau al persoanelor apropiate de copil sau familia acestuia, cu excepția cazului în care un părinte exclude în mod expres o astfel de persoană. Dacă nu există o astfel de persoană, instanța va numi o altă persoană în calitate de custode. În cazul în care nicio persoană fizică nu poate fi desemnată custode pentru copil, instanța va desemna o autoritate pentru protecția socială și juridică a copiilor, până în momentul în care instanța numește un custode diferit pentru copil sau până când un custode acceptă rolul. Custodele este supravegheat de către instanță. Acesta întocmește o listă de bunuri atât la începutul, cât și la sfârșitul perioadei în care îndeplinește funcția de custode. Custodele va prezenta periodic rapoarte instanței cu privire la copil, dezvoltarea acestuia și conturile de gestiune a bunurilor. Fiecare decizie luată de către un custode în alte chestiuni decât cele obișnuite trebuie aprobată de o instanță.

O altă posibilitate este plasarea copilului într-o familie substitutivă. O familie substitutivă este responsabilă de îngrijirea personală a unui alt copil. Totuși, aceasta nu implică acceptarea altui copil drept propriul copil ca în cazul unei adopții. Atunci când crește un copil, un asistent maternal exercită drepturile și obligațiile părinților într-o măsură rezonabilă. Acesta este obligat și are dreptul să decidă cu privire la chestiunile cotidiene care privesc copilul, să îl reprezinte în aceste chestiuni și să îi administreze bunurile. De asemenea, trebuie să informeze părinții copilului cu privire la aspectele importante. În cazul în care situația impune acest lucru, instanța va stabili obligațiile și drepturile suplimentare ale asistentului maternal. Părinții copilului își vor păstra drepturile și obligațiile care decurg din răspunderea părintească, inclusiv dreptul de a fi menține relații personale și periodice cu copilul, precum și dreptul la informare cu privire la copil, cu excepția drepturilor și obligațiilor pe care legea le stabilește pentru asistentul maternal, în cazul în care instanța decide altfel din motive care merită o atenție specială. Un asistent maternal nu are obligația de a sprijini și de a întreține copilul.

Un asistent maternal trebuie să garanteze o asistență corespunzătoare, să aibă reședința în Republica Cehă și să fie de acord cu încredințarea copilului în îngrijirea sa. Ca regulă generală, asistentul maternal este o rudă, dar poate fi și o altă persoană de la care o autoritate pentru protecția socială și juridică a copiilor a stabilit instituționalizarea (în acest sens, o instanță regională ține evidența solicitanților care pot să devină asistenți maternali). O instanță poate încredința un copil într-o familie substitutivă pe o perioadă limitată (de exemplu, pe durata de ședere a unui părinte într-un centru de tratament) sau pentru o perioadă nedeterminată de timp. Astfel, familia substitutivă poate să abordeze o criză în cadrul familiei sau să asigure îngrijirea într-un mediu familial alternativ. Pentru a reduce numărul de copii instituționalizați sau plasați în centre de tip instituțional, familiile substitutive au prioritate față de centrele de plasament. Un asistent maternal primește prestații pentru asistență maternală din partea statului (de exemplu, o contribuție la plata nevoilor copilului, o contribuție la sfârșitul perioadei de instituționalizare, remunerația asistentului maternal etc.)

În plus, Codul civil reglementează institutul de acordare a custodiei asupra unui copil unei alte persoane în cazul în care niciunul dintre părinți nici custodele nu poate avea grijă personal de copil. Aceasta nu este o alternativă la instituționalizarea copilului, sau la îngrijirea care trebuie să precedă adopția. Acest tip de custodie are prioritate în fața plasării copilului într-un centru de plasament. Persoana care asigură servicii informale de îngrijire trebuie să garanteze îngrijirea corespunzătoare, să aibă reședința în Republica Cehă și să fie de acord cu plasarea copilului în grija sa personală. Drepturile și obligațiile persoanei care asigură servicii informale de îngrijire sunt stabilite de o instanță. În caz contrar, legislația privind asistența maternală este utilizată în funcție de caz.

În calitate de reprezentanți legali, părinții pot, pentru a administra bunurile copilului, cu excepția cazului în care acestea sunt chestiuni legate de statutul personal, să semneze un acord de reprezentare de către o persoană cu cunoștințe de specialitate sau, de exemplu, de către o altă persoană adecvată. În cazul în care copilul semnează un acord de reprezentare, acest lucru nu va avea nicio influență asupra reprezentării legale a copilului de către părinți. În cazul în care reprezentanții legali și contractuali nu pot ajunge la un acord, o instanță se va pronunța în conformitate cu interesul copilului.

În cazul în care educația copilului sau starea sa fizică, intelectuală sau mentală și/sau buna sa dezvoltare sunt amenințate sau afectate într-o măsură care este contrară intereselor copilului și/sau în cazul unor motive întemeiate din cauza cărora părinții nu pot asigura creșterea acestuia, instanța poate dispune plasarea copilului într-un centru de plasament ca măsură necesară. Instanța va lua această hotărâre în special în cazurile în care măsuri anterioare nu au dus la remedierea situației. În acest timp, instanța va analiza întotdeauna dacă este oportun să acorde prioritate încredințării copilului pentru îngrijire unei persoane fizice. Plasarea copilului într-un centru de plasament poate fi dispusă pentru o perioadă de cel mult trei ani, putând fi extinsă (în mod repetat) dacă motivele pentru a dispune plasarea într-un centru de plasament persistă (tot pentru o perioadă maximă de trei ani). În cazul în care motivele pentru care s-a dispus plasarea copilului într-un centru de plasament nu mia sunt valabile sau dacă este posibil să se acorde un alt tip de asistență decât plasarea într-un centru de plasament, instanța va anula fără întârziere instituționalizarea și, în același timp, va decide cu privire la persoana căreia i se va încredința copilul în funcție de circumstanțe.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

O hotărâre privind îngrijirea copilului reprezintă o condiție esențială pentru divorțul părinților. Atunci când se pronunță, instanța va examina interesul copiilor. Instanța nu se abate de la aprobarea reciprocă a părinților decât dacă acest lucru este necesar în interesul copilului. O instanță poate plasa copilul în grija unuia dintre părinți sau poate dispune exercitarea autorității părintești de către ambii părinți sau custodia comună. De asemenea, instanța poate să plaseze copilul în îngrijirea unei alte persoane decât părinții săi, dacă acest lucru este necesar în interesul copilului. Instanța va ține seama de personalitatea copilului, în special de talentele și capacitățile sale în ceea ce privește posibilitățile de dezvoltare, precum și de stilul de viață al părinților, de orientarea emoțională și de istoricul copilului, de capacitatea fiecăruia dintre părinți de a asigura creșterea, de stabilitatea actuală și anticipată a mediului educațional în care ar trebui să trăiască copilul, precum și de legăturile emoționale ale copilului cu frații, bunicii sau alte rude și cu alte persoane decât rudele. Instanța va lua întotdeauna în considerare care părinte a avut grijă de copil până în prezent și a acordat o atenție specială educației sale emoționale, intelectuale și morale, precum și care părinte îi oferă copilului oportunități mai bune pentru dezvoltarea armonioasă și în condiții bune de sănătate. De asemenea, instanța se va axa pe dreptul copilului la îngrijire din partea ambilor părinți și la menținerea unui contact direct regulat cu aceștia, pe dreptul celui alt părinte căruia nu i se va încredința copilul de a primi informații periodice referitoare la copil, luând în considerare și capacitatea părintelui de conveni cu celălalt părinte asupra aspectelor legate de educația copilului. De asemenea, instanța poate decide să probeze un acord între părinți, cu excepția cazului în care este clar că metoda stabilită de exercitare a răspunderii părintești nu este în conformitate cu interesul copilului.

În cazul în care părinții unui copil minor care nu are capacitate juridică deplină nu locuiesc împreună și în cazul în care nu ajung la un acord asupra normelor de îngrijire pentru un copil, instanța va decide asupra acestui aspect fără a fi necesară transmiterea unei cereri. Instanța va respecta normele similare pentru luarea deciziilor privind îngrijirea copilului în caz de divorț al părinților săi.

Părintele care are copilul în îngrijire și celălalt părinte vor decide împreună modul în care părintele care nu are în îngrijire copilul va fi comunica cu acesta. Dacă părinții nu pot ajunge la un acord sau dacă acest lucru este necesar în conformitate cu interesul pentru creșterea copilului și relațiile din cadrul familiei, instanța va reglementa legăturile dintre părinte și copil. În cazurile justificate, instanța poate determina locul în care părintele și copilul pot intra în contact. Dacă este necesar, în interesul copilului, instanța va limita dreptul unui părinte la o relație personală cu copilul și/sau va interzice o astfel de relație. În cazul în care situația se schimbă, instanța își va modifica hotărârea referitoare la executarea obligațiilor și drepturilor care decurg din răspunderea părintească, chiar și fără transmiterea unei cereri.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

În caz de divorț al părinților, acordul dintre părinți cu privire la modul de exercitare a răspunderii părintești trebuie să reglementeze modul în care fiecare dintre părinți va asigura îngrijirea copilului după divorț. În acest caz, părinții pot reglementa și relația dintre părinți și copil. Un astfel de acord este condiționat de acordul unei instanțe judecătorești, care va aproba un acord între părinți, cu excepția cazului în care este evident că metoda convenită de exercitare a răspunderii părintești nu este în acord cu interesul copilului. Același lucru este valabil și în cazul unui acord între părinți, în cazul în care părinții copilului nu locuiesc împreună.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Pentru a proteja interesele copilului, în cadrul procedurilor privind îngrijirea unui copil minor, instanța va orienta părinții în vederea găsirii unei soluții de conciliere. Instanța poate obliga părinții să participe la reuniuni de mediere sau de conciliere extrajudiciare sau la terapie familială, pentru o perioadă de cel mult 3 luni, sau îi poate obliga să stabilească reuniuni cu un expert în pedopsihologie.

În plus, părinții pot recurge la serviciile așa-numitelor centre de consiliere maritală și familială care oferă ajutor prin intermediul psihologilor și asistenților sociali calificați.

În plus, o autoritate pentru protecția socială și juridică a copiilor poate convinge sau educa un părinte care nu respectă drepturile copilului sau ale celuilalt părinte (de exemplu, dreptul la asistență medicală, la contact periodic) cu privire la legislația și la consecințele comportamentului său. De asemenea, o autoritate pentru protecția socială și juridică a copiilor poate obliga părinții să apeleze la consiliere de specialitate dacă nu sunt capabili să soluționeze problemele legate de educația copilului fără consiliere din partea unor experți, în special în litigii privind modificarea drepturilor de educație sau de vizitare a copilului.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Cu condiția respectării condițiilor desemnate, la cererea părinților, o instanță poate să decidă în special cu privire la următoarele chestiuni legate de relațiile dintre părinți și copii:

drepturile de natură personală (de exemplu, dreptul de a stabili numele și prenumele copilului sau de a da consimțământul pentru adopția copilului);
îngrijirea copilului și reglementarea comunicării cu copilul;

formele alternative de îngrijire a copilului (de exemplu, serviciile de custodie, încredințarea copilului unei alte persoane, asistenții maternali, centrele de plasament);

obligațiile de întreținere și de asistență;

reprezentarea și administrarea bunurilor copilului, consimțământul pentru acțiuni în justiție introduse de către copil;

în ceea ce privește chestiunile importante pentru copil, în cazul în care părinții nu pot ajunge la un acord (chestiuni importante sunt considerate a fi în special stabilirea locului de reședință și selectarea tipului de educație sau a unui loc de muncă pentru copil, însă nu și procedurile medicale normale și procedurile similare).

De cele mai multe ori, o instanță va stabili cui i se va încredința copilul și, eventual, se va pronunța cu privire la o reglementare a comunicării cu copilul, la întreținerea și sprijinirea acestuia.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Îngrijirea copilului reprezintă numai o parte din drepturile și obligațiile incluse în materia răspunderii părintești. În cazul în care un părinte căruia nu i s-a încredințat îngrijirea copilului nu a fost privat de răspunderea părintească și în cazul în care răspunderea părintească nu a fost limitată sau suspendată, părintele respectiv exercită în continuare acest drept cu privire la alte componente ale răspunderii părintești și nu își pierde dreptul de a decide cu privire la chestiuni importante referitoare la copil. Răspunderea părintească este exercitată de către părinți, de comun acord și în conformitate cu interesul copilului. În cazul în care există riscul unei întârzieri în luarea unei decizii cu privire la o chestiune referitoare la copil, unul din părinți poate să decidă sau să își dea consimțământul singur. Cu toate acestea, părintele respectiv trebuie să îl informeze fără întârziere pe celălalt părinte cu privire la situația respectivă.

În cazul în care părinții nu sunt de acord cu privire la o chestiune care este importantă pentru copil, în special în ceea ce privește interesele acestuia, instanța se va pronunța în urma unei cereri depuse de un părinte. Acest lucru se aplică și în cazul în care unul dintre părinți îl exclude celălalt părinte din procesul decizional referitor la o chestiune importantă pentru copil. De asemenea, o instanță va decide cu privire la o cerere depusă de un părinte în cazul în care părinții nu pot stabili care dintre ei va reprezenta minorul în cadrul procedurilor judiciare sau în chestiuni importante referitoare la administrarea bunurilor copilului.

Părinții trebuie să se informeze reciproc cu privire la toate chestiunile importante referitoare la copil și la interesele acestuia.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Codul civil face distincție între plasarea unui copil în întreținerea unuia din părinții săi, exercitarea autorității părintești de către ambii părinți, custodia comună și plasarea unui copil în îngrijirea unei alte persoane decât părinții săi. Atunci când ia o decizie cu privire la încredințarea unui copil în îngrijire, instanța va decide astfel încât să răspundă intereselor copilului. O instanță poate renunța la o hotărâre privind exercitarea autorității părintești de către ambii părinți sau custodia comună în cazul în care părinții sunt în măsură să comunice între ei și să coopereze.

Custodia comună (creșterea în comun)

Această formă de reglementare a îngrijirii copilului înseamnă că, în acest caz, nu există decizii specifice privind încredințarea unui copil în îngrijirea unuia dintre părinți. În practică, acest lucru înseamnă că, în cazul custodiei comune, un părinte poate, de exemplu, să asigure nevoile în materie de educație ale copilului său și alte activități sportive și/sau că unul dintre părinți se axează pe studiile lingvistice ale copilului, în timp ce celălalt părinte se axează pe alte activități extrașcolare ale copilului. Ambii părinți partajează acordarea de asistență medicală și asigurarea nevoilor materiale ale copilului (de exemplu, gătit, curățenie, îmbrăcăminte etc.). În cazul în care un copil urmează să fie plasat într-o custodie comună, este necesar consimțământul ambilor părinți.

Exercitarea autorității părintești de către ambii părinți (creșterea alternativă)

Exercitarea autorității părintești de către ambii părinți înseamnă plasarea alternativă a copilului în îngrijirea unuia sau altuia dintre părinți pentru o perioadă determinată de timp. De asemenea, o instanță va stabili drepturile și obligațiile exercitate pe durata acestor perioade de timp.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

O cerere care se referă la drepturile și obligațiile părintești trebuie depusă la instanța districtuală (la Praga, Tribunalul districtual, la Brno, Tribunalul municipal) în pe a cărui rază teritorială se află reședința copilului minor, iar dacă acesta nu are domiciliu stabil, la instanța districtuală pe a cărui rază teritorială locuiește copilul. În ceea ce privește copiii minori, instanța se pronunță chiar și în cazul în care nu a fost depusă nicio cerere.

Cerințele în materie de cereri depind de tipul acesteia. Cu toate acestea, cererea trebuie să indice întotdeauna numele, prenumele și adresa participanților, numerele de identificare ale participanților și ale reprezentanților acestora, o prezentare a faptelor, o indicație a elementelor de probă pe care se bazează reclamantul și trebuie să reiasă clar dorința reclamantului și instanța judecătorească căreia i se adresează cererea.

O cerere trebuie să conțină toate documentele importante referitoare la chestiunea în cauză, de exemplu, certificatul de naștere, certificatul de căsătorie, orice hotărâri judecătorești anterioare referitoare la copil și alte documente similare. Propunerea ar trebui să fie depusă în format tipărit într-un număr corespunzător de exemplare, dintre care un exemplar va rămâne la instanță; fiecare participant va primi un exemplar, dacă este necesar.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

O instanță poate începe procedurile în materie de îngrijire a unui copil minor chiar și în cazul în care nu a fost depusă nicio cerere.

Utilizând o decizie preliminară, chiar și înainte de pronunțarea unei decizii pe fondul cauzei, dacă acest lucru este necesar pentru reglementarea provizorie a relațiilor dintre participanți sau în cazul în care există temerea că executarea unei hotărâri judecătorești este pusă în pericol, instanța poate să oblige un participant la procedură la plata pensiei alimentare esențiale și/sau să încredințeze copilul în îngrijirea unuia dintre părinți sau a unei alte persoane desemnate de instanță. În general, decizia preliminară este pronunțată în baza unei cereri, însă, dacă este posibilă începerea procedurii pe fondul cauzei (și, prin urmare, procedurile referitoare la îngrijirea unui copil minor) fără nicio cerere, decizia preliminară poate fi pronunțată fără a fi necesară transmiterea unei cereri. Instanța care este competentă pentru procedura în această chestiune este responsabilă pentru pronunțarea deciziei preliminare, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. O cerere pentru pronunțarea unei decizii preliminare trebuie să cuprindă cerințele prevăzute în secțiunea 42 punctul (4) și în secțiunea 75 din Codul de procedură civilă (Legea nr. 99/1963, astfel cum a fost modificată), ceea ce înseamnă în special: informații privind instanța la care se depune cererea; persoana care depune cererea și la ce anume se referă, ceea ce înseamnă o prezentare a faptelor care ar putea justifica o astfel de cerere de pronunțare a unei decizii preliminare astfel cum au fost propus; ce ar trebui să obțină cererea, mai precis ce decizie preliminară urmărește reclamantul; prezentarea faptelor care sunt necesare pentru reglementarea relațiilor participanților sau dacă există preocupări cu privire la punerea în pericol a executării hotărârii judecătorești și, de asemenea, o indicație a datei la care a fost redactată cererea și semnată de reprezentantul acesteia. Documentele la care se referă reclamantul trebuie anexate la cerere. În general, în ceea ce privește deciziile preliminare, pentru a asigura obținerea de despăgubiri pentru prejudicii sau alte pierderi care ar putea apărea ca urmare a deciziei preliminare, reclamantul trebuie să depună, cel mai târziu în aceeași zi în care a prezentat cererea instanței în vederea unei decizii preliminare, garanția la valoarea determinată. Cu toate acestea, în cazul unei decizii preliminare în materie de întreținere și de asistență sau al unei decizii preliminare pe care instanța o poate executa fără nicio cerere, depunerea unei garanții nu este necesară. O instanță va decide asupra unei decizii preliminare fără întârziere. În cazul în care nu există niciun pericol de neîndeplinire a obligațiilor de plată, instanța poate decide asupra unei cereri de decizie preliminară în termen de șapte zile de la data la care a fost transmisă. Instanța se va pronunța fără a audia participanții. În cazul în care se pronunță cu privire la o decizie preliminară, instanța va obliga reclamantul să depună în instanță o cerere pentru inițierea unei proceduri în termenul impus acestuia. De asemenea, instanța poate să decidă dacă o decizie preliminară va dura numai pentru o anumită perioadă de timp. Legea privind procedurile judiciare speciale (Legea nr. 292/2013, astfel cum a fost modificată) reglementează o decizie preliminară specială în cazul în care minorului îi lipsește îngrijirea corespunzătoare, indiferent dacă există sau nu o persoană care are dreptul să aibă grijă de copil, sau în cazul în care viața copilului, dezvoltarea normală a acestuia sau alte interese importante ale acestuia sunt grav amenințate sau au fost perturbate. În acest caz, o instanță judecătorească, prin intermediul unei decizii preliminare pe care instanța o poate impune doar printr-o cerere adresată de o autoritate pentru protecția socială și juridică a copilului, va reglementa relațiile copilului pentru o perioadă esențială, prin faptul că dispune ca respectivul copil să fie plasat într-un mediu adecvat menționat în hotărâre. O astfel de decizie preliminară stabilește că un copil poate să fie plasat într-o familie substitutivă pentru o perioadă provizorie în care părintele nu poate avea grijă de copil din motive grave sau, după expirarea acesteia, să fie plasat în îngrijire înainte de adoptare. De asemenea, printr-o astfel de decizie preliminară se poate obține consimțământul părinților pentru adopție sau se poate stabili că nu este necesar consimțământul părinților pentru adopție. Instanța va decide cu privire la o cerere de pronunțare a unei decizii preliminare, fără întârziere, dar cel târziu în termen de 24 de ore de la depunerea sa. Hotărârea va fi executată imediat după pronunțare, în timp ce instanța va coopera în ceea ce privește cu autoritățile publice pentru a asigura punerea sa în aplicare.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

În conformitate cu Legea nr. 549/1991 privind taxele judiciare (astfel cum a fost modificată), procedurile de tutelă și de custodie ale instanțelor pentru copii minori sunt scutite de taxe. Aceasta înseamnă că un reclamant care depune o cerere referitoare la drepturile și obligațiile părintești nu este obligat să plătească taxe judiciare.

În anumite condiții, este posibil să se desemneze un reprezentant legal cu titlu gratuit sau pentru o taxă redusă. O instanță va numi un reprezentant la cererea unui participant cu privire la care se poate anticipa că instanța va renunța complet sau parțial la taxele judiciare, în cazul în care acest lucru este necesar, de exemplu, pentru a proteja interesele acestuia. În cazul în care acest lucru este necesar pentru a i se proteja interesele, participantul va beneficia de asistența oferită de un avocat. Numirea unui reprezentant trebuie să fie justificată de situația participantului (în practică, acest lucru poate fi reprezentat de situațiile financiare nefavorabile sau de o situație socială negativă, deși este întotdeauna necesar să se ia în considerare circumstanțele specifice ale fiecărui caz) și nu trebuie să existe nicio exercitare sau protecție a drepturilor arbitrare sau nereușită.

Legea nr. 629/2004 privind acordarea de asistență judiciară în litigiile transfrontaliere în interiorul Uniunii Europene (astfel cum a fost modificată) reglementează accesul la asistență judiciară pentru procedurile judiciare dintr-un stat membru al Uniunii Europene la care participă o persoană fizică care are reședința într-un alt stat membru. Această asistență este legată de procedurile judiciare din etapele procedurilor contencioase și de punere în aplicare. Legea nr. 85/1996 privind profesia de avocat (astfel cum a fost modificată) stabilește condițiile în care este posibil să se solicite numirea unui avocat, direct la Baroul ceh.

13 Este posibil atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da, se poate formula o cale de atac împotriva unei hotărâri în materia răspunderii părintești. Instanțele districtuale sunt tribunale de primă instanță pentru gestionarea drepturilor și obligațiilor care decurg din răspunderea părintească. Instanțele regionale (sau Tribunalul municipal din Praga) decide cu privire la căile de atac formulate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunalele de primă instanță. O cale de atac împotriva unei hotărâri judecătorești poate fi introdusă în termen de 15 zile de la primirea hotărârii scrise de către instanța a cărei hotărâre este atacată și, cu excepția cazului în care este interzis prin lege (de exemplu, nu se poate introduce o cale de atac împotriva unei hotărâri judecătorești de aprobare a acordului dintre părinți cu privire la îngrijirea copiilor). De asemenea, o cale de atac este considerată ca fiind depusă la timp chiar și după expirarea perioadei de 15 zile dacă apelantul a respectat informațiile incorecte primite de la Curtea de Apel.

Trebuie subliniat faptul că unele hotărâri pot fi executorie provizoriu – astfel, acestea pot fi aplicate chiar dacă s-a formulat apel împotriva acestora. Deciziile de impunere a executării întreținerii și deciziile de prelungire a duratei unei măsuri educaționale prin care copilul a fost temporar luat din întreținerea părinților sau a unei alte persoane sunt executorii provizoriu.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

În Republica Cehă, este necesară prezentarea unei cereri în instanță pentru executarea unei hotărâri referitoare la îngrijirea unui minor. Procedura aplicată pentru executarea unei hotărâri judecătorești face obiectul Legii nr. 292/2013 privind procedurile judiciare speciale (astfel cum a fost modificată).

În aceste proceduri, competența îi revine instanței de prim grad de jurisdicție a copilului minor, adică instanței districtuale (Tribunalul districtual din Praga, Tribunalul municipal din Brno) în a cărei rază teritorială se află reședința copilului minor, pe baza unui acord între părinți sau a unei hotărâri judecătorești sau a

altor fapte decisive. Cererea trebuie să conțină toate informațiile necesare (părțile îndreptățite și părțile obligate, domeniul de aplicare și conținutul obligației părții obligate, precum și termenul de respectare a obligației și specificațiile aplicabile ale așa-numitului titlu executoriu – hotărârea care va fi executată). Înainte de a dispune executarea unei hotărâri, instanța, în cazul în care consideră că există motive speciale în acest sens și/sau în cazul în care părțile obligate nu au fost informate cu privire la consecințele nerespectării unei obligații, poate să ceară părții obligate să se conformeze hotărârii sau acordului și să o informeze cu privire la posibilitățile de executare a hotărârii prin impunerea unor amenzi sau retragerea copilului. De asemenea, instanța poate solicita autorității competente pentru protecția socială și juridică a copilului să determine partea obligată să se conformeze obligațiilor sale, fără a fi necesar să se dispună executarea hotărârii.

În cazul în care persoana în cauză nu își îndeplinește obligația chiar și după ce a primit instrucțiuni din partea instanței, aceasta din urmă va dispune executarea hotărârii prin impunerea unei amenzi, acest lucru putând fi realizat în mod repetat. Cuantumurile amenzilor individuale nu pot depăși 50 000 CZK. Alte măsuri pe care instanța le poate dispune includ o întâlnire cu un mediator, o întâlnire cu un expert în pedopsihologie sau stabilirea unui plan pentru un regim de aclimatizare treptată pentru a facilita relaționarea treptată dintre copil și o persoană care are dreptul să fie în relație cu acesta.

În cazul în care, în ciuda punerii în aplicare a măsurilor indicate, obligațiile nu sunt respectate sau în cazul în care din circumstanțe reiese clar că această abordare nu a dus la respectarea obligațiilor, instanța va dispune, în cazuri excepționale, executarea unei hotărâri de a deplasa copilul de la persoana cu care copilul nu ar trebui să fie în relație, în conformitate cu acest acord sau hotărâre. Hotărârea prin care s-a dispus deplasarea copilului va fi prezentată părții obligate doar în timpul punerii în aplicare.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Hotărârile cu privire la răspunderea părintească pronunțate de instanțe din statele membre ale Uniunii Europene sunt recunoscute de Republica Cehă în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (denumit în continuare „Regulamentul nr. 2201/2003”), fără să fie solicitată vreo procedură specială. Cu toate acestea, orice persoană care are un interes legitim poate apela la o instanță cu o cerere privind pronunțarea unei hotărâri privind recunoașterea sau nerecunoașterea acesteia. În Republica Cehă, pentru astfel de proceduri în primă instanță, sunt competente instanțele districtuale (instanțele districtuale din Praga, Tribunalul municipal din Brno). Instanța competentă este tribunalul pe a cărui rază teritorială se află domiciliul reclamantului, în caz contrar instanța districtuală în a cărei rază teritorială s-a produs sau s-ar putea produce situația pentru care este importantă recunoașterea.

Înainte ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată într-un alt stat membru să poată fi executată în Republica Cehă, aceasta trebuie să fie declarată executorie în conformitate cu o procedură specială în conformitate cu Regulamentul nr. 2201/2003 menționat mai sus. În Republica Cehă, o cerere de încuviințare a executării se înaintează în cadrul instanței districtuale competente la nivel local (instanțele districtuale din Praga, Tribunalul municipal din Brno). Competența locală este determinată în conformitate cu Regulamentul nr. 2201/2003 în funcție de reședința obișnuită a persoanei împotriva căreia se solicită executarea sau în funcție de locul obișnuit de reședință a copilului. În cazul în care niciunul dintre aceste locuri nu se găsește în statul membru în care va avea loc executarea, competența la nivel local va fi stabilită în funcție de locul de executare a hotărârii.

O hotărâre privind dreptul de a intra în contact cu copilul și o hotărâre prin care se dispune înapoierea unui copil, pronunțată în temeiul articolului 11 alineatul (8) din Regulamentul nr. 2201/2003 este executorie într-un alt stat membru, în conformitate cu articolele 41 și 42 din Regulamentul nr. 2201/2003, fără să fie necesară încuviințarea executării și fără să fie posibil să se opună recunoașterii sale, în cazul în care hotărârea a fost certificată în statul membru de origine, utilizând formularul standardizat care figurează în anexa la Regulamentul nr. 2201/2003.

Cererile de recunoaștere sau nerecunoaștere a unei hotărâri și declarațiile referitoare la o hotărâre ca fiind executorie trebuie însoțite de o copie a hotărârii care îndeplinește condițiile necesare pentru recunoașterea caracterului autentic al acestuia (de exemplu, un duplicat sau o copie certificată a hotărârii) și certificarea în conformitate cu articolul 39, emis de autoritatea competentă din statul membru în care a fost pronunțată hotărârea, utilizând formularul standardizat care figurează în anexa la Regulamentul nr. 2201/2003. În cazul unei hotărâri pronunțate în lipsă, trebuie prezentate, de asemenea, originalul sau o copie certificată a documentului care confirmă faptul că cererea de sesizare a instanței sau alt document similar i-a fost comunicat sau notificat părâtului sau un document care arată că părâtul a acceptat hotărârea fără echivoc. În lipsa depunerii acestor documente, procedura va fi adoptată în conformitate cu articolul 38 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003.

În conformitate cu condițiile prevăzute în regulamentul menționat, procedura de executare a unei hotărâri în materia răspunderii părintești dintr-un alt stat membru al UE este aceeași ca și pentru executarea hotărârilor naționale. Pentru mai multe informații, a se vedea întrebarea precedentă.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Căile de atac (apelul) împotriva unei hotărâri judecătorești se depun la instanța care a pronunțat hotărârea și sunt soluționate de o instanță de rang superior.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

În ceea ce privește procedurile referitoare la materia răspunderii părintești, legea aplicabilă se determină în conformitate cu Convenția din 19 octombrie 1996 privind competența, dreptul aplicabil, recunoașterea, executarea și cooperarea în materia responsabilității părintești și a măsurilor de protecție a copiilor.

Orice acord internațional bilateral prin care Republica Cehă se obligă față de alte state are prioritate față de Convenția din 1996, cu excepția cazului în care s-a făcut o declarație în conformitate cu articolul 52 alineatul (1) din Convenția din 1996 (o astfel de declarație a fost făcută în legătură cu un acord bilateral încheiat de Republica Cehă și Polonia, care are prioritate față de Convenția din 1996).

Această pagină face parte din portalul Europa ta.

Ne-am bucura să primim feedbackul dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Germania

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Termenul „responsabilitate părintească” se referă la ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească (custodia). Părinții au datoria și dreptul de a avea grijă de copilul lor. Autoritatea părintească presupune îngrijirea copilului și a bunurilor acestuia, precum și reprezentarea copilului; dreptul de a lua decizii în privința copilului este, așadar, asociat, în principiu, cu **autoritatea părintească**. Responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

După cum s-a argumentat deja la întrebarea 1, termenul „responsabilitate părintească” acoperă ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească; responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului.

În principiu, custodia comună este posibilă în cazul în care:

părinții copilului sunt căsătoriți la data nașterii acestuia,

părinții copilului se căsătoresc după nașterea acestuia,

părinții declară că doresc să își exercite drepturile părintești în comun (declarații de custodie),

instanța specializată în dreptul familiei (*Familiengericht*) le acordă custodia comună asupra copilului.

Declarațiile de custodie trebuie să fie legalizate. Acest lucru este de competența Oficiului de asistență socială pentru tineri (*Jugendamt*), a unui notar sau, în anumite circumstanțe, a misiunilor diplomatice din străinătate. În cazul în care părinții nu formulează o declarație de custodie și nu sunt căsătoriți, mamei îi va reveni custodia unică asupra copilului. Cu toate acestea, instanța specializată în dreptul familiei, la cererea unuia dintre părinți, poate acorda custodie comună ambilor părinți, atâta timp cât acest lucru este în interesul superior al copilului. Se presupune că, în situația în care celălalt părinte nu furnizează niciun motiv pentru a nu acorda custodia comună și nu există nicio justificare în acest sens, custodia comună este în interesul superior al copilului.

Legea germană dispune că, în general, este în interesul copilului să aibă legături personale cu ambii părinți și, prin urmare, garantează dreptul copilului de a avea legături personale cu părinții săi. În plus, ambii părinți au dreptul și obligația de a menține legături personale cu copilul.

Dreptul de vizită oferă în primul rând părinților dreptul de a se întâlni și de a discuta cu copilul la intervale regulate. Dreptul de vizită include stabilirea contactului prin poștă și telefon, precum și contactul direct.

Asigurarea întreținerii cade, în general, în sarcina ambilor părinți. Părinții au libertatea de a alege modul în care asigură întreținerea copiilor lor. Ei pot decide, de exemplu, să asigure întreținerea în natură, în principal în casa părintească (cazare, hrană, îmbrăcăminte etc.).

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

Termenul „responsabilitate părintească” acoperă ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească; responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului (a se vedea observațiile formulate la întrebarea 1). Următoarele observații se referă la **autoritatea părintească (custodie)**.

În cazul în care copilul nu se află în îngrijirea părinților săi deoarece, de exemplu, părinții sunt decedați sau nu au dreptul să reprezinte copilul în chestiuni legate de copil sau de bunurile acestuia, pentru că, de exemplu, părinții au fost privați de dreptul de custodie, instanța specializată în dreptul familiei desemnează un tutore legal pentru copil.

Dacă părinții nu sunt în măsură să exercite anumite elemente ale autorității părintești, instanța specializată în dreptul familiei va numi un întreținător al copilului în acest sens [articolul 1909 din Codul civil (*Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB)].

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Termenul „responsabilitate părintească” acoperă ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească; responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului (a se vedea observațiile formulate la întrebarea 1). Următoarele observații se referă la **autoritatea părintească (custodie)**.

În cazul în care părinții dețin custodia comună și apoi se separă, ei vor deține în continuare custodia comună asupra copilului, indiferent dacă sunt căsătoriți sau nu. Cu toate acestea, instanța specializată în dreptul familiei poate încredința custodia unui singur părinte la cererea unuia dintre părinți. O astfel de cerere va fi admisă în cazul în care celălalt părinte își exprimă acordul în acest sens, cu excepția cazului în care copilul a împlinit vârsta de 14 ani și se opune, sau în cazul în care revocarea custodiei comune și încredințarea custodiei unice unuia dintre părinți este considerată a fi în interesul superior al copilului. Chiar dacă părinții divorțează, o astfel de decizie se adoptă exclusiv la cererea unuia dintre părinți, cu excepția cazului în care este pusă în pericol bunăstarea copilului.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Termenul „responsabilitate părintească” acoperă ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească; responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului (a se vedea observațiile formulate la întrebarea 1). Următoarele observații se referă la **autoritatea părintească (custodie)** și la **dreptul de vizită**.

În general, părinții decid cu privire la modul de gestionare a custodiei comune asupra copilului lor, neexistând cerințe legale cu privire la forma care trebuie adoptată. Cu toate acestea, o modificare obligatorie din punct de vedere juridic a modalităților de custodie nu este posibilă doar printr-un acord, ci necesită luarea unei decizii de către instanța specializată în dreptul familiei. În cazul în care părinții locuiesc separat, Oficiul de asistență socială pentru tineri îi poate ajuta să elaboreze un plan de exercitare a autorității părintești, acceptat de ambele părți. Acest plan poate fi folosit ca bază pentru deciziile instanței în materie de custodie. Dacă părinții convin asupra faptului că se impune încredințarea custodiei unice unui singur părinte, aceștia pot solicita instanței specializate în dreptul familiei transferul custodiei.

De asemenea, părinții pot conveni asupra modului de gestionare a drepturilor de vizită, dat fiind faptul că nu există condiții în acest sens. În cazul în care este înregistrat un acord în cadrul unei înțelegeri în fața instanței, acord care să fie aprobat de instanță, această înțelegere este echivalentă cu o hotărâre judecătorească cu caracter obligatoriu și, dacă situația o impune, are forță executorie.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Dacă părinții nu reușesc să își rezolve singuri conflictele, aceștia pot apela la Oficiul de asistență socială pentru tineri sau la o organizație voluntară de sprijinire a tineretului (*Freie Jugendhilfe*). Acestea oferă consiliere părinților și îi sprijină în vederea soluționării problemelor. O bază de date a tuturor serviciilor de sprijin de acest tip este disponibilă la adresa <http://www.dajeb.de>. De asemenea, părinții pot ajunge la o soluționare pe cale amiabilă prin intermediul medierii. Informații suplimentare cu privire la medierea familială sunt disponibile la adresa <http://www.bafm-mediation.de/>.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

În funcție de cerere sau de propunere, judecătorul poate decide, în cadrul procedurii judiciare, cu privire la toate aspectele legate de custodie (inclusiv încredințarea copilului), dreptul de vizită și întreținerea copilului. Judecătorul trebuie să urmărească soluționarea conflictelor într-un mod acceptabil pentru ambele părți în toate etapele procesului. În cazul în care părinții nu convin asupra unui aspect legat de custodie, care este important pentru copil, instanța are în egală măsură dreptul de a acorda unui părinte puterea de a lua singur decizii în acest sens (*Alleinentscheidungsbefugnis*).

În cazul în care bunăstarea copilului este periclitată, instanța poate, în orice moment și din oficiu, să dispună orice măsură necesară pentru a evita un astfel de risc.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Termenul „responsabilitate părintească” acoperă ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească; responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului (a se vedea observațiile formulate la întrebarea 1). Următoarele observații se referă la **autoritatea părintească (custodie)** și la **dreptul de vizită**.

În general, în ceea ce privește autoritatea părintească, trebuie să se răspundă afirmativ. Părintele necustodian nu are dreptul de a se implica în procesul de luare a deciziilor. El are totuși drept de vizită și poate solicita informații cu privire la situația personală a copilului de la celălalt părinte, atâta timp cât cererea sa este legitimă. Cu toate acestea, în perioada în care copilul locuiește împreună cu părintele necustodian, pe baza consimțământului părintelui custodian sau a unei hotărâri judecătorești (de exemplu, în contextul exercitării drepturilor de vizită), părintele necustodian poate lua decizii de unul singur asupra chestiunilor referitoare la îngrijirea copilului (de exemplu în privința alimentației).

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Termenul „responsabilitate părintească” acoperă ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească; responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului (a se vedea observațiile formulate la întrebarea 1). Următoarele observații se referă la **autoritatea părintească (custodie)**.

În cazul în care părinții dețin custodia comună asupra copilului și locuiesc împreună, aceștia trebuie să adopte soluții acceptate de ambele părți cu privire la toate aspectele legate de exercitarea autorității părintești. Însă, pe de altă parte, dacă părinții locuiesc separat, aceștia trebuie să acționeze astfel numai în ceea ce privește chestiunile de importanță majoră pentru copil. Părintele cu care locuiește copilul are dreptul de a lua singur decizii în ceea ce privește chestiunile de ordin cotidian.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Termenul „responsabilitate părintească” acoperă ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească; responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului (a se vedea observațiile formulate la întrebarea 1). Următoarele observații se referă la **autoritatea părintească (custodie)** și la **dreptul de vizită**.

În majoritatea cazurilor, instanțele specializate în dreptul familiei [diviziile instanțelor locale (*Amtsgerichte*)] sunt competente în ceea ce privește procedurile legate de custodie și de dreptul de vizită. Dacă este necesară o cerere pentru a iniția proceduri, de exemplu în ceea ce privește procedurile de acordare a custodiei unice în situația în care părinții locuiesc separat, trebuie să se specifice motivele pentru respectiva cerere. Elementele de fapt și probatoriul cauzei ar trebui să fie depuse la dosar, iar documentele la care se face trimitere ar trebui anexate. De asemenea, în cerere trebuie specificat dacă părțile au recurs deja la o procedură de mediere sau la o altă procedură extrajudiciară de soluționare a conflictelor. Reprezentarea juridică se impune numai în cazuri excepționale, de exemplu pentru cereri formulate în cadrul procedurilor de divorț. În cazul în care reprezentarea juridică nu este obligatorie, cererea poate fi adresată direct instanței competente. Există instanțe judecătorești (*Rechtsantragstellen*) pe lângă instanțele cu competență locală în care pot fi înregistrate cereri și alte declarații.

În cazul în care părinții nu sunt căsătorii la data nașterii copilului, declarația de custodie (în cazul custodiei comune) poate fi autentificată de către funcționarul responsabil de documentație în cadrul Oficiului de asistență socială pentru tineret (*Jugendamt*), de către notar sau, în anumite circumstanțe, de misiuni diplomatice în străinătate.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Principiul „anchetei *ex officio*” (*Amtsermittlungsgesetz*) se aplică în cazul procedurilor în materie de custodie și drepturi de vizită. Potrivit acestui principiu, instanța trebuie să ancheteze din oficiu toate faptele relevante și nu este obligată să respecte argumentele părților.

În cauzele urgente, instanța poate pronunța o ordonanță provizorie, atâta timp cât acest lucru este justificat și se impune de urgență. În situația în care este pusă în pericol bunăstarea copilului, instanța trebuie să verifice dacă se impune pronunțarea unei ordonanțe provizorii, chiar și în lipsa cererii uneia dintre părți. În cazul în care nu este posibil să se ajungă la o soluție reciproc acceptabilă în termenul prevăzut în procedurile care reglementează drepturile de vizită, instanța trebuie să discute chestiunea unui ordin temporar cu părinții și cu Oficiul de asistență socială pentru tineret.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Cetățenii care, din cauza situației lor personale și financiare, nu sunt în măsură să acopere costurile procedurii, sunt în măsură să acopere doar o parte a costurilor sau pot plăti numai în rate, pot obține asistență juridică, inclusiv în cauzele soluționate de instanța specializată în dreptul familiei. O condiție prealabilă pentru această asistență juridică este ca acțiunea în justiție sau apărarea avută în vedere să aibă perspective suficiente de succes și să nu fie neîntemeiate. Aceasta oferă astfel acces la justiție și persoanelor cu resurse financiare reduse. În cadrul procedurii de asistență judiciară, statul va acoperi, în funcție de veniturile disponibile ale beneficiarului ajutorului, cota sa din cheltuielile de judecată și, în cazul în care i s-a desemnat un avocat, statul va acoperi onorariul avocatului, integral sau parțial.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Termenul „responsabilitate părintească” acoperă ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească; responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului (a se vedea observațiile formulate la întrebarea 1). Următoarele observații se referă la **autoritatea părintească (custodie)** și la **dreptul de vizită**.

Atacarea hotărârilor privind custodia/dreptul de vizită este posibilă. Nu are nicio importanță dacă hotărârea a fost pronunțată în cadrul unei proceduri de sine stătătoare sau în contextul unor cereri accesorii divorțului. Căile de atac sunt admisibile în ambele cazuri.

Acestea trebuie formulate în termen de o lună de la data publicării hotărârii. Ordonanțele provizorii în materie de custodie pot face obiectul unei căi de atac numai în cazul în care au fost pronunțate pe baza unei dezbateri orale. Termenul de formulare a acestei căi de atac este de două săptămâni. Ordonanțele emise fără a face obiectul unei dezbateri orale sunt definitive. Indiferent de întrebarea din cadrul dezbaterii orale, ordonanțele provizorii privind dreptul de vizită nu sunt supuse niciunei căi de atac. Însă, în astfel de cazuri, este posibil să se introducă o acțiune pe fond. Trebuie menționat faptul că ordonanțele provizorii se aplică până în momentul în care hotărârea definitivă începe să producă efecte.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Termenul „responsabilitate părintească” acoperă ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească; responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului (a se vedea observațiile formulate la întrebarea 1). Următoarele observații se referă la **autoritatea părintească (custodie) și la dreptul de vizită.**

În cazul încălcării unui ordin de executare în ceea ce privește predarea persoanelor și reglementarea dreptului de vizită, instanța poate impune o amendă în sarcina părții în culpă și, dacă aceasta nu poate fi recuperată, poate dispune pedeapsa cu închisoarea. În anumite condiții, pedeapsa cu închisoarea poate fi, de asemenea, dispusă în mod direct. Hotărârea prin care se dispune predarea persoanei sau reglementarea dreptului de vizită va evidenția consecințele încălcării ordinului de executare. Quantumul maxim al amenzii pentru o persoană fizică este de 25 000 EUR, iar durata maximă a pedepsei cu închisoarea este de șase luni. Un alt mijloc de executare posibilă este constrângerea imediată a părții obligate. Nu este permisă utilizarea forței asupra unui copil în cazul în care acesta trebuie predat în vederea asigurării exercitării dreptului de vizită. Utilizarea forței asupra unui copil este permisă numai dacă acest lucru este în interesul superior al copilului și nu este posibilă executarea obligației prin mijloace mai puțin drastice.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Termenul „responsabilitate părintească” acoperă ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească; responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului (a se vedea observațiile formulate la întrebarea 1). Următoarele observații se referă la **autoritatea părintească (custodie) și la dreptul de vizită.**

Hotărârile în materie de custodie și drepturi de vizită pronunțate în alte state membre ale UE (cu excepția Danemarcei) sunt recunoscute în Germania pe baza Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 (Regulamentul Bruxelles IIa) și, prin urmare, nu este necesară nicio procedură specială în acest sens. Cu toate acestea, solicitarea recunoașterii unor astfel de hotărâri în fața instanței specializate în dreptul familiei competente este posibilă și în Germania. Această recunoaștere se aplică în raport cu toate părțile.

Înainte de executarea în Germania a unei hotărâri privind custodia pronunțată într-un alt stat membru, trebuie depusă o cerere de încuviințare a executării, astfel cum se prevede în Regulamentul Bruxelles IIa, și anume executarea hotărârii trebuie aprobată în Germania. Cererea trebuie depusă la instanța specializată în dreptul familiei competentă la nivel local, unde își are sediul Tribunalul Regional Superior (*Oberlandesgericht*). Cererea de executare trebuie să fie însoțită de o copie a hotărârii și de un certificat din partea instanței din statul membru de origine, utilizând formularul standard prevăzut în anexa II la regulamentul. Solicitanții nu trebuie să fie reprezentați de un avocat. Cu toate acestea, solicitanții care locuiesc într-un alt stat membru trebuie să numească un reprezentant autorizat pentru comunicarea actelor de procedură în Germania. Instanța specializată în dreptul familiei va pronunța o hotărâre în lipsa unei audieri prealabile. Grefierul instanței va emite ordinul de executare pe baza acestei hotărâri. Căile de atac împotriva hotărârii pronunțate de instanța specializată în dreptul familiei pot fi formulate la Tribunalul Regional Superior. Hotărârea Tribunalului Regional Superior poate fi contestată la Curtea Federală de Justiție (*Bundesgerichtshof*) sub rezerva acordului Tribunalului Regional Superior. În Germania, numai 22 din cele peste 650 de instanțe specializate în dreptul familiei sunt responsabile în materie de recunoaștere și încuviințare a executării hotărârilor. Adresele acestora sunt disponibile la <http://www.bundesjustizamt.de/sorgerecht - Zuständige Gerichte> (în limba germană) și <http://www.bundesjustizamt.de/custody-conflicts - Competent German courts> (în limba engleză).

Trebuie remarcat faptul că anumite hotărâri ale statelor membre cu privire la drepturile de vizită și înapoierea copiilor în urma deplasării sau a reținerii ilicite a acestora pot fi recunoscute și executate în Germania fără a fi necesară o declarație de încuviințare a executării și fără posibilitatea de a contesta recunoașterea acestora. Cu toate acestea, în astfel de cazuri, titularii răspunderii părintești au în egală măsură libertatea de a solicita în mod oficial încuviințarea executării unor astfel de hotărâri prin intermediul instanțelor germane.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Termenul „responsabilitate părintească” acoperă ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească; responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului (a se vedea observațiile formulate la întrebarea 1). Următoarele observații se referă la **autoritatea părintească (custodie) și la dreptul de vizită.**

Cele 22 de instanțe menționate în răspunsul la întrebarea 15 au, de asemenea, competențe speciale în acest caz. Cererile având ca obiect refuzul recunoașterii unei hotărâri în materie de custodie trebuie adresate instanței specializate în dreptul familiei la sediul Tribunalului Regional Superior, în a cărui jurisdicție pârâtul sau copilul afectat de hotărâre își are reședința obișnuită. În caz contrar, instanța specializată în dreptul familiei competentă este cea în a cărei jurisdicție se manifestă interesul pentru refuzul recunoașterii sau există nevoia de îngrijire; altminteri este instanța specializată în dreptul familiei Pankow /Weißensee. Inițierea acestei proceduri va duce, în general, la concentrarea competenței în raport cu toate aspectele legate de copilul în cauză într-un singur loc, și anume o singură instanță va putea hotărî în raport cu toate aspectele legate de copil. Cu toate acestea, hotărârile (de recunoaștere sau refuz al recunoașterii) se aplică numai în statul membru în care au fost pronunțate. Cu toate acestea, o procedură de stabilire a refuzului recunoașterii poate fi efectuată în continuare în Germania, chiar și ca măsură de precauție.

În ceea ce privește această procedură, dispozițiile privind autorizarea executării se aplică în mod corespunzător în primă instanță și în cadrul oricăror proceduri de apel.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Termenul „responsabilitate părintească” acoperă ansamblul drepturilor și obligațiilor ce le revin părinților în relația cu copilul. Un element important al responsabilității părintești îl constituie autoritatea părintească; responsabilitatea părintească include, de asemenea, menținerea legăturilor personale cu copilul și obligația de a asigura întreținerea copilului (a se vedea observațiile formulate la întrebarea 1). Următoarele observații se referă la **autoritatea părintească (custodie) și la dreptul de vizită.**

Trebuie să se facă distincția între chestiunile legate de legislația aplicabilă și cele legate de competența judiciară. Autoritățile judiciare și administrative de la locul în care copilul își are reședința obișnuită sunt de obicei competente în materie de custodie și de drepturi de vizită [articolul 8 din Regulamentul (CE) nr.

2201/2003 și articolul 5 din Convenția de la Haga privind protecția copiilor]. Cu toate acestea, cetățenia nu este relevantă. Legea aplicabilă se bazează, de asemenea, pe Convenția de la Haga privind protecția copiilor. Tot conform respectivei convenții, prin lege, atribuirea, retragerea și exercitarea custodiei și a dreptului de vizită cad, în principiu, sub incidența legilor statului în care copilul își are reședința obișnuită. În principiu, custodia ce decurge în virtutea legislației aplicabile în statul în care copilul își are reședința obișnuită continuă să producă efecte chiar dacă locul de reședință al copilului se schimbă. În cazul în care autoritățile judiciare și administrative germane care sunt competente în temeiul locului de reședință al copilului prevăd dispoziții privind custodia și drepturile de vizită, aceste dispoziții vor fi reglementate de legislația germană.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedback](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Estonia

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Responsabilitate părintească înseamnă custodia unui copil minor, care implică obligația și dreptul părintelui de a se ocupa de îngrijirea copilului.

Responsabilitatea părintească include dreptul de a se ocupa de îngrijirea persoanei copilului (*custodia persoanei*), dreptul de a administra bunurile copilului (*custodia bunurilor*), precum și dreptul de a decide asupra chestiunilor legate de copil. Custodia bunurilor include dreptul și obligația de a administra bunurile copilului, precum și de a reprezenta copilul. Aceasta nu exclude dreptul copilului de a-și administra bunurile în mod independent în cazurile prevăzute de lege.

Un părinte are dreptul de a lua decizii cu privire la copilul său minor, constând în dreptul de a decide cu privire la aspectele cotidiene (în legătură cu îngrijirea în mod obișnuit) referitoare la copil. De regulă, luarea deciziilor în ceea ce privește aspectele cotidiene înseamnă a lua decizii obișnuite care apar deseori și care nu au un efect permanent asupra dezvoltării copilului. Pe lângă puterea de decizie, un părinte custodian are, de asemenea, un drept de reprezentare în ceea ce privește copilul său minor. Părinții care dețin custodia comună au un drept de reprezentare în comun.

Ambii părinți au dreptul de a menține legături personale cu copiii lor, ceea ce înseamnă obligația și dreptul ambilor părinți de a menține legături personale în mod direct cu copiii lor. Dreptul de a menține legături personale cu copiii nu depinde de existența custodiei. De asemenea, părinților le revine o obligație de întreținere în ceea ce privește copiii minori.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Drepturile și obligațiile reciproce ale părinților și ale copiilor decurg din filiație, care se stabilește în conformitate cu procedura prevăzută de lege. Femeia care dă naștere un copil este mama aceluși copil. Bărbatul cu care este conceput un copil este tatăl aceluși copil. Se consideră că un copil a fost conceput de către bărbatul căsătorit cu mama copilului la data nașterii copilului, care și-a recunoscut paternitatea sau a cărui paternitate a fost stabilită de o instanță.

Părinții care sunt căsătoriți unul cu celălalt exercită răspunderea părintească în comun, și anume dețin custodia asupra copiilor lor. În cazul în care părinții unui copil nu sunt căsătoriți unul cu celălalt la data nașterii copilului, aceștia dețin răspunderea părintească în comun, cu excepția cazului în care și-au exprimat dorința de a ceda răspunderea părintească unuia dintre părinți în momentul depunerii declarațiilor de intenție privind recunoașterea paternității sau a maternității.

În cazul în care niciunul dintre părinții unui copil minor nu are drept de reprezentare sau în cazul în care nu este posibilă stabilirea filiației copilului, un tutore legal va fi numit pentru copil. În acest caz, tutorele legal va deține custodia. Obligația tutorei legale este de a asigura creșterea și dezvoltarea copilului, precum și protecția intereselor personale și patrimoniale ale copilului.

Poate avea calitatea de tutore legal orice persoană fizică adultă cu capacitate juridică activă deplină (de exemplu, ruda copilului sau o terță parte) sau orice persoană juridică (o instituție sau o administrație locală). O persoană juridică este desemnată tutore legal în absența unei persoane fizice potrivite sau în cazul în care un părinte a specificat în testament sau în contractul său de succesiune ca o persoană juridică să fie numită tutore legal. Persoana juridică are obligația de a încerca în mod sistematic să găsească tutori persoane fizice pentru persoanele aflate sub tutela persoanei juridice și să ofere consiliere și instruire tutorilor respectivi.

Până la numirea unui tutore legal, îndatoririle tutorei cad temporar în sarcina municipalității rurale sau a administrației locale la locul de reședință al copilului, înscris în registrul de evidență a populației, sub rezerva îndeplinirii condițiilor prealabile pentru instituirea tutorei. În contextul îndeplinirii îndatoririlor tutorei, municipalitățile rurale sau administrația locală îi revin drepturile și obligațiile corespunzătoare unui tutore legal.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care părinții nu au capacitatea sau nu doresc să își exercite răspunderea părintească asupra unui copil, aceștia își pot da acordul în vederea încredințării copilului spre adopție. Consimțământul unui părinte la adopție nu va intra în vigoare înainte de împlinirea a opt săptămâni de la nașterea copilului, iar o cerere de adopție poate fi depusă în instanță numai după intrarea în vigoare a consimțământului unui părinte. Pe baza consimțământului unui părinte, copilul poate fi dat spre îngrijire persoanei care dorește să adopte copilul înainte de intrarea în vigoare a consimțământului acordat pentru adopție. În cazul în care niciunul dintre părinții unui copil minor nu are drept de reprezentare sau în cazul în care nu este posibilă stabilirea filiației copilului, instanța hotărăște din oficiu cu privire la numirea unui tutore legal sau pe baza unei cereri formulate de o municipalitate rurală, de o administrație locală sau de o persoană interesată.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În cazul în care părinții sunt divorțați sau separați, aceștia trebuie să decidă asupra modului de soluționare a chestiunilor în materie de custodie. Părinții custodieni pot conveni asupra modalităților de exercitare a dreptului lor de reprezentare în comun. Cu toate acestea, modificarea regimului de custodie, inclusiv încetarea custodiei comune, pot fi stabilite doar în instanță.

Fiecare părinte are dreptul de a solicita în instanță, în cadrul procedurii de depunere a cererilor, transferul, parțial sau integral, al dreptului de custodie asupra copilului în sarcina sa. De asemenea, o instanță se poate pronunța asupra unui litigiu în materie de custodie ca parte a unei acțiuni, dacă aceasta este solicitată în cadrul procesului de divorț sau în coroborare cu plata pensiei de întreținere.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Părinții custodieni au libertatea de a conveni asupra exercitării custodiei comune. Cu toate acestea, modificarea regimului de custodie, inclusiv încetarea custodiei comune, pot fi stabilite doar în instanță. Chestiunile în materie de custodie sunt abordate și stabilite în instanță, având caracter juridic obligatoriu. În contextul soluționării unei chestiuni referitoare la un copil, instanțele judecătorești urmăresc în primul rând respectarea interesului superior al copilului, având în vedere toate circumstanțele, precum și interesul legitim al persoanelor în cauză. Litigiile în materie de custodie reprezintă chestiuni legate de dreptul familiei, care sunt introduse în instanță pe baza unei cereri și care se soluționează prin pronunțarea unei ordonanțe. În vederea stabilirii drepturilor față de un copil, un părinte trebuie să depună o cerere în instanță.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Părinții custodieni au libertatea de a conveni asupra exercitării custodiei comune. Cu toate acestea, modificarea regimului de custodie, inclusiv încetarea custodiei comune, pot fi stabilite doar în instanță. Pentru a ajunge la un acord, părinții se pot adresa serviciului de mediere familială. Administrația locală îi poate direcționa către furnizorul de servicii corespunzător. De exemplu, părinții pot conveni asupra procedurii de vizită pe cont propriu sau cu ajutorul unui mediator familial, însă în cazul în care acordul este încălcat, aceștia trebuie să se adreseze instanței pentru a obține un instrument de executare (și anume o ordonanță).

În contextul stabilirii procedurii de vizită a copilului, instanțele de judecată acționează în egală măsură ca organe de conciliere în cadrul procedurilor judiciare, efectuând toate demersurile pentru a ajunge la un acord între părinți în ceea ce privește drepturile de vizită a copilului. Instanțele audiază părțile cât mai curând posibil și le atrag atenția asupra posibilității de a beneficia de asistența unui consilier familial, în special pentru a adopta o poziție comună în ceea ce privește îngrijirea și responsabilitatea asupra copilului. O instanță poate suspenda procedurile referitoare la un copil, cu condiția ca suspendarea să nu ducă la o întârziere care ar putea aduce atingere interesului superior al copilului și în cazul în care părțile interesate sunt pregătite să fie consiliate în afara instanței sau dacă, în opinia instanței, litigiul ar putea fi, din alte considerente, soluționat prin acordul părților.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

În competența instanțelor judecătorești intră și aspecte legate de dreptul la legături personale cu copiii, modificări în ceea ce privește exercitarea custodiei, reinstituirea custodiei, obligația de a plăti pensia de întreținere și modificarea cuantumului pensiei de întreținere la cererea unui părinte.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Drepturile și obligațiile reciproce ale părinților și ale copiilor decurg pe fondul filiației copiilor, ceea ce înseamnă că părintele copilului are datoria de a oferi îngrijire acestuia. Drepturile și obligațiile reciproce ale unui părinte și ale unui copil depind de persoana care deține custodia asupra copilului, și anume dacă există un singur părinte custodian, respectivul părinte poate decide în raport cu toate chestiunile referitoare la copil fără consultarea prealabilă a celuilalt părinte în acest sens.

Un părinte poate deține custodia unică asupra unui copil încă de la nașterea copilului, de exemplu, în cazurile în care părinții și-au exprimat dorința de a ceda răspunderea părintească unuia dintre părinți în momentul depunerii declarațiilor de intenție privind recunoașterea paternității. De asemenea, unul dintre părinți poate obține custodia unică, de exemplu, în următoarele trei cazuri.

Unui părinte i se acordă custodia unică în cazul în care părintele a solicitat în instanță, în cadrul procedurii de depunere a cererilor, transferul, parțial sau integral, al dreptului de custodie asupra copilului în sarcina sa. În general, un părinte poate solicita custodia unică în cazul în care părinții care dețin custodia comună locuiesc separat cu titlu permanent sau nu mai doresc să își exercite acest drept în comun din orice alt motiv.

De asemenea, un părinte poate obține custodia unică în situația în care părinții dețin custodia comună, însă dreptul de custodie al unuia dintre părinți a fost suspendat. În cazul în care se suspendă dreptul unui părinte de a deține custodia unică asupra copilului în virtutea unei legi sau a unei hotărâri judecătorești și nu există niciun motiv pentru care considerentele care stau la baza suspendării își vor înceta existența, o instanță acordă custodia celuilalt părinte dacă acest lucru este în interesul superior al copilului.

De asemenea, o instanță va acorda custodia celuilalt părinte în cazul în care părintele care a deținut custodia unică a decedat sau a fost decăzut din drepturile părintești, cu excepția cazului în care aceasta contravine interesului superior al copilului.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În cazul în care părinții dețin custodia comună, aceștia își exercită drepturile în acest sens față de copilul lor și își îndeplinesc obligația de întreținere pe propria răspundere și în unanimitate, având în vedere bunăstarea generală a copilului. Părinții care dețin custodia comună au și un drept de reprezentare în comun.

În cazul în care părinții care exercită custodia comună nu reușesc să ajungă la un acord în ceea ce privește o chestiune importantă pentru copil, la solicitarea unuia dintre părinți, instanța poate acorda putere de decizie în acest sens unui singur părinte. În cazul transferului competențelor decizionale, o instanță poate limita exercitarea acestora sau poate impune obligații suplimentare în sarcina părintelui care exercită acest drept.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Litigiile în materie de custodie sunt soluționate de instanțele regionale. În cazul unui litigiu în materie de custodie, solicitantul trebuie să depună o cerere la o instanță regională pentru judecarea cauzei în cadrul procedurii de depunere a cererilor. Cererea trebuie depusă la instanța regională care are competență la locul de reședință al copilului.

În cerere trebuie menționate denumirea instanței, datele personale ale solicitantului, persoana vizată și copiii acestora, precum și cererea expresă a solicitantului. Pe lângă acestea, în cerere trebuie precizate faptele, iar solicitantul trebuie să menționeze și să prezinte dovezile de care dispune. Cererea trebuie semnată de solicitant sau de reprezentantul solicitantului. În cazul unui reprezentant, trebuie anexată la cerere o procură sau un alt document care să certifice competența de reprezentare.

Cererea și documentele justificative trebuie prezentate instanței în scris, în limba estonă. În cazul în care o cerere, o solicitare, o plângere sau o contestație depusă în instanță de către un participant la procedură nu este în limba estonă, instanța va solicita persoanei care depune respectivele documente să pună la dispoziție traducerile corespunzătoare până la termenul stabilit de instanță.

Chestiunile care implică stabilirea drepturilor unui părinte față de un copil și a programului de vizitare, și anume chestiuni în materie de custodie, pot face, de asemenea, obiectul pronunțării ca parte a unei acțiuni, dacă aceasta este solicitată în cadrul procesului de divorț sau în coroborare cu plata pensiei de întreținere.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Instanțele se pronunță asupra unor chestiuni în materie de custodie în legătură cu cererea, în conformitate cu dispozițiile referitoare la acțiuni, având în vedere diferențele stabilite în ceea ce privește procedura de depunere a cererilor (a se vedea Codul de procedură civilă [1]).

În cadrul unei proceduri de urgență, o instanță se poate pronunța numai asupra cererii având ca obiect pensia de întreținere în sarcina unui părinte care nu locuiește împreună cu copilul minor. Chestiunile în materie de custodie nu pot fi soluționate în cadrul unei proceduri simplificate. Cu toate acestea, chestiunile în materie de custodie reprezintă chestiuni audiate pe baza cererii și, prin urmare, diferă de o acțiune ordinară. În raport cu o chestiune care face obiectul cererii, instanța constată faptele și adună probele necesare, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. Instanța nu este obligată să aibă în vedere cererile sau faptele prezentate de părțile la proces sau evaluarea faptelor de către acestea, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. Cerințele în materie de custodie, instanțele pot aplica măsuri care să reglementeze exercitarea drepturilor de custodie asupra copilului sau de vizitare a acestuia și în timpul procedurilor sau pentru a asigura respectarea ulterioară a acordurilor.

Instanța poate aplica măsuri asigurătorii sau măsuri provizorii dacă există motive potrivit cărora neaplicarea măsurilor ar putea îngreuna sau ar face imposibilă executarea unei hotărâri. Într-o chestiune de dreptul familiei asupra căreia se pronunță pe baza cererii, pot fi luate măsuri provizorii de către instanțele teritoriale competente în domeniul adoptării măsurilor care se impun. Printre aceste măsuri se numără, de exemplu, înapoierea copilului către celălalt părinte sau respectarea obligației legale de întreținere; printre altele, instanțele pot obliga părătul să plătească pensia de întreținere în perioada de desfășurare a procedurii sau să furnizeze garanții pentru respectarea obligației de plată.

[1] Codul de procedură civilă (RT I 2005, 26, 197; RT I, 21.6.2014, 58). Online: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/513122013001/consolide>.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

În cazul în care constată că o persoană fizică nu este în măsură să suporte cheltuielile de judecată din cauza situației sale financiare, instanța poate scuti persoana în cauză, integral sau parțial, de plata cheltuielilor de asistență juridică și a taxei de stat.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

O hotărâre pronunțată în cadrul unei proceduri necontestate constituie o ordonanță în raport cu care se aplică dispozițiile privind ordonanțele pronunțate în cadrul unei proceduri contradictorii, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. O cale de atac poate fi formulată împotriva unei ordonanțe în materie de custodie în conformitate cu dispozițiile generale care reglementează căile de atac, în cazul în care reclamantul constată că hotărârea instanței de prim grad de jurisdicție se bazează pe o încălcare a unei dispoziții legale (de exemplu, în cazul în care instanța de prim grad de jurisdicție a pus în mod incorect în aplicare o dispoziție juridică de drept material sau de drept procedural). Având în vedere motivele expuse anterior, un recurs poate fi introdus și la Curtea Supremă.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Chestiunile în materie de custodie sunt soluționate în cadrul procedurii necontestate. În chestiunile necontestate de dreptul familiei, instanța pronunță o ordonanță care are caracter executoriu din momentul intrării sale în vigoare, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. O ordonanță pronunțată în cadrul unei proceduri necontestate constituie titlu executoriu. În cazul în care un debitor nu respectă în mod voluntar ordonanța în materie de custodie, ordonanța va fi executată silit în cadrul unei proceduri de executare pe baza cererii depuse de reclamant. În acest scop, reclamantul trebuie să depună o cerere la un executor judecătoresc în a cărui rază teritorială se află domiciliul, sediul social sau activele debitorului. Într-o chestiune legată de dreptul de vizită, executorul judecătoresc, în cadrul procedurilor de executare, va colabora cu un reprezentant al administrației locale de la locul de reședință al copilului sau, în mod excepțional, de la locul de reședință al persoanei în culpă, care are experiență în ceea ce privește interacțiunea cu copiii. Dacă este necesar, executorul judecătoresc poate sugera administrației locale plasarea temporară a copilului într-o unitate de asistență socială. În cazul în care persoana în culpă împiedică punerea în executare, aceasta poate face obiectul plății unor penalități cu titlu cominatoriu.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

În conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, o hotărâre pronunțată într-un stat membru este recunoscută în celelalte state membre fără a se impune o procedură specială. Regulamentul se aplică în toate statele membre ale Uniunii Europene, cu excepția Danemarcei.

O hotărâre privind exercitarea răspunderii părintești față de un copil pronunțată într-un stat membru, care este executorie în statul membru respectiv și care a fost comunicată, va fi executată într-un alt stat membru atunci când, la cererea oricărei părți interesate, aceasta a fost declarată executorie în respectivul stat. În acest scop, o cerere de încuviințare a executării hotărârii trebuie depusă în instanță.

Instanța la care trebuie depusă cererea este disponibilă [aici](#).

Partea care solicită sau contestă recunoașterea unei hotărâri judecătorești ori solicită încuviințarea executării trebuie să prezinte:

- o copie a hotărârii care să întrunească toate condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității sale și
- certificatul privind hotărârile judecătorești în materia răspunderii părintești.

Formularul este disponibil [aici](#).

O hotărâre judecătorească pronunțată în materia răspunderii părintești nu este recunoscută:

- în cazul în care recunoașterea contravine în mod evident ordinii publice din statul membru în care se solicită recunoașterea, luând în considerare interesul superior al copilului;
- în cazul în care, cu excepția procedurilor urgente, aceasta a fost pronunțată fără a-i da copilului posibilitatea de a fi ascultat, încălcându-se astfel normele fundamentale de procedură din statul membru în care se solicită aceasta;
- în cazul în care actul de sesizare a instanței sau un act echivalent nu a fost notificat sau comunicat în timp util persoanei care nu s-a prezentat și astfel încât aceasta să își poată pregăti apărarea, cu excepția cazului în care se constată că respectiva persoană a acceptat hotărârea într-un mod neechivoc;
- la solicitarea oricărei persoane care susține că hotărârea se opune exercitării răspunderii sale părintești, în cazul în care hotărârea a fost pronunțată fără ca această persoană să fi avut posibilitatea de a fi ascultată;
- în cazul în care aceasta este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată ulterior în materia răspunderii părintești în statul membru în care se solicită recunoașterea;
- în cazul în care aceasta este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată ulterior în materia răspunderii părintești într-un alt stat membru sau în statul terț în care copilul își are reședința obișnuită, din moment ce hotărârea ulterioară îndeplinește condițiile necesare recunoașterii sale în statul membru solicitat sau
- în cazul în care nu a fost respectată procedura prevăzută la articolul 56 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Instanța la care trebuie depusă cererea este disponibilă [aici](#).

Partea care solicită sau contestă recunoașterea unei hotărâri judecătorești ori solicită încuviințarea executării trebuie să prezinte:

(a) o copie a hotărârii care să întrunească toate condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității sale și

(b) certificatul privind hotărârile judecătorești în materia răspunderii părintești prevăzut la articolul 39 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului.

Formularul este disponibil [aici](#).

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

În conformitate cu Legea privind dreptul internațional privat eston [1], relațiile dintre copil și părinți sunt reglementate de legea țării de reședință a copilului.

În plus, Convenția de la Haga din 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor se aplică între statele semnatare ale Convenției.

De asemenea, stabilirea legii aplicabile poate face obiectul unor acorduri în materie de asistență juridică. Republica Estonia a încheiat acorduri în materie de asistență juridică cu următoarele țări:

Acordul privind asistența juridică și relațiile juridice între Republica Estonia, Republica Lituania și Republica Letonia (1993);

Acordul privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, familială și penală între Republica Estonia și Federația Rusă (1993);

Acordul privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă și penală între Republica Estonia și Ucraina (1995);

Acordul privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, penală și de dreptul muncii între Republica Estonia și Republica Polonia (1999).

Având în vedere că toate părțile la acordurile privind asistența juridică încheiate cu Lituania, Letonia și Polonia sunt, de asemenea, părți la Convenția de la Haga din 1996, părțile au hotărât în sensul aplicării dispozițiilor Convenției în vederea stabilirii legii aplicabile.

[1] Legea privind dreptul internațional privat (RT I 2002, 35, 217). Online: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/513112013009/consolide>.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Irlanda

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Termenul juridic „răspundere părintească” – denumit în Irlanda „tutelă” – se referă la deținerea tuturor drepturilor și obligațiilor referitoare la un copil care au fost acordate în temeiul legii sau de către instanță sau în virtutea unui acord juridic. Titularul răspunderii părintești deține drepturi de custodie și de vizită, printre altele referitoare la bunăstarea copilului.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

În general, părinții căsătoriți ai unui copil dețin în comun răspunderea părintească asupra copilului lor. În cazul în care părinții nu sunt căsătoriți, mama este titularul general al răspunderii părintești, însă tatăl natural poate fi numit tutore prin acord între părinți sau de către instanță.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

Da. Administrația Serviciilor Sanitare (*Health Service Executive*), prin intermediul Departamentului pentru copii și familie, TUSLA, poate solicita instanței districtuale să dispună ordinele de plasare necesare pentru copiii cu vârsta sub optsprezece ani. În situații excepționale, instanța poate numi un tutore care să exercite funcțiile aferente răspunderii părintești în cazul în care un părinte nu poate sau nu dorește să facă acest lucru. Un tutore testamentar poate fi numit în urma decesului unui părinte în cazul în care acesta a fost desemnat în virtutea unui testament sau al unui codicil sau poate fi numit de instanță. În absența unei astfel de desemnări, Administrația Serviciilor Sanitare (*Health Service Executive*), prin intermediul Departamentului pentru copii și familie, TUSLA, poate solicita instanței districtuale să dispună ordinele de plasare necesare pentru copiii cu vârsta sub optsprezece ani în cazul în care părinții unui copil sunt decedați sau incapabili să aibă grijă de copilul lor.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În cazul în care părinții unui copil divorțează sau se despart, regimul de custodie și de vizită poate fi decis de comun acord de către părinți. În cazul în care părinții nu pot ajunge la un acord, aceștia pot apela la instanță, iar un judecător poate să emită ordine privind custodia sau regimul de vizită. În cazul în care ambii părinți sunt tutorii copilului, acest lucru nu este afectat de divorț sau de separare deși, în circumstanțe excepționale și numai atunci când bunăstarea copilului impune acest lucru, tutela unui tată nematrimonial poate să fie încetată de către instanță.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Părinții care încheie un acord privind răspunderea părintească au obligația să prezinte acest acord în fața instanței și să obțină un ordin care să reflecte acordul astfel încât acesta să devină obligatoriu din punct de vedere juridic. Instanța trebuie să se asigure că drepturile copilului sunt protejate în mod adecvat de acord și poate refuza să emită un ordin în cazul în care nu este convinsă că unul sau ambii părinți își îndeplinesc obligațiile care le revin față de copil. Un astfel de acord nu poate înceta statutul de tutore al niciunui dintre părinți.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Persoanele fizice pot recurge la metode extrajudiciare de soluționare a conflictelor, precum medierea sau consilierea.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Judecătorul poate decide cu privire la toate aspectele referitoare la bunăstarea copilului, inclusiv chestiuni legate de tutelă, custodie și vizită, fără a se limita la acestea. A se vedea, de asemenea, întrebările 4 și 5 de mai sus – tutela părinților căsătoriți sau a unei mame naturale nu poate fi încetată de către instanță, deși instanța poate impune condiții privind exercitarea de către o persoană a răspunderii sale părintești.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Nu. În timp ce părintele care are custodia unică a unui copil are capacitatea de a decide cu privire la îngrijirea de zi cu zi și controlul copilului, părintele care nu deține custodia, dar care este tutorele copilului deține dreptul de a fi consultat cu privire la toate aspectele care afectează bunăstarea copilului, inclusiv unde ar trebui să fie educat copilul și unde ar trebui să locuiască acesta, fără a se limita la aceste chestiuni.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Custodia comună le este acordată părinților în lipsa unei ostilități profunde între părți și le permite acestora să ia decizii în comun referitoare la bunăstarea substanțială a copilului și cu privire la îngrijirea zilnică a acestuia. Aceasta nu înseamnă că fiecare părinte are dreptul la un timp egal cu copilul; mai degrabă, astfel se asigură faptul că ambii părinți au responsabilități și obligații corespunzătoare față de copil.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

În mod normal, părțile care doresc să depună o cerere privind răspunderea părintească fac acest lucru înaintea instanței districtuale; cu toate acestea, pentru anumite cereri auxiliare procedurilor matrimoniale, poate fi necesar să se depună o cerere înaintea instanței de circuit (*Circuit Court*) sau a Înaltei Curți (*High Court*). Înalta Curte are competență exclusivă în ceea ce privește chestiunile legate de răpirea de copii.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Da. Se poate iniția o acțiune în instanță *ex parte*, și anume fără a înștiința cealaltă parte, în cazul în care notificarea pârâtului de către solicitant în modul obișnuit ar pune copilul în pericol.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Da. Asistența juridică se obține prin sistemul de asistență juridică în materie civilă. Acest sistem implică o evaluare a mijloacelor.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da. Este posibilă atacarea unei hotărâri a instanței de prim grad de jurisdicție, și anume instanța unde a fost inițiată procedura; cu toate acestea, de regulă nu este posibilă contestarea unei hotărâri pronunțate de nicio instanță de apel.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Persoanele care urmăresc să pună în executare o hotărâre privind răspunderea părintească ar trebui să consulte regulamentele instanțelor sau instituției respective. Cu excepția cererilor *ex parte*, este necesară informarea pârâtului cu privire la intenția dumneavoastră de a iniția orice procedură de executare a unei hotărâri judecătorești.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

A se vedea răspunsul la întrebarea 14.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Înalta Curte, care are competența inițială și deplină.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Actul din 2000 privind protecția copiilor (Convenția de la Haga) conferă forță juridică *Convenției de la Haga din 1996 privind competența, dreptul aplicabil, recunoașterea, executarea și cooperarea în materia răspunderii părintești și a măsurilor de protecție a copiilor*, care se aplică în acest domeniu; în plus, *Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești (Regulamentul Bruxelles II bis)* este aplicabil, de asemenea, în acest domeniu.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Grecia

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Răspunderea părintească este un drept, dar și o obligație a părinților. Aceasta acoperă îngrijirea copilului minor, administrarea bunurilor copilului și reprezentarea acestuia în orice chestiune, act juridic sau litigiu care se referă la copil sau la bunurile sale. Prin urmare, răspunderea părintească garantează protecția drepturilor personale și patrimoniale ale copilului minor.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Răspunderea părintească este exercitată în comun de ambii părinți. Orice decizie a părinților referitoare la exercitarea răspunderii părintești trebuie să fie luată ținând cont de interesele copilului.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care unul dintre părinți nu este capabil să își exercite răspunderea părintească în fapt (de exemplu spitalizare, privare de libertate) sau în drept (incapacitate), părintele respectiv rămâne un simplu titular al dreptului, în timp ce răspunderea părintească este exercitată exclusiv de către celălalt părinte. În cazul în care niciunul dintre părinți nu este capabil să își exercite răspunderea părintească, copilul minor este plasat sub tutelă. Părinții își păstrează răspunderea părintească, ca simpli titulari ai dreptului, dar fără a putea exercita acest drept.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În caz de divorț sau separare, și dacă ambii părinți sunt în viață, problema răspunderii părintești este soluționată de instanță. Răspunderea părintească poate fi acordată unuia din părinți sau ambilor părinți în comun, în cazul în care aceștia sunt de acord și stabilesc în același timp locul de reședință al copilului. Instanța poate să decidă altfel, adică să, încredințeze exercitarea răspunderii părintești ambilor părinți sau unei terțe persoane.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

În cazul în care o instanță trebuie să stabilească exercitarea răspunderii părintești, cum ar fi în cazurile de divorț sau de separare, aceasta va ține cont de acordurile existente între părinți, însă ele nu vor avea caracter obligatoriu pentru instanță. Acordurile de acest tip nu sunt supuse unor formalități specifice, atâta timp cât ele sunt aduse în mod legal la cunoștința instanței. De obicei acest lucru se realizează prin prezentarea unui document elaborat de părțile interesate care reflectă acordul încheiat între ele. Acest lucru este prevăzut în mod explicit prin lege în cazurile de divorț de comun acord dintre părinți cu copii minori, în acest caz fiind necesară prezentarea în instanță și a unui acord scris între părinți, prin care se stabilește custodia copiilor și modalitatea de comunicare cu aceștia.

În toate celelalte privințe, părinții pot să convină în mod neoficial cu privire la exercitarea răspunderii părintești, fără a se conforma vreunei formalități sau fără a respecta o procedură oficială, astfel încât să împartă răspunderea între ei în practică, o parte a răspunderii părintești poate fi exercitată de către unul din părinți, iar o altă parte a răspunderii părintești poate fi exercitată de către celălalt părinte. Un exemplu în acest sens ar fi faptul că un părinte poate deține custodia copilului, iar celălalt poate administra bunurile copilului și îi poate reprezenta interesele.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

În cazul în care părinții nu pot ajunge la un acord în ceea ce privește răspunderea părintească și în cazul în care este în interesul superior al copilului să se adopte o decizie, aceasta va fi adoptată de instanță. Mediarea constituie o modalitate alternativă de soluționare a litigiilor.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

În cazul în care părinții nu sunt de acord cu privire la un anumit aspect referitor la exercitarea răspunderii părintești și sesizează instanța în acest sens, instanța nu se poate pronunța decât exclusiv cu privire la aspectul respectiv. Acesta se poate referi la orice problemă care apare în cursul exercitării răspunderii părintești, care provoacă un dezacord între părinți, în sensul că fiecare își menține propria opinie, și a cărei soluționare este, așadar, în interesul superior al copilului. Această problemă poate fi gravă în mod obiectiv, de exemplu, alegerea unui prenume, consimțământul dat cu privire la o intervenție chirurgicală etc., sau poate fi o chestiune de importanță relativă din punct de vedere obiectiv, dar pe care părinții o consideră suficient de importantă pentru a a aduce în fața instanței.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Da, în principiu, în măsura în care acest aspect intră în domeniul de aplicare al custodiei copilului acordate unui singur părinte. În orice caz, părinții pot alege să nu adopte soluția instanței de acordare a custodiei asupra copilului minor unui singur părinte: chiar și după ce instanța a pronunțat hotărârea, părinții pot conveni să aplice un regim diferit prin care îi acordă celui alt părinte un rol în îngrijirea copilului, cu condiția, desigur, ca această soluție să fie în interesul superior al copilului.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Acest lucru înseamnă că deciziile legate de îngrijirea copilului trebuie să fie luate în comun de către părinți.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Instanța competentă este întotdeauna instanța de prim grad de jurisdicție în complet format dintr-un judecător unic (*μονομελές πρωτοδικείο*). Cererile trebuie depuse la instanța care are competență teritorială și trebuie să fie comunicate părâtului. Documentele prin care se dovedește temeinicia cererii trebuie, de asemenea, prezentate instanței.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Instanța de prim grad de jurisdicție hotărăște în conformitate cu o procedură specială prevăzută la articolul 681 literele (b) și (c) din Codul de procedură civilă. Această procedură este modelată după procedura de soluționare a conflictelor de muncă, în scopul de a accelera derularea soluționării cauzelor. Având în vedere, în principal, caracterul personal al litigiilor privind răspunderea părintească, instanța aplică, de asemenea, anumite dispoziții din cadrul procedurii aferente cauzelor matrimoniale și norme prevăzute în procedurile jurisdicționale necontencioase referitoare la autoritatea de anchetă și examinarea din oficiu. Cu toate acestea, în cazul în care acțiunile referitoare la exercitarea răspunderii părintești sunt legate de oricare dintre litigiile matrimoniale menționate la articolul 592 alineatul (1) din Codul de procedură civilă (de exemplu, divorț și anularea căsătoriei) sau litigiile menționate la articolul 614 alineatul (1) din cod (de exemplu, contestarea paternității), instanța trebuie să aplice procedura prevăzută la articolele 598612 și 616622 din același cod. Chestiunile urgente pot fi soluționate prin măsuri provizorii (*ασφαλιστικά μέτρα*), iar cele de extremă urgență, printr-o hotărâre temporară (*προσωρινή διαταγή*).

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Da, în condițiile generale aplicabile asistenței judiciare.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

O hotărâre judecătorească privind răspunderea părintească poate fi revocată sau modificată în cazul în care s-a produs o schimbare a circumstanțelor care au condus instanța la pronunțarea hotărârii inițiale. În caz contrar, hotărârea privind răspunderea părintească poate face obiectul unei căi de atac ordinare [apel pe motive de fapt și de drept (*έφεση*), recurs pe motive de drept (casație, *αναίρεση*), opoziție (*ανακοπή ερημοδικίας*), revizuire (*αναψηλάφηση*)], în conformitate cu condițiile normale.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

O hotărâre judecătorească pronunțată în materia răspunderii părintești este executorie în temeiul articolului 950 din Codul de procedură civilă în cazul în care impune și obligații, și anume nu numai că soluționează problema răspunderii părintești, a custodiei asupra unui copil minor sau a modalității de comunicare cu copilul, dar dispune și încredințarea sau înapoierea copilului, stabilește modalitatea de comunicare sau interzice părților să întreprindă orice acțiune contrară. În special, (a) o hotărâre judecătorească prin care se dispune încredințarea sau înapoierea unui copil obligă părintele care are copilul să acționeze conform hotărârii judecătorești și, în caz de nerespectare a hotărârii, aceeași hotărâre poate să prevadă impunerea automată a unei sancțiuni financiare în valoare de până la 50 000 EUR, care urmează să fie plătită celui care solicită încredințarea sau înapoierea copilului, reținerea temporară pentru

o perioadă de până la un an sau ambele sancțiuni cumulate [executarea indirectă (*έμμεση εκτέλεση*)] și (b) în cazul în care dreptul de comunicare directă al părintelui cu copilul este obstrucționat, în baza hotărârii privind comunicarea directă, persoanele care obstrucționează această comunicare pot face obiectul unei sancțiuni financiare și reținerii [executare complementară (*αναπληρωματική εκτέλεση*)].

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Hotărârile judecătorești referitoare la răspunderea părintească pronunțate în alte state membre sunt recunoscute în mod automat, fără alte formalități administrative, de către autoritățile elene. Instanțele elene au competența de a decide cu privire la validitatea unei hotărâri străine sau cu privire la o cerere de recunoaștere a unei hotărâri străine, fără examinarea prealabilă a competenței statului membru de origine. În cazul în care se solicită recunoașterea în Grecia, instanțele elene pot refuza recunoașterea unei hotărâri privind răspunderea părintească dacă: (a) este contrară ordinii publice interne, ținând întotdeauna cont de interesul superior al copilului; sau (b) este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată ulterior în materia răspunderii părintești de către instanțele elene. În plus, în cazul în care sunt competente în temeiul Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului, pe baza locului de reședință a copilului, instanțele elene, în calitate de instanțe ale statului membru în care se solicită recunoașterea, pot soluționa în mod diferit problema răspunderii părintești privind copilul, prin pronunțarea propriilor hotărâri ulterioare în cauză, fără o examinare prealabilă a competenței statului membru de origine și a caracterului obligatoriu al hotărârii (dacă, de exemplu, aceasta poate fi supusă unei căi de atac).

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

În cazurile descrise, instanța competentă este instanța de prim grad de jurisdicție în complet format dintr-un judecător unic, care audiază cazul pe baza procedurii relevante în funcție de tipul de litigiu.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Relațiile dintre părinți și copil sunt reglementate de următoarele legi, în ordinea importanței: (1) legea ultimei cetățenii comune; (2) legea ultimei reședințe obișnuite comune; (3) legea cetățeniei copilului;

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedback](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [es](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Pagina este deja disponibilă în următoarele limbi.

Răspunderea părintească - Spania

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

În dreptul spaniol, răspunderea părintească este, de obicei, denumită „*patria potestad*” (autoritate părintească). Aceasta constă în drepturile și obligațiile care le revin persoanelor fizice, în general părinților, sau persoanelor juridic însărcinate cu protecția minorilor prin efectul legii sau prin hotărâre judecătorească referitoare la persoana și bunurile unui minor.

Autoritatea părintească trebuie să fie întotdeauna exercitată în beneficiul copiilor, în conformitate cu personalitatea acestora și cu respectarea integrității lor fizice și psihologice. Aceasta include următoarele drepturi și obligații:

1. asigurarea supravegherii acestora, a prezenței fizice alături de aceștia, a hranei și educației lor, precum și a unei formări complete;
2. reprezentarea acestora și administrarea bunurilor lor.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Răspunderea părintească față de minori revine părinților.

În cazul în care părinții se separă, divorțează, se despart sau nu locuiesc împreună, toate drepturile și obligațiile de a lua decizii referitoare la minori, în ceea ce privește persoana și bunurile lor, revin ambilor părinți, cu excepția unor circumstanțe excepționale.

În cazul în care părinții locuiesc separat, autoritatea părintească va fi exercitată de către părintele cu care locuiește copilul. Cu toate acestea, pe baza unei cereri întemeiate adresate de celălalt părinte, instanța va putea, în interesul copilului, să îi acorde solicitantului autoritatea părintească în comun cu celălalt părinte sau să împartă între părinți funcțiile inerente exercitării autorității părintești.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În conformitate cu dreptul spaniol, în cazul neîndeplinirii sau a exercitării necorespunzătoare de către părinți a obligațiilor de protecție prevăzute de legislația privind îngrijirea minorilor, pot fi desemnate alte rude, persoane sau instituții care să exercite, sub supraveghere judiciară, răspunderea părintească asupra minorilor.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În cazul divorțului sau al separării părinților, răspunderea părintească poate fi stabilită:

la cererea ambilor părinți, printr-un acord care reglementează încetarea relației (*convenio regulado*), care trebuie aprobat de instanțele judecătorești;

printr-o hotărâre judecătorească, în cadrul unei proceduri contradictorii.

Răspunderea părintească ca instituție de protecție a minorilor revine ambilor părinți.

Modalitățile de îngrijire și de acordare a custodiei asupra minorilor pot fi rezumate după cum urmează:

acordarea custodiei minorului doar unuia dintre părinți este modalitatea cea mai frecventă, atât în cazul divorțurilor și al separărilor convenite de comun acord între părinți, cât și al procedurilor contradictorii. Celălalt părinte va avea de obicei drept de vizită.

acordarea custodiei comune, cu alternarea perioadelor în care minorii se află în grija unuia sau altuia dintre părinți.

În mod excepțional, în funcție de circumstanțe și în interesul minorului, o instanță poate decide prin hotărâre judecătorească ca îngrijirea și custodia asupra minorului să fie acordate unei alte persoane, fie la propunerea părinților înșiși, fie direct prin decizia instanței.

În cazul în care administrația este cea căreia îi este acordată tutela minorului, această situație este menținută, custodia asupra minorului nefiind acordată niciunui dintre părinți.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Părinții care convin cu privire la aspectele legate de răspunderea părintească trebuie să prezinte un acord semnat care reglementează încetarea relației și care trebuie să includă toate elementele convenite. În plus față de alte măsuri, acest acord trebuie să prevadă în mod expres următoarele:

îngrijirea și custodia minorului;
regimul de vizitare de către părinți;
exercitarea răspunderii părintești;
folosirea domiciliului familial;
pensia alimentară pentru minor.

Convenția se prezintă împreună cu cererea la instanța de prim grad de jurisdicție competentă. Acesta trebuie ratificată de părinți în instanță, iar după audierea minorilor, dacă aceștia au vârsta necesară, și a procurorului, judecătorul examinează acordul.

Acordurile convenite de soți în vederea reglementării consecințelor anulării căsătoriei, separării sau divorțului trebuie aprobate de judecător, cu excepția cazului în care acestea aduc prejudicii copiilor. În cazul în care părțile propun un regim de vizitare și de comunicare între bunici și nepoți, judecătorul îl poate aproba, după o audiere a bunicii, în care aceștia își prezintă acordul.

Respingerea acordurilor trebuie motivată. În acest caz, soții trebuie să prezinte o nouă propunere în vederea aprobării de către judecător, dacă este cazul.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Medierea familială este cea mai bună măsură alternativă la hotărârea judecătorească pentru a ajunge la un acord între părinți.

Pentru a fi executorii, acordurile trebuie să fie întotdeauna aprobate printr-o hotărâre judecătorească.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Prin intermediul hotărârii, instanța trebuie să decidă asupra următoarelor aspecte în interesul copiilor minori, încercând să nu separe frații, dacă acest lucru este posibil, și după audierea acestora, în cazul în care au vârsta necesară:

măsurile judiciare privind custodia și îngrijirea acordate unuia sau altuia dintre părinți sau ambilor părinți, precum și educația;
dreptul de vizită. În acest sens, judecătorul trebuie să indice durata, modul și locul de comunicare cu copiii lor și petrece a timpului cu aceștia;
în mod excepțional, acest drept de vizitare poate fi limitat sau suspendat în cazul apariției unor circumstanțe grave sau în cazul în care, în mod repetat, unul dintre părinți nu își îndeplinește în mod serios obligațiile care îi revin;
acordarea autorității părintești și, după caz, dacă este necesar pentru copii, pronunțarea unei hotărâri cu privire la exercitarea parțială sau totală a autorității părintești de către unul dintre părinți, inclusiv privarea de această autoritate, în cazul în care există motive întemeiate;
pensia alimentară, care trebuie să fie plătită de către fiecare părinte pentru a răspunde nevoilor copilului, ținând cont de situațiile economice ale părinților și adoptând măsurile necesare pentru a asigura caracterul efectiv al acesteia;
atribuirea utilizării domiciliului familial și a obiectelor de uz curent, în cazurile în care nu există un acord între părinți, acordându-se prioritate soțului căruia i-a fost acordată custodia asupra copiilor minori.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Ca regulă generală, autoritatea părintească este exercitată în comun de ambii părinți. Prin urmare, ambii părinți au puterea de a decide și de a soluționa toate chestiunile referitoare la un minor, chiar dacă doar unuia dintre ei i-a fost acordată custodia acestuia.

În cazul unui dezacord între părinți asupra deciziilor care pot sau ar trebui să fie luate cu privire la copil, când nu este posibil să se ajungă la un acord, unul dintre părinți poate sesiza instanța în vederea soluționării litigiului. Astfel de decizii se pot referi la aspecte legate de școlarizare și educație, cum ar fi alegerea unei școli sau activități extracurriculare, îngrijirea sănătății, cum ar fi alegerea unui medic, considerații personale, cum ar fi alegerea prenumelui sau a religiei, sau reședință, cum ar fi locul sau țara în care să trăiască copiii etc.

După audierea ambilor părinți și a copilului, în cazul în care acesta are discernământ, judecătorul va atribui competențele decizionale tatălui sau mamei, fără drept de apel. Oricare dintre părinți poate să se adreseze instanței în acest sens. În cazul în care dezacordurile sunt recurente sau dacă apare un alt motiv care împiedică grav exercitarea răspunderii părintești, judecătorul poate să atribue competențele decizionale, în totalitate sau în parte, unuia dintre părinți. Acesta poate, de asemenea, să repartizeze sarcinile între ei. Toate aceste măsuri pot fi adoptate pe o perioadă de maximum doi ani.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În cazul în care custodia unui copil este încredințată în comun ambilor părinți, în practică, cei doi părinți își asumă în mod direct și zilnic îngrijirea copilului. Ei exercită aceste funcții pe perioade determinate, care în general corespund perioadelor școlare, cum ar fi un trimestru sau un an școlar.

Toate perioadele de vacanță sunt împărțite între ambii părinți.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

În procedurile de separare sau divorț de comun acord, instanța competentă este cea de prim grad de jurisdicție în a cărei rază teritorială se află ultimul domiciliul conjugal comun sau domiciliul oricăruia dintre solicitanți.

În procedura contencioasă este competentă instanța de prim grad de jurisdicție în a cărei rază teritorială este situat domiciliul conjugal. În cazul în care părinții locuiesc în localități diferite, reclamantul poate alege între instanța de la reședința pârâtului și cea de la reședința minorului.

În cadrul procedurilor care privesc numai îngrijirea, încredințarea și întreținerea copiilor minori, în care părinții nu sunt căsătoriți unul cu celălalt, instanța de prim grad de jurisdicție competentă este cea din locul în care se află ultima reședință comună a părinților. În cazul în care părinții locuiesc în circumscripții teritoriale diferite, reclamantul poate alege între instanța de la zona de reședință a pârâtului și cea din zona de reședință a minorului.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Procedurile aplicabile în aceste cazuri sunt următoarele:

În cazurile în care există un acord între părți, procedura de acord amiabil, instituită prin articolul 777 din Legea privind procedura civilă, pentru separarea, divorțul și adoptarea de măsuri definitive privind îngrijirea, custodia și întreținerea copiilor minori în absența căsătoriei;

În cazul în care nu există un acord între părți, procedura contradictorie reglementată de articolele 770 și 774 din Legea privind procedura civilă, care se aplică, de asemenea, procedurilor de dreptul familiei și procedurilor referitoare la minori, atunci când părinții nu sunt căsătoriți unul cu altul.

În cazuri urgente, se poate solicita adoptarea de măsuri în conformitate cu următoarea procedură:

măsuri provizorii înainte de depunerea cererii de anulare, de separare, de divorț sau în cadrul unei proceduri referitoare la îngrijirea și custodia asupra copiilor minori și pensia alimentară. Acest lucru este reglementat de articolele 771 și 772 din Codul de procedură civilă;

se prevede în mod expres că, în cazul în care există motive de acțiune de urgență, pot fi adoptate măsurile prevăzute în prima hotărâre, cu efect imediat; măsuri provizorii care decurg din acceptarea cererii de proceduri matrimoniale sau de proceduri referitoare la minori, la fel ca în cazurile anterioare. Acest lucru este prevăzut la articolul 773 din Legea privind procedura civilă.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Se poate obține asistență judiciară totală sau parțială, cu condiția prezentării unor dovezi cu privire la respectarea cerințelor privind dreptul la asistență judiciară, potrivit Legii privind asistența judiciară gratuită. (a se vedea „Asistența judiciară - Spania”).

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Pentru a afla ce hotărâri pot fi contestate, trebuie să se facă o distincție între toate hotărârile posibile în materie de răspundere părintească, și anume: Astfel: toate hotărârile din procedurile contradictorii pot face obiectul unei căi de atac în fața unei instanței provinciale (Audiencia Provincial);

hotărârile luate în cadrul unor proceduri de comun acord pot fi, de asemenea, contestate în fața instanței provinciale (Audiencia Provincial), atunci când se convine asupra unei măsuri care diferă de termenii acordului de reglementare.

Legea nu prevede nicio cale de atac împotriva deciziilor privind măsurile provizorii sau măsurile provizorii prealabile sau a deciziilor referitoare la exercitarea autorității părintești.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

În cazurile în care hotărârile judecătorești privind răspunderea părintească nu sunt respectate în mod voluntar, poate fi depusă o cerere la instanța de prim grad de jurisdicție care le-a emis, prin depunerea unei cereri de executare a măsurii sau a măsurilor care nu sunt respectate.

Trebuie să fie identificate hotărârile judecătorești sau decizia a cărei executare este solicitată, precum și persoana împotriva căreia se cere executarea.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Hotărârile pronunțate într-un stat membru cu privire la exercitarea răspunderii părintești în procedurile matrimoniale referitoare la un copil, care sunt executorii în statul membru respectiv și au fost notificate, sunt recunoscute în Spania, la solicitarea oricărei părți interesate, fără să fie necesară recurgerea la proceduri speciale, în conformitate cu dispozițiile din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești.

Pentru a cere executarea, se depune o acțiune la instanța de la locul în care se află minorul și unde se solicită executarea. Se depune și o copie a hotărârii care întrunește toate condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității sale, în conformitate cu formularul-tip prevăzut în anexa V. Este necesară prezența unui avocat și a unui reprezentant judiciar („procurador”).

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

În Spania, pentru a se opune recunoașterii unei hotărâri privind răspunderea părintească adoptată de un alt stat membru, partea în cauză trebuie să se adreseze instanței de prim grad de jurisdicție la care a fost depusă cererea de recunoaștere și să invoce existența unuia dintre motivele de nerecunoaștere prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 2201/2003.

Motivele care pot fi invocate sunt:

hotărârea ar fi în mod vădit contrară ordinii publice, luând în considerare interesul superior al copilului;

cu excepția cazurilor de urgență, copilul nu a avut posibilitatea de a fi ascultat;

hotărârea a fost pronunțată în lipsă, cererea nu a fost comunicată sau notificată, cu excepția cazului în care se demonstrează că aceasta a fost acceptată; unei persoane care se opune recunoașterii hotărârii și susține că aceasta împiedică exercitarea răspunderii părintești, nu i s-a acordat posibilitatea de a fi audiate;

sau hotărârea este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată ulterior.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Legislația aplicabilă este cea a reședinței obișnuite a copilului, în conformitate cu Convenția de la Haga din 1996 privind protecția minorilor.

Această pagină face parte din portalul Europa ta.

Ne-am bucura să primim feedbackul dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 11/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Franța

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

În Franța, autoritate părintească este definită ca un ansamblu de drepturi și îndatoriri care servesc interesul copilului.

Aceasta rămâne în sarcina părinților până când un copil este major sau emancipat.

Părinții au datoria de a proteja siguranța, sănătatea și valorile morale ale copiilor, de a-i educa și de a le permite dezvoltarea, cu respectarea lor ca indivizi.

Părinții sunt responsabili de stabilirea reședinței obișnuite a copilului, în special dacă sunt separați. Aceștia trebuie să ofere adăpost copilului sau, dacă nu sunt în măsură să facă acest lucru, trebuie să ia măsurile necesare pentru cazarea copilului la un terț.

Mamele și tații au dreptul și obligația de supraveghere și trebuie să aibă grijă de copii și să satisfacă nevoile zilnice ale acestora. Aceștia pot supraveghea sau chiar interzice relațiile copiilor cu terții, având în vedere vârsta acestora. Aceștia trebuie să respecte drepturile copiilor la o relație personală cu bunicii lor.

Părinții au responsabilitatea de a se asigura că copiii lor beneficiază de educație. Aceasta include școlarizarea, formarea profesională, moralitatea și viața civică. Părinții au responsabilitatea de a decide cu privire la orientarea religioasă a copilului, cu respectarea corespunzătoare a acestuia ca individ. Părinții decid cu privire la orice tratament medical care urmează să fie administrat copilului.

Întrucât exercită autoritate părintească, mamele și tații sunt, de asemenea, reprezentanți legali ai copiilor lor și, în această calitate, îi reprezintă în orice materie civilă și le administrează bunurile.

Indiferent dacă exercită sau nu autoritatea părintească, fiecare părinte trebuie să contribuie la întreținerea și la educația copiilor în mod proporțional cu posibilitățile lor și cu nevoile copilului.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Autoritatea părintească le revine ambilor părinți în mod egal. Noțiunea de putere parentală a fost eliminată în Franța în 1970.

Deținerea autorității părintești este distinctă de exercitarea autorității părintești. Un părinte poate deține autoritatea părintească fără a o exercita.

În principiu, ambii părinți exercită împreună autoritatea părintească, cu excepția cazurilor de recunoaștere tardivă a paternității, mai mult de un an după nașterea copilului [în acest caz, exercitarea în comun a autorității părintești se poate face numai după depunerea unei declarații comune în fața unei instanțe sau a pronunțării unei hotărâri de instanța de dreptul familiei (*juge aux affaires familiales*)]. Mama ar putea, prin urmare, să exercite singură autoritatea părintească, dar principiul este exercitarea în comun de către ambii părinți.

Tații și mamele care exercită în comun autoritatea părintească asupra unui copil trebuie să ia decizii comune cu privire la toate aspectele importante care îi afectează (mutarea domiciliului, schimbarea școlii, intervenții chirurgicale etc.).

Părinții care au autoritatea părintească, dar care nu exercită această autoritate, trebuie să fie informați în continuare cu privire la deciziile importante luate de celălalt părinte pentru a-și exercita dreptul și obligația de „supraveghere”. Aceștia trebuie să fie informați pentru a putea să alerteze serviciile sociale sau instanța, dacă este necesar, în cazul unor probleme majore. Aceștia au în continuare datoria de a contribui la întreținerea și educația copilului și, prin urmare, ar putea fi obligați să plătească pensie alimentară. Instanța poate hotărî că autoritatea părintească se exercită în comun sau exclusiv.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor?

În cazul în care părinții nu pot, temporar, să aibă grijă de copiii lor, aceștia îi pot încredința unor terți. De asemenea, aceștia pot solicita unei instanțe delegarea exercitării autorității părintești către respectivii terți. Delegarea va fi în acest caz voluntară.

În cazul în care părinții își pun copilul în pericol, instanța pentru cazuri cu minori care este sesizată de ambii părinți sau de unul dintre părinți, de persoana căreia i-a fost încredințat copilul, de tutorele minorului ori de minorul însuși, sau procurorul poate dispune plasarea copilului și îl poate preda fie în îngrijirea unui terț, fie serviciului de protecție a copilului (*Aide Sociale à l'Enfance*) aflat sub autoritatea președintelui Consiliului regional (*Conseil départemental*).

Ca regulă generală, în cazul în care părinții sunt în mod evident neinteresați sau incapabili să exercite, total sau parțial, autoritatea părintească, persoana, instituția sau serviciul de protecție a copilului la care a fost plasat copilul sau un membru al familiei poate sesiza instanța în vederea delegării, integrale sau parțiale, a exercitării autorității părintești. Aceasta este denumită uneori delegarea forțată a exercitării autorității părintești.

În cazul în care o măsură de protecție este impusă asupra părinților (de exemplu, tutela sau curatela), aceștia nu sunt în mod necesar privați de exercitarea autorității părintești. În anumite circumstanțe, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile, exercitarea autorității părintești sau a tutelei poate fi delegată în continuare în beneficiul copilului.

În cazul în care părinții au decedat sau au fost privați de exercitarea autorității părintești (în special un părinte care este absent sau care nu își poate exprima dorințele), se instituie o tutelă. Se desemnează un consiliu de familie, compus din cel puțin patru persoane alese ținând seama de interesele copilului, iar din rândul membrilor săi vor fi selectați un tutore și un tutore supleant. Tutela este monitorizată de judecătorul din cadrul instanței de dreptul familiei, care exercită funcția de judecător pentru tutorii minorilor.

Autoritatea părintească este o funcție de ordine publică. Acesta este un drept inalienabil. Părinții nu pot renunța la aceasta.

În ceea ce privește exercitarea autorității părintești, aceștia pot depune anumite cereri sau pot decide ca unul dintre cei doi părinți să exercite autoritatea părintească în mod exclusiv, dar acest lucru trebuie să fie compatibil cu interesele copilului.

Cu excepția cazului în care s-a convenit altfel, este necesară o hotărâre judecătorească pentru a se decide cu privire la exercitarea autorității părintești.

Delegarea exercitării autorității părintești către un terț este întotdeauna supusă supravegherii judiciare.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Separarea părinților nu afectează normele privind transferul exercitării autorității părintești. Ambii părinți trebuie să continue să îngrijească copiii și să ia decizii comune în interesul copiilor.

În cazul în care părinții nu sunt reușesc să ajungă la un acord, instanța de dreptul familiei decide cu privire la modalitățile de exercitare a autorității părintești în cadrul acțiunii de divorț sau al acțiunii privind exercitarea autorității părintești, ținând seama de:

1. practica aplicată anterior de părinți sau acordurile pe care le-au încheiat aceștia anterior;
2. punctul de vedere exprimat de copil la momentul audierii sale de către judecător;
3. capacitatea fiecărui părinte de a-și exercita atribuțiile și de a respecta drepturile celuilalt;
4. rezultatul rapoartelor experților, având în vedere în special vârsta copilului;
5. informațiile obținute din orice anchete sau contra-anchete efectuate de serviciile sociale;
6. presiunea fizică sau psihologică sau violența exercitată de un părinte împotriva celuilalt.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Părinții pot conveni asupra oricărei acțiuni în interesul copilului și pot stabili un acord parental, în mod individual sau cu ajutorul unui mediator și/sau al avocaților acestora.

Prin urmare, aceștia îi pot solicita judecătorului din cadrul instanței de dreptul familiei să aprobe acordul de stabilire a modalităților de exercitare a autorității părintești și de stabilire a contribuției la întreținerea și educația copilului, astfel încât acesta să devină executoriu.

Judecătorul nu poate modifica acordul și îl va aproba, cu excepția cazului în care consideră că nu protejează în mod adecvat interesul copilului sau că părinții nu și-au dat consimțământul în mod liber. Judecătorul poate pronunța o hotărâre fără o audiere.

În cazul unui divorț prin consimțământ mutual, cei doi părinți și avocații lor pot stabili, de asemenea, modalitățile de exercitare a autorității părintești în cadrul acordului de divorț. Acordul este semnat de soți și de avocații acestora, după o perioadă de reflecție de cel puțin 15 zile, iar originalul este depus la un notar, devenind astfel executoriu.

Prin urmare, cu excepția cazului unui divorț prin consimțământ mutual printr-un document semnat în fața unui avocat al cărui original este depus la un notar, este necesară intervenția instanței pentru a se ajunge la un acord între părinți cu privire la modalitățile de exercitare a autorității părintești.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

În cazul în care părinții nu reușesc să ajungă la un acord și nu doresc să apeleze la instanțe, aceștia pot lua parte, din proprie inițiativă, la mediere familială. Scopul medierii familiale este de a restabili comunicarea între părinți pentru a le permite să ajungă la un acord, ținând seama în mod corespunzător de nevoile fiecărui părinte și, în special, de nevoile copiilor. Aceasta oferă un forum de discuții în vederea soluționării conflictului, promovând înțelegerea și încrederea reciprocă și găsind astfel soluții practice atât pentru aranjamentele familiale, cât și pentru aspectele financiare. În cazul în care nu reușesc să ajungă la un acord, părinții pot sesiza instanța și, dacă se ajunge la un acord, aceștia pot obține confirmarea acordului de către un judecător sau încorporarea acestuia în acordul de divorț prin consimțământ mutual.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Instanțelor de dreptul familiei sunt competente să se pronunțe cu privire la exercitarea autorității părintești.

Aceștia pot atribui acest drept exclusiv unuia dintre cei doi părinți sau pot decide că ambii părinți trebuie să exercite împreună autoritatea părintească.

În cazul în care părinții nu sunt de acord, judecătorii îl pot autoriza pe unul dintre aceștia să ia o decizie individuală care ar necesita, în principiu, acordul ambilor părinți, de exemplu în ceea ce privește mutarea domiciliului unui copil, schimbarea școlii acestuia sau efectuarea unei intervenții chirurgicale.

Instanțele de dreptul familiei pot, de asemenea, să interzică ca un copil minor să părăsească țara fără consimțământul ambilor părinți, în special dacă există un risc ca un părinte să se deplaseze în străinătate cu copilul fără a intenționa să se întoarcă, încălcând drepturile celuilalt părinte.

Stabilirea reședinței obișnuite a copilului, fie la adresa unuia dintre părinți, fie alternând între adresele acestora, este o chestiune decisă, în general, de un judecător. În cazul în care reședința obișnuită a copilului este stabilită la adresa unuia dintre părinți, judecătorul stabilește, de asemenea, dreptul de vizită și de cazare sau numai dreptul de vizită pe timpul zilei pentru celălalt părinte.

În cazul în care copilul este expus unor riscuri, judecătorul poate decide ca părintele cu drept de vizită să vadă copilul într-un loc de întâlnire, și anume într-un loc neutru care să poată fi supravegheat de profesioniști. De regulă, acesta este un cadru conceput în mod specific împreună cu asistenți sociali și psihologi.

Instanța de dreptul familiei este, de asemenea, competentă să stabilească o contribuție pentru întreținerea și educația copilului de către partea care nu asigură întreținerea zilnică a copilului. Aceasta este, de regulă, o pensie alimentară plătită de unul dintre părinți celuilalt părinte.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

În cazul în care judecătorul stabilește reședința obișnuită a copilului la unul dintre părinți, cu excepția cazului în care se decide altfel, celălalt părinte continuă să exercite autoritate părintească comună cu părintele care are custodia copilului, chiar dacă copilul nu merge la domiciliul său. Ambii părinți trebuie să continue să ia împreună toate deciziile importante. În cazul în care nu pot ajunge la un acord, aceștia trebuie să sesizeze instanța. Dacă este în interesul copilului, judecătorul poate atribui exercitarea autorității părintești unuia dintre părinți. Această decizie ar putea fi luată dacă unul dintre părinți este inapt, neinteresat, nu poate fi contactat sau are un comportament obstructiv sistematic, atunci când este în interesul copilului ca deciziile să fie luate fără întârziere. Părintele privat de exercitarea autorității părintești își păstrează dreptul de a supraveghea educația copilului și trebuie să fie informat cu privire la opțiunile majore care afectează copilul.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Noțiunea de „custodia copilului” a fost eliminată din dreptul familiei în Franța în anul 1987.

În dreptul francez, noțiunea de „custodie comună” (*garde conjointe*) poate fi interpretată în sens larg, ca exercitare în comun a autorității părintești, sau în sens strict, ca stabilirea a faptului că reședința copilului este alternată între locuințele părinților (denumită uneori „custodie alternantă”, deși acest termen este incorect din punct de vedere juridic: aceasta ar trebui denumită „reședință stabilă alternantă”).

În principiu, părinții exercită în comun autoritatea părintească fără a fi necesară o hotărâre judecătorească. Principiul solidarității răspunderii părintești este consacrat în dreptul francez. Aceasta înseamnă că fiecare părinte joacă un rol egal în viața și educația copilului și îi oferă acestuia îngrijirea zilnică necesară. Exercițarea în comun a autorității părintești înseamnă că părinții iau împreună toate deciziile importante care afectează copilul.

De asemenea, copilul poate să stea cu părinții la adresele lor respective, în săptămâni alternante. Aceasta presupune ca părinții să trăiască aproape unul de altul și să comunice bine. Reședința alternantă nu implică în mod necesar o împărțire egală a timpului.

Adesea, părinții exercită în comun autoritatea părintească, dar reședința obișnuită a copilului este stabilită la unul dintre părinți, cu drept de vizită și de cazare pentru celălalt.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Instanțele de dreptul familiei sunt competente să se pronunțe în materia autorității părintești și pot fi sesizate pur și simplu printr-o cerere adresată grefierului, de către ambii părinți ori doar de către un părinte, sau printr-o cerere de chemare în judecată depusă de un executor judecătoresc.

Procedura este orală și nu este obligatoriu ca părțile să fie reprezentate de un avocat. Părțile au posibilitatea de a fi asistate sau reprezentate de un avocat. Cererea trebuie să indice numele, prenumele și adresa părților sau, dacă este cazul, ultima adresă cunoscută a pârâtului. Se indică obiectul cererii și se expun pe scurt motivele. Cererea trebuie să fie datată și semnată de către persoana care o depune sau de avocatul acesteia.

Părintele care sesizează judecătorul trebuie să prezinte:

- o copie integrală a certificatului de naștere al fiecărui copil la care se referă cererea;
- hotărârile judecătorești anterioare, dacă este cazul;
- o copie a documentului de identitate al părintelui;
- dovada adresei (de exemplu, chitanță pentru chirie, factură la energie electrică);

și, în funcție de natura cererii, o copie a ultimei declarații fiscale, a ultimei decizii rectificative, a ultimelor trei fișe de salariu, dovada prestațiilor de securitate socială primite etc.

Chestiunea modalităților de exercitare a autorității părintești poate fi soluționată, de asemenea, în cadrul unui divorț. În cazul unui divorț prin consimțământ mutual, părinții trebuie să își exprime acordul deplin. Fiecare dintre ei trebuie să aibă un avocat. După o perioadă de reflecție, acordul inițial de divorț este depus la un notar, devenind astfel executoriu. În cazul în care un copil solicită să fie audiat, divorțul se pronunță în instanță și audierea va fi făcută de judecător sau de o persoană desemnată de judecător.

Alte divorțuri sunt acordate de instanță. Avocatul este obligatoriu.

În toate cazurile, minorii trebuie să fie audiați în cazul în care sunt capabili să înțeleagă.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

În cazul în care acțiunea este intentată prin intermediul unei cereri (*requête*), în termen de 15 zile de la primirea cererii grefierul convoacă părătul la o audiere, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

Cu toate acestea, în cazul în care cererea precizează că adresa părătului este ultima adresă cunoscută, grefierul invită solicitantul să utilizeze notificarea personală.

Grefierul notifică solicitantului, prin orice mijloc de comunicare, locul, data și ora audierii.

Instanța de dreptul familiei se poate pronunța, de asemenea, în materia autorității părintești în cadrul unei acțiuni de divorț (a se vedea „Divorț”).

Judecătorii din cadrul instanțelor de dreptul familiei acționează în calitate de judecători delegați cu luarea măsurilor provizorii în caz de urgență. Sesizarea poate fi formulată în cadrul unei proceduri privind măsurile provizorii, prin intermediul unei cereri de chemare în judecată (*assignation*). Judecătorul investighează cazul cu participarea ambelor părți în cadrul unei audieri și pronunță o decizie sub forma unui ordin care nu are autoritate de lucru judecat pe fond. Procedura privind măsurile provizorii permite judecătorilor să adopte măsuri provizorii fără întârziere, în așteptarea unei decizii pe fond. Astfel, o cerere de măsuri provizorii le permite păstrarea drepturilor.

În cadrul procedurii privind măsurile provizorii, instanța de dreptul familiei poate dispune orice măsură împotriva căreia nu există obiecții serioase sau care este justificată de existența unui litigiu. Întrucât acestea sunt măsuri pur provizorii, procedura este rareori utilizată.

În cazurile în care urgența este justificată în mod corespunzător, instanța de dreptul familiei sesizată în acest sens prin intermediul unei cereri poate permite emiterea de citații pentru o dată a audierii stabilită în viitorul apropiat. În acest caz, judecătorul decide pe fond, dar termenele sunt mai scurte. Acest demers este utilizat foarte frecvent.

În anumite cazuri prevăzute de lege (în dreptul familiei, acestea vizează deplasarea ilicită a unui copil), cauzele pot fi trimise, de asemenea, judecătorilor din cadrul instanțelor de dreptul familiei în cadrul unei proceduri accelerate pe fond (*procédure accélérée au fond*). Instanța este sesizată prin intermediul unei cereri de chemare în judecată, în urma căreia judecătorul va pronunța imediat o hotărâre pe fond. În astfel de cazuri nu este necesar să se furnizeze dovezi justificative pentru urgența situației. Prin însăși natura procedurii, trebuie stabilită fără întârziere o dată.

În cazurile de violență domestică, judecătorii din cadrul instanțelor de dreptul familiei pot fi solicitați, de asemenea, să emită un ordin de protecție în temeiul articolului 515-9 și următoarele din Codul civil (*Code civil*). În prezent, aceștia trebuie să ia o decizie în termen de șase zile de la stabilirea datei audierii (Legea din 28 decembrie 2019). Această măsură de protecție urmărește să protejeze soții sau foștii soți care sunt victime ale abuzurilor fizice sau psihice, permițând ca orice contact să fie interzis între aceștia și, dacă este necesar, între soțul/soția sau fostul/fosta soț/soție violent(ă) și copii. În ordinul de protecție, judecătorii stabilesc, de asemenea, măsurile privind exercitarea autorității părintești asupra copiilor. În special, aceștia pot decide ca părintele care se confruntă cu abuzul să fie singurul responsabil de exercitarea autorității părintești, să priveze părintele abuziv de dreptul său de vizită și de cazare sau să permită un drept de vizită restricționat la locul de întâlnire.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Cheltuielile de judecată (onorariul avocatului, onorariul executorului judecătoresc, anchetele serviciilor sociale etc.) pot fi suportate de statul francez.

Persoanele beneficiază de asistență juridică în funcție de activele lor. Asistența ar putea acoperi cheltuielile de judecată integral sau parțial, în funcție de veniturile solicitantului și de numărul de persoane aflate în întreținerea sa. Cererea se adresează biroului de asistență judiciară din cadrul instanței care se ocupă de cauza respectivă.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Hotărârile pronunțate de instanța de dreptul familiei pot face obiectul unei căi de atac în termen de o lună, cu excepția deciziilor întemeiate pe articolul 481-1 din Codul de procedură civilă (*Code de procédure civile*) (procedură accelerată pe fond în caz de deplasare ilicită), care pot face obiectul unei căi de atac în termen de 15 zile.

Ordinele emise de instanța de dreptul familiei pot face obiectul unei căi de atac în termen de 15 zile (procedura privind măsurile provizorii, ordinul de protecție).

Calea de atac trebuie formulată în scris, iar reprezentarea de către un avocat este obligatorie. Aceasta este instrumentată de Curtea de Apel (*Cour d'appel*).

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Hotărârile privind autoritatea părintească pronunțate de instanța de dreptul familiei sunt executorii în mod automat.

În cazul nerespectării unei hotărâri privind autoritatea părintească pronunțate de instanța de dreptul familiei, de exemplu în cazul în care unul dintre părinți are un drept de vizită și de cazare, iar celălalt părinte îl împiedică să își exercite acest drept, poate fi depusă o plângere la procurorul (*procureur de la République*) de la tribunalul în raza teritorială a căruia își are reședința copilul. Acțiunea de a-l împiedica pe celălalt părinte să își exercite dreptul de vizită și de cazare constituie infrațiunea de reținere a unui minor, care este pasibilă de o pedeapsă de un an de închisoare și amendă de 15 000 EUR.

Instanțele de dreptul familiei pot impune o penalitate cu titlu cominatoriu în plus față de măsurile dispuse. Aceștia pot impune, chiar și din oficiu, o penalitate cu titlu cominatoriu pentru a se asigura că hotărârea este executată. Dacă circumstanțele impun acest lucru, instanța poate, de asemenea, să impună o penalitate cu titlu cominatoriu dacă hotărârea unei alte instanțe sau acordul parental înregistrat în acordul de divorț prin consimțământ mutual nu sunt respectate.

În cazul în care un părinte împiedică deliberat, în mod serios sau în mod repetat, executarea unei hotărâri, a unui acord de divorț prin consimțământ mutual sub forma unui document privat, contrasemnat de către avocați și cu originalul depus la un notar, sau a unui acord aprobat de stabilire a modalităților de exercitare a autorității părintești, instanța de dreptul familiei îi poate impune plata unei amenzi civile de până la 10 000 EUR.

În cele din urmă, la cererea instanței de dreptul familiei sau a părintelui în cauză, procurorul poate, în cazuri excepționale, să solicite asistența poliției pentru a asigura executarea unei hotărâri pronunțate de un judecător, a unui acord de divorț prin consimțământ mutual sau a unui acord aprobat de stabilire a modalităților de exercitare a autorității părintești, de exemplu pentru asigurarea respectării dreptului de vizită și de cazare.

Astfel, în funcție de circumstanțe, cererea în acest sens ar trebui depusă la procuror sau la instanța de dreptul familiei care a pronunțat hotărârea.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Hotărârile privind autoritatea părintească pronunțate de o instanță dintr-un stat membru sunt recunoscute și executorii în Franța fără a fi necesară o procedură de exequatur.

Cu toate acestea, nu toate hotărârile privind răspunderea părintească sunt executorii imediat, ci numai cele privind dreptul de vizită și înapoierea copilului.

Trebuie să fie prezentate certificatele prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 **privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești** (Bruxelles Ia). Pentru alte hotărâri privind autoritatea părintească este necesară o hotărâre de încuviințare a executării eliberată pe baza certificatului relevant.

În Franța, cererile de recunoaștere sau de stabilire a forței executorii pe teritoriul Franței a titlurilor executorii străine, în conformitate cu Regulamentul Bruxelles IIa, se depun la președintele instanței ordinare (*tribunal judiciaire*) sau la delegatul acestuia (articolul 509-2 din Codul de procedură civilă). Cererile depuse la instanță nu necesită reprezentare juridică.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Conform articolului 21 alineatul (3) din regulament, „orice parte interesată poate solicita [...] pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii hotărârii.”

În Franța, cererile de pronunțare a unei hotărâri de refuz al recunoașterii hotărârii referitoare la autoritatea părintească pronunțate de o instanță din alt stat membru al UE trebuie prezentate președintelui instanței ordinare (*tribunal judiciaire*) sau delegatului acestuia.

Cererile pot fi acceptate numai din următoarele motive:

- nerespectarea ordinii publice a statului membru în care se solicită recunoașterea, ținând seama de interesul superior al copilului;
- neacordarea unei audieri copilului, presupunând că audierea este un principiu fundamental al procedurii din statul membru în care se solicită recunoașterea; nerespectarea dreptului la apărare;
- existența unui obstacol în calea exercitării răspunderii părintești;
- incompatibilitatea cu o hotărâre ulterioară pronunțată fie în statul în care se solicită recunoașterea, fie într-un alt stat membru sau o țară terță, în cazul în care aceasta din urmă îndeplinește condițiile necesare pentru a fi recunoscută în statul membru în care se solicită recunoașterea;
- nerespectarea procedurii de plasare.

Decizia președintelui instanței ordinare (*tribunal judiciaire*) poate fi atacată cu apel.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Atunci când este vorba despre un element internațional (una dintre părți sau copilul are reședința în străinătate, are cetățenie străină), trebuie să se stabilească mai întâi dacă instanța franceză este competentă.

Competența instanțelor franceze

În temeiul articolului 8 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003, în cazul în care copilul are reședința obișnuită în Franța, instanțele franceze sunt competente să se pronunțe cu privire la cererile privind răspunderea părintească.

În temeiul articolului 12 alineatul (1) din regulament, în cazul în care instanțele franceze sunt competente să se pronunțe cu privire la o cerere de divorț, acestea sunt competente, de asemenea, să se pronunțe cu privire la cererile privind răspunderea părintească în cazul în care soții exercită în comun autoritatea părintească și au acceptat în mod expres competența instanțelor franceze, iar aceasta este în interesul superior al copilului.

În temeiul articolului 12 alineatul (3) din regulament, instanțele judecătorești dintr-un stat membru sunt competente, de asemenea, în materie de răspundere părintească în alte proceduri decât cele menționate la articolul 12 alineatul (1), atunci când copilul are o legătură strânsă cu acest stat membru, în special datorită faptului că unul dintre titularii răspunderii părintești își are reședința obișnuită aici sau copilul este resortisant al acestui stat membru și competența sa a fost acceptată în mod expres sau în orice alt mod neechivoc de către toate părțile la procedură la data sesizării instanței, iar competența este în interesul superior al copilului.

Competența instanțelor fostei reședințe obișnuite a copilului poate fi extinsă, de asemenea, în cazul în care copilul s-a mutat într-un alt stat membru cu mai puțin de trei luni înainte, iar litigiul se referă la o modificare a drepturilor de acces.

În sfârșit, în temeiul articolului 13 din regulament, atunci când reședința obișnuită a copilului nu poate fi stabilită și competența nu poate fi stabilită pe baza articolului 12, instanțele judecătorești franceze vor avea competență în cazul în care copilul este prezent pe teritoriul francez, iar reședința sa obișnuită nu poate fi stabilită (copiii refugiați sau strămutați).

În anumite condiții, un alt acord internațional sau un drept internațional privat francez ar putea fi aplicabil, de asemenea, și ar putea determina instanțele franceze să își asume competența.

Dreptul aplicabil

Cu privire la această chestiune, Franța aplică articolul 15 din Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, dreptul aplicabil, recunoașterea, executarea și cooperarea în materia răspunderii părintești și a măsurilor de protecție a copiilor. Astfel, instanțele competente să decidă cu privire la răspunderea părintească aplică propria legislație, cu excepția cazului în care convenția prevede altfel.

În consecință, în cazul în care instanțele franceze sunt competente în materia răspunderii părintești, acestea vor aplica dreptul francez (*lex fori*).

În mod excepțional, se va aplica legea care prezintă o legătură strânsă cu speța în cazul în care acest lucru este necesar din motive de protecție a minorului.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 10/08/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Croația

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Prin răspundere părintească se înțelege ansamblul responsabilităților, obligațiilor și drepturilor ce le revin părinților în vederea protejării și promovării drepturilor personale și patrimoniale ale copilului, precum și a interesului superior al copilului. Părinții au obligația de a-și exercita autoritatea părintească în funcție de nevoile și capacitățile de dezvoltare ale copilului. Aceștia nu pot renunța la dreptul de exercitare a autorității părintești. Părinții trebuie să discute și să convină cu copilul asupra aspectelor individuale ale autorității părintești, în funcție de vârsta și gradul de maturitate al acestuia.

Autoritatea părintească înglobează dreptul și obligația de protejare a drepturilor personale ale copilului în materie de sănătate, dezvoltare, îngrijire și protecție, creștere și educație, dreptul la legături personale, alegerea locului de reședință, precum și dreptul și obligația de administrare a bunurilor copilului. De asemenea, autoritatea părintească vizează dreptul și obligația de reprezentare a drepturilor și intereselor personale și patrimoniale ale copilului.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Părinții au dreptul și obligația de a-și exercita autoritatea părintească în mod egal, împreună și de comun acord. În cazul în care părinții nu locuiesc împreună cu titlu permanent, aceștia trebuie să convină asupra unor măsuri de exercitare a autorității părintești prin elaborarea unui plan de exercitare a autorității părintești în comun. Exercițarea autorității părintești în comun poate fi, de asemenea, reglementată de o instanță de drept, decizia instanței fundamentându-se pe acordul părinților în ceea ce privește toate aspectele relevante prevăzute în planul de exercitare a autorității părintești în comun. În contextul exercitării autorității părintești în comun, părinții trebuie să depună toate eforturile în vederea soluționării oricărei probleme pe baza unui acord în acest sens.

Oricare dintre cei doi părinți își poate exercita în mod individual autoritatea părintească integral, parțial sau în măsura necesară pentru a decide cu privire la o problemă deosebit de importantă cu privire la copil. În situațiile de mai sus, dreptul celui alt părinte de a-și exercita autoritatea părintească poate fi restricționat numai printr-o hotărâre judecătorească, având în vedere interesul superior al copilului. În cazul în care părinții și-au exercitat în comun autoritatea părintească înainte de decesul unuia dintre părinți, părintele supraviețuitor trebuie să-și exercite autoritatea părintească în mod individual fără o hotărâre judecătorească în acest sens, în cazul în care celălalt părinte a decedat sau a fost declarat decedat. Oricare dintre cei doi părinți își poate exercita în mod individual autoritatea părintească, sub rezerva unei hotărâri judecătorești în acest sens, în cazul în care părinții nu reușesc să convină asupra unui plan de exercitare a autorității părintești în comun sau asupra unui acord alternativ în timpul procedurilor judiciare. Într-un astfel de caz, instanța are obligația de a acorda întâietate părintelui care și-a manifestat disponibilitatea de a coopera și de a ajunge la un acord în ceea ce privește exercitarea autorității părintești în comun.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care un părinte este minor sau este o persoană lipsită de capacitate juridică într-un anumit domeniu în materie de autoritate părintească, dreptul ce îi revine în acest sens va fi suspendat pe fondul unor impedimente de natură juridică. În perioada în care suspendarea este în vigoare, părintele la care se face referire anterior poate asigura îngrijirea zilnică a copilului, împreună cu celălalt părinte al copilului sau împreună cu un tutore numit în conformitate cu dispozițiile Codului familiei (*Obiteljski zakon*) referitoare la numirea unui tutore. Părintele la care se face referire anterior nu are dreptul să reprezinte copilul și, în cazul în care acesta a fost lipsit de capacitate juridică, nu are dreptul să reprezinte copilul în domeniul în care acesta a fost lipsit de capacitate juridică. Copilul va fi reprezentat de celălalt părinte sau de tutore, tutorele fiind obligat să respecte dorințele celui alt părinte.

În cazul în care părinții copilului, sau un părinte și tutorele, nu reușesc să ajungă la un acord în ceea ce privește reprezentarea în raport cu deciziile importante referitoare la copil, instanța va pronunța, în urma unei propuneri formulate de copil, de părinte, sau de tutore, o hotărâre *ex parte* în care va stabili persoana care va reprezenta copilul în chestiunea respectivă.

În urma unei propuneri formulate de copil, de părinte, sau de un centru de asistență socială, instanța va pronunța o hotărâre *ex parte* de suspendare a dreptului de exercitare a autorității părintești (suspendarea respectivului drept pe fondul unor impedimente reale) în cazul în care oricare dintre părinți lipsește sau locuiește la o adresă necunoscută sau în cazul în care oricare dintre părinți, din motive obiective, se află în imposibilitatea de a-și exercita autoritatea părintească pentru o perioadă lungă de timp. Părintele în cauză nu are dreptul de a-și exercita autoritatea părintească pe durata perioadei în care respectivul drept este suspendat pe fondul motivelor expuse anterior. Pe parcursul perioadei de suspendare în cauză, autoritatea părintească va fi exercitată de celălalt părinte în mod individual, sau se va dispune măsura plasamentului copilului în conformitate cu dispozițiile Codului familiei. În urma unei propuneri formulate de copil, de un părinte al cărui drept de exercitare a autorității părintești a fost suspendat, sau de un centru de asistență socială, instanța va pronunța o hotărâre *ex parte* de încetare a suspendării dreptului respectiv pe fondul unor impedimente reale atunci când nu mai există motivele pentru care a fost dispusă suspendarea.

În cazul în care părinții își exercită în comun autoritatea părintească și unul dintre aceștia decedează, părintele supraviețuitor va exercita în continuare autoritatea părintească în mod individual. În cazul în care părintele care își exercită autoritatea părintească în mod individual decedează, instanța, în urma unei propuneri formulate de copil, de părintele supraviețuitor sau de un centru de asistență socială, va pronunța o hotărâre *ex parte* de încredințare a responsabilității în materie de autoritate părintească părintelui supraviețuitor, în cazul în care aceasta se consideră a fi în interesul superior al copilului. În cazul în care ambii părinți decedează, un centru de asistență socială va dispune măsura plasamentului copilului. În timpul vieții, părintele care își exercită autoritatea părintească are posibilitatea ca, prin intermediul unui testament sau al unui act notarial [denumit *anticipirana naredba* („decizie/dispoziție prealabilă”) în limba croată], să desemneze o persoană pe care o consideră a fi cea mai potrivită să asigure cea mai bună îngrijire a copilului în caz de deces. Atunci când este desemnat un tutore pentru copil în cazul decesului unui părinte, se va ține seama de opinia copilului și de dorințele părintelui supraviețuitor, cu excepția cazului în care se consideră că a ține seama de opinia/dorințele în cauză nu ar fi în interesul superior al copilului.

În conformitate cu articolul 224 din Codul familiei, un copil trebuie dat în plasament dacă părinții săi au decedat, au dispărut, sunt necunoscuți sau au locuit la o adresă necunoscută timp de cel puțin o lună; dacă părinții săi au fost decăzuți din dreptul de exercitare a autorității părintești; dacă părinții săi, lipsiți de capacitate juridică într-un domeniu care îi împiedică să exercite autoritatea părintească, nu au încredințat copilul unei persoane care îndeplinește criteriile prevăzute în materie de tutelă sau dacă părinții săi și-au exprimat acordul în ceea ce privește adopția copilului. În conformitate cu articolul 225 din Codul familiei, un centru de asistență socială trebuie să ia o decizie cu privire la plasamentul copilului și numirea unui tutore. Un centru de asistență socială poate plasa copilul în îngrijirea zilnică a unui tutore, a unei alte persoane, a unui asistent maternal, a unui centru pentru copii abandonți sau în îngrijirea unei persoane juridice care desfășoară activități în materie de asistență socială, cu excepția dispozițiilor contrare prevăzute în Codul familiei.

Măsurile vizând protejarea drepturilor personale și a interesului superior al copilului vor fi adoptate pe baza unei expertize în situația în care se constată că drepturile copilului și interesul superior al acestuia au fost încălcate sau că drepturile, interesul superior și dezvoltarea copilului au fost puse în pericol.

Drepturile copilului vor fi considerate ca fiind puse în pericol în cazul în care îngrijirea este inadecvată, copilul se confruntă cu dificultăți psihosociale (manifestate prin comportamentul său, probleme emoționale, probleme la școală sau alte situații dificile în legătură cu creșterea lui) sau dacă este probabil ca oricare dintre circumstanțele de mai sus să survină.

În vederea protejării drepturilor și interesului superior al copilului, un centru de asistență socială poate:

1. să ia o măsură de urgență pentru separarea copilului și asigurarea unei locuințe în afara familiei;
2. să emită un avertisment în urma unei greșeli sau omisiuni în ceea ce privește exercitarea autorității părintești;
3. să ia măsuri pentru ca părinții să beneficieze de ajutor și asistență profesională în ceea ce privește exercitarea autorității părintești și
4. să se asigure că părinții beneficiază de un program intensiv de asistență profesională, iar exercitarea autorității părintești se face sub supraveghere.

În vederea protejării drepturilor personale și a interesului superior al copilului, o instanță de judecată poate:

1. să plaseze temporar copilul în îngrijirea unei alte persoane, a unui asistent maternal sau a unei instituții de asistență socială;
2. să emită un ordin de restricție;
3. să decadă părinții din dreptul de a locui împreună cu copilul într-un centru comun și să plaseze copilul în îngrijirea zilnică a unei alte persoane, a unui asistent maternal sau a unei instituții de asistență socială;
4. să furnizeze sprijin pentru creșterea copilului, în cazul în care acesta are probleme de comportament, prin plasarea acestuia la un asistent maternal sau într-o instituție de asistență socială sau
5. să decadă părinții din drepturile părintești.

În contextul măsurilor vizând protejarea drepturilor și a interesului superior al copilului, Codul familiei cuprinde dispoziții care reglementează acordarea de cazare temporară sau plasamentul temporar al copilului în îngrijirea altei persoane, decăderea părinților din dreptul de a locui împreună cu copilul într-un centru comun etc.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Problemele în materie de răspundere părintească pot fi soluționate prin elaborarea unui plan de exercitare a autorității părintești în comun sau printr-o hotărâre judecătorească.

Planul de exercitare a autorității părintești în comun reprezintă un acord scris între părinți care stabilește modalități de exercitare a autorității părintești în comun în cazul în care părinții copilului nu trăiesc ca o familie cu titlu permanent.

Planul de exercitare a autorității părintești în comun trebuie să specifice următoarele:

1. locul și adresa la care locuiește copilul;
2. timpul petrecut de copil cu fiecare părinte;
3. modalitățile referitoare la schimbul de informații privind consimțământul necesar în contextul adoptării deciziilor importante pentru copil și la schimbul de informații importante referitoare la copil;
4. cuantumul pensiei de întreținere ce cade în sarcina părintelui care nu locuiește împreună cu copilul; și
5. modalitățile de soluționare a problemelor viitoare.

Părinții pot elabora planul de exercitare a autorității părintești în comun din proprie inițiativă sau în contextul procedurii de consiliere obligatorie sau de mediere familială.

În cazul în care părinții nu reușesc să ajungă la un acord în ceea ce privește planul de exercitare a autorității părintești în comun sau dacă acesta este respins de instanță, fie părintele, fie copilul pot introduce o acțiune în justiție în vederea soluționării oricăror probleme legate de părintele cu care va locui copilul, modalitățile de exercitare a autorității părintești, legăturile personale ale copilului cu celălalt părinte sau pensia de întreținere a copilului. În cadrul procedurilor având ca obiect stabilirea părintelui cu care va locui copilul, exercitarea autorității părintești sau legăturile personale ale copilului cu celălalt părinte, instanța nu este obligată să respecte cererile formulate de păți. Instanța poate pronunța o hotărâre de stabilire a părintelui cu care va locui copilul, a modului în care copilul va menține legăturile personale cu celălalt părinte și a exercitării autorității părintești pe baza acordului părinților, dacă aceasta consideră acordul ca fiind în interesul superior al copilului.

Instanța va hotărî din oficiu în ceea ce privește stabilirea părintelui cu care va locui copilul, a modalităților de exercitare a autorității părintești, a legăturilor personale ale copilului cu celălalt părinte și a pensiei de întreținere a copilului printr-o decizie prin care se stabilește desfacerea definitivă a căsătoriei sau anularea acesteia, sau pronunțarea divorțului și în alte cazuri în care părinții trăiesc separat, sau printr-o decizie având ca obiect contestarea maternității sau paternității, în cazul în care pronunțarea respectivei hotărâri este posibilă și necesară în ceea ce privește rezultatul procedurilor judiciare și situația de fapt a cauzei.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Pentru a avea caracter executoriu, planul de exercitare a autorității părintești în comun poate fi înaintat instanței în cadrul procedurilor *ex parte*, ceea ce va permite instanței să analizeze conținutul acestuia și să aprobe sau să respingă planul în conformitate cu dispozițiile Codului familiei. Planul de exercitare a autorității părintești în comun poate fi modificat în funcție de vârsta și gradul de maturitate al copilului sau în cazul în care modificările sunt justificate de schimbări semnificative ale circumstanțelor. Dacă este modificat, planul trebuie depus la instanță ca parte a procedurilor *ex parte*, pentru a permite instanței să analizeze conținutul acestuia și să aprobe sau să respingă modificările.

Instanța poate pronunța o hotărâre de stabilire a părintelui cu care va locui copilul, a modului în care copilul va menține legăturile personale cu celălalt părinte și a exercitării autorității părintești pe baza acordului părinților, dacă aceasta consideră acordul ca fiind în interesul superior al copilului. Dacă părinții decid să exercite autoritatea părintească în comun, acordul trebuie să reglementeze toate aspectele importante prevăzute în planul de exercitare a autorității părintești în comun. În ceea ce privește căile de atac sau modificarea hotărârii instanței, hotărârea instanței pronunțată pe baza acordului părinților în ceea ce privește exercitarea autorității părintești în comun va avea același efect juridic ca și planul de exercitare a autorității părintești în comun, aprobat de instanță. Nu trebuie incluse note explicative în hotărârea având ca obiect autoritatea părintească sau legăturile personale ale copilului cu celălalt părinte dacă hotărârea se bazează pe acordul părinților la care se face referire anterior în ceea ce privește exercitarea autorității părintești în comun.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Dacă părinții nu reușesc să ajungă la un acord în ceea ce privește planul de exercitare a autorității părintești în comun, un centru de asistență socială îi va sprijini pentru a ajunge la un acord în cadrul procedurii de mediere familială, cu excepția cazului în care cauza în speță cade sub incidența cerințelor legale în materie de mediere. În cazul în care părinții care doresc să divorțeze nu reușesc să ajungă la un acord în ceea ce privește planul de exercitare a autorității părintești în comun, un centru de asistență socială le va aduce la cunoștință, în cadrul procesului de divorț intentat pe fondul depunerii unei cereri de către unul dintre soți, faptul că instanța va acționa din oficiu, astfel:

1. va pronunța o hotărâre având ca obiect stabilirea părintelui cu care va locui copilul, a măsurilor de exercitare a autorității părintești, a legăturilor personale ale copilului cu celălalt părinte, precum și a pensiei de întreținere a copilului;
2. va permite copilului să își exprime punctul de vedere în temeiul Codului familiei și
3. va numi un tutore special pentru copil în conformitate cu dispozițiile Codului familiei.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

În conformitate cu articolul 413 din Codul familiei, instanța va hotărî din oficiu în ceea ce privește stabilirea părintelui cu care va locui copilul, a modalităților de exercitare a autorității părintești, a legăturilor personale ale copilului cu celălalt părinte și a pensiei de întreținere a copilului printr-o decizie prin care se stabilește desfacerea definitivă a căsătoriei sau anularea acesteia, sau pronunțarea divorțului și în alte cazuri în care părinții trăiesc separat, sau printr-o decizie având ca obiect contestarea maternității sau paternității, în cazul în care pronunțarea respectivei hotărâri este posibilă și necesară în ceea ce privește rezultatul procedurilor judiciare și situația de fapt a cauzei. Instanța poate 1. să restricționeze sau să interzică legăturile personale ale copilului cu

celălalt părinte; 2. să se pronunțe în sensul supravegherii legăturilor personale de către un expert; 3. să stabilească o măsură de protejare a drepturilor și a interesului superior al copilului, în funcție de circumstanțele cauzei sau 4. să se pronunțe asupra desfășurării legăturilor personale cu mama vitregă sau cu tatăl vitreg, în cazul în care au locuit împreună cu copilul și i-au oferit îngrijire în contextul desfacerii căsătoriei.

În conformitate cu articolul 417 din Codul familiei, în cadrul procedurii de stabilire a legăturilor personale ale copilului cu celălalt părinte, instanța are obligația de a informa părinții că aceste legături au o importanță deosebită pentru bunăstarea copilului, de a-i încuraja să ajungă la un acord și să participe la procedura de mediere familială în alte cazuri decât cele legate de violența domestică și, în cazul în care părinții nu reușesc să ajungă la un acord, să se asigure că locul în care copilul urmează să interacționeze cu celălalt părinte este adecvat pentru copil, având în vedere constrângerile de natură geografică și de timp ale celui alt părinte. Hotărârea instanței trebuie să furnizeze detalii cu privire la modul în care, ora la care și locul în care celălalt părinte poate prelua și înapoia copilul și, dacă este necesar, detalii referitoare la costurile ocazionate în acest sens. În notele explicative ale hotărârii, instanța va include un avertisment scris precizând consecințele juridice ale nerespectării obligației de facilitare a contactului copilului cu celălalt părinte (printre care amendă, pedeapsă cu închisoarea sau decizie de modificare a hotărârii judecătorești având ca obiect stabilirea părintelui cu care va locui copilul).

În conformitate cu articolul 418 din Codul familiei, în cadrul procedurii de stabilire a legăturilor personale ale copilului cu celălalt părinte, instanța poate prevedea una sau mai multe măsuri de asigurare a executării în cazul în care există suspiciuni că este puțin probabil ca părintele cu care locuiește copilul să respecte hotărârea în acest sens, în special: 1. să numească o persoană responsabilă de punerea în aplicare a hotărârii sau a măsurilor care permit menținerea legăturilor personale ale copilului cu celălalt părinte și 2. să dispună ca părintele cu care locuiește copilul să depună o garanție în numerar. În contextul dispunerii unor astfel de măsuri, instanța va avea în vedere, cu precădere, comportamentul din trecut al părintelui cu care locuiește copilul.

În conformitate cu articolul 419 din Codul familiei, instanța poate dispune, în cadrul procedurii de stabilire a legăturilor personale ale copilului cu celălalt părinte, una sau mai multe măsuri de asigurare a înapoierii copilului sau de prevenire a răpirii copilului de către părintele respectiv (de exemplu, obligarea părintelui să își predea pașaportul la instanța care a dispus măsura în perioada de vizitare, să depună o garanție în numerar, interdicerea înstrăinării sau grevării drepturilor de proprietate ale părintelui respectiv - detalii referitoare la interdicție fiind înregistrate în registrele publice, solicitarea prezenței părintelui în mod regulat la un organism autorizat, cum ar fi un centru de asistență socială, împreună cu copilul și la locația unde are loc întâlnirea, stabilirea locului în care urmează să aibă loc întâlnirea, interdicerea părăsirii de către copil a țării în care urmează să aibă loc întâlnirea și înscrierea detaliilor referitoare la interdicție în cadrul unui sistem informatic național sau transnațional). În contextul dispunerii măsurilor la care se face referire anterior, instanța va avea în vedere, cu precădere, comportamentul din trecut al părintelui cu drept de vizită.

În conformitate cu articolul 421 din Codul familiei, nu se impune includerea unor note explicative în cadrul hotărârii de stabilire a custodiei sau a modalităților de vizitare a copilului, în cazul în care hotărârea se bazează pe un acord încheiat între părinți, în conformitate cu dispozițiile Codului familiei, sau dacă hotărârea a fost pronunțată pe cale orală în prezența tuturor părților și toate părțile s-au angajat să nu recurgă la căi de atac.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

În conformitate cu articolul 99 din Codul familiei, fiecare dintre părinți trebuie să reprezinte copilul în mod individual în domeniile autorității părintești în care au fost dispuse restricții în sarcina celui alt părinte, în conformitate cu dispozițiile Codului familiei sau printr-o hotărâre judecătorească.

Articolul 105 din Codul familiei prevede că oricare dintre cei doi părinți își poate exercita în mod individual autoritatea părintească integral, parțial sau în măsura necesară pentru a decide cu privire la o problemă deosebit de importantă cu privire la copil. În situațiile de mai sus, dreptul celui alt părinte de a-și exercita autoritatea părintească poate fi restricționat numai printr-o hotărâre judecătorească, având în vedere interesul superior al copilului. În cazul în care părinții și-au exercitat în comun autoritatea părintească înainte de decesul unuia dintre părinți, părintele supraviețuitor trebuie să-și exercite autoritatea părintească în mod individual fără o hotărâre judecătorească în acest sens, în cazul în care celălalt părinte a decedat sau a fost declarat decedat. Atunci când se pronunță asupra exercitării autorității părintești de către un singur părinte, instanța va decide dacă părintele în favoarea căruia a fost dispusă exercitarea autorității părintești trebuie să reprezinte copilul în chestiuni legate de drepturile personale fundamentale ale copilului în mod individual sau sub rezerva consimțământului celui alt părinte, în conformitate cu articolul 100 din Codul familiei (reprezentarea copilului în chestiuni legate de drepturile sale personale fundamentale înseamnă reprezentarea în cazul oricărei schimbări a numelui copilului sau a reședinței obișnuite sau temporare sau libertatea de alegere sau schimbare a apartenenței sale religioase).

În conformitate cu articolul 110 din Codul familiei, indiferent dacă autoritatea părintească se exercită de către un singur părinte sau în comun, părinții au dreptul să ia decizii cotidiene cu privire la copil în mod individual în perioadele în care copilul se află la unul dintre aceștia. În situații de urgență, și anume atunci când este vorba de un pericol iminent la adresa copilului, fiecare părinte are dreptul să decidă în sensul întreprinderii oricărei măsuri care se impune în interesul superior al copilului, fără a solicita consimțământul celui alt părinte. Acesta are obligația de a informa fără întârziere celălalt părinte în acest sens. Indiferent dacă autoritatea părintească se exercită în mod individual sau în comun, părinții au obligația de a face schimb de informații cu privire la sănătatea copilului, caracterul solid al educației sale, precum și informații cu privire la activitățile școlare și extrașcolare ale copilului. Orice schimb de informații de acest tip trebuie să fie rapid, transparent și să se concentreze exclusiv asupra copilului.

Niciunul dintre părinți nu poate utiliza în mod abuziv obligația de a coopera în vederea manipulării celui alt părinte.

În plus față de cele de mai sus, în conformitate cu articolul 112 din Codul familiei, părintele în sarcina căruia au fost dispuse restricții într-un anumit domeniu în materie de autoritate părintească are dreptul de a păstra legături personale cu copilul, de a lua decizii cotidiene referitoare la copil, de a întreprinde acțiuni imediate în cazul unui pericol iminent la adresa copilului și de a primi informații cu privire la circumstanțele importante în legătură cu drepturile personale ale copilului. Aceste drepturi pot fi restricționate sau retrase numai printr-o hotărâre judecătorească dacă restricția sau retragerea se impun în vederea protejării interesului superior al copilului. Părintele care nu își exercită autoritatea părintească asupra copilului are dreptul de a solicita celui alt părinte informații cu privire la circumstanțe importante legate de drepturile personale ale copilului, în cazul în care acesta are un interes legitim de a acționa în acest sens și în măsura în care respectiva acțiune nu contravine interesului superior al copilului. În cazul unui litigiu, instanța va pronunța, în cadrul procedurii *ex parte* și ca răspuns la o propunere formulată de copil sau de un părinte, o hotărâre în scopul protejării interesului superior al copilului.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În conformitate cu articolul 108 din Codul familiei, în cazul în care părinții au custodie comună, aceștia sunt obligați să ia orice decizii importante cu privire la copil și să își exprime consimțământul prin acord. Deciziile importante pentru copil se referă la reprezentarea copilului în chestiuni legate de drepturile sale personale fundamentale și la reprezentarea acestuia în chestiuni legate de bunurile de valoare și drepturile de proprietate ale copilului. Deciziile importante pentru copil pot lua forma și altor decizii care ar putea afecta în mod semnificativ viața copilului, cum ar fi cele referitoare la legăturile personale ale copilului cu persoane apropiate acestuia, tratament sau proceduri medicale extraordinare și libertatea copilului de a alege o școală. Toate aceste decizii vor fi valabile sub rezerva exprimării acordului de către celălalt părinte în acest sens. În cazuri excepționale, de exemplu o procedură medicală de urgență, se vor aplica dispozițiile normelor speciale care reglementează protecția drepturilor pacienților. Articolul 100 din Codul familiei cuprinde dispoziții referitoare la reprezentarea copilului în chestiuni legate de drepturile sale personale fundamentale (în cazul schimbării numelui copilului sau a reședinței obișnuite sau temporare sau libertatea de alegere sau schimbare a apartenenței sale religioase). Reprezentarea în chestiuni legate de drepturile personale fundamentale ale copilului este considerată valabilă dacă părintele care reprezintă copilul a obținut consimțământul scris din partea celui alt părinte având drept de

reprezentare a copilului. În cazurile prevăzute de lege, nu este necesar un astfel de consimțământ în situația în care părintele cu care locuiește copilul a obținut consimțământul din partea unui centru de asistență socială. În cazul în care părintele care reprezintă copilul nu poate obține consimțământul scris, instanța va hotărî, în cadrul unei proceduri *ex parte* și ca răspuns la o propunere formulată de copil sau de un părinte, care dintre părinți va reprezenta copilul în chestiunea respectivă în scopul protejării interesului superior al acestuia.

Articolul 101 din Codul familiei cuprinde dispoziții referitoare la reprezentarea în chestiuni legate de bunurile de valoare ale copilului sau de drepturile sale de proprietate.

În conformitate cu articolul 109 din Codul familiei, în cazul în care părinții având drept de reprezentare a copilului nu reușesc să ajungă la un acord asupra unor decizii importante pentru copil, instanța va hotărî, în cadrul unei proceduri *ex parte* și ca răspuns la o propunere formulată de copil sau de un părinte, care dintre părinți va reprezenta copilul în chestiunea respectivă. Dacă deciziile importante se referă la drepturile personale ale copilului, părinții sunt obligați să participe la procedura de consiliere obligatorie înainte de introducerea unei acțiuni *ex parte*.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Propunerile trebuie înaintate și acțiunile introduse în fața instanței municipale care are competență teritorială.

În conformitate cu articolul 34 din Codul de procedură civilă (*Zakon o parničnom postupku*), instanțele municipale se pronunță întotdeauna în primă instanță în următoarele litigii: căsătoria este sau nu destrămată definitiv ori se impune desfacerea căsătoriei și pronunțarea divorțului între soți; litigii având ca obiect stabilirea sau contestarea paternității sau a maternității; litigii având ca obiect stabilirea părintelui cu care va locui copilul și litigii având ca obiect autoritatea părintească, în cazul în care în paralel se desfășoară o acțiune având ca obiect stabilirea destrămării definitive sau nu a căsătoriei, anularea căsătoriei sau pronunțarea divorțului.

Potrivit Codului familiei, consilierea obligatorie trebuie să aibă loc înainte de depunerea unei cereri de divorț între soți care dispune exercitarea în comun a autorității părintești asupra unui copil minor sau înainte de inițierea altor proceduri legale referitoare la exercitarea autorității părintești și menținerea legăturilor personale. Dispozițiile Codului familiei referitoare la consilierea obligatorie înainte de depunerea unei cereri de divorț între soți prin care se dispune exercitarea în comun a autorității părintești asupra unui copil minor se aplică *mutatis mutandis* consilierii obligatorii desfășurate înainte de inițierea unei acțiuni de stabilire a exercitării autorității părintești și a menținerii legăturilor personale ale copilului cu celălalt părinte, în cazul în care căsătoria/relația de parteneriat între părinții acestuia a fost destrămată definitiv. Legea prevede cazuri în care nu se face apel la consilierea obligatorie. Procedura de consiliere obligatorie este inițiată în momentul în care una dintre părți formulează o cerere în acest sens. Cererea este adresată unui centru de asistență socială, în scris sau verbal (prin formularea unei declarații ce urmează a fi înregistrată). Serviciul de consiliere obligatorie este asigurat de o echipă de experți din cadrul centrului de asistență socială având competență pe raza localității în care se află reședința obișnuită sau temporară a copilului sau ultima reședință comună a soților sau a partenerilor de drept comun, obișnuită sau temporară. Consilierea obligatorie reprezintă o procedură care presupune participarea personală a membrilor familiei (nu este permisă prezența reprezentanților). După încheierea procedurii de consiliere obligatorie, centrul de asistență socială va întocmi un raport, a cărui valabilitate este de șase luni de la data încheierii consilierii.

Participarea la prima ședință de mediere familială este obligatorie înainte ca solicitantul să poată depune o cerere de divorț.

În funcție de tipul de acțiune introdusă (un litigiu în materie matrimonială; un litigiu având ca obiect stabilirea sau contestarea maternității sau a paternității; un litigiu având ca obiect exercitarea autorității părintești, menținerea legăturilor personale, o acțiune de divorț prin acordul părților, sau solicitarea aprobării planului de exercitare a autorității părintești în comun), solicitantul trebuie să prezinte, printre alte documente, raportul de consiliere obligatorie/dovada participării la prima ședință de mediere familială/planul de exercitare a autorității părintești în comun. Documentele solicitate depind de acțiunea introdusă.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Organismele competente trebuie să ia măsuri urgente în raport cu toate acțiunile având ca obiect aspecte legate de copii în temeiul dreptului familiei, protejând în același timp interesul superior al copilului.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Da. Asistența juridică gratuită este reglementată de Legea privind asistența juridică gratuită (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (*Narodne novine* (NN; Monitorul Oficial al Republicii Croația) nr. 143/2013).

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da. Părțile pot contesta o decizie a unei instanțe de prim grad de jurisdicție în termen de cincisprezece zile de la data comunicării unei copii a hotărârii, cu excepția cazului în care Codul de procedură civilă prevede un alt termen. Sub rezerva cazurilor prevăzute de lege, poate fi formulată o cale de atac împotriva deciziei unei instanțe de prim grad de jurisdicție care rezultă pe fondul unor acțiuni speciale *ex parte* reglementate de Codul familiei. Termenul de formulare a unei căi de atac este de cincisprezece zile de la data comunicării hotărârii.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Trebuie sesizată instanța municipală care are competență teritorială. Orice procedură de executare va fi pusă în aplicare în conformitate cu dispozițiile Legii privind executarea silită (*Ovršni zakon*), însă Codul familiei cuprinde dispoziții speciale referitoare la executare în vederea asigurării restituirii copilului și în vederea menținerii legăturilor personale cu copilul (articolele 509-525 din Codul familiei).

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Trebuie să formulați o acțiune având ca obiect recunoașterea unei hotărâri pronunțate de o instanță străină în conformitate cu Legea privind soluționarea conflictelor de legi care decurg din reglementările jurisdicțiilor străine privind anumite obligații civile (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*) (NN nr. 53/91, 8/01).

Începând cu 1 iulie 2013, Croația pune în aplicare Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000. Capitolul III din regulamentul menționat se aplică *mutatis mutandis* în ceea ce privește recunoașterea și încuviințarea executării hotărârilor judecătorești în materia răspunderii părintești.

Cererea de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii, cererea de încuviințare a executării și propunerea de executare silită se depun la instanța municipală care are competență teritorială.

Propunerile trebuie înaintate și acțiunile introduse în fața instanței municipale care are competență teritorială.

Dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000, se aplică în cazul procedurilor de recunoaștere și executare a hotărârilor judecătorești pronunțate de instanțele străine.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Instanța municipală trebuie sesizată cu eventuale căi de atac. Căile de atac vor fi soluționate de o instanță superioară.

Procedurile de apel fac obiectul dispozițiilor prevăzute în Regulamentul nr. 2201/2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000, precum și al dispozițiilor prevăzute în Codul de procedură civilă.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părinții nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

În conformitate cu articolul 40 din Legea privind soluționarea conflictelor de legi care decurg din reglementările jurisdicțiilor străine privind anumite obligații civile, relațiile dintre părinți și copii sunt reglementate de legislația statului a cărui cetățenie o dețin aceștia. În cazul în care părinții și copiii sunt cetățeni ai unor țări diferite, se va aplica legislația țării în care aceștia își au reședința obișnuită. În cazul în care părinții și copiii sunt cetățeni ai unor țări diferite și au, de obicei, reședința în țări diferite, legislația croată se va aplica în cazul în care copilul sau unul dintre părinți este cetățean croat. Legislația țării a cărei cetățenie o deține copilul se va aplica relațiilor dintre părinți și copii care nu sunt reglementate de dispozițiile anterioare.

Începând cu 1 ianuarie 2010, Croația pune în aplicare Convenția de la Haga din 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor.

Pentru mai multe informații, vă rugăm să consultați:

Codul familiei (NN nr. 103/15)

Legea privind executarea silită (NN nr. 112/12, 25/13, 93/14)

Legea privind soluționarea conflictelor de legi care decurg din reglementările jurisdicțiilor străine privind anumite obligații civile (NN nr. 53/91, 88/01)

Legea privind asistența juridică gratuită (NN nr. 143/2013)

Legea privind punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (NN nr. 127/2013)

Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Italia

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

În dreptul italian, noțiunea „autoritate părintească” (*potestà genitoriale*) a fost înlocuită cu noțiunea „răspundere părintească” (*responsabilità genitoriale*) prin legea de reformare a statutului de părinte (Legea nr. 219/2012) și Decretul legislativ nr. 154/2013, ale căror dispoziții au intrat în vigoare la 7 februarie 2014. Răspunderea părintească înseamnă obligația de a întreține, a crește, a educa și a oferi sprijin moral copiilor, ținând seama în mod corespunzător de capacitățile, înclinațiile și aspirațiile acestora.

De asemenea, copiii au dreptul să mențină o relație echilibrată și continuă cu ambii părinți, să fie îngrijiți, crescuți, educați și sprijiniți moral de fiecare dintre aceștia, precum și să mențină relații semnificative cu rudele pe linie ascendentă și cu rudele fiecărui părinte.

Copiii înșiși au, de asemenea, obligații: să-și respecte părinții și să contribuie la întreținerea familiei atât timp cât locuiesc în cadrul acesteia.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Răspunderea părintească se naște de drept atunci când părinții sunt căsătoriți unul cu celălalt. În acest caz, ambii părinți dețin răspunderea părintească pentru copiii lor.

Dacă părinții nu sunt căsătoriți unul cu celălalt, părintele care recunoaște copilul este cel care deține răspunderea părintească. În cazul în care ambii părinți recunosc copilul, ambii dețin și exercită răspunderea părintească asupra copilului, ca și cum ar fi căsătoriți. În cazul în care părinții nu sunt căsătoriți unul cu celălalt și nu recunosc copilul în același timp, a doua recunoaștere nu poate avea loc fără acordul părintelui care a realizat deja recunoașterea.

Răspunderea părintească se exercită de către părinți, de comun acord, ținând seama de capacitățile, înclinațiile naturale și aspirațiile copilului. În special, părinții trebuie să stabilească de comun acord reședința obișnuită a copilului.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care, temporar, copilul nu dispune de un mediu familial corespunzător, se iau măsuri pentru ca acesta să fie dat în plasament la o altă familie.

În plus, în cazul în care părinții nu dau dovadă de capacitate suficientă pentru a se ocupa de creșterea copiilor lor, de exemplu dacă sunt extrem de conflictuali, instanțele acordă deseori custodia serviciilor sociale de la locul de reședință al familiei. De regulă, acest lucru implică o limitare a exercitării răspunderii părintești: în mod normal, deciziile care privesc sănătatea, educația și creșterea copilului sunt preluate de către serviciile sociale de la locul de reședință al familiei. În astfel de cazuri, copilul continuă adesea să locuiască cu părinții săi sau cu unul dintre aceștia. În cazurile cele mai grave, instanța dispune scoaterea copilului din locuința familiei.

În cazul în care un părinte își încalcă sau își neglijează îndatoririle sau abuzează de competențele asociate, fapt ce conduce la vătămarea gravă a copilului, instanța poate dispune retragerea răspunderii părintești a părintelui respectiv.

În cazul în care ambii părinți sunt decedați, le-a fost retrasă răspunderea părintească sau nu sunt în măsură să își exercite răspunderea părintească din orice alt motiv, este numit un tutore. Tutorele are grijă de copil, îl reprezintă în toate procedurile civile și administrează bunurile copilului.

Codul civil prevede, de asemenea, posibilitatea ca instanța să numească un tutore special atunci când ambii părinți nu sunt în măsură sau nu doresc – sau atunci când părintele care exercită răspunderea părintească unică nu este în măsură sau nu dorește – să efectueze unul sau mai multe acte în interesul copilului, în afara domeniului de aplicare a administrării curente. În astfel de cazuri, tutorele special este autorizat să efectueze actele specifice în cauză.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Răspunderea părintească a ambilor părinți nu încetează în urma separării, desfacerii, încetării efectelor civile, anulării sau constatării nulității căsătoriei. Forma obișnuită de custodie, care poate asigura coparentalitatea, este custodia comună prin care ambii părinți exercită răspunderea părintească. Deciziile de cel mai mare interes pentru copii în ceea ce privește educația, formarea, sănătatea și alegerea reședinței obișnuite a copilului sunt luate de comun acord de către părinți și în interesul superior al copilului, ținând seama de abilitățile, înclinațiile naturale și aspirațiile acestuia; în schimb, pentru orice chestiuni administrative curente, părinții își pot exercita răspunderea părintească separat (articolul 337-ter din Codul civil). Custodia comună nu implică în mod necesar ca un copil să își împartă timpul în mod egal cu fiecare părinte. În mod normal, hotărârea de separare sau de divorț stabilește părintele care locuiește împreună cu copilul – cu alte cuvinte, părintele cu care copilul locuiește permanent – și ulterior sunt stabilite condițiile în care părintele care nu locuiește cu copilul poate petrece timp cu acesta. Este posibil, de asemenea, ca perioada de timp pe care copiii o petrec cu fiecare părinte să fie împărțită în mod egal, în cazul în care părinții locuiesc aproape unul de celălalt și au un stil de viață asemănător, cu condiția ca un astfel de acord să nu aibă un efect negativ asupra vieții școlare sau sociale a copiilor.

Cu toate acestea, în cazul în care custodia comună nu corespunde interesului superior al copilului, judecătorul poate acorda custodia unică unui singur părinte, în baza unei decizii argumentate (articolul 337c din Codul civil).

Cazurile cele mai frecvente în care se acordă custodie unică sunt: 1. în cazul în care unul dintre părinți reprezintă un risc pentru integritatea fizică și psihologică a copilului (un părinte violent, un părinte cu un cazier judiciar semnificativ, un părinte care este dependent de droguri sau de alcool); 2. în cazul în care un părinte este incapabil să sprijine moral și financiar copilul sau nu a demonstrat niciun interes în ceea ce privește copilul; 3. în cazul în care un părinte îl discreditează pe celălalt părinte în fața copilului; 4. în cazul în care ostilitatea dintre părinți este atât de gravă încât ar putea perturba echilibrul și dezvoltarea psihofizică a copilului.

În cazul custodiei unice, răspunderea părintească se exercită numai de către părintele care deține custodia, însă orice decizie în interesul superior al copilului trebuie să fie luată de ambii părinți, cu excepția cazului în care se prevede altfel, având în vedere circumstanțe deosebit de grave, de exemplu comportamente violente sau abuzive (articolul 337c din Codul civil).

Un părinte care nu exercită răspunderea părintească are dreptul și obligația de a monitoriza educația, creșterea și condițiile de viață ale copilului (articolul 316 ultimul alineat).

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Acordul dintre părinți privind modul în care aceștia își vor exercita autoritatea părintească în urma separării lor trebuie să fie depus la instanța cu competență teritorială, care va stabili ulterior dacă acordul va garanta drepturile și bunăstarea copiilor; În caz afirmativ, instanța îl va aproba.

În cazul în care un cuplu căsătorit cu copii care sunt minori dorește să se despartă sau divorțează și a ajuns, de asemenea, la un acord cu privire la custodia copiilor și exercitarea răspunderii părintești, acesta poate alege una dintre următoarele două soluții:

a) poate depune o cerere comună la instanță pentru ca acordul acestora să fie aprobat;

b) poate recurge la „negocieri asistate de un avocat” (articolul 6 din Decretul legislativ nr. [132/2014](#)): acestea reprezintă un acord prin care părțile convin să coopereze cu bună credință și în mod echitabil, cu scopul de a soluționa pe cale amiabilă litigiul cu privire la separarea lor și custodia copiilor.

În cazul în care există copii minori (dar și copii adulți cu o incapacitate sau care au un handicap grav sau care nu sunt autonomi din punct de vedere economic), acordul la care s-a ajuns în urma negocierilor asistate trebuie transmis, în termen de zece zile, la parchetul de pe lângă instanța competentă, care va autoriza acordul în cazul în care procurorul consideră că acesta este în interesul copiilor. În cazul în care, cu toate acestea, procurorul consideră că acordul nu este în interesul superior al copiilor, acesta îl va transmite, în termen de cinci zile, președintelui curții, care va stabili o dată, în termen de treizeci de zile de la primirea acestuia, pentru înfățișarea părților și va acționa fără întârziere.

Odată ce acordul a fost autorizat, acesta este echivalent cu hotărârile judecătorești pronunțate cu privire la separare sau divorț.

Dacă părinții nu sunt căsătoriți, numai prima soluție este posibilă (și anume, acord aprobat de instanță).

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Pentru a soluționa orice problemă referitoare la exercitarea răspunderii părintești, părinții pot recurge la un mediator familial. Scopul medierii nu este de a obține o reconciliere a cuplului, ci de a permite ajungerea la un acord comun privind condițiile de exercitare a răspunderii părintești, evitându-se și reducând astfel orice formă de conflict. Cu toate acestea, orice soluții comune la care s-a ajuns trebuie să fie depuse la instanță, care va evalua dacă interesele copilului au fost respectate.

În cazul în care litigiul persistă, acesta va fi adus în fața instanței judecătorești competente în materie de separare, divorț și proceduri de încredințare a copilului.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Trebuie să se facă distincție între două situații.

(a) În cazul în care părinții nu sunt de acord cu privire la chestiuni deosebit de importante, aceștia pot introduce o acțiune în fața unei instanțe. În astfel de cazuri, instanța propune, în primul rând, soluțiile care corespund cel mai bine intereselor copilului și unității familiei. În cazul în care litigiul persistă, instanța acordă competența de a decide cu privire la aspectul specific părintelui pe care îl consideră cel mai susceptibil să aibă grijă de interesul copilului.

b) Părinții pot introduce o acțiune în fața unei instanțe urmărind obținerea unei decizii privind custodia copiilor și plasarea acestora (în mod normal, în cazul în care părinții se despart). În acest caz, instanța hotărăște cu privire la:

custodia copiilor, alegând în principal soluția custodiei comune (și anume, ambii părinți), timpul și condițiile de ședere cu fiecare părinte,

cuantumul pensiei alimentare și, în general, contribuția fiecărui părinte la cheltuielile suportate în legătură cu îngrijirea, educația și creșterea copiilor.

Întrucât cele mai importante decizii trebuie luate de comun acord chiar și atunci când părinții se despart sau divorțează, în cazul în care părinții nu sunt de acord cu privire la orice aspecte individuale, aceștia pot introduce o acțiune în fața unei instanțe, astfel cum s-a explicat la litera (a).

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Un părinte căruia i-a fost acordată custodia unică a copiilor deține exercitarea exclusivă a răspunderii părintești, cu excepția cazului în care instanța dispune altfel. În special, părintele în cauză poate să ia, de asemenea, decizii administrative care nu sunt de rutină, în mod independent.

Cu toate acestea, chiar și atunci când unuia dintre părinți i-a fost încredințată custodia unică, deciziile care servesc interesului superior al copiilor (cele referitoare la educația, creșterea și sănătatea acestora) trebuie să fie luate de ambii părinți, cu excepția cazului în care decizia privind custodia prevede altfel.

În general, judecătorii consideră că acordul părintelui care nu deține custodia nu este necesar în cazul în care părintele în cauză este absent, indiferent, de negăsit sau a acționat în mod violent sau abuziv în trecut.

Părintele care nu are custodia copiilor are dreptul și datoria să monitorizeze educația, creșterea și condițiile de viață ale acestora și poate să meargă în instanță în cazul în care acesta consideră că au fost luate decizii contrare intereselor copiilor.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În cazul în care este acordată custodia comună, răspunderea părintească se exercită de către ambii părinți, care trebuie să ajungă la un acord privind direcția vieții copiilor și să ia decizii împreună în ceea ce privește educația, creșterea, sănătatea și alegerea locului obișnuit de reședință al copiilor, asigurându-se că aceste decizii sunt în interesul superior al copiilor. Doar în ceea ce privește deciziile privind chestiuni administrative curente, ca regulă generală părinții își exercită răspunderea părintească în mod separat, pe durata perioadelor respective în care copiii locuiesc cu aceștia.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Instanța de competență generală (*Tribunale ordinario*) este competentă pentru toate procedurile privind custodia copiilor și orice aspecte conexe referitoare la răspunderea părintească.

În cazul în care un litigiu se referă la retragerea sau limitarea răspunderii părintești sau reinstituirea răspunderii părintești, fără a implica elemente referitoare la custodia copiilor, instanța competentă este instanța pentru minori (*Tribunale per i minorenni*).

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

În cazul în care chestiunile legate de custodia și exercitarea răspunderii părintești asupra copiilor născuți în timpul căsătoriei fac parte din litigiul de separare sau de divorț, procedura este cea stabilită în secțiunea privind [Divorțul](#).

Măsurile privind custodia și dreptul de exercitare a răspunderii părintești pentru copiii născuți în afara căsătoriei sunt adoptate de instanță în sesiuni închise publicului, după solicitarea unor informații sintetizate și după audierea procurorului și a părinților; în caz de urgență, instanța poate dispune măsuri temporare în interesul copilului.

În ambele cazuri, judecătorul poate dispune măsuri de urgență temporare pentru a proteja copiii. Procedurile diferă în funcție de faptul dacă acestea se referă la copiii rezultați din cupluri necăsătorite sau cupluri căsătorite, însă instanța de competență generală are competență în ambele cazuri.

Ca în toate procedurile referitoare la copii, copilul este audiat de către judecător în cazul în care acesta are vârsta de cel puțin doisprezece ani sau, în orice caz, este capabil de discernământ.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Asistența juridică se poate obține pentru acoperirea costurilor de separare, divorț și a celor aferente procedurii de încredințare a copilului, sau procedurilor de restricționare sau de eliminare a răspunderii părintești.

13 Este posibil atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Căile de atac împotriva hotărârilor privind răspunderea părintească pot fi depuse la Curtea de Apel (*Corte d'Appello* – instanța de al doilea grad de jurisdicție).

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Hotărârile instanțelor în materia răspunderii părintești sunt executorii.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Recunoașterea unei hotărâri privind răspunderea părintească pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru al UE este automată. Cu toate acestea, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 din 27 noiembrie 2003, orice parte interesată poate solicita pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii hotărârii.

Pentru ca hotărârea să fie pusă în executare, partea interesată trebuie să depună o cerere de executare la Curtea de apel cu competență teritorială. Odată ce hotărârea a fost declarată executorie, aceasta este executată în aceleași condiții care s-ar fi aplicat dacă hotărârea ar fi fost pronunțată în statul membru respectiv.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Autoritatea judiciară competentă este Curtea de apel cu competență teritorială (cu trimitere la locul în care hotărârea este executată, în conformitate cu normele naționale). Acțiunea juridică se desfășoară sub forma procedurii contencioase și se încheie cu o hotărâre declarativă, împotriva căreia se poate face recurs pe motive de drept (*ricorso per cassazione*).

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Întrucât Italia a ratificat Convenția de la Haga din 1996, se aplică dispozițiile acestei convenții. Astfel, atribuirea și încetarea răspunderii părintești, exercitarea răspunderii părintești și retragerea sau limitarea răspunderii părintești sunt reglementate de legea statului în care copilul își are reședința obișnuită.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere

acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Cipru

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Noțiunea de „răspundere părintească” cuprinde alegerea numelui copilului, îngrijirea copilului, gestionarea bunurilor sale și reprezentarea sa în orice chestiune sau operațiune juridică ce privește copilul sau bunurile acestuia. În practică, aceasta cuprinde toate aspectele relevante pentru un copil (ca persoană) și bunurile sale.

Răspunderea părintească constituie obligația și dreptul părinților care își exercită în comun această răspundere. Această răspundere trebuie să fie exercitată având în vedere interesul superior al copilului (articolul 6 din Legea 216/1990).

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Răspunderea părintească asupra unui copil este exercitată în comun de ambii părinți.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

Da, în astfel de situații, instanța poate numi un tutore cu răspundere părintească [articolul 18 alineatul (2) din Legea privind relațiile dintre părinți și copii, Legea 216/1990].

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În cazul unui divorț sau în cazul în care o căsătorie este anulată sau declarată nulă și neavenită, chestiunea răspunderii părintești este decisă de instanță, care poate să o atribuie unuia dintre părinți sau ambilor părinți în comun sau unei persoane terțe (articolele 14 și 15 din Legea 216/1990). În cazul în care instanța acordă răspunderea părintească doar unui singur părinte, aceasta poate, de asemenea, să decidă cu privire la drepturile de vizită a copilului ale celui alt părinte, ținând seama de interesul copilului (articolul 17 din Legea 216/1990).

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Este necesar ca instanța să emită o ordonanță privind acordul pentru ca acesta să devină obligatoriu din punct de vedere juridic.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

În prezent, nu există mijloace alternative de soluționare a unui litigiu, altele decât procedurile judiciare.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Judecătorul poate reglementa orice aspect legat de copil, inclusiv chestiunea răspunderii părintești, drepturile de vizită, educație, sănătate, gestionarea bunurilor, nume, întreținere, deplasare în străinătate și răpire.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Nu, deoarece există aspecte, cum ar fi gestionarea bunurilor copilului, care nu sunt cuprinse în sensul strict al noțiunii de „custodie”.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În practică, custodia comună înseamnă că părinții trebuie să decidă împreună cu privire la aspectele legate de copilul lor. De regulă, aceasta înseamnă că un copil va locui în mod egal cu ambii părinți.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Instanța competentă este instanța de dreptul familiei din regiunea în care minorul își are reședința obișnuită. Procedurile sunt inițiate prin depunerea unei cereri introductive fără o declarație sub jurământ. Nu sunt necesare documente însoțitoare în această etapă.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Cererea este notificată sau comunicată celeilalte părți care este invitată să se înfățișeze în fața instanței la data specificată în cerere, pentru a-și exprima punctul de vedere. În cazurile care implică copii, nu există o procedură de urgență în afară de cazurile de răpire a copiilor. Având în vedere acestea, din cauza naturii lor, instanțele se asigură că astfel de cazuri sunt tratate cu prioritate. În plus, articolul 6 din Convenția europeană a drepturilor omului și articolul 30 din Constituția Republicii Cipru se aplică tuturor acestor proceduri; dispozițiile menționate prevăd că toate procedurile în fața unei instanțe trebuie să fie finalizate într-un interval de timp rezonabil.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Da, cu condiția să îndeplinești criteriile prevăzute de lege și să fi obținut un ordin judecătoresc în această privință în temeiul Legii 165 (I)/2002.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da. Este posibil să se introducă o cale de atac la instanța de apel de dreptul familiei.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Instanța competentă să execute o ordonanță privind răspunderea părintească este instanța care a emis ordonanța respectivă. Procedura este inițiată prin depunerea unei cereri de înfățișare fără o declarație sub jurământ, utilizând formularul tip I prevăzut în Regulamentul de procedură 2/90.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Trebuie să înregistrați cererea de recunoaștere și executare în conformitate cu articolul 21 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003. Cererea ar trebui să fie înregistrată la instanța de dreptul familiei din regiunea în care locuiește copilul sau de la locul de reședință al pârâtului în cazul în care copilul locuiește în străinătate.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Instanța competentă este instanța de dreptul familiei din regiunea în care locuiește copilul sau de la locul de reședință al pârâtului în cazul în care copilul locuiește în străinătate.

Atunci când cererea menționată mai sus este comunicată sau notificată pârâtului, acesta are dreptul să se înfățișeze și să înregistreze un memoriu în apărare astfel cum se prevede în Legea 121(I)/2000. Aceste proceduri intră în domeniul de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 2201/2003.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Se aplică dreptul Republicii Cipru, în special Legea 216/1990. În cazul în care niciuna dintre părți nu locuiește în Cipru, Legea 216/1990 prevede că instanțele de dreptul familiei ale republicii nu au competența să judece cauza.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Letonia

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Copilul se află în custodia părinților săi până la împlinirea majoratului.

Custodie înseamnă dreptul și obligația părinților de a avea grijă de copil și de bunurile acestuia și de a reprezenta copilul în relațiile sale personale și patrimoniale.

A avea grijă de un copil înseamnă îngrijirea, supravegherea acestuia și dreptul de a stabili locul său de reședință.

Îngrijirea copilului înseamnă întreținerea acestuia, și anume asigurarea de hrană, îmbrăcăminte, locuință și asistență medicală, oferirea de îngrijire și educația și creșterea acestuia (asigurarea dezvoltării fizice și psihice, având în vedere personalitatea acestuia, capacitățile și interesele sale în măsura în care este posibil, precum și pregătirea copilului pentru activități utile din punct de vedere social).

Supravegherea copilului înseamnă protejarea siguranței copilului și prevenirea oricărui risc din partea unor părți terțe. Dreptul de a decide asupra locului de reședință al copilului înseamnă alegerea geografică a locului de reședință, precum și alegerea locuinței.

Îngrijirea bunurilor copilului înseamnă menținerea și utilizarea bunurilor copilului în vederea conservării și a sporirii valorii acestora.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Părinții care locuiesc împreună exercită în comun custodia părintească. În cazul în care părinții sunt separați, custodia părintească comună continuă.

Îngrijirea și supravegherea copilului sunt exercitate de către părintele cu care locuiește copilul. Părinții iau decizii în comun în ceea ce privește aspectele care pot avea un impact semnificativ asupra dezvoltării copilului.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care sănătatea sau viața copilului este pusă în pericol ca urmare a culpei părintelui (din cauza unui comportament intenționat sau din neglijență) sau părintele abuzează de drepturile sale sau nu reușește să-i ofere copilului îngrijire și supraveghere, punând astfel în pericol dezvoltarea fizică, psihică sau morală a acestuia, instanța poate priva părintele de dreptul de custodie.

Atunci când privează un părinte de custodie, instanța transferă copilul în custodia separată a celuilalt părinte. În cazul în care custodia exercitată de celălalt părinte nu poate proteja în mod adecvat copilul de pericol sau în cazul în care ambii părinți sunt privați de custodie, instanța însărcinează instanța de dreptul familiei cu asigurarea îngrijirii copilului în afara locuinței familiei.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În cazul în care părinții sunt separați, custodia părintească comună continuă. Îngrijirea și supravegherea copilului sunt exercitate de către părintele cu care locuiește copilul. Părinții iau decizii în comun în ceea ce privește aspectele care pot avea un impact semnificativ asupra dezvoltării copilului. Dezacordurile părinților sunt soluționate de instanța de dreptul familiei, sub rezerva unor dispoziții contrare prevăzute de lege. Custodia părintească comună încetează atunci când se stabilește custodia separată a unui părinte în conformitate cu un acord încheiat între părinți sau cu o hotărâre judecătorească.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Dacă părinții ajung la un acord privind chestiunea răspunderii părintești și îl pun în aplicare în mod voluntar, nu este necesar să se obțină aprobare de la nicio autoritate sau instanță.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

În cazul unui litigiu, dezacordurile sunt soluționate de instanța de dreptul familiei. În cazul în care instanța de dreptul familiei nu este în măsură să soluționeze dezacordurile dintre părinți sau în cazul în care hotărârea instanței de dreptul familiei nu este executată, părinții se adresează instanței districtuale (sau instanței municipale).

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

În cazul în care părinții se adresează instanței, aceștia solicită custodia comună sau custodia separată. În plus, dacă este necesar, judecătorul stabilește obligațiile de întreținere, locul de reședință etc. Un părinte cu custodie separată exercită custodia asupra copilului, care include dreptul de a acționa în numele copiilor în relațiile lor personale și patrimoniale și dreptul de a stabili locul de reședință al copilului. Fiecare părinte are obligația și dreptul de a menține o relație personală și un contact direct cu copilul. Această dispoziție se aplică, de asemenea, în cazul în care copilul este separat de familie sau nu locuiește împreună cu unul sau ambii părinți. Părintele care nu locuiește împreună cu copilul are dreptul de a primi informații cu privire la acesta, în special informații cu privire la dezvoltarea, sănătatea, realizările academice, interesele și condițiile de viață ale copilului. O dispută parentală privind custodia ar trebui să fie soluționată ținându-se cont de interesul copilului și solicitând opinia copilului, dacă acesta este capabil să o exprime.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Un părinte care deține custodia separată a copilului are toate drepturile și obligațiile care rezultă din custodie. Părinții au obligația de a-și sprijini copilul în conformitate cu aptitudinile lor și cu situația financiară. Această obligație revine mamei și tatălui până în momentul în care copilul este capabil să își poarte singur de grijă.

Obligația de a sprijini copilul nu se încheie în cazul în care copilul este separat de familie sau dacă acesta nu locuiește împreună cu unul dintre părinți.

Instanțele, atunci când decid cu privire la stabilirea custodiei separate, iau în considerare toate împrejurările cauzei, și anume părintele cu care locuiește copilul la momentul în care este intentată acțiunea și părintele care exercită custodia zilnică a copilului. Copilul are dreptul de a menține relații personale și

contacte directe cu fiecare părinte (drepturi de vizită). Fiecare părinte are obligația și dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu copilul. Părintele care nu locuiește împreună cu copilul are dreptul de a primi informații cu privire la acesta, în special informații cu privire la dezvoltarea, sănătatea, realizările academice, interesele și condițiile de viață ale copilului. Acordarea custodiei separate asupra copilului unui singur părinte nu înseamnă că celălalt părinte este privat de dreptul de custodie.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În cazul în care copiii se află în custodia comună a ambilor părinți, ambii părinți pot acționa în numele copilului lor în relațiile lor personale și patrimoniale. Părinții iau o decizie comună cu privire la toate aspectele legate de dezvoltarea copilului.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Cererile care decurg din drepturile de custodie și de vizită trebuie depuse la instanța de la locul de reședință al copilului. Locul de reședință înregistrat al părinților acestuia este considerat a fi locul de reședință al copilului în cererile care decurg din drepturile de custodie și de vizită. În cazul în care locurile de reședință înregistrate ale părinților copilului sunt situate în teritorii administrative diferite, locul de reședință al copilului este considerat a fi locul de reședință înregistrat al părintelui cu care locuiește acesta. În cazul în care părinții copilului sau copilul nu au un loc de reședință înregistrat, locul de reședință al copilului este considerat a fi locul de reședință al părinților.

Cererea trebuie să fie depusă în temeiul articolului 128 din Codul de procedură civilă. Articolul 129 din Codul de procedură civilă se aplică în ceea ce privește documentele care trebuie anexate cererii.

Un aviz al instanței de dreptul familiei cu privire la această chestiune poate fi, de asemenea, anexat cererii.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Procedurile judiciare în cauzele civile sunt reglementate de dispozițiile Codului de procedură civilă din Letonia. Cauzele care se referă la protecția drepturilor și intereselor copilului sunt examinate de instanță în afara ordinii stabilite. Instanța solicită avizul instanței de dreptul familiei în chestiunile legate de acordarea custodiei, îngrijirea copilului și modalitățile de exercitare a dreptului de vizită și invită un reprezentant să participe la ședința de judecată și să afle opinia copilului în cazul în care acesta este în măsură să o exprime, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate.

Instanța examinează cauzele civile în sesiuni deschise, cu excepția, de exemplu, a cauzelor privind drepturile de custodie și de vizită. În mod similar, instanța poate declara sesiunea, sau o parte din aceasta, închisă în interesul minorilor la cererea motivată a participanților la cauză sau la aprecierea instanței.

Părțile au dreptul să adreseze instanței o cerere motivată pentru a determina o examinare mai rapidă a cauzei. Instanța examinează în consecință această cerere motivată.

La cererea uneia dintre părți, într-o hotărâre judecătorească se poate prevedea că deciziile sau părți ale acestora privind întreținerea copiilor și în cauzele referitoare la custodie și la dreptul de acces sunt executorii fără întârziere.

La cererea uneia dintre părți, instanța pronunță o decizie care stabilește temporar întreținerea copilului până la pronunțarea hotărârii.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Persoanele defavorizate sau cu venituri mici cărora le-a fost atribuit un astfel de statut în conformitate cu procedura prevăzută în legislație și persoanele care se află brusc într-o astfel de poziție și situație financiară care le împiedică să își protejeze drepturile (ca urmare a unor dezastre naturale, circumstanțe de forță majoră sau alte circumstanțe aflate în afara controlului persoanei) sau care se află complet în grija statului sau a municipalității (denumită în continuare o „situație specială”) au dreptul de a solicita sprijin financiar pentru asistență juridică.

La cererea motivată a unei persoane, instanța sau judecătorul examinează situația financiară a acesteia și o scutește integral sau parțial de la plata cheltuielilor judiciare în contul bugetului de stat și suspendă plata cheltuielilor judiciare înlocuite în contul bugetului de stat sau le împarte în tranșe.

În conformitate cu Codul de procedură civilă, reclamanții sunt scutiți de la plata cheltuielilor judiciare în contul bugetului de stat în ceea ce privește cererile privind recuperarea pensiei de întreținere pentru un copil.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

O hotărâre poate fi contestată conform procedurii generale, și anume prin introducerea unui apel (la instanța regională) sau a unui recurs în casație (la Curtea Supremă).

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Hotărârile instanțelor judecătorești sunt executate atunci când intră în vigoare sau imediat, dacă acestea sunt declarate ca fiind imediat executorii.

Hotărârile judecătorești sunt executate de către un executor judecătorec.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Hotărârile instanțelor străine sunt recunoscute și executate de către instanțele letone.

Hotărârile instanțelor străine sunt recunoscute și executate în conformitate cu procedura instituită prin Codul de procedură civilă și în conformitate cu Regulamentul nr. 2201/2003 al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000,

O cerere de încuviințare a executării este prezentată spre examinare la instanța districtuală (sau instanța municipală) de la locul de reședință permanent al persoanei împotriva căreia se solicită executarea sau de la locul de reședință permanent al copilului la care se referă executarea. O hotărâre de încuviințare a executării sau o hotărâre prin care se respinge încuviințarea executării este pronunțată de către judecător la libera sa apreciere, pe baza cererii depuse și a documentelor anexate la aceasta în termen de 10 zile de la data la care a fost depusă cererea, fără invitarea părților.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Într-o cauză privind recunoașterea hotărârii unei instanțe străine, o plângere individuală cu privire la hotărârea pronunțată de un tribunal de primă instanță poate fi înaintată instanței districtuale, iar hotărârea instanței districtuale cu privire la plângerea individuală poate fi atacată în fața senatului prin depunerea unei plângeri individuale.

Un participant la o cauză al cărui loc de reședință înregistrat sau loc de reședință obișnuit se află în Letonia poate depune o plângere individuală în termen de 30 de zile de la data la care a fost emisă o copie a hotărârii, în timp ce un participant la o cauză al cărui loc de reședință înregistrat sau loc de reședință obișnuit nu se află în Letonia poate depune o astfel de plângere în termen de 60 de zile de la data la care a fost emisă o copie a hotărârii.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Letonia și-a asumat obligații în temeiul Convenției de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, dreptul aplicabil, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor, precum și al acordurilor bilaterale privind asistența juridică încheiate între Republica Letonia și Federația Rusă, Ucraina, Republica Belarus, Republica Uzbekistan, Republica Kârgâzstan și Republica Moldova.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Lituania

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Drepturile și obligațiile dintre copii și părinți sunt reglementate de dispozițiile părții IV din cartea III a Codului civil al Republicii Lituania (*Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas*, denumit în continuare „Codul civil”). Articolul 3.155 din Codul civil prevede că copiii sunt îngrijiți de părinții lor până în momentul în care împlinesc vârsta majoratului sau până la emancipare. Părinții au dreptul și obligația de a-și crește și a-și educa copiii să fie onești, de a avea grijă de sănătatea lor și, ținând seama de starea lor fizică și psihică, de a crea condiții favorabile pentru dezvoltarea deplină și armonioasă a acestora, cu scopul de a-i pregăti pentru o viață independentă în societate. Capitolul XI din cartea III a Codului civil stabilește drepturile și obligațiile părinților în ceea ce îi privește pe copiii lor, iar capitolul XII prevede drepturile și obligațiile patrimoniale dintre părinți și copii.

Articolul 3.227 alineatul (2) din Codul civil prevede că părinții adoptivi sunt tratați ca părinții unui copil conform legii, din ziua în care hotărârea judecătorească privind adopția intră în vigoare, în afară de cazurile excepționale prevăzute la articolul 3.222 alineatul (4) din Codul civil.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Articolul 3.156 din Codul civil prevede că tatăl și mama au drepturi și obligații egale în ceea ce îi privește pe copiii lor. Părinții au drepturi și obligații egale în ceea ce îi privește pe copiii lor, indiferent dacă copilul s-a născut dintr-un cuplu căsătorit sau necăsătorit, după divorț sau anularea căsătoriei sau separare.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

Dacă părinții nu sunt în măsură sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul acestora. În acest scop, Codul civil stabilește instituția de tutelă și curatelă a minorilor. Normele de bază care reglementează plasarea unui copil sub tutelă/curatelă temporară și permanentă sunt prevăzute la articolele 3.254 și 3.257.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În cazul în care părinții divorțează, viitoarea răspundere părintească este determinată în funcție de tipul de divorț.

În cazul în care o căsătorie este desfăcută prin acordul comun al soților, aceștia sunt obligați să prezinte instanței un acord privind consecințele desfacerii căsătoriei (separarea bunurilor, pensia pentru întreținerea copiilor etc.). Articolul 3.53 alineatul (3) din Codul civil prevede că, atunci când acordă divorțul, instanța aprobă un acord privind consecințele desfacerii căsătoriei soților care reglementează pensia pentru întreținerea copiilor minori și întreținerea reciprocă, locul de reședință al copiilor minori ai acestora, implicarea soților în educația copiilor lor și alte drepturi și obligații patrimoniale. Conținutul acestui acord este încorporat în sentința de divorț. Atunci când are loc o schimbare semnificativă a circumstanțelor (boală sau incapacitate de muncă a unuia dintre foștii soți etc.), foștii soți sau unul dintre aceștia pot cere instanței să modifice termenii și condițiile acordului lor referitor la consecințele desfacerii căsătoriei.

În cazul în care desfăcerea căsătoriei se face pe baza cererii unuia dintre soți, cererea prezentată instanței trebuie, de asemenea, să indice modul în care solicitantul își va îndeplini obligațiile față de celălalt soț și față de copiii lor minori. Atunci când pronunță o sentință de divorț, instanța trebuie să soluționeze chestiunile referitoare la locul de reședință și întreținerea copiilor minori, întreținerea unuia dintre soți și separarea bunurilor deținute în comun ale soților, cu excepția cazurilor în care bunurile au fost împărțite în conformitate cu un acord reciproc între aceștia, certificat de un notar (articolul 3.59 din Codul civil).

Un divorț bazat pe culpa ambilor soți are aceleași efecte ca desfăcerea căsătoriei de comun acord între soți (articolele 3.51-3.54 din Codul civil). Procedura de divorț bazată pe culpa unuia dintre soți este supusă, *mutatis mutandis*, dispozițiilor articolului 3.59 din Codul civil.

În ceea ce privește separarea, unul dintre soți se poate adresa instanței pentru stabilirea unor modalități de locuire separată, în cazul în care acesta nu mai poate tolera să trăiască cu soțul sau soția sau acest lucru a devenit imposibil sau poate aduce prejudicii grave intereselor copiilor minori din cauza unor circumstanțe specifice care pot să nu depindă de celălalt soț, sau soții nu mai sunt interesați să locuiască împreună. Atunci când pronunță separarea de drept, instanța trebuie să desemneze soțul cu care vor locui copiii și să soluționeze chestiunile legate de întreținerea copiilor și implicarea părintelui separat în educația copiilor. Ambii soți pot să se adreseze în comun instanței în vederea autorizării separării lor în cazul în care aceștia au ajuns la un acord cu privire la consecințele separării lor în ceea ce privește locul de reședință, întreținerea și educația copiilor minori ai acestora, împărțirea bunurilor și întreținerea reciprocă. În cazul în care soții au ajuns la un acord cu privire la consecințele separării lor, instanța va aproba acordul, cu condiția ca acesta să fie în concordanță cu ordinea publică și să nu afecteze drepturile și interesele legitime ale copiilor minori ai acestora sau ale unuia dintre soți. După aprobarea acordului, instanța îl introduce în hotărârea de separare legală.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

În cazul în care părinții locuiesc împreună, modalitățile și forma de întreținere sunt stabilite de comun acord între aceștia. Nu există un model special pentru un astfel de acord sau o procedură pentru încheierea acestuia. Articolul 3.193 din Codul civil prevede că, în caz de divorț de comun acord (articolul 3.51 din Codul civil) sau de separare (articolul 3.73 din Codul civil), soții încheie un acord de stabilire a obligațiilor lor reciproce în ceea ce privește întreținerea copiilor lor minori, precum și mijloacele, cuantumul și forma acestei întrețineri. Acest acord se aprobă de către instanță (articolul 3.53 din Codul civil). Părinții de copii minori pot, de asemenea, să încheie un acord privind întreținerea copiilor lor în cazul în care divorțul se întemeiază pe alte motive. În cazul în care unul dintre părinți nu respectă acordul privind întreținerea copiilor minori, astfel cum a fost aprobat de instanță, celălalt părinte dobândește dreptul de a solicita instanței să emită o ordonanță de executare.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Părinții au la dispoziție servicii de mediere, concepute ca un mijloc alternativ de soluționare a conflictelor, fără prezentarea în instanță. Mediarea judiciară este disponibilă în cadrul tuturor instanțelor de drept comun. Mediarea judiciară este gratuită. Aceasta este o modalitate mai ieftină și mai rapidă de soluționare a litigiilor. Ar trebui remarcat faptul că mediarea judiciară garantează confidențialitatea și oricare parte se poate retrage de la mediarea judiciară fără a oferi motive în acest sens. Trimiterea unui litigiu pentru mediere judiciară poate fi inițiată de către judecătorul (camera) care examinează cauza civilă sau de către oricare parte la litigiu. Mai multe informații privind mediarea și o listă a mediatorilor sunt disponibile pe [site-ul instanțelor din Lituania](#).

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

În cazul în care părinții se adresează instanței, judecătorul poate decide cu privire la toate chestiunile legate de copiii lor, inclusiv locul lor de reședință, drepturile de vizită/acces ale părinților, întreținerea copiilor minori și orice alte aspecte menționate în cererea depusă la instanță.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Articolul 3.156 din Codul civil prevede că tatăl și mama au drepturi și obligații egale în ceea ce îi privește pe copiii lor. Acest lucru este valabil indiferent dacă copilul s-a născut în cadrul unui cuplu căsătorit sau necăsătorit, după divorț sau anularea căsătoriei sau separare. Părinții au dreptul și obligația de a-și crește copiii, de a fi responsabili pentru educația și dezvoltarea acestora, de a avea grijă de sănătatea lor și de a oferi îndrumare spirituală și morală. În îndeplinirea acestor sarcini, drepturile părinților au prioritate față de drepturile altor persoane. Părinții trebuie să creeze condițiile pentru ca copiii lor să fie încadrați în sistemul de învățământ până în momentul în care împlinesc vârsta prevăzută de lege.

Custodia unică a unuia dintre părinți poate fi stabilită numai în cazurile în care autoritatea părintească a celuilalt părinte este restricționată. În cazul în care părinții (tatăl sau mama) nu își îndeplinesc obligațiile de a-și crește copiii, abuzează de autoritatea părintească, își tratează copiii cu cruzime, au o influență nocivă asupra copiilor lor ca urmare a unui comportament imoral sau nu au grijă de copiii lor, instanța poate să pronunțe o hotărâre de a restricționa temporar sau pe perioadă nedeterminată autoritatea lor părintească (a tatălui sau a mamei). Atunci când pronunță o astfel de hotărâre, instanța va ține seama de circumstanțele specifice pe care se bazează cererea de restricționare a autorității părintești. Cu toate acestea, părinții își păstrează dreptul de a menține legături cu copilul lor, cu excepția cazului în care acest lucru este contrar intereselor copilului. În cazul în care autoritatea părintească este restricționată pentru o perioadă nedeterminată, copilul poate fi adoptat fără consimțământul specific al părinților.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Părinții decid de comun acord toate aspectele legate de educația copiilor lor și de alte aspecte în materie de răspundere părintească. În cazul în care părinții nu ajung la un acord, orice chestiune în litigiu este soluționată de instanță.

Tatăl copilului, mama copilului sau părinții (tutorii/curatorii) părinților minori care se află în incapacitate juridică pot să se adreseze instanței în ceea ce privește menținerea de legături personale cu copilul sau implicarea în educația copilului. Instanța stabilește modalitățile de menținere a legăturilor personale cu copilul de către tatăl separat sau mama separată, luând în considerare interesele copilului, cu scopul de a-i permite tatălui sau mamei separate să se bucure de un nivel maxim de participare la educația copilului. Contactul minim cu copilul poate fi dispus numai în cazul în care un contact maxim constant aduce prejudicii intereselor copilului.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

În cazul în care o persoană dorește să depună o cerere privind răspunderea părintească, aceasta trebuie să se adreseze instanței districtuale. Formalitățile care trebuie respectate și documentele care trebuie anexate cererii depind de cerințele expuse în cererea introductivă și de drepturile și obligațiile care sunt contestate sau care trebuie să fie soluționate sau stabilite (referitor la ceea ce implică răspunderea părintească).

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Litigiile și chestiunile principale în materia răspunderii părintești sunt examinate conform unei proceduri simplificate.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Disponibilitatea asistenței juridice gratuite este reglementată de dispozițiile Legii privind asistența juridică garantată de stat (*Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*). Posibilitatea de a obține asistență juridică garantată de stat depinde de situația financiară a unei persoane.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da, este posibil să se introducă o cale de atac împotriva unei astfel de hotărâri în fața instanței superioare în conformitate cu normele generale de procedură civilă.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Hotărârea unei instanțe judecătorești este executată de executori judecătorești.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești se aplică fără nicio procedură specială prin recunoașterea unei hotărâri pronunțate de o instanță a unui alt stat membru al UE în Lituania. Acest regulament se aplică în toate statele membre ale UE, cu excepția Danemarcei.

Hotărârile privind dreptul de vizită și hotărârile care impun înapoierea copilului pronunțate de instanțele statelor membre ale UE sunt supuse executării în conformitate cu normele stabilite în partea VI din Codul de procedură civilă al Republicii Lituania (*Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas*, denumit în continuare „Codul de procedură civilă”).

Cererile de preluare a competenței de la o instanță dintr-o țară străină și cererile de transferare a competenței către o instanță a unei țări străine, astfel cum se prevede la articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului (și la articolele 8 și 9 din Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996), sunt examinate de Curtea de Apel din Lituania (*Lietuvos apeliacinis teismas*).

Cererile în cauză sunt examinate în conformitate cu procedura prevăzută la capitolul 39 din Codul de procedură civilă, cu excepția cazului în care Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului prevede altfel. Astfel de cereri nu sunt supuse taxelor judiciare.

Cererile depuse la Curtea de Apel din Lituania trebuie să îndeplinească cerințele generale pentru actele de procedură (articolul 111 din Codul de procedură civilă). În conformitate cu articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului, cererea și orice anexe care o însoțesc trebuie să fie depuse în limba de stat sau trebuie să fie anexate traducerile acestora în limba lituaniană. În cazul în care solicitantul își are reședința în afara Republicii Lituania și nu a numit un reprezentant pentru cauză sau o persoană autorizată să obțină documentele de procedură care locuiește/are un birou profesional în Republica Lituania (articolul 805 din Codul de procedură civilă), cererea trebuie să indice o adresă în Republica Lituania sau adresa unui dispozitiv de terminal de telecomunicații la care documentele de procedură vor fi notificate reclamantului. Aceste cerințe nu se aplică însă cererilor depuse la Curtea de Apel din Lituania de către o instanță a unei țări străine.

Atunci când este cazul, Curtea de Apel din Lituania poate solicita Serviciului de stat pentru protecția drepturilor copilului și adopție din cadrul Ministerului Securității Sociale și al Muncii din Republica Lituania (*Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos*) să prezinte un aviz cu privire la oportunitatea preluării sau transferării competenței. Curtea de Apel din Lituania stabilește un termen în care trebuie să fie prezentat acest aviz.

Orice cerere trebuie să fie examinată de către Curtea de Apel din Lituania cel târziu în termen de șase săptămâni de la data primirii cererii de către instanță. După examinarea unei cereri de preluare a competenței de la o instanță dintr-o țară străină și după adoptarea unei decizii de admitere a cererii, Curtea de Apel din Lituania, având în vedere împrejurările cauzei, va numi o instanță lituaniană competentă să examineze cauza în Lituania. Procedurile inițiate la instanța din țara străină sunt transferate instanței lituaniene competente pentru o examinare pe fond a cauzei. În acest caz, dispozițiile articolului 35 din Codul de procedură civilă se aplică, *mutatis mutandis*, iar procedurile continuă la instanța lituaniană competentă. Dacă este cazul, instanța lituaniană competentă stabilește poziția părților în cadrul procedurii și ia măsuri pentru a elimina orice deficiențe care afectează actele de procedură.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Recursul trebuie să fie depus la Curtea Supremă din Lituania (*Lietuvos Aukščiausiasis Teismas*). Acesta va fi examinat ca un recurs în casație în conformitate cu dispozițiile din Codul de procedură civilă.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Dreptul aplicabil relațiilor dintre părinți și copii este determinat în temeiul articolului 1.32 din Codul civil. Relațiile personale și patrimoniale dintre părinți și copii sunt reglementate de legea statului în care copilul își are reședința obișnuită. În cazul în care niciunul dintre părinți nu are reședința obișnuită în statul în care copilul își are reședința obișnuită, iar copilul și ambii părinți sunt cetățeni ai aceluiași stat, se aplică legea statului ai cărui cetățeni sunt aceștia.

În materia răspunderii părintești, instanța competentă este stabilită în conformitate cu Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, dreptul aplicabil, recunoașterea, executarea și cooperarea în materia răspunderii părintești și a măsurilor de protecție a copiilor.

Legea aplicabilă în materie de protecția minorilor, tutela și curatela acestora este stabilită în conformitate cu Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 cu privire la competența autorităților și legislația aplicabilă cu privire la protecția minorilor.

Obligațiile de întreținere (pensia alimentară) în cadrul familiei sunt reglementate de Convenția de la Haga din 2 octombrie 1973 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedback](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Luxemburg

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Din punct de vedere terminologic, în Marele Ducat al Luxemburgului se utilizează de preferință termenul „autoritate părintească” în loc de „răspundere părintească”. Această noțiune înglobează ansamblul drepturilor și obligațiilor atribuite prin lege părinților în ceea ce privește persoana și bunurile copiilor minori aflați în întreținerea acestora în scopul îndeplinirii atribuțiilor lor de protecție, educație și întreținere.

Autoritatea părintească le aparține ambilor părinți pentru protejarea securității, sănătății și moralității copilului, pentru asigurarea educației sale și pentru a-i permite să se dezvolte cu respectul care i se datorează. Părinții au, în privința copilului, dreptul și datoria de a-i supraveghea întreținerea și educația.

Autoritatea părintească nu este un drept absolut și discreționar al părinților. Într-adevăr, autoritatea părintească trebuie exercitată în interesul superior al copilului.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

În principiu, dacă s-a stabilit filiația cu privire la fiecare părinte, aceștia exercită în comun autoritatea părintească, indiferent dacă sunt sau nu căsătoriți, dacă sunt sau nu în parteneriat civil, separați sau divorțați. Dacă nu s-a stabilit filiația cu privire la unul dintre părinți sau dacă unul dintre părinți a decedat, este absent sau se află în imposibilitatea de a-și exprima dorințele, celălalt părinte exercită singur această autoritate.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor?

În cazul în care părinții decedază sau nu sunt în măsură să aibă grijă de copiii lor, trebuie să fie numit un tutore. Ultimul părinte supraviețuitor poate alege tutorele. În cazul în care nu a fost ales un tutore, consiliul familiei sau, în lipsa acestuia, judecătorul pentru cauze de familie (*juge aux affaires familiales*) numește un tutore.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În principiu, separarea sau divorțul părinților nu schimbă condițiile exercitării autorității părintești, care continuă să fie exercitată în comun de către cei doi părinți. După separarea lor, aceștia iau în continuare împreună orice decizie importantă cu privire la viața copilului. Față de terți de bună credință, fiecare părinte se consideră că acționează cu acordul celuilalt atunci când îndeplinește singur un act obișnuit al autorității părintești referitor la persoana copilului. Instanța poate încredința exercitarea autorității părintești numai unuia dintre cei doi părinți doar atunci când o cere interesul superior al copilului. În acest caz, părintele căruia i-a fost încredințată ia singur deciziile cu privire la copil. Cu toate acestea, celălalt părinte își păstrează dreptul de a fi informat și de a urmări întreținerea și educația copilului. În afara excepțiilor cauzate de motive grave, acesta are, de asemenea, drept de vizită și de găzduire.

În circumstanțe excepționale, instanța poate încredința copilul unui terț, care va exercita autoritatea părintească în privința acestuia.

În cazul în care copilul a fost încredințat unui terț, cu acordul părinților, autoritatea părintească continuă să fie exercitată de către părinți. Totuși, persoana căreia i-a fost încredințat copilul îndeplinește toate actele obișnuite referitoare la supravegherea și educația sa. Atunci când instanța încredințează copilul unui terț cu titlu temporar, aceasta poate decide că terțul respectiv trebuie să solicite deschiderea procedurii pentru a fi numit tutore.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Orice acord între părinți cu privire la chestiunea autorității părintești este obligatoriu din punct de vedere juridic numai dacă este aprobat de către instanța competentă.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Părinții pot recurge la medierea familială.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Judecătorul pentru cauze de familie poate decide cu privire la următoarele chestiuni:

cererile referitoare la exercitarea autorității părintești, cu excepția celor privind retragerea autorității părintești. Este vorba de modalitățile de exercitare în comun de către părinți a autorității părintești, indiferent dacă sunt sau nu căsătoriți, dacă sunt sau nu în parteneriat civil, separați sau divorțați. Exercitarea autorității părintești este încredințată numai unuia dintre cei doi părinți doar atunci când o cere interesul superior al copilului;

exercitarea dreptului de vizită și de găzduire al părintelui privat de autoritatea părintească: acest drept nu poate fi refuzat decât din motive grave;

dreptul copilului de a avea relații personale cu rudele sale în linie ascendentă. Acest drept nu poate fi refuzat decât dacă o cere interesul superior al copilului.

În acest caz, instanța stabilește modalitățile referitoare la relațiile dintre copil și ruda sa în linie ascendentă respectivă.

dreptul de corespondență sau de vizită al altor persoane, indiferent dacă sunt sau nu rude: instanța acordă astfel de drepturi în situații excepționale.

obligația de a contribui la întreținerea și educația copilului pe perioada vieții în comun a părinților. În caz de separare a părinților, aceasta poate lua forma unei pensii de întreținere a copilului și este stabilită în funcție de nevoile copilului și de capacitatea fiecăruia dintre părinți de a contribui și poate continua după vârsta majoratului în cazul în care copilul este incapabil să se întrețină singur.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

În principiu, separarea sau divorțul părinților nu schimbă condițiile exercitării autorității părintești, care continuă să fie exercitată în comun de către cei doi părinți. Aceștia trebuie să ia în continuare împreună orice decizie importantă cu privire la viața copilului (întreținere, educație, orientare școlară ...).

Instanța încredințează exercitarea autorității părintești numai unuia dintre cei doi părinți doar atunci când o cere interesul superior al copilului. În acest caz, părintele căruia i-a fost încredințată ia singur deciziile cu privire la copil. Cu toate acestea, celălalt părinte își păstrează dreptul de a fi informat și de a urmări întreținerea și educația copilului. În afara excepțiilor cauzate de motive grave, acesta are, de asemenea, drept de vizită și de găzduire. Astfel, în caz de separare a părinților, fiecare dintre ei trebuie să mențină relații personale cu copilul și să respecte legăturile acestuia cu celălalt părinte.

În cazul în care părintele care a fost privat de autoritatea părintească consideră că celălalt părinte nu exercită autoritatea părintească în interesul copilului, se poate adresa instanței competente pentru a soluționa litigiul. În acest caz, instanța poate, dacă este necesar, să modifice încredințarea autorității părintești sau modalitățile de exercitare a acesteia.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Autoritatea părintească exercitată în comun presupune, în cazul separării părinților, o amplă înțelegere și consens pentru a asigura cooperarea continuă și constructivă în deciziile părinților privind exercitarea autorității părintești, întreținerea și educația copilului. Hotărârile judecătorești pentru cauze de familie sunt întotdeauna ghidate de interesul superior al copilului.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Solicitantul poate sesiza judecătorul pentru cauze de familie printr-o cerere înaintată instanței districtuale. În afara datei și obiectului cererii, în aceasta trebuie precizate numele, prenumele și domiciliul părților, precum și data și locul de naștere al acestora. Pentru a fi valabilă, aceasta trebuie să indice adresa de notificare în Marele Ducat al oricărui solicitant care nu locuiește acolo. Părțile nu au obligația de a recurge la un avocat pledant (*avocat à la Cour*).

Grefierul convoacă părțile în termen de 15 zile, cu excepția cazului în care noul Cod de procedură civilă prevede un termen mai lung, pentru a ține seama de distanță.

Cu titlu de excepție, acțiunea de retragere totală sau parțială a autorității părintești nu este de competența judecătorești pentru cauze de familie, ci de competența instanței districtuale competente în materie civilă. Aceasta trebuie introdusă de către procuror în fața instanței districtuale de la locul de reședință al tatălui sau al mamei. În cazul în care nu se cunoaște domiciliul sau reședința tatălui sau mamei în țară, acțiunea este introdusă în fața instanței din districtul în care se află copiii. În cazul în care copiii nu se află în cadrul aceluiași district, acțiunea este introdusă în fața instanței districtuale din Luxemburg.

Procurorul dispune o anchetă cu privire la situația familiei minorului și la moralitatea părinților acestuia. Aceștia din urmă sunt chemați să prezinte instanței observațiile și obiecțiile pe care le consideră adecvate. Cererea de retragere a autorității părintești enumeră faptele și este însoțită de documente justificative.

Grefierul notifică cererea părinților sau rudelor în linie ascendentă împotriva cărora a fost introdusă acțiunea și îi citează să se înfățișeze în instanță. Aceștia din urmă nu au obligația de a recurge la un avocat pledant (*avocat à la Cour*). În orice caz, instanța poate, din oficiu sau la cererea părților, să adopte orice măsuri temporare pe care le consideră necesare pentru exercitarea autorității părintești în privința copilului. De asemenea, instanța poate, în orice caz, să revoce sau să modifice astfel de măsuri. În cazul în care părinții sau tutorele dorește să i se redea drepturile care i-au fost retrase, trebuie să depună o cerere la instanța de la domiciliul sau reședința obișnuită a persoanei căreia i-au fost încredințate drepturile respective.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Acțiunea în fața judecătorești pentru cauze de familie se introduce printr-o cerere simplă înaintată instanței districtuale de către unul dintre părinți sau de către minorul capabil de discernământ, în condițiile articolului 1007-50 din noul Cod de procedură civilă. Părțile nu au obligația de a recurge la un avocat pledant (*avocat à la Cour*), cu excepția cazului în care cererea este prezentată în cadrul unei proceduri de divorț intentată pentru ruperea iremediabilă a relațiilor conjugale sau al unei proceduri de separare de drept. În acest caz, este obligatoriu ca părțile să recurgă la un avocat pledant (*avocat à la Cour*). Cererea trebuie depusă pe suport de hârtie la grefierul instanței districtuale competente teritorial, și anume:

instanța locului în care își are domiciliul familia;

în cazul în care părinții trăiesc separat, instanța locului în care își are domiciliul părintele cu care locuiesc de regulă copiii minori, în cazul exercitării în comun a autorității părintești, sau a locului în care își are domiciliul părintele care exercită singur această autoritate;

în celelalte cazuri, instanța locului în care își are reședința cel care nu a inițiat procedura.

În caz de cerere comună, instanța competentă este, în funcție de alegerea părților, cea a locului în care își are domiciliul una dintre părți. Pentru mai multe precizări, a se consulta articolul 1007-2 din noul Cod de procedură civilă.

Atunci când cererea este prezentată în cadrul unei proceduri de divorț intentată pentru ruperea iremediabilă a relațiilor conjugale sau al unei proceduri de separare de drept, instanța competentă din punct de vedere teritorial este instanța locului în care își au domiciliul comun părinții sau, în cazul în care domiciliul acestora nu este comun, instanța locului în care își are domiciliul părintele care este pârât.

Audierile referitoare la cererile de stabilire sau de modificare a exercitării autorității părintești și a dreptului de vizită și de cazare se organizează în termen de o lună de la data convocării.

Audierile judecătorului pentru cauze de familie nu sunt publice. Acestea se desfășoară în camera de consiliu. În principiu, judecătorul pentru cauze de familie statuează singur, dar, în caz de complexitate deosebită, poate transmite litigiul unui complet colegial. Judecătorul pentru cauze de familie are și funcția de judecător delegat cu luarea măsurilor provizorii.

Judecătorul pentru cauze de familie audiază personal fiecare dintre părți și rolul său este de a încerca să le concilieze. Acesta le poate propune părților o măsură de mediere. De asemenea, poate solicita efectuarea unei anchete sociale sau luarea oricărei alte măsuri de cercetare judecătorească. Atunci când se pronunță cu privire la modalitățile de exercitare a autorității părintești, judecătorul pentru cauze de familie poate lua în considerare, de exemplu, practica urmată anterior de părinți sau acordurile încheiate anterior, sentimentele exprimate de copilul minor, capacitatea fiecăruia dintre părinți de a-și asuma responsabilitățile și de a respecta drepturile celuilalt și rezultatul expertizelor sau al anchetelor sociale efectuate.

În cazul în care se solicită pensie alimentară sau se solicită contribuție la întreținerea și educația copilului, judecătorul pentru cauze de familie le poate cere părților, inclusiv terților, să comunice informațiile sau să prezinte registrele contabile sau documentele contabile care să permită stabilirea valorii veniturilor, a creanțelor sau a produselor activității profesionale a părților.

Introducerea unei căi de atac împotriva hotărârilor judecătorului pentru cauze de familie trebuie să aibă loc în termen de 40 de zile. Cererile referitoare la aceasta trebuie semnate de un avocat pledant (*avocat à la Cour*).

În cazul în care cererea este extrem de urgentă, fiind justificată corespunzător, și dacă judecătorului pentru cauze de familie i-a fost deja prezentată o cerere pe fond, i se poate înainta, în mod excepțional, o cerere de adoptare de măsuri provizorii. Cererea de adoptare de măsuri provizorii se depune la grefa instanței districtuale competente să se pronunțe asupra cererii principale. Părțile nu au obligația de a recurge la un avocat pledant (*avocat à la Cour*).

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Persoanele al căror venit este considerat insuficient în conformitate cu legislația luxemburgheză pot beneficia de asistență juridică. În acest sens, trebuie să completeze un chestionar disponibil la serviciul central de asistență socială, pe care să îl adreseze președintelui asociației baroului (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*) competentă la nivel teritorial care va pronunța hotărârea.

Asistența juridică acoperă toate costurile legate de instanțe, procedurile sau acțiunile pentru care aceasta a fost acordată. Aceasta acoperă, în special, taxa de timbru și de înregistrare, onorariile funcționarilor, onorariile avocaților, taxele și onorariile grefierilor, cheltuielile și onorariile notarilor, cheltuielile și onorariile tehnicienilor, taxele de martor, onorariile traducătorilor și interpreților, comisioanele pentru *certificats de coutume* (un certificat sau o declarație sub jurământ referitoare la legea aplicabilă), cheltuielile de deplasare, taxele și comisioanele pentru formalitățile de înregistrare, ipotecă și garantare și taxele pentru publicarea în presă.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

O hotărâre privind autoritatea părintească poate fi contestată în fața instanței de apel (*Cour d'appel*). În principiu, termenul pentru exercitarea căii de atac este de 40 de zile. Cu toate acestea, termenul pentru exercitarea căii de atac împotriva unei hotărâri a judecătorului pentru cauze de familie care statuează cu privire la măsuri provizorii, fie în cadrul unei proceduri de divorț intentate pentru ruperea iremediabilă a relațiilor conjugale sau al unei proceduri de separare de drept, fie în cadrul unei cereri excepționale de luare de măsuri provizorii, este de cincisprezece zile.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Este de competența judecătorului pentru cauze de familie care a stabilit perioadele de cazare a copilului la fiecare dintre părinți sau care a stabilit dreptul la relații personale al unui părinte sau chiar al unui terț să adauge, *a posteriori*, măsuri coercitive la hotărârea sa. Acesta stabilește natura acestor măsuri și modalitățile lor de aplicare, ținând seama de interesul superior al copilului. Acesta poate stabili o penalitate cu titlu cominatoriu prin care să asigure respectarea hotărârii.

Dreptul luxemburghez prevede mai multe modalități de executare a unei hotărâri privind autoritatea părintească care să permită evitarea refuzului sistematic de respectare a acesteia.

Pe de o parte, este prevăzută o sancțiune civilă, și anume o penalitate cu titlu cominatoriu (adică obligația plății unei anumite sume) stabilită de judecătorul pentru cauze de familie și pe care trebuie să o plătească părintele recalcitrant, cu scopul de a-l forța pe acesta să-și îndeplinească obligația în natură. Acțiunea este introdusă în fața instanței districtuale de la locul de reședință al copilului.

De asemenea, în cazul în care unul dintre părinți sesizează judecătorul pentru cauze de familie cu privire la nerespectarea repetată a hotărârilor judecătorești referitoare la dreptul de vizită și de cazare sau la dreptul de reședință alternativă, acesta poate propune o mediere familială. Dacă dreptul respectiv continuă să nu fie respectat, la cererea părintelui lezat judecătorul poate modifica încredințarea autorității părintești, respectiv a dreptului de vizită și de cazare, acordând-o celuilalt părinte.

Pe de altă parte, sunt prevăzute sancțiuni penale în cazul comiterii infracțiunii de nerespectare a măsurilor privind încredințarea minorului. Parchetul poate prelua cazul din oficiu sau în urma unei plângeri penale depuse de victimă. Instanța districtuală competentă în materie penală stabilește sancțiunile penale și, dacă este cazul, despăgubirile care urmează să fie acordate victimei. Părțile nu au obligația de a recurge la un avocat pledant (*avocat à la Cour*).

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

În temeiul [Regulamentului \(CE\) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003](#) privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia responsabilității parentale („Regulamentul Bruxelles IIa”), orice hotărâre privind autoritatea părintească pronunțată de o instanță a unei alte țări din Uniunea Europeană (cu excepția Danemarcei) este, în principiu, recunoscută în mod automat în Marele Ducat. Cu alte cuvinte, recunoașterea unor astfel de hotărâri nu este supusă niciunei proceduri.

Cu toate acestea, o hotărâre pronunțată de o instanță judecătorească din altă țară a Uniunii Europene în legătură cu exercitarea autorității părintești cu privire la un copil al ambelor părți în cauză, care este executorie în țara respectivă și care a fost notificată sau comunicată, poate fi pusă în executare în Marele Ducat doar după ce aceasta a fost declarată executorie la cererea oricărei părți interesate. Cererea de încuviințare a executării se depune la președintele instanței districtuale prin intermediul unui avocat pledant (*avocat à la Cour*). Hotărârea președintelui instanței districtuale poate fi atacată în fața instanței de apel (*Cour d'appel*). Poate fi introdus un recurs în casație în fața Curții de Casație (*Cour de cassation*) împotriva hotărârii instanței de apel. Trebuie remarcat faptul că, în anumite condiții, hotărârile cu privire la dreptul de vizită și cele referitoare la înapoierea copilului pot fi recunoscute și executate fără a fi necesar să se urmeze procedura descrisă în paragraful anterior.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă pune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

În conformitate cu „Regulamentul Bruxelles IIa”, orice parte interesată poate solicita președintelui instanței districtuale să pronunțe o hotărâre de nerecunoaștere în ceea ce privește autoritatea părintească dispusă de o instanță dintr-o altă țară a Uniunii Europene. Această parte trebuie să recurgă la un avocat pledant (*avocat à la Cour*).

Cererea poate fi respinsă doar din următoarele motive:

atunci când este evident că nu este în interesul public;

copilul nu a fost audiat;

drepturile părâtului nu au fost respectate;

aceasta este incompatibilă cu o hotărâre pronunțată într-o cauză conexă.

Oricare dintre părți poate introduce o acțiune în fața instanței de apel împotriva hotărârii pronunțate de președintele instanței districtuale. Hotărârea instanței de apel poate fi atacată pe motive de drept în fața Curții de Casație.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Trebuie diferențiate chestiunile referitoare la legea aplicabilă de cele privind competența jurisdicțională. Sunt competente în materie de autoritate părintească jurisdicțiile locului în care copilul își are reședința obișnuită (articolul 8 din Regulamentul Bruxelles II și articolul 5 din Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor). Legea aplicabilă este, de asemenea, definită în Convenția de la Haga menționată anterior. Cetățenia copilului nu are importanță. Astfel, sunt competente să ia măsuri ce vizează protecția copilului sau a bunurilor sale autoritățile statului contractant în care copilul își are reședința obișnuită, și anume judecătorul pentru cauze de familie. Exercițarea autorității părintești este reglementată de legea statului în care copilul își are reședința obișnuită sau, în caz de schimbare a reședinței obișnuite a copilului, de legea statului în care își are noua reședință obișnuită.

Linkuri utile

[Autoritatea părintească în Marele Ducat al Luxemburgului \(Broșură\)](#)

[Legilux](#)

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Ungaria

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

În practică, răspunderea părintească (custodia părintească) presupune stabilirea numelui unui copil minor, îngrijirea și creșterea copilului, stabilirea reședinței acestuia, gestionarea bunurilor sale, drepturile și obligațiile de reprezentare juridică a acestuia, precum și dreptul de a numi un tutore sau de a exclude pe cineva de la tutelă.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

În absența unui acord între părinți sau a oricărei dispoziții contrare din partea autorității tutelare sau a instanței, părinții dețin custodia comună, indiferent dacă aceștia locuiesc sau nu mai locuiesc împreună.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În Ungaria, tutela reprezintă un act juridic care asigură îngrijirea minorilor, reprezentarea acestora și administrarea bunurilor lor prin intermediul unui tutore numit de către autoritatea tutelară în absența unui părinte cu custodie părintească. Necesitatea de a numi un tutore poate fi raportată autorității tutelare de către orice persoană. O rudă apropiată a unui copil minor sau persoana în a cărui îngrijire se află copilul este obligată să informeze autoritatea tutelară cu privire la necesitatea de a numi un tutore, astfel cum este instanța sau o altă autoritate.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În absența unui acord între părinți sau a oricărei dispoziții contrare din partea autorității tutelare sau a instanței, părinții dețin custodia comună chiar dacă aceștia nu mai locuiesc împreună. Părinții separați pot conveni cu privire la împărțirea drepturilor și obligațiilor aferente răspunderii părintești, însă aceștia trebuie să asigure un stil de viață echilibrat copilului lor (alternarea plasării copilului nu este posibilă, de exemplu, în cazul în care părinții locuiesc prea departe unul de celălalt și acest lucru ar crea o povară prea mare asupra copilului.). Acordul părinților este aprobat de instanță. În cazul în care părinții nu pot ajunge la un acord privind aspectele legate de drepturile și obligațiile custodiei părintești, instanța hotărăște care este părintele care va avea custodia. Atunci când ia hotărârea în această privință, instanța apreciază care dintre părinți îi va asigura copilului o dezvoltare fizică, intelectuală și morală mai bună.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

În cazul în care o căsătorie este desfăcută prin declarația comună de voință și intenție a părinților de a desface căsătoria, depusă în scris la instanță, cererea include acordul părinților cu privire la chestiunea custodiei. Instanța aprobă acordul prin hotărâre definitivă în cursul procedurii de divorț, întrucât căsătoria nu poate fi desfăcută printr-un consimțământ reciproc fără un astfel de acord.

Dacă este necesar, instanța trebuie să pronunțe o hotărâre privind custodia părintească atunci când o căsătorie este desfăcută, chiar dacă nu este depusă nicio cerere în acest sens. Hotărârea curții de primă instanță, în absența unui apel, devine definitivă doar după cincisprezece zile de la expirarea termenului-limită pentru introducerea unui apel.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Soții pot recurge la [mediere](#) înainte de inițierea procedurii de divorț sau în cursul procedurii, în mod voluntar sau la inițiativa instanței, pentru a soluționa prin consens orice litigiu cu privire la relația lor sau desfacerea căsătoriei, cum ar fi chestiunea răspunderii părintești. Aceștia pot să-și elaboreze acordul obținut ca urmare a medierii pentru a fi inclus în procedura judiciară de soluționare a cauzei. Pentru a asigura faptul că răspunderea părintească este exercitată în mod corespunzător și cu cooperarea necesară dintre părinți, instanța și/sau autoritatea tutelară în timpul unei proceduri proprii poate (la cerere sau din proprie inițiativă în domeniul său de competență) să dispună ca părinții să ia parte la mediere în vederea obținerii unei cooperări adecvate între părintele care deține custodia și cel care locuiește separat de copil și pentru a garanta drepturile părintelui care locuiește separat.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

În caz de litigiu, instanța hotărăște care dintre părinți va avea custodia părintească în urma audierii ambilor părinți și, în cazuri justificate, a copilului. Instanța poate decide să acorde custodia deplină unui singur părinte sau ca unul dintre părinți să exercite anumite drepturi și obligații ale custodiei părintești, iar celălalt părinte să exercite alte astfel de drepturi și obligații. Instanța poate autoriza părintele care locuiește separat de copilul său să efectueze anumite sarcini legate de îngrijirea și creșterea copilului sau, în mod excepțional, să gestioneze în totalitate sau parțial bunurile copilului și să acționeze ca reprezentant legal în chestiuni legate de bunurile copilului. În cazul în care acest lucru este în interesul copilului, instanța poate să limiteze sau să elimine dreptul de a decide cu privire la un aspect fundamental care afectează viitorul copilului. Cu toate acestea, instanța nu poate să dispună custodia părintească comună, întrucât aceasta poate fi instituită numai prin acordul părinților, care poate fi aprobat de către instanță.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Nu. În cazul în care instanța acordă custodia unui singur părinte, părintele care locuiește separat de copilul său poate continua să-și exercite drepturile aferente răspunderii părintești în aspecte fundamentale care afectează viitorul copilului. Stabilirea și schimbarea numelui unui copil minor, stabilirea reședinței copilului, dacă aceasta este diferită de reședința părintelui, [stabilirea reședinței copilului în străinătate în scopul unei șederi pe termen lung sau a stabilirii](#), schimbarea cetățeniei copilului și alegerea școlii sau a carierei copilului sunt considerate a fi astfel de aspecte fundamentale.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Instanța nu poate să dispună custodia comună, ci doar să aprobe acordul părinților în acest sens în cursul procedurilor matrimoniale, ținând seama de interesul superior al copilului. O condiție pentru o astfel de aprobare este aceea că părinții separați trebuie să asigure un stil de viață echilibrat pentru copilul lor în timp ce își exercită în comun custodia părintească. În cazul în care consideră că acest lucru nu este realizabil, instanța poate să refuze aprobarea acordului. Cu toate acestea, în situații care necesită acțiuni imediate, unul dintre părinți poate să decidă în mod independent și trebuie să informeze celălalt părinte fără întârziere (de exemplu, în ceea ce privește o intervenție medicală de urgență).

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Puteți apela fie la autoritatea tutelară, fie la o instanță în materia răspunderii părintești, în funcție de faptul dacă dumneavoastră, în calitate de părinți, aveți un litigiu legat de exercitarea custodiei comune sau dacă custodia urmează să fie stabilită de către instanța de judecată.

Acțiunea în justiție trebuie să fie inițiată la instanța unde se află reședința părâtului (sau, în absența acesteia, de la locul de ședere al părâtului) sau de la locul unde a fost ultima reședință comună a soților.

Acțiunea în justiție trebuie să fie inițiată prin cerere scrisă adresată instanței competente. A se vedea, de asemenea, tema referitoare la [Cum să continuați?](#) cu privire la inițierea procedurilor și conținutul cererii. Pe lângă informațiile solicitate în general, trebuie, de asemenea, să fie precizate detalii cu privire la încheierea căsătoriei și la nașterea copiilor născuți în cadrul căsătoriei și care sunt încă în viață, iar în chestiunile legate de răspunderea părintească trebuie să fie anexate certificatele de naștere ale copiilor.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Procedura judiciară într-un proces de stabilire a drepturilor de custodie părintească și plasarea copilului la o terță persoană:

În cazul în care părinții separați nu au ajuns la un acord, instanța hotărăște, la cerere sau la libera sa apreciere, care este părintele care va deține custodia. Atunci când ia o hotărâre în acest sens, instanța ține cont de interesele copilului și evaluează dacă dezvoltarea fizică, intelectuală și morală a acestuia este mai bine asigurată.

Acțiunile în justiție pentru stabilirea persoanei care ar trebui să exercite răspunderea părintească, custodia sau modificările în ceea ce privește drepturile de custodie individuale, plasarea copilului la o terță persoană sau modificarea unui astfel de plasament pot fi introduse de către un părinte sau de către autoritatea tutelară. Acțiunea trebuie să fie introdusă de către unul dintre părinți împotriva celuilalt sau de către autoritatea tutelară împotriva ambilor părinți. O acțiune pentru schimbarea plasamentului copilului la o terță persoană trebuie să fie introdusă împotriva persoanei căreia i-a fost plasat copilul.

În cursul procedurii, instanța trebuie să audieze ambii părinți și, în cazuri justificate – sau dacă copilul solicită el însuși acest lucru – copilul trebuie, de asemenea, să fie audiat. În cazul în care copilul are cel puțin 14 ani, instanța poate decide cu privire la custodia părintească asupra copilului și plasarea copilului doar cu consimțământul acestuia, cu excepția cazului în care alegerea copilului pune în pericol dezvoltarea sa.

Instanța poate obliga părinții să recurgă la mediere pentru a asigura faptul că răspunderea părintească este exercitată în mod corespunzător și că părinții cooperează, după caz, pentru a asigura acest lucru.

Procedura autorității tutelare într-un litigiu referitor la custodia comună:

În cazul în care părinții nu pot ajunge la un acord cu privire la chestiuni legate de custodia comună (indiferent dacă aceștia locuiesc împreună sau separat), oricare dintre părinți poate solicita autorității tutelare să ia o decizie, cu excepția aspectelor legate de libertatea de conștiință sau libertatea de religie.

În cazul în care părinții separați îndreptățiți să exercite în comun custodia părintească convin să împartă între ei drepturile și obligațiile aferente sau ca doar unul dintre ei să exercite în viitor drepturile de custodie, autoritatea tutelară, la solicitarea acestora, consemnează acest acord în procesul-verbal. Procesul-verbal trebuie, de asemenea, să consemneze acordul referitor la care dintre părinți va crește copilul și faptul că aceștia vor exercita în comun drepturile de custodie părintească asupra unor chestiuni fundamentale care afectează viitorul copilului, cu excepția cazului în care instanța a prevăzut altfel.

Părinții trebuie să fie informați cu privire la faptul că își pot modifica acordul și că acesta nu are aceeași forță juridică precum o hotărâre judecătorească pronunțată în cadrul procedurilor matrimoniale sau al procedurilor introduse în vederea soluționării custodiei părintești.

În procedurile matrimoniale, instanța dispune cu titlu provizoriu, la libera sa apreciere, cu privire la chestiuni privind plasarea unui copil minor și locul de ședere al copilului cu unul dintre părinți sau cu o terță persoană, extinderea sau limitarea drepturilor de custodie părintească sau contactele dintre fiecare părinte și copil.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

A se vedea, de asemenea, tema referitoare la [Cum să continuați?](#) în ceea ce privește această chestiune.

În cadrul procedurilor pentru a înlătura sau a restabili custodia părintească și al celor privind plasarea și transferul unui copil sau drepturile de vizită, păților li se acordă *un drept la amânarea plăților* indiferent de venitul acestora și de situația financiară. Dreptul la amânarea plăților înseamnă că toate onorariile și alte costuri suportate în cursul procedurii sunt avansate de către stat în loc să fie plătite de către părți, însă costurile avansate trebuie să fie rambursate statului de partea căzută în pretenții la sfârșitul procedurii.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da, procedurile legate de custodia părintească pot face obiectul unei căi de atac în conformitate cu normele generale. O cale de atac poate fi formulată de către un părinte sau de către copil. Termenul de introducere a unei căi de atac este de cincisprezece zile din ziua următoare datei la care a fost notificată hotărârea.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

În vederea executării unei hotărâri referitoare la răspunderea părintească, se emite un titlu executoriu de către *instanța de prim grad de jurisdicție* sau, în cazul unei hotărâri străine (soluționare judiciară) certificată în conformitate cu articolul 42 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 [Regulamentul (CE) nr. 2201/2003], de către *instanța districtuală situată în jurisdicția instanței regionale de la reședința obișnuită a copilului sau a persoanei care face obiectul deciziei de executare* sau de Tribunalul Central al Districtului Buda (*Budai Központi Kerületi Bíróság*) în Budapesta.

Atunci când este executată o hotărâre judecătorească (acord aprobat de instanță) privind predarea și plasarea unui copil, instanța solicită persoanei care face obiectul deciziei să-și îndeplinească de bunăvoie obligațiile, stabilind un termen adecvat, în caz contrar instanța dispunând predarea copilului cu ajutorul poliției.

Copilul trebuie să fie predat persoanei care solicită executarea sau, în lipsa acestei persoane, reprezentantului său autorizat de către autoritatea tutelară sau autorității tutelare. Atunci când copilul este predat, persoana supusă obligației de a ceda copilul trebuie să informeze persoana care preia copilul cu privire la starea de sănătate a copilului și la orice alte circumstanțe a căror necunoaștere ar putea pune în pericol viața sau integritatea fizică a copilului.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

O hotărâre pronunțată într-un stat membru în materie de răspundere părintească este recunoscută de către instanțele din Ungaria fără nicio procedură specială. Fondul hotărârii nu poate fi reexaminat în nicio situație.

Cu toate acestea, orice parte interesată poate solicita pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii hotărârii la instanța competentă.

Executarea:

O hotărâre privind exercitarea răspunderii părintești pronunțată într-un stat membru, care este executorie în statul membru respectiv și care a fost notificată, va fi executată în Ungaria dacă aceasta este declarată executorie în Ungaria la cererea oricărei părți interesate.

Instanța sau autoritatea competentă din statul membru în care s-a pronunțat hotărârea eliberează un certificat în conformitate cu articolul 42 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului, la cererea oricărei părți interesate.

Instanța districtuală situată în jurisdicția instanței regionale de la reședința obișnuită a copilului sau a persoanei care face obiectul obligației executorii sau Tribunalul Central al Districtului Buda emite un titlu executoriu pe baza unei hotărâri străine (soluționare judiciară) însoțită de un astfel de certificat.

Hotărârea instanței străine este executorie dacă, în funcție de natura sa, aceasta este conformă cu următoarele: este o hotărâre a unei instanțe judecătorești prin care se constată o încălcare în procedurile civile; în procedurile penale, face parte din hotărârea instanței prin care se constată o încălcare în acțiunea civilă asociată; sau este vorba despre un acord aprobat de instanță.

Pe baza titlului executoriu, procedura de executare are loc conform legislației maghiare în materie de executare.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

O hotărâre pronunțată într-un stat membru este recunoscută de instanțele judecătorești din Ungaria fără nicio procedură specială. Fondul hotărârii nu poate fi reexaminat în nicio situație.

Cu toate acestea, orice parte interesată poate solicita pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii unei hotărâri la instanța competentă.

Orice parte poate contesta o decizie luată în materia cererii de încuviințare a executării.

Calea de atac trebuie să fie soluționată în conformitate cu normele care reglementează procedurile judiciare.

Căile de atac formulate împotriva unei declarații de încuviințare a executării trebuie să fie prezentate în termen de o lună de la notificarea declarației. Dacă partea împotriva căreia se solicită executarea are reședința obișnuită în alt stat membru (nu în Ungaria), termenul pentru introducerea căii de atac este de două luni de la data notificării în persoană sau la reședința acesteia. Termenul nu poate fi prelungit pe motiv de distanță.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Ungaria este parte la *Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor*, care include norme privind legislația aplicabilă; anumite tratate bilaterale de asistență reciprocă includ, de asemenea, astfel de norme.

În temeiul dreptului național maghiar, legea personală aplicabilă copilului reglementează relațiile dintre părinte și copil în temeiul dreptului familiei, în special acordarea unui nume, plasarea, îngrijirea și reprezentarea juridică a copilului și gestionarea bunurilor acestuia, cu excepția obligațiilor de întreținere. În ceea ce privește starea familială a copilului și relația copilului cu părinții săi în temeiul dreptului familiei, trebuie să se aplice legea maghiară în cazul unui copil care este cetățean maghiar sau care locuiește în Ungaria (cu excepția obligațiilor de întreținere), dacă acest lucru este mai avantajos pentru copil.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedback](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Malta

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Termenul include toate drepturile și obligațiile unui părinte față de minor în conformitate cu Codul civil al Maltei, capitolul 16, Legile Maltei. Termenul „răspundere părintească”, care în legislația malteză este denumit „autoritate părintească”, include custodia și dreptul de vizită a copilului, deciziile cu privire la aspecte precum locul de reședință, deplasările, obligațiile de întreținere, educație, deciziile majore legate de sănătate și gestionarea bunurilor aparținând copiilor.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Părintele biologic sau, în cazul adopțiilor, părinții adoptivi la finalizarea procedurilor de adoptare. În plus, o mamă singură deține răspunderea părintească, cu excepția cazului în care tatăl înregistrează nașterea împreună cu mama copilului.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

Atunci când un copil este plasat ca urmare a unui ordin de plasament sau a unui ordin judecătoresc, îngrijirea și custodia acestuia revin ministrului în conformitate cu Legea privind copiii și persoanele tinere (ordinele de plasament), capitolul 285, Legile Maltei.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În cazul procedurilor de divorț sau separare, aceasta este stabilită printr-o hotărâre judecătorească sau este soluționată prin mediere. Aceasta poate fi stabilită, de asemenea, prin intermediul unui document obligatoriu din punct de vedere juridic cu forță executorie între părți, semnat în prezența unui notar.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

În cazul în care se încheie un astfel de acord în afara unei proceduri de separare, pentru ca acordul să fie obligatoriu din punct de vedere juridic acesta trebuie să fie ratificat în instanță și depus la Registrul public. În schimb, în cazul în care se ajunge la un acord privind răspunderea părintească în timpul procedurii de separare sau de divorț, acordul este prezentat instanței care examinează astfel de proceduri și se emite un decret judecătoresc, de aprobare sau nu a acordului.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Un mijloc alternativ în astfel de cazuri este procesul de mediere. Dacă părinții tot nu reușesc să ajungă la un acord în cursul acestui proces, vor fi inițiate proceduri înaintea instanței civile (Secția de dreptul familiei).

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Judecătorul poate decide cu privire la toate deciziile majore considerate importante pentru bunăstarea copilului, de exemplu locul de reședință al copilului, părintele căruia îi va fi acordată custodia, drepturile de vizită și de acces și obligația de a plăti cheltuieli de întreținere pentru copil.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Instanța acordă rareori îngrijirea și custodia exclusivă unui singur părinte, însă acest lucru depinde de la caz la caz. Având în vedere acestea, în cazul în care instanța acordă îngrijirea și custodia exclusivă unui singur părinte, anumite aspecte trebuie în continuare să fie stabilite cu consimțământul celuilalt părinte, în special aspectele referitoare la vizitarea minorului sau la deplasarea acestuia într-o țară terță, care ar implica în mod direct drepturile de vizită ale părintelui căruia nu i-a fost încredințată custodia minorului.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Aceasta înseamnă că ambii părinți discută și iau decizii în comun referitoare la copil. Aceasta nu ar include activitățile de zi cu zi, ci numai deciziile majore care implică locul de reședință, educația și aspecte legate de sănătate. Articolul 136 alineatul (3) din [Legea Codul civil](#) face referire la actele de administrare extraordinară; conform prevederilor acestuia, astfel de acte necesită consimțământul ambilor părinți.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

În cazul în care medierea eșuează, se depune o cerere la instanța civilă (Secția de dreptul familiei). Nu există o listă formală a documentelor necesare; prin urmare, pot fi anexate cererii orice documente și certificate, în special cele care fac dovada autorității părintești, inclusiv orice acorduri privind îngrijirea și custodia sau decretul pronunțat.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Cererea este programată pentru audiere la o anumită dată. În cursul audierii, judecătorul va audia părțile și alți martori citați de către părți. Instanța poate, de asemenea, să desemneze asistenți sociali și psihologi care să elaboreze un raport privind copilul, în cazul în care aceasta consideră necesar. Experții numiți de instanță vor elabora un raport în urma consultării părinților, a copilului și a altor profesioniști care au orice fel de legătură cu cazul în speță. Procedurile de urgență sunt folosite în situația în care partea care depune cererea indică suficiente motive întemeiate care demonstrează urgența. În cazul în care este în interesul minorului, se pronunță un decret interimar cu privire la chestiunea care justifică urgența, de exemplu un impediment în ceea ce privește plecarea, îngrijirea și custodia etc.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Da, o persoană poate solicita asistență juridică, cu toate acestea solicitantul trebuie să facă obiectul unui test de necesitate în conformitate cu titlul X din cartea a treia a Codului de organizare și procedură civilă ([Legea capitolul 12](#) din Legile Maltei). Mai multe detalii privind asistența juridică sunt disponibile în [secțiunea privind asistența juridică](#).

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Este posibilă introducerea unei căi de atac numai dacă este implicată o problemă de drept, de exemplu uneia dintre părți nu i se acordă dreptul de a aduce un martor fără ca instanța să prezinte un motiv valabil în acest sens. În astfel de cazuri, se poate introduce o cale de atac în fața Curții de Apel.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

O hotărâre pronunțată de instanța civilă (Secția de dreptul familiei) este executorie în mod automat; cu toate acestea, în cazul în care un astfel de decret nu este respectat de către unul dintre părinți, părintele căruia i-a fost limitată autoritatea părintească poate depune un raport la autoritățile de poliție, care vor demara ulterior proceduri penale în fața Curții Magistraților pentru a pune în executare decizia însoțită de o amendă (multa) și/sau pedeapsă cu închisoarea. În plus, o cerere poate fi depusă în fața instanței civile (Secția de dreptul familiei), solicitând modificarea decretului judecătoresc.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Procedura aplicabilă care trebuie urmată este cea care se regăsește în Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești (Regulamentul Bruxelles II bis), și anume se completează un certificat de către judecătorul competent care, împreună cu hotărârea judecătorească și o cerere de recunoaștere și executare a unei astfel de hotărâri, este depus la instanța civilă (Secția de dreptul familiei). De asemenea, trebuie să fie indicată o adresă pentru transmiterea notificărilor. Toate documentele trebuie să fie traduse în limba malteză sau limba engleză.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Se poate depune o opoziție în fața aceleiași instanțe și în ceea ce privește instanța unde a fost depusă cererea de executare și de recunoaștere. Opoziția va conține motivele pentru care o astfel de recunoaștere și executare ar trebui să fie refuzată, iar acest lucru se realizează printr-un răspuns la cerere.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părinții nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Legea aplicabilă este Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 16/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Țările de Jos

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Termenul „răspundere părintească” înseamnă deținerea autorității asupra unui minor și a responsabilității pentru creșterea și îngrijirea copilului respectiv.

Articolul 247 din cartea 1 a Codului civil (*Burgerlijk Wetboek*) prevede următoarele cu privire la acest subiect:

1. *Autoritatea părintească cuprinde obligația și dreptul părinților de a-și îngriji și de a-și crește copilul minor.*
2. *„Îngrijire și creștere” include îngrijirea și asumarea responsabilității pentru bunăstarea fizică și psihică și siguranța copilului și promovarea dezvoltării personalității copilului. Părinții nu pot să folosească violența fizică sau psihică sau orice alt tratament umilitor în îngrijirea și creșterea copilului.*
3. *Autoritatea părintească include obligația părintelui de a promova dezvoltarea legăturii copilului cu celălalt părinte.*
4. *Un copil asupra căruia părinții își exercită în comun custodia părintească își păstrează dreptul de a fi îngrijit și crescut într-un mod echivalent de către ambii părinți după desfacerea căsătoriei în alt mod decât prin deces, după separarea legală sau după desfacerea parteneriatului înregistrat, în alt mod decât prin deces, sau după încetarea coabitării dacă s-a făcut o adnotare, astfel cum se menționează la articolul 252 alineatul (1).*
5. *Pentru punerea în aplicare a prevederilor de la alineatul (4), părinții pot lua în considerare un acord sau un plan parental care să abordeze obstacolele practice care pot apărea în legătură cu desfacerea căsătoriei, în alt mod decât prin deces, după separarea legală sau desfacerea parteneriatului înregistrat, în alt mod decât prin deces, sau încetarea coabitării dacă s-a făcut o adnotare, astfel cum se menționează la articolul 252 alineatul (1), însă numai dacă și atât timp cât există obstacolele relevante.*

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Părinții au autoritatea și responsabilitatea pentru îngrijirea și creșterea copilului lor. Cu toate acestea, există excepții de la această regulă.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care părinții nu doresc sau nu sunt în măsură să exercite autoritatea sau răspunderea părintească, instanța poate să transfere autoritatea părintească unei alte persoane.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În urma unui divorț, ambii părinți păstrează autoritatea părintească asupra copiilor lor. Ambii părinți continuă să fie responsabili pentru creșterea și îngrijirea copiilor. Cu toate acestea, există excepții de la această regulă. Este posibil ca în anumite cazuri, la cerere, instanța să atribuie custodia unui singur părinte. Calitatea de părinte (care, prin definiție, nu este echivalentă cu autoritatea părintească) și drepturile și obligațiile asociate pot fi reglementate, de asemenea, în mod diferit în planul parental care se întocmește în caz de divorț.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

În caz de divorț, dispozițiile convenite sunt prevăzute într-un plan parental care este examinat de către instanță. Instanța pronunță divorțul.

A se vedea, de asemenea: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/scheiden/vraag-en-antwoord/checklist-bij-scheiden-of-uit-elkaar-gaan>

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Medierea reprezintă o posibilitate de soluționare a litigiilor privind calitatea de părinte.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Hotărârea instanței se referă la toate elementele planului parental, inclusiv custodia, împărțirea sarcinilor în ceea ce privește îngrijirea și creșterea copilului și locul principal de reședință al copilului.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Nu. Părintele care deține custodia copilului este obligat să informeze părintele care nu deține custodia cu privire la chestiuni importante privind persoana [HM-B1] și bunurile copilului și să consulte celălalt părinte cu privire la deciziile referitoare la copil. Cu toate acestea, părintele care deține custodia ia decizia finală.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Acest lucru înseamnă că ambii părinți au aceleași drepturi și obligații ca cele ale unui părinte care deține custodia (a se vedea întrebarea 1), dacă părinții au convenit o repartizare a sarcinilor diferite în ceea ce privește îngrijirea și creșterea copilului în plan parental.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Pentru a obține custodia unui copil, trebuie depusă o cerere la instanța competentă de la locul de reședință al copilului. Documentele care trebuie furnizate depind de situația părintelui și a copilului. Informații privind documentele necesare sunt disponibile în [Regulamentul de procedură \(procesreglement\)](#) Custodie și drept de vizită (*Gezag en omgang*). Un avocat vă poate ajuta în acest sens.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Nu există proceduri specifice pentru situațiile menționate. Da, sunt posibile proceduri pentru instituirea unor măsuri provizorii.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Da, asistența juridică este posibilă, deși aceasta este supusă anumitor condiții. [Mai multe informații](#) cu privire la acest subiect sunt disponibile pe pagina de internet a Consiliului pentru asistență juridică (*Raad voor Rechtsbijstand*).

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da, pot fi introduse căi de atac la Curtea de apel (*gerechtshof*).

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

În acest caz, se aplică procedura judiciară ordinară.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

În principiu, nu este necesar să se ia măsuri. Acest lucru se întâmplă în mod automat în cazul în care statul membru este parte la Regulamentul Bruxelles IIa. Acest regulament se aplică în toate statele membre ale Uniunii Europene, cu excepția Danemarcei.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Căile de atac trebuie formulate la instanța din țara în care s-a emis hotărârea.

O cale de atac într-o chestiune de dreptul familiei introdusă în Țările de Jos necesită asistența unui avocat. Avocatul poate introduce calea de atac la [grefa](#) Curții de Apel. După ce instanța s-a pronunțat într-o cauză de dreptul familiei, avocatul are la dispoziție trei luni în care să introducă o cale de atac. Curtea de Apel aplică acest termen-limită în mod strict. Data la care grefa primește cererea de introducere a căii de atac este data oficială la care a fost introdusă calea de atac.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Instanțele olandeze aplică doar legislația olandeză.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 22/11/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Austria

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Custodia (răspunderea părintească) constituie obligația și dreptul părinților. Aceasta include îngrijirea și creșterea copilului, gestionarea bunurilor copilului și reprezentarea copilului, în plus față de alte aspecte (articolul 158 din Codul civil austriac – *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*).

În conformitate cu articolul 160 din Codul civil austriac, îngrijirea unui copil înseamnă, în primul rând, protejarea bunăstării fizice și a sănătății acestuia și supravegherea directă a copilului, iar creșterea unui copil include, în special, asigurarea dezvoltării fizice, mentale, emoționale și morale a copilului, precum și promovarea talentelor, abilităților, preferințelor și potențialului de dezvoltare a copilului și formarea sa școlară/vocațională. Îngrijirea include, de asemenea, tratamentul medical al copilului, iar creșterea copilului include, de asemenea, stabilirea locului de reședință al copilului (articolul 162 din Codul civil austriac) și include prin urmare, de exemplu, luarea de decizii cu privire la călătoriile în străinătate, selectarea școlilor și alegerea sau schimbarea religiei copilului. Dreptul părinților de a crește copilul implică, de asemenea, dreptul de a acorda un nume copilului.

Gestionarea bunurilor copilului include, de exemplu, întreținerea copilului (stabilirea, modificarea, primirea, colectarea și utilizarea acestora). Articolul 164 din Codul civil austriac prevede că părinții vor administra bunurile copilului „cu grija unor părinți decenți”.

„Reprezentarea juridică” a copilului este definită ca fiind dreptul și obligația de a trata aspectele juridice pentru copil. Aceasta include reprezentarea copilului în cazurile în care drepturile sau obligațiile sunt atribuite direct copilului sau acordarea consimțământului în numele minorului. Reprezentarea juridică se poate referi la îngrijirea și creșterea copilului și gestionarea bunurilor copilului în sens „extern” (de exemplu, încheierea unui contract de tratament medical cu un medic, aprobarea unui tratament medical pentru copil) spre deosebire de îndeplinirea efectivă a acestor sarcini „la nivel intern” (de exemplu, administrarea de medicamente, schimbarea scuteceelor unui copil, monitorizarea efectuării temelor). Reprezentarea juridică se aplică, de asemenea, în afara acestor domenii (în sensul strict al termenului), cum ar fi în cazul schimbării numelui sau a cetățeniei copilului, al solicitării recunoașterii paternității copilului născut în afara căsătoriei și al exercitării drepturilor personale ale copilului.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Ca regulă generală, în cazul în care copilul este născut în cadrul căsătoriei sau în cazul în care părinții se căsătoresc unul cu celălalt ulterior nașterii copilului, ambii părinți vor deține custodia copilului [articolul 177 alineatul (1) din Codul civil austriac]. În cazul în care copilul este născut în afara căsătoriei, prin lege numai mama are custodia copilului [articolul 177 alineatul (2) prima teză din Codul civil austriac].

Articolul 177 alineatul (2) a doua teză din Codul civil austriac prevede că părinții necăsătoriți pot, după ce au fost informați cu privire la consecințele juridice, să declare personal în fața grefierului că ambii sunt responsabili pentru custodia copilului, atât timp cât custodia nu a fost deja soluționată în instanță. În cazul în care părinții nu locuiesc împreună, aceștia trebuie să decidă de comun acord cine va fi părintele care va avea, în principal, grijă de copil. În mod alternativ, părinții pot să încheie un acord în fața instanței sau să prezinte un astfel de acord instanței [articolul 177 alineatul (3) din Codul civil austriac]. Instanța poate, de asemenea, să acorde custodia ambilor părinți [articolul 180 alineatul (2) din Codul civil austriac].

Custodia comună poate fi încetată doar printr-o hotărâre judecătorească. Instanța trebuie să încerce o soluționare amiabilă. Dacă aceasta este fără rezultat, instanța va acorda custodia unui singur părinte sau, de asemenea, ambilor părinți (articolul 180 din Codul civil austriac). În cazul în care instanța acordă custodia comună, aceasta trebuie să precizeze, de asemenea, gospodăria în care copilul va fi îngrijit în principal. În cadrul acestor hotărâri, instanța va prioritiza întotdeauna ceea ce este în interesul superior al copilului.

În cazul în care custodia este acordată unui singur părinte, celuilalt părinte i se va acorda dreptul de a avea contacte personale cu copilul și drepturile la informare, exprimare și reprezentare, astfel cum sunt definite în articolul 189 din Codul civil austriac.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care ambii părinți se află în imposibilitatea de a exercita custodia, instanța trebuie să decidă căror bunic (sau, în caz contrar, bunic) sau căror părinți adoptivi (sau părinte adoptiv) ar trebui să le fie acordată custodia copilului. În cazul în care custodia urmează să fie acordată bunicilor sau părinților adoptivi, un cuplu va avea întâietate față de un bunic sau un părinte adoptiv singur, cu excepția cazului în care acest lucru nu este în interesul superior al copilului. În cazul în care ambii părinți sunt împiedicați să furnizeze anumite aspecte ale îngrijirii, acest lucru se va aplica în consecință. Bunăstarea copilului este întotdeauna criteriul principal atunci când este acordată custodia acestuia.

În cazul în care părintele având custodia exclusivă este împiedicat să exercite custodia, instanța trebuie să stabilească dacă, în acest caz, custodia integrală sau parțială ar trebui să fie acordată celuilalt părinte, bunicilor sau unui bunic sau unui părinte adoptiv (sau unui părinte adoptiv). Celălalt părinte va avea întâietate față de bunici și părinți adoptivi în măsura în care bunăstarea copilului poate fi garantată alături de părintele respectiv.

În cazul în care nu există părinți, bunici sau părinți adoptivi cărora să le poată fi acordată custodia, aceasta poate fi acordată unei alte persoane adecvate (articolul 204 din Codul civil austriac). Bunăstarea copilului este un factor decisiv în alegerea acestei persoane; dorința copilului și cea a părinților trebuie, de asemenea, să fie luate în considerare [articolul 205 alineatul (1) din Codul civil austriac]. Rudele sunt primele care trebuie luate în considerare, urmate de alte persoane apropiate de copil și, în cele din urmă, alte persoane adecvate, cum ar fi organizații care se îngrijesc de bunăstarea copiilor sau a tinerilor (articolul 209 din Codul civil austriac).

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Custodia comună continuă să se aplice în urma divorțului sau a anulării căsătoriei. Cu toate acestea, în cazul în care părinții doresc să mențină custodia comună la fel ca înainte, aceștia trebuie să prezinte un acord în instanță într-un termen rezonabil, specificând părintele cu care va locui, în principal, copilul. Instanța trebuie să aprobe acordul în cazul în care acesta este în interesul superior al copilului. Părinții nu pot, cu toate acestea, să partajeze custodia într-un mod care ar însemna, de exemplu, că unul dintre părinți este unicul responsabil pentru îngrijirea și creșterea copilului, în timp ce celălalt se ocupă doar de gestionarea bunurilor copilului și de reprezentarea acestuia; părintele cu care copilul locuiește în principal trebuie să aibă întotdeauna custodia deplină. În cazul în care un astfel de acord nu este prezentat într-un interval de timp rezonabil după desfacerea căsătoriei, sau dacă acesta nu este în interesul superior al copilului, instanța trebuie să decidă, în cazul în care nu se poate ajunge la un acord pe cale amiabilă – dacă este necesar, după mediere, părintele care va avea custodia exclusivă a copilului în viitor.

Părinții pot preciza, de asemenea, faptul că numai unul dintre ei ar trebui să păstreze custodia copilului după desfacerea căsătoriei. Un acord care să stipuleze părintele cu care copilul va locui în principal nu este, în mod clar, necesar în astfel de cazuri. Acest lucru este valabil nu numai pentru cazurile în care căsătoria este desfăcută, ci și în situațiile în care părinții unui copil sunt încă căsătoriți însă locuiesc în permanență separat. În astfel de cazuri, instanța va pronunța o hotărâre numai la cererea unuia dintre părinți.

Informațiile de mai sus cu privire la custodia părinților după desfacerea căsătoriei se aplică, de asemenea, în cazurile în care partenerii de viață se despart.

Instanța poate, prin urmare, să acorde custodia comună părinților unui copil născut în afara căsătoriei în cazul în care gospodăria comună a fost eliminată sau chiar dacă o astfel de gospodărie nu a existat niciodată, cu condiția să existe un acord privind reședința care să fie în interesul superior al copilului.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

A se vedea întrebarea 4.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Părinții pot contacta servicii de asistență socială pentru copii și tineret (consiliere familială) sau organizații private pentru consultanță. În mod alternativ, părinții pot să participe la mediere, consiliere pentru cupluri sau consiliere parentală sau să utilizeze alte servicii de consiliere.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Judecătorul din cadrul instanței competente în materie de tutelă (*Pflegschaftsgericht*) poate doar să inițieze în mod oficial și să se pronunțe în procedurile privind drepturile de custodie și de vizită. În cazul în care există un risc acut pentru bunăstarea copilului, serviciile de asistență socială pentru copii și tineret trebuie să fie notificate. În cazul în care copilul se află în pericol iminent, acestea pot să ia măsurile adecvate, inclusiv retragerea custodiei în cazurile cele mai grave.

Întreținerea copilului poate fi decisă doar la cererea reprezentantului legal al copilului sau a persoanei cu vârsta legală care are dreptul la întreținere; aceasta nu poate fi decisă de către instanță din oficiu. Întreținerea copilului trebuie solicitată ca parte a procedurilor judiciare necontencioase (*Außerstreitverfahren*). Acest lucru se aplică, de asemenea, pentru copiii care au împlinit vârsta legală. Ofițerii judiciari (*Rechtspfleger*) sunt responsabili pentru această chestiune.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Părintele fără custodie are dreptul de a fi informat în timp util cu privire la chestiunile importante care afectează copilul și la măsurile planificate care necesită reprezentare colectivă în caz de custodie comună [articolul 167 alineatele (2) și (3) din Codul civil austriac] de către persoana care deține custodia, precum și de a prezenta observații cu privire la aceste informații (dreptul la informare și exprimare). Observațiile ar trebui să fie luate în considerare în cazul în care dorințele exprimate în acestea servesc mai bine interesul superior al copilului. Aceste drepturi se extind, de asemenea, la chestiuni mai puțin importante (cu condiția ca acestea să nu fie aspecte de zi cu zi) dacă, în pofida disponibilității părintelui care deține custodia, acesta nu are contacte directe regulate cu copilul, de exemplu pentru că împrejurările nu permit acest lucru sau copilul refuză contactul cu acesta [articolul 189 alineatul (3) din Codul civil austriac]. În cazul în care părintele care deține custodia nu-și îndeplinește aceste obligații, instanța poate emite ordine corespunzătoare la cerere și, în cazul în care bunăstarea copilului este periclitată, din oficiu [articolul 189 alineatul (4) din Codul civil austriac]. Instanța poate, de exemplu, să emită ordine specifice pentru părintele care nu-și respectă obligațiile sau să autorizeze părintele care nu deține custodia să obțină el însuși/ea însăși informații de la medic sau de la școală. În cazul în care comportamentul părintelui care deține custodia pune în pericol bunăstarea copilului, custodia poate fi retrasă parțial sau în totalitate în temeiul articolului 181 din Codul civil austriac.

Dreptul la informare și exprimare poate fi limitat sau retras de către instanță dacă exercitarea acestuia pune în pericol în mod serios bunăstarea copilului. Același lucru este valabil, de asemenea, dacă părintele în cauză abuzează de aceste drepturi sau le exercită într-o manieră care nu poate fi acceptată de către celălalt părinte. De asemenea, acestea încetează să mai existe în cazul în care părintele însuși refuză contactul cu copilul, fără nicio justificare [articolul 189 alineatul (2) din Codul civil austriac].

Custodia trebuie să fie exercitată întotdeauna într-o manieră care să servească cel mai bine interesul superior al copilului. Atunci când se stabilește care este interesul superior al copilului, ar trebui să fie luate în considerare personalitatea și nevoile copilului, în special talentele, abilitățile, preferințele și potențialul de dezvoltare al acestuia, precum și condițiile de trai ale părinților.

Toate persoanele care dețin custodia (părinți, bunici, părinți adoptivi, altele) și persoanele care au alte drepturi și obligații în raport cu un copil (de exemplu, drepturi de vizită) trebuie, în scopul protejării bunăstării copilului, să se abțină de la tot ceea ce ar putea afecta relația copilului cu alte persoane care au drepturi și obligații în legătură cu copilul sau care ar putea face și mai dificilă îndeplinirea obligațiilor de către astfel de persoane (cerințe de bună conduită [*Wohlvhaltensgebot*], articolul 159 din Codul civil austriac).

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În cazul reprezentării juridice, se aplică principiul reprezentării unice, și anume fiecare părinte are dreptul și obligația de a reprezenta copilul în mod individual. Prin urmare, acțiunea juridică întreprinsă de către unul dintre părinți este valabilă în continuare din punct de vedere juridic, chiar dacă celălalt părinte nu este de acord cu aceasta [articolul 167 alineatul (1) din Codul civil austriac]. Acordul ambilor părinți autorizați să reprezinte copilul este necesar numai în cazurile enumerate la articolul 167 alineatul (2) din Codul civil austriac (de exemplu, în cazul schimbării prenumelui sau numelui copilului, al alegerii sau schimbării religiei copilului, al transferării copilului către servicii externe de îngrijire etc.)

Aprobarea celuiilalt părinte autorizat să reprezinte copilul și consimțământul instanței sunt necesare atunci când copilul este reprezentat sau se acordă consimțământul în numele copilului în chestiuni legate de proprietate care nu fac obiectul administrării curente [articolul 167 alineatul (3) din Codul civil austriac]. Printre acestea se numără, de exemplu, vânzarea sau ipotecarea bunurilor, renunțarea la un drept de moștenire, acceptarea necondiționată sau renunțarea la succesiune și acceptarea de donații grevate de sarcini.

În cadrul procedurilor civile, fiecare părinte are dreptul de a reprezenta copilul pe cont propriu. În cazul în care părinții nu pot ajunge la un acord ori instanța nu a desemnat pe niciunul dintre aceștia sau o altă parte terță drept reprezentant al copilului, reprezentantul va fi părintele care a încheiat prima etapă procedurală (*Verfahrenshandlung*) (articolul 169 din Codul civil austriac). Părinții trebuie să respecte cerințele de bună conduită (a se vedea întrebarea 9).

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

În conformitate cu articolul 109 din Legea privind competența judiciară (*Jurisdiktionsnorm* – JN), instanța competentă este instanța districtuală (*Bezirksgericht*) din districtul în care copilul își are reședința obișnuită sau, în cazul în care nu există o astfel de reședință în Austria, locul său de reședință (real). În cazul în care copilul nu are reședința în Austria, instanța competentă este cea din districtul în care reprezentantul legal își are reședința obișnuită. În cazul în care nu există o astfel de reședință în Austria, aceasta este instanța din districtul în care unul dintre părinți își are reședința obișnuită; în caz contrar, aceasta este instanța districtuală a orașului Viena - partea centrală (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*). Reședința obișnuită este diferită de reședință (simplă) prin faptul că cea dintâi este, de regulă, locul de reședință pentru o perioadă de timp specifică și continuă (aproximativ șase luni).

Cererile de transfer al custodiei exclusive sau de participare la custodie pot fi făcute în scris prin poștă sau personal la instanța districtuală în timpul așa-numitelor „zile de birou” (*Amtstage*), care au loc cel puțin o dată pe săptămână, de regulă marți dimineață. Nu este nevoie ca părțile să fie reprezentate de un avocat. În cazul în care părțile doresc totuși să fie reprezentate, acestea pot fi reprezentate doar de către un avocat („cerința relativă privind reprezentarea juridică” [*relative Anwaltspflicht*] în temeiul articolului 101 alineatul (1) din Legea privind procedurile necontencioase).

Cererea trebuie să conțină o descriere a cazului, numele, prenumele și adresa solicitantului și a reprezentantului său legal și, dacă este necesar, numele și adresele celorlalte părți cunoscute și, în chestiunile legate de starea civilă, de asemenea data și locul nașterii, precum și naționalitatea părților [articolul 10 alineatul (3) din Legea privind procedurile necontencioase].

În cazul în care forma sau conținutul cererii sunt incorecte sau incomplete, într-un mod care împiedică alte etape procedurale, instanța nu trebuie să o refuze sau să o respingă imediat, ci ar trebui să solicite mai întâi ca aceasta să fie rectificată [articolul 10 alineatul (4) din Legea privind procedurile necontencioase].

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

În aceste cazuri, se aplică procedura necontencioasă, în conformitate cu Legea privind procedurile necontencioase.

În conformitate cu interesul superior al copilului, instanța trebuie să atribuie sau să retragă custodia și dreptul la contact personal, în special pentru a menține contactul fiabil și pentru a stabili claritatea juridică, iar în unele cazuri trebuie să facă acest lucru cu titlu provizoriu ca parte a unei proceduri de urgență.

Acest lucru poate fi necesar, în special, în urma desfacerii căsătoriei părinților sau a gospodăriei comune [punctul 1 de la articolul 180 alineatul (1) din Codul civil austriac]. Această decizie este obligatorie și executorie cu titlu provizoriu, cu excepția cazului în care instanța decide altfel.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

În conformitate cu articolele 63-73 din Codul de procedură civilă (*Zivilprozessordnung* – ZPO), poate fi acordată asistență juridică, la cerere, în cadrul procedurilor civile în cazul în care o parte nu este în măsură să suporte costurile procedurilor fără a ajunge sub nivelul de subzistență necesar. În conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din Legea privind procedurile necontencioase, aceste dispoziții trebuie să se aplice în mod corespunzător în procedurile necontencioase (cum ar fi în cadrul procedurii referitoare la întreținerea copilului).

Nivelul de subzistență necesar, în termeni abstracti, se situează între venitul mediu statistic al unei persoane angajate și nivelul minim de subzistență. Acesta este considerat a fi în pericol dacă partea și familia sa cu drept la întreținere nu ar putea duce chiar și o viață modestă, luând în considerare orice bunuri care pot fi folosite sau posibilitatea de a acumula economii pe durata procedurilor mai lungi. De asemenea, poate fi acordată asistență juridică parțială.

Asistența juridică va fi aprobată doar dacă acțiunea juridică sau apărarea respectivă nu par să fie în mod vădit neserioase sau inutile. Asistența juridică poate fi acordată atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice. Cetățenia părții este lipsită de relevanță.

Asistența juridică include, în special, o derogare temporară de la plata taxelor judiciare și a onorariilor pentru martori, experți, interpreți, precum și plata cheltuielilor de deplasare suportate de partea în cauză în cazul în care aceasta trebuie să se prezinte personal. În cazul în care reprezentarea de către un avocat este prevăzută de lege (cum ar fi în cazul litigiilor implicând sume care depășesc 5 000 EUR sau în cadrul procedurilor în fața instanțelor regionale [*Landesgerichte*]) sau dacă acest lucru se dovedește necesar având în vedere circumstanțele cazului, partea va beneficia provizoriu de serviciile unui avocat austriac, în mod gratuit. Avocatul va acorda părții consultanță juridică anterior procedurilor în vederea soluționării litigiului pe cale extrajudiciară.

Articolul 71 din Codul de procedură civilă prevede că părțile care primesc asistență juridică vor trebui să ramburseze parțial sau integral sumele de la care plata cărora au fost temporar scutite și care nu au fost încă rambursate. În plus, acestea vor trebui să plătească avocatului care le-a fost atribuit ratele stabilite dacă și de îndată ce au posibilitatea să facă acest lucru fără să-și pericliteze nivelul necesar de subzistență. După o perioadă de trei ani de la finalizarea procedurilor, obligația de rambursare nu mai poate fi impusă. Pentru a verifica dacă au fost îndeplinite condițiile pentru rambursare, instanța poate cere părții să depună o nouă declarație privind activele (*Vermögensbekenntnis*) însoțită de dovezi rezonabile într-o perioadă de timp adecvată.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Hotărârile instanței de prim grad de jurisdicție în materia răspunderii părintești pot fi atacate (articolul 45 din Legea privind procedurile necontencioase). Termenul pentru introducerea unei căi de atac este de 14 zile de la data notificării copiei scrise a hotărârii [articolul 46 alineatul (1) din Legea privind procedurile necontencioase]. De regulă, instanța de al doilea grad de jurisdicție este cea care se pronunță cu privire la calea de atac.

În anumite cazuri, pot fi introduse recursuri pe motive de drept (*Revisionsrekurs*) la Curtea Supremă (*Oberster Gerichtshof*) împotriva unei hotărâri pronunțate de instanța de apel (*Rekursgericht*) ca parte a procedurii de recurs (a se vedea articolul 62 din Legea privind procedurile necontencioase). Astfel de recursuri sunt admisibile numai dacă soluționează o problemă juridică de o importanță deosebită pentru menținerea unității, certitudinii sau dezvoltării juridice. Cu toate acestea, astfel de acțiuni nu sunt admisibile cu privire la anumite aspecte, cum ar fi aspectele referitoare la asistența juridică, costuri și taxe. Termenul de recurs pe motive de drept este de 14 zile de la data la care este notificată sau comunicată decizia instanței de apel [articolul 65 alineatul (1) din Legea privind procedurile necontencioase]. Recursul trebuie să fie semnat de un avocat sau de un notar [punctul 5 de la articolul 65 alineatul (3) din Legea privind procedurile necontencioase].

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

În conformitate cu articolul 110 alineatul (2) din Legea privind procedurile necontencioase, hotărârile nu pot fi executate în conformitate cu Codul de executare (*Exekutionsordnung*). În conformitate cu articolul 79 alineatul (2) din Legea privind procedurile necontencioase, instanța trebuie să dispună măsurile obligatorii corespunzătoare, la cerere sau din oficiu. Aceste măsuri includ impunerea de amenzi, detenție până la un an, prezență obligatorie, inspecția documentelor, a informațiilor și a altor bunuri mobile și numirea de mandatar care trebuie să ia măsuri rezonabile pe riscul și cheltuiala persoanei care nu și-a îndeplinit obligațiile. Hotărârile privind contactul personal trebuie, de asemenea, să fie executate împotriva voinței părintelui care nu locuiește în gospodăria comună împreună cu copilul. Instanța poate, de asemenea, să execute hotărârile privind custodia prin utilizarea forței directe adecvate.

În conformitate cu articolul 110 alineatul (3) din Legea privind procedurile necontencioase, instanța poate, din oficiu, doar să se abțină de la continuarea executării dacă și în măsura în care acest lucru pune în pericol bunăstarea copilului. În plus, atunci când pune în executare hotărâri în materie de custodie pronunțate de instanță sau aprobate de instanță, instanța poate să solicite asistență din partea serviciilor de asistență socială pentru minori și tineret sau de la instanța competentă în materie de dreptul familiei, în special cu privire la îngrijirea temporară a copilului atunci când acest lucru este necesar pentru asigurarea bunăstării sale. Cu toate acestea, doar organele judiciare pot utiliza forța directă pentru a executa hotărârile judecătorești. Acestea pot solicita asistență din partea poliției.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

În conformitate cu articolul 21 din Regulamentul Bruxelles IIa, hotărârile din alte state membre vor fi recunoscute fără să fie necesară vreo procedură specială.

O procedură pentru aprobarea unei decizii adoptate de o instanță străină (procedura de *exequatur*) este necesară pentru executarea hotărârilor în materie de custodie (articolul 28 și următoarele din Regulamentul Bruxelles II bis); le revine statelor membre sarcina de a reglementa detaliile procedurii în temeiul articolului 30 din regulament. În Austria, aceasta este reglementată de articolele 112-116 din Legea privind procedurile necontencioase.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Cererea de refuz al recunoașterii unei hotărâri în materie de custodie luată într-un alt stat membru [articolul 21 alineatul (3) din Regulamentul Bruxelles IIa] intră – la fel ca procedura de *exequatur* – în sfera de competență a instanței districtuale din districtul în care copilul își are reședința obișnuită sau, în cazul în care nu există o astfel de reședință, locul său de reședință în Austria. În cazul în care copilul nu are o reședință în Austria, instanța competentă va fi cea din districtul în care reprezentantul legal își are reședința obișnuită sau, în cazul în care nu există o astfel de reședință în Austria și atât timp cât este vorba despre un copil, instanța din districtul în care unul dintre părinți își are reședința obișnuită. În caz contrar, instanța competentă este instanța districtuală a orașului Viena - partea centrală (articolul 109a din Legea privind competența judiciară în coroborare cu articolul 109 din această lege).

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

În cazul în care instanțele austriece sunt considerate competente în temeiul Regulamentului Bruxelles IIa sau al Convenției de la Haga din 1996 privind protecția copiilor, acestea vor aplica, în principal, legislația austriacă.

Această pagină face parte din portalul Europa ta.

Ne-am bucura să primim feedbackul dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 16/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Polonia

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

În Codul familiei și al tutelei din Polonia nu există nicio definiție a răspunderii părintești. În literatura juridică poloneză, se înțelege că răspunderea părintească acoperă un set de obligații și drepturi ale părinților cu privire la un copil în scopul îngrijirii corespunzătoare a copilului și a bunurilor acestora.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Ambii părinți exercită răspunderea părintească asupra unui copil. În cazul în care un părinte este decedat sau nu are capacitate juridică deplină, celălalt părinte este titularul răspunderii părintești. Același lucru se aplică în cazul în care răspunderea părintească a oricărui părinte a fost suspendată.

Răspundere părintească poate fi limitată și printr-o hotărâre judecătorească. În asemenea situații, celălalt părinte are dreptul să exercite răspunderea părintească asupra copilului, în măsura specificată în decizia judecătorească.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care părinții nu pot exercita răspunderea părintească, aceștia pot solicita instanței care se ocupă de chestiuni de tutelă (*sąd opiekuńczy*) sau altei autorități publice să fie dat copilul în plasament. În cazuri de urgență extremă, la cererea sau cu acordul părinților copilului, acesta poate fi plasat într-o familie substitutivă pe baza unui acord între conducătorul unui district (*starosta*) și o familie substitutivă sau persoanele care conduc o casă de tip familial (*rodzinny dom dziecka*).

În cazul în care părinții nu doresc să-și exercite răspunderea părintească asupra unui copil, aceștia pot consimți la adoptarea copilului. În conformitate cu legislația poloneză, există trei forme de adopție: cu efecte depline, cu efecte depline și irevocabilă (cunoscută și sub denumirea de „adopție completă”) și cu efecte restrânse.

În cazul în care interesele copilului sunt puse în pericol de părinții care exercită în mod corespunzător răspunderea părintească, aceasta poate fi limitată prin hotărârea instanței competente în materie de tutelă, iar copilul poate fi plasat într-o familie substitutivă, o casă de tip familial, sub îngrijire instituțională, într-un centru de îngrijire și tratament, într-un centru de îngrijire medicală sau într-un centru de reabilitare terapeutică.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Atunci când o instanță poloneză pronunță o hotărâre privind divorțul, separarea legală sau anularea căsătoriei, aceasta este obligată să soluționeze problema răspunderii părintești asupra unui copil, cu excepția cazului în care nu are competență cu privire la răspunderea părintească într-un caz specific.

Atunci când soluționează problema răspunderii părintești, instanța poloneză poate lua în considerare un acord scris între soți cu privire la modul în care trebuie exercitată răspunderea părintească, cu condiția ca acesta să fie în interesul superior al copilului.

Luând în considerare dreptul copilului de a fi crescut de ambii părinți, dacă aceștia nu ajung la un acord, instanța poate:

- 1) decide cu privire la exercitarea în comun a răspunderii părintești;
- 2) acorda răspunderea părintească unuia dintre părinți și limita răspunderea celuilalt părinte la obligații și drepturi specifice cu privire la copil.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

În lege nu se specifică nicio cerință formală pentru un astfel de acord parental. Trebuie menționat, totuși, că un acord între părinți privind modul în care trebuie exercitată răspunderea părintească nu are efect juridic și poate fi considerat doar o bază pentru hotărârea instanței în acest sens. Acordul poate fi obținut și prin mediere. În acest caz, este făcut în scris și semnat atât de părinți, cât și de un mediator. Pentru a putea fi obligatorie din punct de vedere legal, tranzacția trebuie să fie aprobată de instanță.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Părinții pot beneficia de asistența unui mediator. Serviciile de mediere sunt furnizate pe baza unui acord de mediere sau a unei hotărâri a instanței de trimitere a părinților la o ședință de mediere. Acordul poate fi încheiat, de asemenea, prin consimțământul unui părinte la mediere în cazul în care celălalt părinte a solicitat această modalitate. Cu toate acestea, o tranzacție încheiată înaintea unui mediator nu are forță juridică a unei tranzacții judiciare până la aprobarea instanței.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Părinții pot apela la o instanță din Polonia competentă în materie de tutelă în legătură cu diverse aspecte referitoare la răspunderea părintească asupra unui copil, cum ar fi:

- 1) modul în care răspunderea părintească și drepturile de vizitare a copilului vor fi exercitate în cazul în care ambii părinți, care locuiesc separat, împart răspunderea părintească;
- 2) soluționarea unui litigiu privind chestiuni importante cu privire la copil în cazul în care părinții nu ajung la un acord cu privire la modul de rezolvare a acestor chestiuni, inclusiv stabilirea domiciliului, alegerea școlii, alegerea prenumelui și a numelui de familie, deciziile privind tratamentul medical, călătoriile în străinătate etc.
- 3) actele juridice între un copil și un părinte în cazul în care acestea depășesc gestionarea obișnuită a activelor copilului.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Da. Dacă o instanță a încredințat exercitarea răspunderii părintești doar unuia dintre părinți, acesta este liber să decidă cu privire la toate chestiunile referitoare la copil, fără a fi necesar să se consulte cu celălalt părinte sau să obțină consimțământul său.

Un părinte poate fi decăzut din exercițiul drepturilor părintești de instanța de judecată competentă în materie de tutelă dacă răspunderea părintească nu poate fi exercitată din cauza unui impediment permanent, părintele abuzează de aceasta sau își neglijează în mod grav obligațiile față de copil.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Acordarea custodiei comune părinților înseamnă că aceștia pot și trebuie să exercite aceleași drepturi și obligații față de copil. Aceasta înseamnă, printre altele, că aspectele importante referitoare la copil vor fi decise în comun de părinți sau de o instanță competentă în materie de tutelă în cazul în care nu pot ajunge la un acord.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Cauzele în materie de răspundere părintească sunt audiate de secțiile pentru familie și minori din cadrul instanțelor districtuale (*sądy rejonowe*) (instanțele competente în materie de tutelă) din raza domiciliului copilului. Altfel, competența revine Tribunalului Districtual al Capitalei Varșovia.

Trebuie depusă o cerere împreună cu certificatul de naștere al copilului, certificatul de căsătorie al părinților (în cazul în care aceștia sunt căsătoriți), alte documente în sprijinul cererii, cum ar fi certificatele medicale, certificate școlare, evaluări educaționale etc.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Cauzele în materie de răspundere părintească sunt audiate în cadrul unei proceduri cunoscute sub numele de procedură necontencioasă, care este mai puțin formală decât o procedură contencioasă.

În plus, la cererea unei părți în proces, instanța competentă în materie de tutelă poate dispune o măsură provizorie în modul considerat adecvat în circumstanțe specifice. Deciziile în acest sens intră în vigoare și devin executorii la momentul emiterii.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Părțile la procedurile referitoare la răspunderea părintească trebuie să plătească taxele și cheltuielile prevăzute în Legea privind taxele judiciare în cauzele civile. Cu toate acestea, în temeiul articolului 102 alineatul (1) din Lege, o parte în proces poate solicita scutirea de la taxele judiciare, depunând o declarație potrivit căreia nu poate suporta aceste cheltuieli fără a ajunge să aibă dificultăți financiare, ea sau familia sa. Cererea de scutire de la taxele judiciare ar trebui să fie însoțită de o declarație în care se prezintă situația familiei, activele, veniturile și mijloacele de trai ale reclamantului. O parte în proces poate fi parțial scutită de taxele judiciare de către instanță în cazul în care respectiva parte poate plăti doar o parte din acestea [articolul 101 alineatul (1)].

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da. O cale de atac împotriva oricărei hotărâri poate fi introdusă în fața unei instanțe superioare. Căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate de o instanță districtuală (*sąd rejonowy*) cu privire la răspunderea părintească pot fi introduse la o instanță provincială (*sąd okręgowy*). Hotărârile pronunțate de o instanță provincială (*sąd okręgowy*) cu privire la răspunderea părintească în procedurile pentru divorț, separare legală sau anularea căsătoriei sunt supuse căilor de atac în fața unei curți de apel (*sąd apelacyjny*).

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Organul de executare al instanței în cauzele referitoare la înapoierea unui copil este un tutore numit de instanță (*kurator sądowy*). În cazul în care nu se respectă o hotărâre judecătorească prin care se dispune înapoierea unui copil, persoana îndreptățită să i se înapoieze copilul ar trebui să solicite instanței care a emis o astfel de hotărâre să dispună deplasarea obligatorie a copilului de către un tutore numit de instanță. În cazul în care nu se cunoaște locul unde se află o persoană care face obiectul răspunderii părintești, instanța efectuează o anchetă pentru a stabili unde se află aceasta. Instanța emite o ordonanță unui tutore numit de instanță, sub forma unei decizii, care poate fi emisă în ședință închisă. Nu poate fi introdusă nicio cale de atac împotriva acestei decizii. Tutorele numit de instanță stabilește data pentru deplasarea copilului și informează persoana îndreptățită. Tutorele numit în instanță poate lua copilul de la orice persoană cu care locuiește acesta. În acest scop, tutorele numit în instanță poate solicita asistența polițiștilor, a psihologilor etc.

O procedură diferită este prevăzută în Codul de procedură civilă în ceea ce privește hotărârile privind exercitarea dreptului de vizită. În acest caz, la solicitarea unei persoane care are dreptul să viziteze copilul, instanța competentă în materie de tutelă va amenința cu emiterea unei ordonanțe împotriva persoanei care deține custodia și nu îndeplinește obligațiile care decurg din hotărâre sau o tranzacție cu privire la vizitarea copilului, solicitând plata unei sume specifice persoanei îndreptățite pentru fiecare încălcare a obligației. În cazul în care o persoană îndreptățită să păstreze legătura cu copilul sau o persoană căreia i s-a interzis acest lucru încalcă obligația impusă prin hotărâre, instanța competentă în materie de tutelă va amenința cu emiterea unei ordonanțe conform căreia acea persoană trebuie să plătească o sumă specifică persoanei care deține custodia copilului. În cazul în care o persoană căreia i s-a ordonat de către instanța competentă în materie de tutelă să efectueze o plată continuă să nu își îndeplinească obligația, instanța competentă în materie de tutelă va ordona acestei persoane să plătească o sumă datorată, care este stabilită în funcție de numărul de încălcări.

La cererea menționată mai sus trebuie să se atașeze o hotărâre executorie sau o tranzacție privind păstrarea legăturii cu copilul.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Dispozițiile relevante aplicabile sunt cele din capitolul III din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești. De regulă, astfel de hotărâri sunt recunoscute și executate fără nicio procedură suplimentară. Cu toate acestea, este posibilă depunerea unei cereri de recunoaștere și executare la o instanță provincială. Instanța provincială este, de asemenea, competentă să examineze o cerere de declarare a caracterului executoriu. În ambele cazuri, cererea trebuie să îndeplinească criteriile unui document procedural, ceea ce înseamnă că ar trebui să prevadă în mod specific cererea, faptele care justifică o astfel de cerere și dacă părțile au încercat sau nu să apeleze la mediere.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

O cerere de nerecunoaștere a unei hotărâri pronunțate de instanța unui stat membru al UE ar trebui depusă la instanța provincială care ar fi competentă din punct de vedere geografic să examineze cauza soluționată prin hotărârea instanței străine sau la instanța provincială a regiunii în care se află instanța districtuală competentă din punct de vedere geografic sau, în lipsa unor astfel de instanțe, la Tribunalul Regional din Varșovia (*Sąd Okręgowy w Warszawie*). Hotărârea privind recunoașterea emisă de instanța provincială este supusă unei acțiuni incidente (*zazalenie*), iar hotărârea Curții de Apel este supusă recursului în casație (*skarga kasacyjna*). De asemenea, se poate solicita redeschiderea procedurii care s-a încheiat printr-o decizie care nu poate face obiectul recursului cu privire la recunoașterea și declararea nelegalității deciziei care nu poate face obiectul recursului, pronunțată în această privință. Are loc o procedură necontencioasă.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Legea aplicabilă în materie de răspundere părintească și păstrarea legăturii cu copilul este prevăzută în Convenția de la Haga asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor din 19 octombrie 1996 sau în acordurile

bilaterale la care Polonia este parte. În cazul în care niciunul dintre aceste instrumente nu se aplică, se aplică dispozițiile dreptului internațional privat. În cazul în care reședința obișnuită a copilului devine cea dintr-o țară care nu este parte la Convenție, legea țării respective va reglementa toate modificările ulterioare ale condițiilor de aplicare a măsurilor adoptate în țara precedentei reședințe obișnuite a copilului.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 16/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Portugalia

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Înțelesul răspunderii părintești și durata acesteia

Răspunderea părintească constă în drepturile și îndatoririle care le revin părinților față de copiii lor. Răspunderea părintească se exercită asupra copiilor până când aceștia ating vârsta majoratului sau până la emancipare. Vârsta majoratului este de 18 ani. Minorii care au împlinit vârsta de 16 ani pot deveni emancipați prin căsătorie.

Drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești

Răspunderea părintească include următoarele drepturi și îndatoriri ale părinților față de copiii lor (Articolele 1877 – 1920-C din Codul civil):

de a-i educa pe copii prin oferirea de formare generală și profesională, mai ales pentru copiii cu deficiențe fizice și mentale;

de a sprijini dezvoltarea fizică și mentală a copiilor, în funcție de mijloacele de care dispun părinții;

de a-i întreține pe copii și de a suporta cheltuielile legate de siguranța, sănătatea și educația lor;

de a-i reprezenta pe copii;

de a acționa ca administrator al bunurilor copiilor cu aceeași grijă cu care își administrează propriile bunuri;

de a le fi încredințați copiii și de a stabili reședința acestora;

de a obține înapoierea copiilor, prin recurgerea la o autoritate publică, dacă este necesar, în cazul în care aceștia părăsesc casa părintească sau sunt mutați din aceasta;

de a decide cu privire la educația religioasă a copiilor cu vârsta sub 16 ani;

în funcție de gradul de maturitate al copiilor, de a ține seama de opinia lor cu privire la aspecte importante legate de familie și de a recunoaște autonomia acestora în organizarea propriei lor vieți.

Pe de altă parte,

copiii au o îndatorire de respect față de părinții lor;

copiii nu pot părăsi casa părintească sau casa stabilită de părinți pentru ei și nici nu pot fi mutați din aceasta;

părinții nu sunt obligați să își întrețină copiii sau să suporte costurile aferente siguranței, sănătății și educației acestora în măsura în care copiii pot acoperi astfel de costuri din veniturile provenite din munca lor sau din alte venituri;

părinții pot utiliza veniturile din bunurile copilului pentru a acoperi cheltuielile privind întreținerea, siguranța, sănătatea și educația acestuia, precum și, în limite rezonabile, alte nevoi ale vieții de familie;

părinții nu sunt obligați să garanteze ca administratori pentru bunurile copiilor lor, cu excepția cazului în care este vorba despre valori mobiliare, iar instanța, având în vedere valoarea bunurilor, consideră acest lucru necesar.

Următoarele sunt valabile în circumstanțe excepționale:

actele de administrare sau de înstrăinare a bunurilor pe care un copil în vârstă de peste 16 ani le-a dobândit prin munca sa;

actele juridice specifice vieții de zi cu zi a minorului care, fiind în același timp în sfera capacității lor naturale, implică doar cheltuieli sau vânzări de bunuri de importanță minoră;

actele juridice care au legătură cu profesia, arta sau meseria pe care minorul a fost autorizat să o practice sau cele practicate în exercitarea unei astfel de profesii, arte sau meserii.

(Pentru actele care țin de profesia, arta sau meseria minorului și pentru actele practicate în exercitarea acestei profesii, arte sau meserii, sunt eligibile numai bunurile de care minorul poate dispune liber.)

Bunurile deținute de părinți:

părinții au drept de proprietate asupra bunurilor pe care minorul care locuiește cu aceștia le acumulează prin activitatea desfășurată pentru părinții săi și cu utilizarea de mijloace sau capital aparținând părinților;

părinții trebuie să acorde copilului o parte din bunurile acumulate sau, în caz contrar, să îi ofere compensație pentru munca sa; îndeplinirea acestei obligații nu poate fi însă solicitată în instanță.

Venituri din bunurile copilului:

părinții pot utiliza veniturile din bunurile copilului pentru a acoperi cheltuielile privind întreținerea, siguranța, sănătatea și educația acestuia, precum și, în limite rezonabile, alte nevoi ale vieții de familie;

în cazul în care doar unul dintre părinți exercită răspunderea părintească, utilizarea veniturilor copilului îi revine părintelui respectiv, în condițiile prevăzute de lege;

utilizarea veniturilor din bunurile pe care copilul le poate dobândi în mod legitim prin succesiune (rezerva succesorală) nu poate fi exclusă de donator sau de testator.

Limitări ale răspunderii părintești

Părinții nu administrează:

bunurile copilului care provin dintr-o succesiune de la care părinții au fost excluși din cauza nedemnității succesoriale sau a dezmoștenirii acestora;

bunurile obținute de copil prin donație sau succesiune împotriva voinței părinților;

bunurile care au fost lăsate sau donate copilului, cu excluderea administrării acestora de către părinți;

bunurile achiziționate de către un copil în vârstă de peste 16 ani de pe urma muncii sale.

În calitate de reprezentanți ai copilului, părinții nu pot, fără autorizarea instanței:

să înstrăineze sau să greveze bunuri, cu excepția cazurilor de înstrăinare cu titlu oneros a unor bunuri perisabile sau supuse degradării (această restricție nu include utilizarea fondurilor sau a capitalului minorului pentru achiziționarea de bunuri);

să voteze la adunările generale ale societății în cadrul dezbaterilor privind dizolvarea societății respective;

să achiziționeze o unitate industrială sau comercială sau să continue să folosească ceea ce copilul a primit prin moștenire sau donație;

să investească într-o societate sub forma unei societăți în comandită simplă sau în comandită pe acțiuni;

să își asume obligații în monedă străină sau obligații care rezultă din orice titlu transferabil prin avizare;

să garanteze sau să preia datoriile altora;

să se implice în facilități de credit;

să își asume obligații a căror executare trebuie să aibă loc după vârsta majoratului;

să ceseze drepturi de creanță;

să renunțe la moștenirea legală sau testamentară;

să accepte moștenirea legală, donații sau moștenirea testamentară cu sarcină sau să fie de acord cu partajul extrajudiciar;

să închirieze bunuri pentru o perioadă mai mare de șase ani;

să convină sau să solicite în instanță partajul bunurilor aflate în coproprietate indivizibilă sau lichidarea și distribuirea activelor societății;

să negocieze o tranzacție sau să încheie convenții de arbitraj în temeiul actelor menționate în alineatele precedente sau să negocieze un acord cu creditorii.

Părinții nu pot, fără autorizarea instanței:

să încheie un contract de leasing sau să dobândească, în mod direct sau printr-un intermediar, chiar și în cadrul unei licitații publice, bunuri sau drepturi ale copilului care fac obiectul răspunderii părintești;

să devină cesionari de creanțe sau de alte drepturi în legătură cu copiii, cu excepția cazurilor de subrogație legală, achiziție în procesul de inventariere sau partaj aprobat de instanță.

Încetarea administrării

Părinții trebuie să transmită copilului, de îndată ce acesta atinge vârsta majoratului sau devine emancipat, toate bunurile care îi aparțin acestuia.

Atunci când răspunderea părintească sau administrarea încetează din alte motive, bunurile trebuie să fie transmise reprezentantului legal al copilului.

Bunurile mobile trebuie să fie înapoiate în aceeași stare în care s-au găsit. În cazul în care acestea nu mai există, părinții trebuie să plătească contravaloarea acestora, cu excepția cazului în care au fost consumate prin utilizarea lor curentă de către copii sau au dispărut din motive neimputabile părinților.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Răspunderea părintească în cadrul căsătoriei

În cadrul căsătoriei, ambii părinți exercită răspunderea părintească.

Părinții exercită răspunderea părintească de comun acord. În cazul în care nu se ajunge la un acord cu privire la chestiuni de importanță deosebită, fiecare dintre părinți se poate adresa unei instanțe judecătorești, care va încerca concilierea.

Dacă procedura de conciliere menționată la alineatul anterior nu este posibilă, instanța ascultă copilul înainte de a decide, cu excepția cazurilor în care circumstanțe grave nu recomandă acest lucru.

Actele îndeplinite de către unul dintre părinți

Dacă unul dintre părinți îndeplinește un act care face parte din exercitarea răspunderii părintești, se presupune că acesta acționează de comun acord cu celălalt părinte, cu excepția cazului în care legea impune în mod expres consimțământul ambilor părinți sau în cazul în care este vorba despre un act de importanță deosebită.

Lipsa unui acord nu este opozabilă unui terț care acționează cu bună credință.

Partea terță trebuie să refuze să intervină într-un act îndeplinit de către unul dintre părinți în cazurile în care acordul nu poate fi prezumat sau atunci când unul dintre părinți este conștient de opoziția celuilalt.

Exercitarea în comun a răspunderii părintești de către singurul părinte al copilului și soțul sau partenerul declarat al părintelui respectiv

În cazul în care filiația este stabilită numai față de unul dintre părinți, răspunderea părintească se poate atribui, prin hotărâre judecătorească, soțului sau partenerului declarat al acestuia, cei doi exercitând-o în comun.

Exercitarea în comun a răspunderii părintești în acest caz depinde de cererea depusă de către părinte și de soțul sau partenerul declarat al acestuia.

Instanța trebuie, ori de câte ori este posibil, să asculte minorul.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

Da, după cum urmează:

În cazul în care unul dintre părinți sau ambii părinți nu sunt în măsură să exercite răspunderea părintească

În cazul în care unul dintre părinți nu este capabil să exercite răspunderea părintească din cauza absenței, a incapacității sau a unui alt impediment stabilite de către o instanță judecătorească, celălalt părinte trebuie să exercite răspunderea părintească. În cazul în care celălalt părinte este împiedicat să exercite răspunderea părintească printr-o hotărâre judecătorească, răspunderea trebuie exercitată de persoanele următoare în ordinea preferințelor (articolul 1903 din Codul civil):

soțul sau partenerul declarat al unuia dintre părinți;

o persoană din familia unuia dintre părinți.

Aceste norme se aplică, de asemenea, *mutatis mutandis*, atunci când filiația este stabilită numai față de unul dintre părinți.

Decesul unuia dintre părinți

În caz de deces al unuia dintre părinți, exercitarea răspunderii părintești revine părintelui supraviețuitor.

Cazurile în care minorul este supus instituirii obligatorii a tutelei:(articolul 1921 din Codul civil):

în cazul în care părinții au murit;

în cazul în care părinții nu au dreptul să-și exercite răspunderea părintească în ceea ce privește supravegherea, creșterea și educarea copilului;

în cazul în care părinții au fost decăzuți din exercițiul autorității părintești pentru o perioadă mai mare de șase luni;

în cazul în care părinții nu sunt cunoscuți.

Notă: decăderea din exercițiul răspunderii părintești se poate referi numai la tutela copilului sau numai la administrarea bunurilor acestuia sau poate cuprinde ambele aspecte.

Cazuri în care este instituit sistemul de administrare a bunurilor copilului (articolul 1921 din Codul civil):

în cazul în care părinților li s-a exclus, interzis sau suspendat exercițiul administrării tuturor bunurilor minorului sau a unora dintre acestea printr-un alt titlu sau în cazul în care administratorul nu a fost desemnat;

atunci când autoritatea competentă pentru desemnarea tutorelui încredințează, în tot sau în parte, administrarea bunurilor copilului unei alte persoane.

Tutela și administrarea bunurilor la inițiativa instanței judecătorești:

ori de câte ori una dintre situațiile indicate mai sus, care constituie un motiv de instituire a tutelei sau de administrare a bunurilor, se aplică unui minor, instanța trebuie, din oficiu, să instituie tutela sau administrarea bunurilor;

orice autoritate administrativă sau judiciară sau ofițer de stare civilă care ia cunoștință, în exercitarea atribuțiilor sale, de existența unor astfel de situații trebuie să înștiințeze instanța competentă cu privire la acestea.

Modul în care se exercită tutela și administrarea bunurilor copilului

Tutela este exercitată de către un tutore și consiliul de familie. Tutorele are aceleași drepturi și obligații ca părinții, însă cu modificările și restricțiile stabilite prin lege (Articolele 1927 – 1950 din Codul civil).

Administrarea bunurilor este exercitată de unul sau mai mulți administratori și, dacă este instituită tutela, de către consiliul de familie.

Tutela și administrarea bunurilor sunt exercitate sub supravegherea instanței.

Este de datoria instanței să confirme sau să desemneze tutorii, administratorii de bunuri și membrii consiliului de familie.

Cine poate fi tutore

Părinții pot desemna un tutore pentru copiii lor. Numirea trebuie confirmată de către instanță. În cazul în care părinții nu au desemnat un tutore sau numirea nu a fost confirmată, sarcina de a numi un tutore revine instanței, după ce aceasta a audiat consiliul de familie.

Înainte de numirea tutorelui, instanța trebuie să audieze minorul.

Instanța trebuie să aleagă tutorele din rândul:

rudelor sau membrilor de familie ai minorului;

persoanelor care au grijă în fapt de minor sau care îngrijesc copilul minor;

persoanelor care au dat dovadă de afecțiune față de copil.

Cine nu poate fi tutore

Următoarele persoane nu pot fi tutore (articolul 1933 din Codul civil):

minorii care nu au devenit emancipați;

persoanele care au fost declarate ca lipsite de discernământ, chiar dacă acestea nu sunt sub tutelă care implică limitări în exercitarea drepturilor personale;

persoane cu conduită proastă sau care nu au o sursă cunoscută de venituri;

cele cărora li s-a interzis sau suspendat, pe deplin sau în parte, exercițiul răspunderii părintești;

cele care au fost eliberate sau suspendate din funcția de tutore sau din poziția de membru al consiliului de familie din cauza neîndeplinirii obligațiilor care le revin;

cele divorțate sau separate juridic de persoane și de bunuri din vina lor;

cele care au o acțiune care se află pe rol împotriva minorului sau părinților acestuia sau care au avut o astfel de acțiune în ultimii cinci ani;

cele ale căror părinți, copii sau soți (soții) au o acțiune împotriva minorului sau părinților acestuia sau care au avut o astfel de acțiune în ultimii cinci ani;

cele care sunt dușmani personali ai minorului sau ai părinților acestuia;

cele care au fost refuzate de către tatăl sau mama minorului în aceleași condiții ca în cazul în care ar numi un tutore;

reprezentanți ai instanței judecătorești sau ai Ministerului Public (*Ministerio Público*) care îndeplinesc funcții în circumscripția unde copilul își are adresa înregistrată sau în care sunt situate bunurile acestuia;

adulții aflați sub tutelă, persoanele insolvente sau cărora li s-a interzis ori suspendat exercițiul răspunderii părintești sau au fost eliberate din funcția de tutore

în ceea ce privește administrarea bunurilor pot fi desemnate în calitate de tutore, cu condiția să fie responsabile numai cu privire la încredințarea și supravegherea, creșterea și educarea minorului ca persoană sau dacă măsurile legate de tutelă permit acest lucru.

Cine poate fi administrator

Normele menționate mai sus cu privire la alegerea tutorelui și la interzicerea exercitării acestui rol se aplică, de asemenea, administratorului, cu excepția cazului în care legea prevede altfel.

În plus, următoarele persoane nu pot fi administratori (articolul 1970 din Codul civil):

persoanele insolvente și cele cărora li s-a interzis sau suspendat exercițiul răspunderii părintești sau care au fost eliberate din funcția de tutore în ceea ce privește administrarea bunurilor;

cele condamnate în calitate de autori sau complici la infracțiunile de furt, tâlhărie, fraudă, abuz de încredere, faliment sau insolvență frauduloasă și, în general, infracțiunile contra patrimoniului.

Atribuirea răspunderii părintești din cauza incapacității de fapt a părinților de a o exercita

În cazul în care părinții se află în incapacitate de fapt de a-și exercita răspunderea părintească, Ministerul Public trebuie să ia măsurile necesare pentru a proteja minorul și poate, în acest scop, să numească o persoană care, în numele minorului, poate să încheie acte juridice care sunt urgente sau care aduc beneficii clare pentru minorul respectiv.

Limitarea exercițiului răspunderii părintești în situații de pericol pentru minor care nu implică interzicerea exercitării răspunderii părintești

Atunci când siguranța, sănătatea, învățătura morală sau educația unui minor sunt în pericol, dar nu este necesar să se interzică exercițiul răspunderii părintești, instanța poate, la cererea Ministerului Public sau a oricărei alte persoane, să ia măsuri adecvate pentru a proteja minorul (articolul 1918 din Codul civil).

Articolul 35 din Legea privind protecția copiilor și a tinerilor expuși riscului, aprobată prin Legea nr. 147/99 din 1 septembrie 1999, stabilește următoarele măsuri de promovare și de protecție a minorilor aflați în situații de risc:

sprijin comun acordat părinților;

sprijin comun acordat unui alt membru al familiei;

încredințarea minorului unei persoane cu reputație bună;

sprijin pentru o viață independentă;

asistență maternală;

îngrijire de tip rezidențial;

încredințarea minorului unei persoane alese în vederea adopției, unei familii substitutive sau unei instituții în vederea adopției.

Atunci când există consimțământul părinților și minorul nu se opune, comisiile de protecție a copilului și a tinerilor (*comissões de protecção de crianças e jovens*) sunt competente să aplice măsurile de protecție și asistență pentru minori menționate anterior, fără intervenția instanței, cu excepția măsurii definitive indicate (încredințarea în vederea adopției), pe care o pot dispune numai instanțele judecătorești.

Comisiile de protecție a copilului și a tinerilor sunt instituții oficiale nejudiciare, autonome din punct de vedere financiar, care urmăresc să promoveze drepturile copiilor și tinerilor și să prevină sau să pună capăt situațiilor care le pot afecta siguranța, sănătatea, învățătura, educația sau dezvoltarea în ansamblu.

Atunci când a fost adoptată una dintre măsurile menționate mai sus, de către instanța judecătorească sau de către comisia pentru protecția copiilor și a tinerilor, părinții își mențin exercițiul răspunderii părintești cu privire la toate aspectele care nu sunt incompatibile cu măsura respectivă.

În cazul în care minorul a fost încredințat unui terț sau unei instituții de învățământ ori de îngrijire, se va stabili un sistem de vizite parentale, cu excepția cazului în care, în circumstanțe excepționale, aceasta ar contraveni interesului superior al copilului.

Ultima versiune a Legii privind protecția copiilor și a tinerilor expuși riscului poate fi consultată la adresa: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=545&tabela=leis

Limitarea exercițiului răspunderii părintești în situații periculoase pentru bunurile minorului, dar care nu implică interzicerea exercitării răspunderii părintești

Atunci când administrarea defectuoasă de către părinți pune în pericol bunurile copilului, dar nu este cazul interzicerii exercitării răspunderii părintești, instanța judecătorească poate, la cererea Ministerului Public sau a oricărei rude, să dispună măsurile pe care le consideră adecvate.

Ținând seama de valoarea bunurilor, instanța poate să solicite părinților, în special, următoarele:

furnizarea conturilor;

informații cu privire la administrarea și la starea bunurilor copilului

și, în cazul în care aceste măsuri nu sunt suficiente:

furnizarea de garanții.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Exercitarea răspunderii părintești în caz de divorț, de separare de drept, de declarare a nulității sau de anulare a căsătoriei este reglementată în conformitate cu următoarele principii (articolul 1906 din Codul civil):

răspunderea părintească cu privire la aspectele de importanță deosebită pentru viața copilului este exercitată în comun de către ambii părinți, în conformitate cu termenii căsătoriei, cu excepția cazurilor de urgență vădită, când oricare dintre părinți poate acționa singur, informând celălalt părinte de îndată ce este posibil;

în cazul în care exercitarea în comun a răspunderii părintești cu privire la aspectele de importanță deosebită pentru viața copilului se dovedește a fi contrară intereselor copilului, instanța judecătorească hotărăște, prin decizie motivată, ca aspectele respective ale răspunderii părintești să fie exercitate de către unul dintre părinți;

exercitarea răspunderii părintești cu privire la activitățile de zi cu zi ale copilului revine părintelui cu care acesta locuiește în mod obișnuit sau părintelui cu care acesta locuiește temporar; cu toate acestea, cel din urmă, în exercitarea responsabilităților sale, nu ar trebui să acționeze contrar celor mai relevante orientări educaționale, astfel cum sunt definite de către părintele cu care copilul locuiește în mod obișnuit;

părintele care este responsabil cu exercitarea răspunderii părintești referitoare la activitățile de zi cu zi poate exercita el însuși această răspundere sau poate delega exercițiul acesteia;

instanța va stabili reședința copilului și dreptul de vizită, în conformitate cu interesul superior al copilului, luând în considerare toate circumstanțele relevante, și anume orice înțelegere a părinților și dorința exprimată de fiecare dintre aceștia pentru dezvoltarea unei relații normale între copil și celălalt părinte; părintele care nu mai exercită răspunderea părintească, fie în totalitate, fie în parte, are dreptul de a fi informat cu privire la modul în care este exercitată această răspundere, în special în ceea ce privește educația și condițiile de trai ale copilului;

instanța va decide întotdeauna în conformitate cu interesul superior al copilului, inclusiv menținerea unei relații strânse cu ambii părinți, promovarea și acceptarea înțelegerilor sau luarea deciziilor care favorizează numeroase posibilități pentru contactul cu ambii părinți și împărțirea responsabilităților între aceștia.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Pentru ca acordul cu privire la răspunderea părintească să fie obligatoriu din punct de vedere juridic, acesta trebuie să fie aprobat de instanță sau de ofițerul de stare civilă, în una dintre formele menționate la răspunsurile la întrebările 6 și 10.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Părțile pot să utilizeze modalități alternative de soluționare a conflictului, fie înainte de a solicita intervenția instanței, fie în cadrul acțiunilor în justiție.

Medierea anterioară intervenției unei instanțe

Principiul medierii voluntare

Înainte de a introduce o acțiune în instanță, părinții pot recurge la medierea familială, publică sau privată, pentru a ajunge la un acord privind răspunderea părintească.

În Portugalia, medierea este voluntară. Părțile implicate în conflictele familiale legate de copii pot, de comun acord, să utilizeze medierea familială, publică sau privată, înainte de a iniția o acțiune în justiție. Odată ce acțiunea a fost introdusă, instanța poate, de asemenea, să îndrume părțile către mediere, dar nu poate impune acest lucru dacă părțile nu sunt de acord sau au obiecții.

Aprobarea obligatorie a acordului

Odată ce s-a ajuns la un acord ca urmare a medierii, pentru ca acesta să fie obligatoriu și executoriu, părțile trebuie să solicite aprobarea sa de către instanța judecătorească sau de ofițerul de stare civilă, după caz.

Acțiunile în materie de dreptul familiei care intră în sfera de competență a ofițerului de stare civilă necesită acordul prealabil al părților, în caz contrar acestea intrând în sfera de competență a instanțelor.

Serviciile de stare civilă sunt competente să aprobe acordul cu privire la răspunderea părintească numai atunci când acesta este anexat la un acord privind divorțul sau separarea de drept încheiat de comun acord. Înainte de aprobarea de către ofițer, Ministerul Public emite un aviz cu privire la acord, în măsura în care acesta se referă la răspunderea părintească privind copilul minor.

În cazul în care medierea familială are loc înainte de înaintarea acțiunii și se limitează exclusiv la soluționarea aspectelor referitoare la răspunderea părintească privind copilul minor (fără ca acordul să fie anexat la acordul de divorț sau de separare de drept), aprobarea acordului respectiv trebuie să fie solicitată de către părți instanței competente.

Medierea privată

În cazul în care părțile recurg la medierea privată, acestea vor trebui să plătească onorariul mediatorului. Cuantumul acestui onorariu, regulile și calendarul medierii sunt stabilite în acordul de mediere semnat de părți și mediator la începutul medierii. Ministerul Justiției pune la dispoziția părților care doresc să aleagă un mediator privat o listă a mediatorilor, disponibilă pe site-ul: https://dgpj.justica.gov.pt/Portals/31/GRAL_Media%E7%E3o/Lista-mediadores-privada_18.09.2020.pdf.

Medierea publică

Pentru a utiliza medierea publică, părțile ar trebui să contacteze biroul de soluționare alternativă a litigiilor din cadrul Direcției generale pentru politică în materie de justiție (*Direcção Geral da Política de Justiça*) și să solicite programarea unei sesiuni premergătoare medierii. Aceasta se poate face prin telefon, e-mail sau printr-un formular electronic. La sesiunea publică premergătoare medierii, părțile și mediatorul semnează un acord de mediere. Se stabilește durata, se programează sesiunile și se explică normele de procedură. Costul medierii familiale publice este de 50 EUR pentru fiecare dintre părți, indiferent de numărul de ședințe programate. Acest onorariu de 50 EUR este plătit de fiecare dintre părți la începutul medierii publice. Onorariile mediatorilor publici nu sunt suportate de către părți. Acestea sunt plătite de Direcția generală pentru politică în materie de justiție, după un barem stabilit prin lege.

Sesiunile de mediere publică pot avea loc la sediul Direcției generale pentru politică în materie de justiție sau în spațiile puse la dispoziție în localitatea în care părțile își au reședința.

În cazul medierii publice, părțile pot alege un mediator din rândul celor care figurează pe lista mediatorilor publici. Lista mediatorilor publici poate fi consultată pe site-ul web menționat mai sus. În cazul în care părțile nu aleg un mediator, biroul de soluționare alternativă a litigiilor din cadrul Direcției generale pentru politică în materie de justiție indică unul dintre mediatorii din lista de mediatori publici, în ordinea numerotării și ținând seama de proximitatea față de zona de reședință a părților. De regulă, desemnarea se face electronic.

Asistență juridică

În cazul în care părțile beneficiază de asistență juridică, această asistență poate acoperi cheltuielile de mediere.

Medierea și audierile tehnice specializate în cadrul procedurilor judiciare

Dacă părțile sesizează instanța, vor fi inițiate proceduri civile pentru reglementarea exercitării răspunderii părintești, în cadrul cărora judecătorul începe prin a stabili o întrevvedere cu părinții.

În cazul în care părinții nu pot ajunge la un acord în cursul întrevederii, judecătorul o va suspenda pentru o perioadă maximă de două până la trei luni, în funcție de caz, și îndrumă părinții să recurgă la mediere (dacă aceștia sunt de acord să folosească această metodă) sau la o audiere tehnică specializată (care poate fi impusă părinților ca obligatorie).

La sfârșitul perioadei respective, judecătorul este informat cu privire la rezultatele medierii sau ale audierii tehnice specializate și va stabili o dată pentru continuarea întâlnirii în vederea încheierii și/sau aprobării acordului.

În cazul în care, la sfârșitul acestei etape, părinții nu pot ajunge la un acord, urmează etapă contencioasă a procedurii - părinții sunt înștiințați să își depună memoriile și să prezinte dovezi, urmate de o anchetă și de o hotărâre judecătorească.

Informațiile disponibile despre mediere pot fi consultate pe site-ul web: <https://dgpj.justica.gov.pt/Resolucao-de-Litigios/Mediacao>

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Cu titlu introductiv, este important de subliniat că în Portugalia, în caz de divorț, separare, anulare a căsătoriei, precum și în cazurile în care nu există o căsătorie sau părinții nu locuiesc împreună, decizia cu privire la exercitarea răspunderii părintești trebuie să fie luată întotdeauna pe baza a trei aspecte fundamentale: încredințarea minorului, regimul de vizitare și întreținerea datorată copilului minor. Cu alte cuvinte, obligația de a oferi întreținere unui copil minor este considerată a fi una dintre îndatoririle subsumate răspunderii părintești, iar aceasta este reglementată, în principiu, împreună cu celelalte aspecte ale răspunderii părintești, deși, în anumite cazuri, poate fi introdusă o acțiune în justiție numai în vederea stabilirii și modificării întreținerii datorate unui copil. Instanța poate decide cu privire la următoarele aspecte:

instituirea tutelei și administrarea de bunuri;

numirea unei persoane care să gestioneze afacerile în numele minorului și, în plus, desemnarea unui mandatar care să reprezinte, în afara instanței, copilul asupra căruia se exercită răspunderea părintească;

reglementarea exercitării răspunderii părintești și cunoașterea chestiunilor care au legătură cu aceasta;

stabilirea obligației de întreținere datorate minorilor și copiilor în vârstă de peste 18 ani sau emancipați care își continuă educația academică sau profesională;

pregătirea și judecarea executării obligației de întreținere;

dispunerea predării judiciare a unui copil;

autorizarea reprezentantului legal al minorului pentru a îndeplini anumite acte, confirmarea actelor care au fost efectuate fără autorizare și luarea de măsuri pentru acceptarea de cadouri;

stabilirea protecției pe care părinții trebuie să le-o ofere copiilor care sunt încă minori;

dispunerea interzicerii totale sau parțiale a exercitării răspunderii părintești, precum și stabilirea unor limite în acest sens;

efectuarea din oficiu a unei verificări a maternității și a paternității;

luarea unei decizii referitoare la numele și prenumele copilului minor, în cazul unui dezacord între părinți;

stabilirea relației de încredințare civilă (*apadrinhamento civil*) și ordonarea revocării unei astfel de decizii;

reglementarea interacțiunilor copilului cu frații/surorile și ascendenții săi;

în cazul în care nu este instituită tutela sau administrarea de bunuri, stabilirea remunerației tutorelui sau a administratorului, luarea la cunoștință a unei situații de dispensă, exonerare sau de înlăturare a tutorelui, a administratorului sau a unui membru al consiliului de familie, solicitarea și evaluarea conturilor, autorizarea înlocuirii ipotecii legale și stabilirea consolidării și înlocuirii garanției furnizate, precum și numirea unui tutore ad-hoc pentru a reprezenta copilul minor în afara instanței;

numirea unui tutore ad-hoc care să reprezinte minorul în toate procedurile de tutelă;

luarea unei decizii cu privire la consolidarea și înlocuirea garanției oferite copiilor minori;

solicitarea și evaluarea conturilor pe care părinții trebuie să le prezinte.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Chiar dacă minorul este încredințat doar unui singur părinte, răspunderea părintească cu privire la chestiuni de importanță deosebită pentru viața copilului revine ambilor părinți, cu excepția cazului în care hotărârea prevede că un astfel de exercițiu aparține exclusiv unuia dintre ei (articolul 1906 din Codul civil).

În ceea ce privește celelalte aspecte ale întrebării, răspunsul a fost deja abordat în detaliu în răspunsul la întrebarea 4.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În practică, încredințarea comună înseamnă că:

răspunderea părintească este exercitată în comun de către ambii părinți, care vor decide cu privire la aspecte legate de viața copilului, în aceleași condiții ca și când ar fi căsătoriți;

copilul poate locui alternativ la fiecare dintre părinți.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Modalitățile procedurale de introducere a unei acțiuni referitoare la răspunderea părintească

Procedurile privind îngrijirea și protecția

În cazul în care minorul se află într-o situație care ar putea pune în pericol securitatea, sănătatea, învățătura morală sau educația acestuia, iar dacă exercitarea răspunderii părintești a fost limitată prin aplicarea uneia dintre măsurile de îngrijire și protecție menționate în răspunsul la întrebarea 3, vor fi inițiate proceduri privind îngrijirea și protecția care intră în sfera de competență a comisiilor pentru protecția copiilor și a tinerilor sau a instanțelor, după caz.

Procedurile civile privind tutela

În celelalte cazuri menționate în răspunsul la întrebarea 7 privind reglementarea exercițiului răspunderii părintești, se va iniția o procedură civilă privind tutela, care intră în sfera de competență a instanțelor.

Proceduri din sfera de competență a serviciilor de stare civilă

În cazul în care există un acord privind reglementarea exercițiului răspunderii părintești, chiar dacă acesta este anexat sau nu la acordul de separare de drept sau de divorț, se depune un dosar la serviciul de stare civilă. Ofițerului de stare civilă îi revine obligația de a aproba acordul privind răspunderea părintească, după primirea avizului Ministerului Public.

Notă: În cazul în care este inițiată o procedură de divorț fără consimțământul celuilalt soț, instanța este competentă, iar procedura devine o procedură specială de divorț fără consimțământul celuilalt soț. În cazul în care, în cursul acțiunii, părțile ajung la un acord, instanța transformă acțiunea într-o procedură de divorț de comun acord și aprobă acordurile, inclusiv cu privire la răspundere părintească, dacă există copii minori.

Formalități și documente care trebuie anexate (acestea variază în funcție de caz și de autoritatea competentă):

Procedură privind îngrijirea și protecția inițiată de comisia pentru protecția copiilor și a tinerilor

Procedura începe la data primirii comunicării scrise sau la înregistrarea rapoartelor orale sau a faptelor de care comisia are cunoștință.

Situațiile de risc ridicat pot fi raportate de către orice persoană, de entitățile care dețin competența în chestiuni ce țin de copii și tineri, de către minori înșiși, de către părinți, de reprezentantul legal ori de persoana căreia îi este încredințat în fapt copilul.

Procedura comisiei pentru protecție include colectarea de informații, cercetările și analizele necesare și adecvate pentru stabilirea situației, motivele care stau la baza deciziei, aplicarea măsurii respective și punerea sa în aplicare.

Procedura este organizată într-o manieră simplificată, în cadrul căreia măsurile și anchetele efectuate sau solicitate de comisia pentru protecție, constituind baza pentru punerea în aplicare a măsurilor menționate la alineatul anterior, sunt înregistrate în ordine cronologică.

În ceea ce privește fiecare procedură, procesul decizional este transcris sub formă de rezumat, împreună cu expunerea sa de motive.

Procedura în instanță privind îngrijirea și protecția

Procedura începe la primirea unei cereri inițiale depuse de Ministerul Public, de către părinți, de reprezentant legal, de tutorii de fapt sau de copiii cu vârsta de peste 12 ani.

Procedura constă în anchetă, proceduri judiciare, hotărâre și etapele de executare a măsurii.

Nu este obligatoriu pentru niciuna dintre părți să numească, în primă instanță, un avocat, cu excepția situațiilor următoare, în cazul în care instanța trebuie să desemneze în mod obligatoriu un avocat pentru minor: în cazul în care interesul superior al minorului și cele ale părinților săi, ale reprezentantului legal sau ale tutorei sunt divergente; în cazul în care minorul solicită acest lucru; în cadrul procedurilor judiciare în care minorul trebuie să fie reprezentat întotdeauna de un avocat sau de un reprezentant desemnat.

Procedura civilă privind tutela

Procedura începe la inițiativa Ministerului Public, a copilului în vârstă de peste 12 ani, a ascendenților, a fraților/surorilor sau a reprezentantului legal al minorului.

Este responsabilitatea Ministerului Public să reprezinte minorul în instanță, să acționeze în numele acestuia, să solicite reglementarea răspunderii părintești, precum și să apere interesul superior al copilului.

Aceasta este o procedură de jurisdicție voluntară care începe cu o cerere depusă la instanță și atunci când există o contestație.

În cazul în care legea nu prevede altfel, în cerere și în contestație părțile trebuie să ofere o listă a martorilor și să solicite toate dovezile.

Instanța este consiliată de echipe tehnice multidisciplinare.

Copilul are dreptul de a fi audiat. În acest scop, judecătorul evaluează, prin ordonanță, capacitatea copilului de a înțelege problemele, putându-se baza pe consiliere tehnică.

În cursul audierii, judecătorul ascultă copilul, părțile, membrii de familie și alte persoane pe care le consideră relevante.

Decizii provizorii și asigurătorii pot fi pronunțate în orice stadiu al procedurii.

În orice etapă a procedurii, judecătorul poate dispune intervenția serviciilor publice sau private de mediere, dacă părțile sunt de acord să recurgă la mediere.

În special, în procedurile care reglementează răspunderea părintească se organizează o întreprindere cu părinți, iar dacă aceștia nu ajung la un acord în cursul întreprinderii, instanța îi îndrumă să recurgă la mediere (dacă părinții acceptă acest lucru) sau la o audiere tehnică specializată. Numai în cazul în care nu este posibilă încheierea unui acord prin niciunul dintre aceste mijloace, urmează expunerea faptelor, ancheta, audierea și hotărârea judecătorească.

Părțile au dreptul de a cunoaște informațiile oferite în cadrul consilierii tehnice și alte dovezi și avize incluse în procedură; părțile pot solicita clarificări, pot adăuga alte elemente de probă sau pot cere să se solicite informații. Judecătorul poate să respingă astfel de cereri printr-o ordonanță definitivă, dacă acesta consideră ca ele sunt inutile, imposibile sau dilatorii.

Atunci când are loc audierea, aceasta este întotdeauna înregistrată.

Se furnizează motivele care au stat la baza deciziei instanței.

Este obligatoriu să se numească un avocat numai în faza căilor de atac. Cu toate acestea, în primă instanță, numirea unui avocat pentru copil este obligatorie în următoarele cazuri: în cazul în care interesul superior al minorului și cele ale părinților săi, ale reprezentantului legal sau ale tutorei sunt divergente; atunci când un copil cu un nivel corespunzător de maturitate solicită acest lucru instanței.

Cu excepția cazului în care se prevede expres altfel, căile de atac pot fi formulate împotriva deciziilor pronunțate, definitive sau provizorii, referitoare la punerea în aplicare, modificarea sau încetarea măsurilor civile privind tutela.

Ministerul Public și părțile, părinții, reprezentantul legal și persoana căreia îi este încredințat în fapt copilul pot formula o cale de atac.

Căile de atac sunt tratate și judecate precum în materie civilă, cu un termen de 15 zile pentru formularea cererilor și a răspunsului.

Căile de atac au doar un efect devolutiv, cu excepția cazului în care instanța decide altfel.

Proceduri din sfera de competență a serviciilor de stare civilă

În cazurile în care acordul cu privire la răspunderea părintească este anexat la acordul de divorț sau de separare de drept, trebuie depuse următoarele documente:

procesul de separare de drept sau de divorț prin acord comun este inițiat printr-o cerere semnată de către soții sau de către reprezentanții lor legali la serviciul de stare civilă;

cererea este examinată în ceea ce privește bunurile comune, acordul de divorț, obligația de întreținere între soți și desemnarea locuinței familiei, în plus față de acordul cu privire la exercitarea răspunderii părintești, atunci când există copii minori și nu există nicio reglementare judiciară anterioară;

în urma cererii, baza de date a serviciului de stare civilă este consultată imediat și în mod automat, iar documentele necesare sunt incluse în baza de date, pentru a se putea corobora certificatul de căsătorie al părților interesate cu încheierea oricărei convenții matrimoniale declarată în fața ofițerului de stare civilă, cu excepția cazurilor în care regimul de proprietate este indicat în certificatul de căsătorie;

după primirea cererii, ofițerul de stare civilă informează soții despre existența serviciilor de mediere familială;

atunci când se ajunge la un acord cu privire la exercitarea răspunderii părintești față de copiii minori, cazul este trimis la parchetul de pe lângă instanța regională (judicial de primă instanță), competentă să soluționeze această chestiune în jurisdicția în care se află serviciul de stare civilă, astfel încât să poată pronunța o decizie cu privire la acord în termen de 30 de zile;

în cazul în care parchetul consideră că acordul nu protejează în mod adecvat interesele minorilor, solicitanții pot modifica acordul în consecință sau pot prezenta un nou acord, caz în care un astfel de acord va fi reexaminat de către parchet;

în cazul în care parchetul consideră că acordul garantează în mod corespunzător interesele minorilor sau în cazul în care soții au modificat acordul în conformitate cu instrucțiunile parchetului, ofițerul de stare civilă verifică îndeplinirea cerințelor legale și, în acest scop, poate să stabilească îndeplinirea unor acte și prezentarea oricăror dovezi necesare, iar ulterior, norme cu privire la fondul cererii;

în cazurile în care solicitanții nu se conformează modificărilor cerute de parchet, având în continuare intenția de a divorța, dosarul este trimis instanței din districtul în care se află serviciul de stare civilă.

În cazul în care părinții, căsătoriți sau nu, doresc să stabilească exercitarea răspunderii părintești asupra copiilor minori de către amândoi sau să modifice un acord deja aprobat, aceștia pot să solicite acest lucru în orice moment, de la orice serviciu de stare civilă. În acest scop, părinții trebuie să includă următoarele documente:

cererea de reglementare a exercițiului răspunderii părintești;

acordul privind exercitarea răspunderii părintești și privind răspunderea pentru copii minori, semnat de ambii părinți sau de către reprezentanții acestora;

ofițerul de stare civilă examinează acordul și invită părinții să îl modifice, atunci când acesta nu protejează interesele minorului;

acordul este trimis ulterior la parchetul de pe lângă tribunalul regional competent în materie în zona de reședință a minorului, pentru a se putea pronunța în termen de 30 de zile;

dacă nu există obiecții din partea parchetului, dosarul este trimis la serviciul de stare civilă, iar ofițerul de stare civilă aprobă acordul;

deciziile de aprobare au aceleași efecte ca hotărârile judecătorești.

Informațiile privind sfera de competență a serviciilor de stare civilă pot fi consultate pe site-ul web: http://www.pgdisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=581&tabela=leis

Entitățile cărora trebuie să se adreseze părțile interesate (în funcție de caz, instanțelor judecătorești, comisiilor pentru protecția copiilor și a tinerilor și serviciilor de stare civilă):

Jurisdicția și competența instanțelor

În materie de reglementare a răspunderii părintești, instanța pentru cauze de familie și minori a instanței districtuale (*tribunal de comarca*) este instanța competentă. În domeniile care nu țin de responsabilitatea instanței pentru cauze de familie și minori, este competentă instanța civilă locală din cadrul instanței districtuale sau instanța cu competențe generice.

Se aplică următoarele norme privind competența:

este competentă instanța de la locul unde se află reședința copilului la momentul introducerii acțiunii în instanță;

dacă locul de reședință al copilului nu este cunoscut, competența revine instanței locului unde titularii răspunderii părintești își au reședința;

dacă titularii răspunderii părintești își au reședința în locuri diferite, instanța care are competența este instanța competentă de la locul de reședință al persoanei care exercită răspunderea părintească;

dacă răspunderea părintească este exercitată în comun, instanța competentă este cea de la locul de reședință a persoanei care locuiește împreună cu minorul sau, în cazul încredințării comune, prima instanță sesizată cu acțiunea;

dacă una dintre acțiuni privește doi copii, copiii ai aceluiași părinte și care locuiesc în districte diferite, instanța competentă este prima instanță sesizată cu acțiunea;

dacă una dintre acțiuni privește mai mult de doi copii, copiii ai aceluiași părinte și care locuiesc în districte diferite, instanța competentă este cea de la locul în care cei mai mulți dintre acești copii își au reședința;

dacă, atunci când se inițiază procedurile, un copil locuiește în străinătate, iar instanța portugheză are competență internațională, instanța care are competența de a judeca și a soluționa cauza este cea de la locul unde își au reședința reclamantul și pârâtul;

dacă reclamantul și pârâtul au reședința în străinătate, iar instanța portugheză are competență internațională, cauza este judecată de Instanța pentru familie și minori din Lisabona (*Juízo de Família e Menores de Lisboa*), aflată în circumscripția judiciară aferentă Lisabonei;

fără a aduce atingere normelor privind acțiunile conexe și dispozițiilor legilor speciale, orice modificare de fapt care intervine după inițierea procedurii este lipsită de relevanță în acest sens.

Jurisdicția și competența comisiilor pentru protecția copiilor și a tinerilor

Comisiile pentru protecția copiilor și a tinerilor sunt competente în chestiuni referitoare la procedurile privind îngrijirea și protecția copiilor și tinerilor expuși riscurilor, în cazul în care există acordul părinților, iar minorul nu formulează obiecții. Comisia pentru protecție de la locul de reședință al minorului la momentul în care se primește notificarea situației este competentă cu privire la punerea în aplicare a măsurilor de îngrijire și de protecție.

Se aplică următoarele norme privind competența:

dacă locul de reședință al copilului sau al tânărului nu este cunoscut sau nu poate fi stabilit, este competentă comisia pentru protecție din locul unde se află copilul;

fără a aduce atingere dispozițiilor de la alineatele precedente, comisia pentru protecție din locul unde se află minorul ia măsurile considerate urgente, precum și măsurile necesare pentru protecția imediată a copilului;

în cazul în care, după aplicarea unei măsuri fără caracter de protecție, minorul își schimbă reședința pentru o perioadă mai mare de trei luni, dosarul este trimis comisiei pentru protecție din noua zonă de reședință;

punerea în aplicare a unei măsuri de protecție privind îngrijirea și asistența maternală nu implică schimbarea reședinței copilului sau a tânărului;

comisia pentru protecție cu competență teritorială în municipalitatea sau districtul unde se acordă asistență maternală copilului sau tânărului va coopera cu comisia care a aplicat măsura de protecție și îngrijire cât de mult este necesar pentru monitorizarea efectivă a măsurii aplicate, astfel cum se impune în acest scop.

Competența și jurisdicția serviciilor de stare civilă

În funcție de chestiunea în discuție, serviciile de stare civilă sunt competente să aprobe acordul cu privire la răspunderea părintească, indiferent dacă acesta este depus separat sau anexat la cererile de divorț sau de separare de drept de comun acord.

În funcție de chestiunea în discuție, serviciile de stare civilă sunt competente să desfășoare și să decidă cu privire la procedurile de divorț sau de separare de drept de comun acord, inclusiv să aprobe acordurile cu privire la răspunderea părintească anexate.

Normele privind competența teritorială nu se aplică serviciilor de stare civilă. Cu alte cuvinte, părțile se pot adresa oricărui serviciu de stare civilă.

Competența în acțiunile conexe

În cazul în care, în ceea ce privește același copil, o procedură civilă de tutelă și o procedură privind îngrijirea și protecția, inclusiv procedura în fața comisiei pentru protecția copiilor și a tinerilor sau procedura de tutelă educațională, sunt inițiate separat, acestea trebuie să fie soluționate ca o cauză conexasă, indiferent de statutul lor, iar instanța competentă să soluționeze cauza va fi prima instanță sesizată.

Dispozițiile de la alineatul anterior nu se aplică măsurilor civile referitoare la tutelă privitoare la verificarea automată a maternității sau a paternității, nici celor care intră în sfera de competență a serviciilor de stare civilă, nici celor care privesc mai mult de un copil.

În cazul acțiunii de divorț sau de separare de drept, procedurile care reglementează exercitarea răspunderii părintești, oferirea de întreținere și interzicerea exercițiului răspunderii părintești se conexează la această acțiune.

În cazul în care procedura civilă de tutelă privește mai mult de un copil, poate fi instituită o procedură unică și, în cazul în care au fost inițiate proceduri diferite, toate pot fi conexate la cea dintâi inițiată, în cazul în care legăturile de familie justifică acest lucru.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Această procedură a fost deja menționată în răspunsul la întrebarea 10.

Cauzele privind îngrijirea și protecția și cauzele civile de tutelă pot fi tratate ca proceduri de urgență, atunci când o amânare poate afecta negativ interesele copilului. Într-o astfel de situație, acestea continuă să fie instrumentate în timpul vacanțelor judecătorești.

În orice caz, în situații de urgență pot fi aplicate măsuri provizorii.

În special, sunt prevăzute următoarele proceduri judiciare urgente:

La cererea Ministerului Public, instanța, atunci când este informată cu privire la situații care prezintă un pericol pentru viața sau integritatea fizică sau mentală a minorului, pronunță o decizie provizorie în termen de 48 de ore, confirmând măsurile adoptate pentru protecția imediată a copilului, punând în aplicare orice măsură de îngrijire și protecție prevăzută de lege sau stabilind ceea ce este potrivit pentru viitorul minorului.

În acest scop, instanța efectuează cercetări succinte și indispensabile și dispune măsurile necesare pentru a se asigura că deciziile sale sunt puse în aplicare, putând să facă apel la autoritățile polițienești și să permită persoanelor care sunt responsabile pentru respectarea deciziilor sale să intre în orice locuință pe parcursul zilei.

În plus, sunt prevăzute următoarele proceduri extrajudiciare pentru situații de urgență:

Atunci când există un pericol pentru viața sau integritatea fizică sau mentală a minorului și nu există consimțământul celor care dețin răspunderea părintească sau al persoanelor cărora le este încredințat în fapt minorul, orice autoritate cu competențe în chestiuni privind copiii și tinerii sau comisiile pentru protecția copiilor și a tinerilor adoptă măsurile corespunzătoare pentru protecția imediată a minorului și solicită intervenția instanței judecătorești sau a poliției.

Entitatea care a intervenit notifică imediat Ministerul Public sau, dacă nu este posibil, de îndată ce acest lucru va fi posibil.

Până când instanța poate interveni, poliția scoate copilul sau tânărul din situația de pericol în care se află și se asigură că acesta beneficiază de ocrotire de urgență într-un centru de plasament, în spațiile organismelor cu competențe în chestiuni privind copiii și tinerii sau într-un alt loc adecvat.

Ministerul Public, după ce a primit o notificare din partea oricăreia dintre entitățile menționate mai sus, solicită imediat instanței competente să întreprindă acțiuni în justiție.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Da, asistența juridică este disponibilă pentru procedurile în fața instanței judecătorești și a serviciului de stare civilă.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da, în modul indicat deja în răspunsul la întrebarea 10.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Încălcarea unei hotărâri în materia răspunderii părintești

În cazul în care, în ceea ce privește situația copilului, unul dintre părinți sau o parte terță căreia i-a fost încredințat copilul nu respectă ceea ce s-a convenit sau stabilit, instanța poate, din oficiu, la cererea Ministerului Public sau a celuiilalt părinte:

să dispună măsurile necesare pentru a asigura aplicarea legii;

să dispună aplicarea unei amenzi de până la 20 de unități de cont (în 2020, valoarea unei unități de cont a fost de 102,00 EUR);

și, după verificarea ipotezelor respective, să oblige persoana care nu și-a îndeplinit obligațiile să ofere compensație în favoarea copilului, a părintelui solicitant sau a ambilor.

În cazul în care acordul a fost aprobat de către instanța judecătorească sau aceasta și-a pronunțat decizia, cererea este soluționată ca o conexare la procedura în cadrul căreia a fost încheiat acordul sau a fost pronunțată decizia, iar conexarea va fi solicitată instanței respective, în cazul în care, în conformitate cu normele privind competența și jurisdicția, aceasta este instanța competentă pentru a judeca încălcarea.

De îndată ce cererea a fost preluată sau anexată la procedură, judecătorul citează părinții la o întrevedere sau, în cazuri excepționale, înștiințează părătul să invoce argumentele pe care le consideră adecvate în termen de cinci zile.

În cadrul întrevederii, părinții pot conveni să modifice ceea ce este stabilit cu privire la exercitarea răspunderii părintești, ținând seama de interesul superior al copilului.

În caz de nerespectare a regimului de vizită, dacă părătul nu participă la întrevedere, nu depune memoriile sau dacă susținerile sale sunt vădit neîntemeiate, instanța poate dispune predarea copilului, astfel încât să poată fi respectat regimul de vizită, specificând locul unde ar trebui să aibă loc vizitele și prevăzând prezența consultanților tehnici ai instanței.

Părătul este înștiințat să cedeze copilul în modul stabilit, fiind pasibil de plata unei amenzi.

Dacă nu este convocată o întrevedere sau dacă părinții nu ajung la un acord, judecătorul îndrumă părțile către mediere (dacă părinții sunt de acord să o folosească) sau la o audiere tehnică specializată, iar ulterior ia o decizie.

În cazul în care s-a aplicat o amendă și aceasta nu a fost plătită în termen de 10 zile, se va proceda la executare, care se va conecta la procedura respectivă.

Prezența procedurii este reglementată de cadrul juridic al procedurii civile de tutelă, aprobată prin Legea nr. 141/2015 din 8 septembrie 2015, care poate fi consultată la adresa: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?artigo_id=2428A0048&nid=2428&tabela=leis&pagina=1&ficha=1&so_miolo=&nversao=#artigo

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?artigo_id=2428A0048&nid=2428&tabela=leis&pagina=1&ficha=1&so_miolo=&nversao=#artigo

Executarea obligației de întreținere

Pentru a executa obligația de întreținere, pot fi utilizate trei mijloace alternative: audierea pentru încălcarea obligațiilor care decurg din răspunderea părintească, menționată mai sus; audierea prealabilă executării obligației de întreținere, astfel cum se menționează mai jos; executarea specială a obligației de întreținere, menționată mai jos.

Audierea prealabilă executării în scopul recuperării unor creanțe de întreținere datorate(articolul 48 din cadrul juridic al procedurii civile de tutelă)

Atunci când persoana care are obligația legală de a plăti întreținere nu plătește sumele datorate în termen de 10 zile de la data la care acestea au devenit exigibile, se îndeplinesc următoarele:

dacă persoana în cauză lucrează în sectorul public, sumele respective sunt deduse, atunci când sunt datorate, la cererea instanței adresate angajatorului din sectorul public;

dacă persoana în cauză este un angajat salariat, sumele vor fi deduse din venituri sau din salariu, iar angajatorul va fi notificat să efectueze aceste deduceri și își va asuma rolul de depozitar;

dacă persoana în cauză primește venituri din chirii, pensii, indemnizații, comisioane, procente, retribuții, gratuități, contribuții sau venituri similare, se efectuează o deducere din aceste tranșe atunci când trebuie să fie plătite sau creditate, făcându-se solicitările sau notificările necesare, iar ceiificați își asumă rolul de depozitari.

Sumele deduse includ, de asemenea, întreținerea acumulată în prealabil, fiind plătite direct celor cărora le sunt datorate.

Executarea specială a obligației de întreținere

În cazul în care întreținerea este datorată minorilor, creditorul obligației de întreținere poate, ca alternativă, să introducă o acțiune specială de executare a obligației de întreținere, astfel cum se prevede la articolul 933 din Codul de procedură civilă (*Código de Processo Civil*). Astfel, printr-o singură acțiune, creditorul obligației de întreținere poate recupera în întregime sumele datorate, restante sau care vor deveni exigibile. În cadrul unei acțiuni de executare, creditorul obligației de întreținere poate recurge la modalități de executare mai ample, cum ar fi sechestrul și constituirea unei garanții asupra veniturilor.

În cadrul executării speciale a obligației de întreținere, reclamantul poate solicita: atribuirea unei părți din sumele, salariile sau pensiile de care beneficiază cealaltă parte; sau transferarea veniturilor care aparțin debitorului obligației de întreținere. Atribuirea sau constituirea unei garanții asupra veniturilor are loc independent de sechestrul și este destinată să acopere plata sumelor restante și a celor care vor deveni exigibile.

În cazul în care reclamantul solicită atribuirea sumelor, salariilor sau pensiilor, organismul responsabil pentru plata acestora sau pentru prelucrarea plăților respective va fi înștiințat că trebuie să plătească partea atribuită direct reclamantului. Suma atribuită trebuie depusă lunar în contul bancar al reclamantului, acesta trebuind să indice numărul contului în cererea inițială.

În cazul în care prin cerere se solicită constituirea unei garanții asupra veniturilor, trebuie specificat bunul la care aceasta se referă, iar executorul judecătoresc va decide dacă bunurile avute în vedere sunt suficiente pentru a acoperi întreținerea restantă și cea care va fi convenită și va constitui garanția asupra bunurilor respective.

Creditorul obligației de întreținere poate solicita în continuare sechestrarea bunurilor debitorului obligației de întreținere. Sechestrarea poate implica bunuri mobile și imobile, depozite bancare, drepturi de creanță, unități comerciale sau acțiuni ale unei societăți.

În cazul în care bunul sechestrat este vândut pentru a achita o datorie, debitorul obligației de întreținere nu ar trebui să fie obligat la restituirea excedentului, cu excepția cazului în care întreținerea care va deveni exigibilă este asigurată, în măsura în care judecătorul consideră acest lucru necesar, dacă nu se oferă o cauțiune sau o altă garanție.

Debitorul obligației de întreținere ar trebui să fie citat numai după ce a avut loc sechestrarea/atribuirea/constituirea garanției asupra veniturilor. Opoziția debitorului obligației de întreținere la executare sau sechestrul nu suspendă procedura de executare.

În cazul unei cereri de modificare sau de încetare a plății întreținerii în timp ce executarea specială a obligației de întreținere este în curs, cererea de modificare sau de încetare se anexează la procedura de executare.

Ultima versiune a Codului de procedură penală poate fi consultată la adresa: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1959&tabela=leis
15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Recunoaștere

Recunoașterea unei hotărâri privind răspunderea părintească pronunțată într-un alt stat membru care are obligații în temeiul Regulamentului Consiliului nr. 2201/2003 din 27 noiembrie 2003 (denumit în continuare „Regulamentul Bruxelles IIa”) este automată. Cu alte cuvinte, nu este nevoie de nicio procedură specială pentru ca hotărârea să fie recunoscută.

Pentru a executa în Portugalia o hotărâre privind răspunderea părintească în sensul Regulamentului Bruxelles IIa, pronunțată într-un alt stat membru, partea în cauză trebuie să introducă o acțiune pentru încuviințarea executării deciziei respective.

Cu toate acestea, există două cazuri prevăzute la articolul 40 din Regulamentul Bruxelles IIa în care o cerere de încuviințare a executării nu este necesară, iar certificatul eliberat de instanța judecătorească de origine în temeiul Regulamentului Bruxelles IIa este suficient pentru a executa în Portugalia o hotărâre pronunțată într-un alt stat membru. Aceasta se întâmplă cu privire la următoarele decizii: deciziile privind drepturile de vizitare și deciziile prin care se dispune înapoierea copilului, pronunțate de instanța competentă în urma unei decizii de neînapoiere pronunțate în temeiul articolului 13 din Convenția de la Haga din 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii.

Competența teritorială pentru cererea de încuviințare a executării

Competența teritorială pentru cererea de încuviințare a executării este prevăzută în Regulamentul Bruxelles IIa, după cum urmează: cererea trebuie depusă la instanța judecătorească de la locul de reședință a debitorului obligației de întreținere; sau de la locul de reședință a copilului căruia i se datorează întreținere; sau, în lipsa oricăruia dintre acești factori de legătură, de la locul de executare.

Cerințele și documentele care trebuie să însoțească cererea de încuviințare a executării

Cerințele și documentele care trebuie să însoțească cererea de încuviințare a executării sunt prevăzute în Regulamentul Bruxelles IIa. Pe scurt, reclamantul trebuie să anexeze la cererea de încuviințare a executării următoarele: o copie certificată a hotărârii; certificatul privind decizia emis în conformitate cu anexa II la Regulamentul Bruxelles IIa; în cazul unei hotărâri pronunțate fără ca pârâtul să fi fost prezent sau fără ca pârâtul să o fi contestat, dovezi care să ateste faptul că acesta a fost citat sau că a acceptat hotărârea în mod neechivoc.

Procedura aplicabilă cererii de încuviințare a executării prevăzută în Regulamentul Bruxelles IIa

Procedura aplicabilă este reglementată de normele prevăzute în Regulamentul Bruxelles IIa, iar orice aspect care nu este prevăzut în regulamentul respectiv, de dispozițiile interne ale procedurii civile portugheze.

În consecință, rezultă din Regulamentul Bruxelles IIa că decizia privind încuviințarea executării nu este precedată de o procedură contradictorie și că cererea poate fi respinsă numai pentru unul dintre motivele prevăzute de regulamentul menționat. O cale de atac împotriva deciziei de încuviințare a executării poate fi formulată de către oricare dintre părți, în termenele stabilite în Regulamentul Bruxelles IIa. Instanța judecătorească portugheză poate decide că hotărârea străină este parțial executorie, dar nu o poate revizui pe fond.

Normele de procedură civilă portugheze aplicabile

Cererea de încuviințare a executării trebuie să fie prezentată instanței pentru cauze de familie și minori din cadrul instanței districtuale. În cazul în care nu există o instanță pentru cauze de familie și minori, cererea trebuie să fie prezentată instanței judecătorești locale din cadrul instanței districtuale, secției cu competență generală.

Acțiunea are formă de acțiune declarativă comună, astfel cum se prevede în Codul de procedură civilă portughez (*Código de Processo Civil*), în conformitate cu specificațiile prevăzute în Regulamentul Bruxelles IIa.

Având în vedere că o cale de atac este întotdeauna admisibilă, indiferent de valoare, numirea unui avocat este obligatorie.

Ministerul Public poate lua măsuri pentru a apăra interesul superior al minorului.

În cererea inițială, solicitantul trebuie:

să numească instanța și, respectiv, judecătorul în fața căruia este introdusă acțiunea și să identifice părțile, indicând numele, adresa sau sediul central și, dacă este posibil, numerele de identificare civilă și fiscală, ocupația și locul de desfășurare a activității acestora;

să indice adresa profesională a reprezentantului său legal;

să precizeze forma procedurii;

să stabilească faptele care constituie cauza și elementele de drept care constituie temeiul acțiunii;

să formuleze cererea;

să declare valoarea cererii;

să desemneze executorul judecătoresc responsabil pentru citații sau reprezentantul judiciar însărcinat cu acestea;

să solicite obținerea de probe, în acest caz ansamblul de informații prevăzute în Regulamentul Bruxelles IIa care trebuie să însoțească cererea;

să anexeze un document care să ateste plata taxei judiciare datorate sau acordarea asistenței judiciare sub forma renunțării la o astfel de plată, inclusiv în cazurile în care renunțarea la plata taxei a fost realizată în statul membru de origine.

Cererea inițială și documentele se depun de către reprezentanții legali pe cale electronică, prin intermediul sistemului informatic care sprijină activitatea instanțelor, la adresa <https://citius.tribunaisnet.mj.pt/>.

Se aplică aceeași procedură atunci când acțiunea este formulată de Ministerul Public în apărarea interesului superior al minorului. Ministerul Public este scutit de costuri atunci când acționează pentru a apăra interesul superior al minorului.

Pentru a avea acces la sistemul informatic, avocații, avocații stagiași și juriștii trebuie să fie înregistrați la entitatea responsabilă de gestionarea accesului la sistemul informatic.

În cazul în care o cerere nu implică numirea unui reprezentant, iar partea nu este asistată sau atunci când partea este asistată de un reprezentant, dar există un motiv întemeiat care îl împiedică pe acesta din urmă să efectueze acte de procedură pe cale electronică, cererea inițială și documentele pot fi prezentate în unul dintre următoarele moduri:

depunerea la grefa instanței, data de depunere fiind considerată ca fiind data actului de procedură;

expediere prin scrisoare recomandată, data ștampilei poștei fiind valabilă ca dată a actului de procedură;

transmitere prin fax, data transmiterii fiind valabilă ca dată a actului de procedură.

Cererea inițială și documentele însoțitoare, după ce au fost primite la instanță, sunt înregistrate oficial și distribuite. Judecătorul verifică dacă sunt prezente toate informațiile necesare și că nu există motive de refuz, astfel cum se prevede în Regulamentul Bruxelles IIa, constatând caracterul executoriu al deciziei. Decizia privind încuviințarea executării este notificată ulterior părților.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Articolul 21 din Regulamentul Bruxelles IIa prevede posibilitatea ca o parte interesată să solicite, într-un stat membru, o hotărâre de refuz al recunoașterii unei decizii privind răspunderea părintească pronunțate într-un alt stat membru.

În acest caz, instanța din Portugalia căreia ar trebui să i se adreseze partea și normele de procedură aplicabile sunt cele menționate în răspunsul la întrebarea 15, cu următoarea clarificare: este vorba despre o acțiune comună privind remiterea unei datorii. Acest lucru are consecințe în ceea ce privește normele referitoare la sarcina probei, întrucât, conform legislației portugheze, în acțiunile privind remiterea unei datorii, revine părâtului sarcina de a dovedi faptele care constituie dreptul invocat.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Relațiile dintre părinți și copii sunt reglementate:

de legea națională comună părinților;

sau, dacă această condiție nu este îndeplinită,

de legea locului de reședință obișnuită comună a părinților;

sau, în cazul în care părinții locuiesc în mod obișnuit în state diferite,

de legea personală a copilului.

Legea personală este cea a cetățeniei unei persoane. În cazul apatrizilor, legea personală a apatrizului este cea a locului de reședință. Cu toate acestea, în cazul în care apatrizul este minor sau o persoană decăzută din drepturi, legea personală este cea a domiciliului său legal.

Notă:

Punctul de contact al Rețelei judiciare europene în materie civilă, instanțele sau alte entități și autorități nu sunt obligate să ia în considerare informațiile cuprinse în prezenta fișă informativă. Acestea trebuie să citească textele juridice în vigoare, care sunt actualizate în mod regulat, sub rezerva evoluției interpretării jurisprudenței.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedback](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 11/08/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - România

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

În Codul civil român se folosește noțiunea de **autoritatea părintească**. Prin **autoritate părintească se înțelege** ansamblul de drepturi și obligații care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului. Drepturile și obligațiile aparțin, în mod egal, ambilor părinți și se exercită în interesul superior al copilului. Autoritatea părintească se exercită până la data când copilul dobândește capacitatea deplină de exercițiu.

Printre drepturile și obligațiile părintești (prevăzute la art. 487-499 din Codul civil și Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului) cu privire la persoana copilului pot fi amintite:

dreptul și obligația de a stabili și păstra identitatea copilului. Copilul este înregistrat imediat după naștere și are dreptul la nume, dreptul de a dobândi o cetățenie. Părinții aleg prenumele și numele de familie al copilului.

dreptul și obligația de a crește copilul. Părinții au dreptul și obligația de a crește copilul, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, psihică și intelectuală, de educația, învățătura și pregătirea profesională a acestuia, potrivit propriilor lor convingeri, înșușirilor și nevoilor copilului.

dreptul și obligația de a asigura supravegherea copilului.

dreptul și obligația de a asigura întreținerea copilului. Părinții sunt obligați, în solidar, să dea întreținere copilului lor minor. Părinții sunt obligați să îl întrețină pe copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 26 de ani.

dreptul de a lua anumite măsuri disciplinare față de copil. Sunt interzise luarea unor măsuri, precum și aplicarea unor pedepse fizice, de natură a afecta dezvoltarea fizică, psihică sau starea emoțională a copilului.

dreptul de a cere înapoierea copilului de la orice persoană care îl deține fără drept.

dreptul părinților la reunire cu copilul lor. Acest drept este corelativ dreptului copilului de a nu fi separat de părinții săi, decât pentru motive excepționale și temporare (de exemplu, măsurile de plasament).

dreptul părintelui de a avea legături personale cu copilul. Modalitățile de a avea legături personale cu copilul sunt, e.g.: vizitarea copilului la locuința lui, vizitarea copilului în timpul în care el se găsește la școală, petrecerea vacanței de către copil cu fiecare dintre părinții lui.

dreptul de a stabili locuința copilului. Copilul minor locuiește la părinții săi. Dacă părinții nu locuiesc împreună, aceștia vor stabili, de comun acord, locuința copilului. În caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă hotărăște.

dreptul de a consimți la logodna și căsătoria copilului în cazul minorilor care au împlinit 16 ani; dreptul de a consimți la adopția copilului.

dreptul de a contesta măsurile dispuse de autorități cu privire la copil și a formula cereri și acțiuni în nume propriu și în numele copilului

Printre drepturile și obligațiile părintești (prevăzute la art. 500-502 din Codul civil) cu privire la bunurile copilului pot fi amintite:

administrarea bunurilor copilului. Părintele nu are niciun drept asupra bunurilor copilului și nici copilul asupra bunurilor părintelui, în afară de dreptul la moștenire și la întreținere. Părinții au dreptul și obligația de a administra bunurile copilului lor minor, precum și de a-l reprezenta în actele juridice civile ori de a-i încuviința aceste acte. După împlinirea vârstei de 14 ani minorul își exercită drepturile și își execută obligațiile singur, dar cu încuviințarea părinților și, după caz, a instanței de tutelă.

dreptul și obligația de a reprezenta pe minor în actele civile ori de a-i încuviința aceste acte. Până la vârsta de 14 ani, copilul, fiind lipsit în întregime de capacitatea de exercițiu, este reprezentat de părinți în actele civile. Între 14-18 ani, copilul, având capacitate restrânsă de exercițiu, își exercită singur drepturile și își execută obligațiile, dar cu încuviințarea prealabilă a părinților.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Drepturile și obligațiile aparțin, în mod egal, ambilor părinți (art. 503 alin. 1 din Codul civil): în cazul în care părinții sunt căsătoriți; după divorț (art. 397 din Codul civil); în cazul copilului din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită față de ambii părinți și dacă părinții conviețuiesc (art. 505 alin. 1 din Codul civil). Autoritatea părintească se exercită în mod inegal de către părinți (scindat): în cazul desfacerii căsătoriei prin divorț dacă instanța apreciază ca fiind în interesul copilului exercitarea autorității părintești doar de către un singur părinte (art. 398 din Codul civil); în cazul desființării căsătoriei (art. 305 alin. 2 din Codul civil); în cazul copilului din afara căsătoriei, dacă părinții nu conviețuiesc (art. 505 alin. 2 din Codul civil).

Autoritatea părintească se exercită de către un singur părinte, conform art. 507 din Codul civil, atunci când celălalt părinte este decedat, decăzut din drepturile părintești, pus sub interdicție etc.

Autoritatea părintească se exercită, în parte, prin părinți, atunci când drepturile și obligațiile revin unei terțe persoane sau unei instituții de ocrotire (art. 399 din Codul civil).

3 Dacă părinți nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

Părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are numai drepturile și îndatoririle părintești cu privire la persoana copilului. Drepturile și îndatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorei sau altei persoane.

Tutela minorului se instituie atunci când ambii părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părintești sau li s-a aplicat pedeapsa penală a interdicției drepturilor părintești, puși sub interdicție judecătorească, dispăruți ori declarați judecătorește morți, și în cazul în care, la încetarea adopției, instanța hotărăște că este în interesul minorului instituirea unei tutele.

În cazul în care, după decăderea din exercițiul drepturilor părintești, copilul se află în situația de a fi lipsit de îngrijirea ambilor părinți, se instituie tutela.

În mod excepțional, instanța de tutelă poate hotărî plasamentul copilului la o rudă sau la o altă familie ori persoană, cu consimțământul acestora, sau într-o instituție de ocrotire.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

După divorț, autoritatea părintească revine, în principiu, în comun, ambilor părinți sau, dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, numai unui părinte. Celălalt părinte păstrează dreptul de a veghea asupra modului de creștere și educare a copilului, precum și dreptul de a consimți la adopția acestuia.

În mod excepțional, instanța de tutelă poate hotărî plasamentul copilului la o rudă sau la o altă familie ori persoană, cu consimțământul acestora, sau într-o instituție de ocrotire. Acestea exercită drepturile și îndatoririle care revin părinților cu privire la persoana copilului (art. 399 din Codul civil).

În cazul copilului din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită față de ambii părinți, autoritatea părintească se exercită în comun și în mod egal de către părinți, dacă aceștia conviețuiesc. Dacă părinții copilului din afara căsătoriei nu conviețuiesc, autoritatea părintească se exercită doar de unul dintre părinți.

Divorțul prin acordul soților poate fi constatat de notarul public și în cazul în care există copii minori născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați, dacă soții convin asupra tuturor aspectelor referitoare la numele de familie pe care să îl poarte după divorț, exercitarea autorității părintești de către ambii părinți, stabilirea locuinței copiilor după divorț, modalitatea de păstrare a legăturilor personale dintre părintele separat și fiecare dintre copii, precum și stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copiilor. Dacă din raportul de anchetă socială rezultă că acordul soților privind exercitarea în comun a autorității părintești sau cel privind stabilirea locuinței copiilor nu este în interesul copilului, notarul public emite o dispoziție de respingere a cererii de divorț și îndrumă soții să se adreseze instanței de judecată.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Cu încuviințarea instanței de tutelă părinții se pot înțelege cu privire la exercitarea autorității părintești sau cu privire la luarea unei măsuri de protecție a copilului, dacă este respectat interesul superior al acestuia.(art. 506 din Codul civil)

Părțile se pot înfățișa oricând în cursul judecării, chiar fără să fi fost citate, pentru a cere să se dea o hotărâre care să consfințească tranzacția lor, pronunțând o hotărâre de expedient. Hotărârea de expedient este definitivă și constituie titlu executoriu.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Medierea este facultativă înainte de sesizarea instanței de judecată. În timpul soluționării procesului autoritățile judiciare au obligația de a informa părțile cu privire la posibilitatea și avantajele folosirii medierii. Dacă medierea nu conduce la o înțelegere, problemele litigioase se soluționează în fața instanței.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

A se vedea răspunsul de la întrebarea 1.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Dacă instanța hotărăște ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinți, acesta va decide singur asupra tuturor chestiunilor legate de copil. Celălalt părinte păstrează dreptul de a veghea asupra modului de creștere și educare a copilului, precum și dreptul de a consimți la adopția acestuia.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Părinții exercită împreună și în mod egal autoritatea părintească. Față de terții de bună-credință, oricare dintre părinți, care îndeplinește singur un act curent pentru exercitarea drepturilor și îndeplinirea îndatoririlor părintești, este prezumat că are și consimțământul celuilalt părinte.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Cererile privind ocrotirea persoanei fizice în competența instanței de tutelă și de familie (*judecătoria sau, după caz, tribunalele ori tribunalele specializate pentru minori și familie*) se soluționează de instanța în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința persoana ocrotită (art. 94 din Codul de procedură civilă).

Este competentă instanța de la domiciliul reclamantului pentru cererile privind stabilirea filiației, instanța în a cărei circumscripție domiciliază creditorul reclamant pentru cererile referitoare la obligația de întreținere (inclusiv alocațiile de stat pentru copii).

Actele necesare care trebuie anexate cererii de chemare în judecată sunt copia certificatului de naștere al copilului minor, copia cărții de identitate, copia hotărârii de divorț, acord de mediere (dacă există), precum și orice alte înscrisuri considerate utile în soluționarea cazului. Cererea este scutită de taxa de timbru.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Instanța poate lua, pe tot timpul procesului de divorț, prin ordonanță președințială (procedură specială, cu termene de soluționare mai scurte), măsuri provizorii cu privire la stabilirea locuinței copiilor minori, obligația de întreținere, încasarea alocației de stat pentru copii și folosirea locuinței familiei (art. 919 din Codul de procedură civilă).

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Asistența judiciară se poate obține în condițiile Ordonanței de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 193/2008, cu modificările ulterioare.

Ajutorul public judiciar se poate acorda, separat sau cumulativ, sub forma asistenței prin avocat; plății expertului, traducătorului sau interpretului; plății onorariului executorului judecătoresc; scutirilor, reducerilor, eșalonărilor sau amânărilor de la plata taxelor judiciare.

Beneficiază în întregime de ajutor public judiciar persoanele al căror venit mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 300 lei. Dacă venitul se situează sub nivelul de 600 lei, ajutor public judiciar se suportă în proporție de 50%. Cu toate acestea, condițiile stabilite nu împiedică solicitanții ale căror resurse depășesc cotele să beneficieze de asistență juridică dacă dovedesc că nu pot face față cheltuielilor de judecată, din cauza diferenței între nivelul de trai al statului de domiciliu sau de reședință obișnuit și statul forului.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Hotărârea pronunțată în cauzele referitoare la exercitarea autorității părintești (accesorie divorțului sau pe cale principală) este supusă numai apelului, în termen de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, sau numai recursului în cazul hotărârii de expedient care consfințește înțelegerea părților.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, creditorul trebuie să sesizeze executorul judecătoresc. Executorul judecătoresc va solicita instanței de executare încuviințarea executării. Aceasta se soluționează prin încheiere dată în camera de consiliu, fără citarea părților.

Dacă cererea de executare a fost încuviințată, executorul judecătoresc trimite părintelui sau persoanei la care se află minorul încheierea și o somație în care îi va comunica acesteia data la care să se prezinte împreună cu minorul, în vederea preluării acestuia de către creditor, sau îi va pune în vedere să permită celuilalt părinte să își exercite dreptul de a avea legături personale cu minorul.

Dacă debitorul nu execută obligația sa, executorul judecătoresc va proceda la executarea silită, în prezența unui reprezentant al direcției generale de asistență socială și protecția copilului și, dacă e necesar, a unui psiholog și agenților forței publice. Nu este permis niciunei persoane să bruscheze minorul sau să exercite presiuni asupra lui pentru a se realiza executarea.

Dacă debitorul nu își îndeplinește obligația, penalitatea stabilită de instanță curge până la momentul executării, iar executorul judecătoresc va sesiza parchetul în vederea începerii urmăririi penale.

Dacă minorul refuză, executorul va comunica reprezentantului direcției generale de asistență socială și protecția copilului procesul verbal, iar, instanța competentă va dispune ca minorul să urmeze un program de consiliere psihologică, finalizat printr-un raport al unui psiholog. Dacă, după reluarea executării silite, minorul refuză creditorul poate sesiza instanța pentru aplicarea unei penalități.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Pentru recunoașterea unei hotărâri privind autoritatea părintească sunt aplicabile dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 2201/2003. Cererea se adresează tribunalului de la domiciliul pârâtului sau de la reședința acestuia din România. Recunoașterea poate fi atacată cu apel la curtea de apel competentă teritorial, respectiv recurs, la Înalta Curte de Casație și Justiție.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Pentru a se opune recunoașterii unei hotărâri privind autoritatea părintească persoana interesată se poate adresa tribunalului de la domiciliul pârâtului sau de la reședința acestuia din România.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părinții nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Art. 2611 din Codul civil stabilește că legea aplicabilă autorității părintești și protecției copiilor se determină potrivit Convenției privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor, adoptată la Haga la 19 octombrie 1996, ratificată prin Legea nr. 361/2007.

Această pagină face parte din portalul Europa ta.

Ne-am bucura să primim feedbackul dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 16/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Slovenia

1 Ce înseamnă în termenii juridici „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Răspunderea părintească este o relație juridică reglementată de **dreptul familiei**. Relațiile încep cu nașterea unui copil sau cu stabilirea paternității și maternității. În sistemul juridic sloven, copiii născuți din părinți necăsătoriți au aceleași drepturi și obligații precum cei născuți din părinți căsătoriți. Legislația slovenă a adoptat un sistem de „adopte deplină”, conform căruia copiii adoptați sunt tratați în același mod ca cei biologici.

Temeiul juridic este oferit de **articolul 54 din Constituția slovenă (Ustava Republike Slovenije)**, conform căruia părinții au dreptul și obligația de a-și întreține, a-și educa și a-și crește copiii. Acest drept, care este totodată o obligație, poate fi revocat sau limitat numai din motivele prevăzute de lege, pentru a proteja interesele copilului. Copiii născuți din părinți necăsătoriți au aceleași drepturi ca cei născuți din părinți căsătoriți.

Răspunderea părintească reprezintă ansamblul drepturilor și obligațiilor care revin părinților pentru a asigura, depunând toate eforturile posibile, condițiile necesare pentru dezvoltarea completă a copilului lor. Răspunderea părintească este împărțită între cei doi părinți (articolul 6 din Codul familiei [*Družinski zakonik*]).

Părinții trebuie să protejeze interesele copilului lor în toate activitățile cu privire la acesta și, în timpul creșterii copilului, să-i respecte persoana, individualitatea și demnitatea. Părinții au întâietate asupra tuturor celorlalți în ceea ce privește îngrijirea copilului lor și exercitarea responsabilității pentru a acționa în interesul copilului. Se consideră că părinții acționează în interesul copilului lor atunci când, ținând seama de personalitatea, vârsta, gradul de dezvoltare și mai ales de dorințele copilului, satisfac nevoile materiale, emoționale și psihosociale ale copilului printr-un mod de acțiune care demonstrează grijă și responsabilitate față de acesta, asigurând copilului o îndrumare adecvată și încurajând dezvoltarea acestuia (articolul 7 din Codul familiei).

Părinții sunt principalii răspunzători, în egală măsură, pentru îngrijirea, educarea și dezvoltarea copilului lor. Preocuparea lor principală vizează interesele copilului, iar statul îi sprijină în îndeplinirea îndatoririlor părintești.

Răspunderea părintească cuprinde drepturile și obligațiile părinților în legătură cu viața și sănătatea, creșterea, protecția, îngrijirea, supravegherea și educarea copilului, precum și drepturile și îndatoririle acestora în legătură cu reprezentarea și întreținerea copilului și gestionarea bunurilor acestuia. O autoritate competentă poate să impună restricții unuia dintre părinți sau ambilor părinți în exercitarea răspunderii părintești sau poate să revoce dreptul unuia dintre părinți sau al ambilor părinți de a-și exercita drepturile părintești, în condițiile prevăzute în Codul familiei.

Părinții trebuie să se îngrijească de viața și sănătatea copilului lor, precum și să protejeze, îngrijească, crească și supravegheze copilul. Părinții trebuie să ofere copilului lor condițiile pentru o creștere sănătoasă și o dezvoltare personală echilibrată, să-l ajute să-și dezvolte capacitatea de a trăi și de a lucra în mod independent, să întrețină copilul în conformitate cu dispozițiile Codului familiei și să se asigure că, în funcție de posibilități, copilul lor poate fi educat și instruit în conformitate cu aptitudinile, talentele și dorințele sale (articolele 135, 136 și 137 din Codul familiei).

Copilul are dreptul de a avea legături personale cu ambii părinți și invers (articolul 141 din Codul familiei).

Răspunderea **juridică a părinților** pentru copilul lor este prevăzută la articolul 142 din Codul de obligații (*Obligacijski zakonik*). Părinții răspund pentru prejudiciul cauzat unui terț de către copilul cu vârsta sub șapte ani, indiferent dacă sunt responsabili sau nu pentru prejudiciile cauzate. Părinții răspund pentru prejudiciul cauzat unui terț de către un copil minor, cu vârsta peste șapte ani, cu excepția cazului în care pot dovedi că nu sunt responsabili pentru prejudiciile cauzate.

Articolul 145 din Codul familiei reglementează **reprezentarea** copilului în relațiile acestuia cu restul lumii. În cazul în care legea nu prevede altfel (de exemplu, în cazul în care copilul a fost plasat într-o familie substitutivă), copilul este reprezentat de către părinții săi. În cazul în care trebuie să i se livreze ceva sau să i se comunice ceva unui copil minor, oricare dintre părinți poate să preia respectivul obiect sau să primească respectiva informație. Dacă părinții nu locuiesc împreună, de acest lucru se ocupă părintele cu care locuiește copilul sau părintele desemnat printr-un acord în fața instanței sau printr-o hotărâre cu privire la exercitarea autorității părintești de către ambii părinți, în temeiul articolului 139 din Codul familiei (articolul 145 din Codul familiei).

Bunurile copilului sunt gestionate de părinții acestuia, în interesul copilului. Părinții pot folosi venitul generat de bunurile copilului în special pentru întreținerea, creșterea și educarea copilului, precum și pentru nevoile imediate ale familiei, în situația în care părinții nu dispun de mijloace suficiente (articolele 147 și 148 din Codul familiei).

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Părinții sunt principalii răspunzători, în egală măsură, pentru îngrijirea, educarea și dezvoltarea copilului lor. Preocuparea lor principală vizează interesele copilului (articolul 135 din Codul familiei).

Părinții își exercită drepturile părintești de comun acord în conformitate cu interesul copilului. În cazul în care părinții nu reușesc să ajungă singuri la un acord cu privire la această chestiune, un centru de servicii sociale (*center za socialno delo*) îi sprijină în acest demers. De asemenea, dacă doresc, părinții pot să apeleze la serviciile oferite de un mediator. În cazul în care părinții nu locuiesc împreună și copilul nu le-a fost încredințat în comun, ambii decid, de comun acord și în conformitate cu interesul copilului, cu privire la aspectele care au un impact considerabil asupra dezvoltării copilului. În cazul în care părinții nu pot ajunge singuri la un acord cu privire la această chestiune, un centru de servicii sociale îi sprijină în acest demers. De asemenea, dacă doresc, părinții pot să apeleze la serviciile oferite de un mediator.

Părintele căruia i s-a încredințat copilul este cel care decide cu privire la aspectele legate de viața de zi cu zi a copilului și la reședința permanentă a acestuia, cu condiția ca această decizie să nu genereze un efect negativ asupra aspectelor care au un impact considerabil asupra dezvoltării copilului.

În situațiile în care părinții nu reușesc să ajungă la un acord cu privire la aspectele care au un impact considerabil asupra dezvoltării copilului, hotărârea în acest sens este luată de către instanța judecătorească.

Atunci când unul dintre părinți este împiedicat să își exercite drepturile părintești, acestea sunt exercitate de către celălalt părinte pe cont propriu.

În cazul în care unul dintre părinți nu mai este în viață sau nu este cunoscut ori dacă acesta a fost decăzut din drepturile părintești, răspunderea părintească se exercită de către celălalt părinte (articolul 151 din Codul familiei).

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

Părinții au întâietate asupra tuturor celorlalți în ceea ce privește dreptul și obligația de a apăra drepturile și interesele copilului lor. În cazul în care părinții nu reușesc să-și exercite aceste drepturi și să-și îndeplinească aceste obligații, sau nu fac acest lucru în interesul copilului, statul ia măsuri pentru a proteja drepturile și interesul copilului (denumite în continuare „măsuri de apărare a interesului copilului”). Măsurile de apărare a interesului copilului pot fi luate până la momentul la care copilul dobândește capacitate deplină de exercițiu, cu excepția cazului în care Codul familiei prevede altfel (articolul 154 din Codul familiei).

O instanță judecătorească poate să ia un copil de la părinții lui și să îl încredințeze unei alte persoane în plasament temporar, sau unei instituții, în cazul în care copilul este în pericol și îndepărtarea acestuia de părinți este singura cale de a-i proteja interesele într-o măsură suficientă, precum și în cazul în care împrejurările cauzei arată că părinții, după un anumit timp, vor fi capabili să-și asume din nou răspunderea pentru îngrijirea și educarea copilului (articolul 174 din Codul familiei).

De asemenea, o instanță judecătorească poate decide să plaseze copilul într-o instituție în cazul în care acesta se confruntă cu probleme psihosociale sub forma dificultăților comportamentale, emoționale, de învățare sau de altă natură în procesul de dezvoltare și în cazul în care copilul în cauză sau alți copii din familie este/sunt în pericol, iar apărarea interesului copilului în cauza sau al celorlalți copii din familie este posibilă numai prin plasarea copilului într-o instituție (articolul 175 din Codul familiei).

Un copil poate să fie îngrijit de către un părinte adoptiv. Un copil poate fi dat spre adopție numai dacă părinții și-au dat consimțământul pentru adopție la un centru de asistență socială sau în fața unei instanțe judecătorești după nașterea copilului. În cazul unui copil care nu a împlinit opt săptămâni, consimțământul trebuie să fie reconfirmat după ce copilul împlinește vârsta de opt săptămâni. Dacă nu se procedează astfel, consimțământul nu are efect juridic. Nu există obligația obținerii consimțământului din partea unui părinte care a fost decăzut din drepturile părintești sau care este în imposibilitatea permanentă de a-și exprima dorințele. Copiii ai căror părinți sunt necunoscuți sau a căror reședință este necunoscută timp de un an de zile, pot, de asemenea, să fie dați spre adopție (articolul 218 din Codul familiei). Drepturile și obligațiile unui copil față de părinții săi sau față de alte rude, precum și drepturile și obligațiile acestora din urma față de copil, încetează prin adopție. În cazul în care copilul este adoptat de către soțul/soția sau partenerul extraconjugal al unuia dintre părinții copilului, drepturile și obligațiile copilului față de respectivul părinte și rudele sale nu încetează, astfel cum nu încetează nici drepturile și obligațiile acestora din urmă față de copil (articolul 220 din Codul familiei).

Acordarea răspunderii părintești unei rude este o instituție nouă introdusă prin Codul familiei în legătură cu îngrijirea unui copil. Această instituție este disponibilă numai cu privire la un copil care nu mai are niciun părinte în viață. Dacă acest lucru este în interesul copilului, instanța judecătorească poate acorda drepturile părintești unei rude care dorește să își asume răspunderea pentru copil și îndeplinește condițiile pentru adopție prevăzute în Codul familiei. Codul familiei stabilește persoanele care sunt considerate a fi rude în astfel de cazuri: o persoană înrudită cu copilul în linie directă până la gradul al doilea sau în linie colaterală până la gradul al patrulea. Persoana căreia i s-a acordat răspunderea părintească dobândește aceleași drepturi și obligații ca și cele pe care le-ar fi avut părinții copilului și devine reprezentantul legal al copilului. Persoana căreia i s-a acordat răspunderea părintească trebuie să întrețină copilul. În cazul în care răspunderea părintească urmează a fi acordată unui număr de două rude, care sunt căsătorite sau trăiesc în concubinaj una cu cealaltă, sau unei rude și soțului/soției acesteia sau partenerului extraconjugal al acesteia, dacă aceste persoane îndeplinesc condițiile, răspunderea se acordă ambilor parteneri și nu poate fi acordată numai unuia dintre aceștia (articolul 231 din Codul familiei).

Instanța numește un tutore pentru un copil care nu are părinți sau ai căruia părinți nu îi oferă îngrijire și plasează copilul în îngrijirea respectivului tutore (articolul 257 din Codul familiei). Un centru de asistență socială sau o instanță judecătorească numește un tutore special („de coliziune”) (*kolizijski skrbnik*) pentru un copil în cazul în care părinții acestuia își exercită răspunderea părintească însă au interese conflictuale, sau atunci când, în cazul tutelei, interesele copilului sunt în contradicție cu cele ale tutorelui (articolul 269 din Codul familiei).

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Părinții care nu locuiesc împreună sau care au intenția de a se separa trebuie să ajungă la un acord cu privire la încredințarea copiilor pe care îi au împreună, făcând acest lucru în interesul copiilor respectivi. Aceștia pot conveni să continue să exercite în comun autoritatea părintească asupra copiilor pe care îi au împreună, să încredințeze copiii unuia dintre părinți sau să-și împartă copiii. În cazul în care părinții nu pot ajunge singuri la un acord cu privire la

această chestiune, un centru de servicii sociale îi sprijină în acest demers. De asemenea, dacă doresc, părinții pot să apeleze la serviciile oferite de un mediator. Dacă părinții ajung la un acord cu privire la încredințarea copilului, pot propune semnarea unui acord în fața instanței. În cazul în care instanța stabilește că acordul nu este în interesul copilului, aceasta respinge propunerea. Dacă părinții nu ajung la un acord cu privire la încredințarea copilului, chestiunea este decisă de către instanța judecătorească. De asemenea, instanța poate să decidă din oficiu și în conformitate cu dispozițiile Codului familiei, cu privire la alte măsuri de apărare a interesului copilului. Atunci când se pronunță cu privire la încredințare, instanța se pronunță întotdeauna și cu privire la întreținerea copiilor pe care părinții îi au împreună, precum și cu privire la menținerea legăturilor personale dintre copii și părinți, în conformitate cu dispozițiile Codului familiei. Instanța emite o nouă hotărâre cu privire la încredințare atunci când acest lucru se impune ca urmare a unei schimbări a împrejurărilor sau a intereselor copilului (articolul 138 din Codul familiei).

În cazul în care instanța anulează o căsătorie, aceasta se pronunță, de asemenea, cu privire la încredințarea și întreținerea copiilor pe care soții îi au împreună, precum și la menținerea legăturilor personale ale copiilor cu părinții respectivi, în conformitate cu dispozițiile acestei legi. Înainte de a proceda astfel, instanța trebuie să stabilească care este cea mai bună modalitate de apărare a interesului copilului sau al copiilor (articolul 98 din Codul familiei). În cazul în care părinții nu locuiesc împreună și copilul nu le-a fost încredințat în comun, ambii decid, de comun acord și în conformitate cu interesul copilului, cu privire la aspectele care au un impact considerabil asupra dezvoltării copilului. În cazul în care părinții nu pot ajunge singuri la un acord cu privire la această chestiune, un centru de servicii sociale îi sprijină în acest demers. De asemenea, dacă doresc, părinții pot să apeleze la serviciile oferite de un mediator. Părintele căruia i s-a încredințat copilul este cel care decide cu privire la aspectele legate de viața de zi cu zi a copilului și la reședința permanentă a acestuia, cu condiția ca această decizie să nu genereze un efect negativ asupra aspectelor care au un impact considerabil asupra dezvoltării copilului (articolul 151 din Codul familiei).

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Părinții care nu locuiesc împreună sau care au intenția de a se separa trebuie să ajungă la un acord cu privire la încredințarea copiilor pe care îi au împreună, făcând acest lucru în interesul copiilor respectivi. Aceștia pot conveni să continue să exercite în comun autoritatea părintească asupra copiilor pe care îi au împreună, să încredințeze copiii unuia dintre părinți sau să-și împartă copiii. În cazul în care părinții nu pot ajunge singuri la un acord cu privire la această chestiune, un centru de servicii sociale îi sprijină în acest demers. De asemenea, dacă doresc, părinții pot să apeleze la serviciile oferite de un mediator. Dacă părinții ajung la un acord cu privire la încredințarea copilului, pot propune semnarea unui acord în fața instanței. În cazul în care instanța stabilește că acordul nu este în interesul copilului, aceasta respinge propunerea. Dacă părinții nu ajung la un acord cu privire la încredințarea copilului, chestiunea este decisă de către instanța judecătorească (articolul 138 din Codul familiei). Un acord în fața instanței sau o hotărâre cu privire la exercitarea autorității părintești de către ambii părinți trebuie să conțină o decizie privind reședința permanentă a copilului, părintele care urmează să se ocupe de corespondența copilului și întreținerea copilului (articolul 139 din Codul familiei).

Părinții care nu locuiesc împreună sau care intenționează să se separe, precum și părinții care locuiesc împreună, ajung la un acord cu privire la întreținerea copiilor pe care îi au împreună. În cazul în care părinții nu pot ajunge singuri la un acord cu privire la această chestiune, un centru de servicii sociale îi sprijină în acest demers. De asemenea, dacă doresc, părinții pot să apeleze la serviciile oferite de un mediator. Dacă părinții nu pot cădea de acord cu privire la întreținerea copiilor pe care îi au împreună, chestiunea este decisă de către o instanță (articolul 140 din Codul familiei).

Copilul are dreptul de a avea legături personale cu ambii părinți, și invers. Prin menținerea legăturilor personale trebuie să se asigure respectarea intereselor copilului. Părintele cu care copilul locuiește și căruia i-a fost încredințat acesta sau o persoană terță cu care locuiește copilul trebuie să se abțină de la orice comportament care reține sau împiedică copilul să mențină legăturile personale și trebuie să depună eforturi pentru a încuraja copilul să adopte o atitudine corespunzătoare față de legăturile personale cu celălalt părinte sau cu ambii părinți. Părintele care are dreptul de a avea legături personale cu copilul trebuie să se abțină de la orice comportament care i-ar obstrucționa acest drept sau care i-ar afecta creșterea și educarea acestuia. Părinții care nu locuiesc împreună sau care intenționează să se separe trebuie să ajungă la un acord cu privire la modul de stabilire a menținerii legăturilor personale cu copilul. În cazul în care părinții nu pot ajunge singuri la un acord cu privire la această chestiune, un centru de servicii sociale îi sprijină în acest demers. De asemenea, dacă doresc, părinții pot să apeleze la serviciile oferite de un mediator. Dacă părinții ajung la un acord cu privire la încredințarea copilului, pot propune semnarea unui acord în fața instanței. În cazul în care instanța stabilește că acordul nu este în interesul copilului, aceasta respinge propunerea. Dacă părinții nu reușesc să ajungă la un acord cu privire la menținerea legăturilor personale cu copilul, chestiunea este decisă de către instanță (articolul 141 din Codul familiei).

De asemenea, un copil are dreptul de a avea legături personale cu alte persoane cu care are relații de familie și care au o relație personală strânsă cu copilul, cu excepția cazului în care acest lucru este contrar intereselor copilului. Aceste persoane sunt considerate a fi, în special, bunicii, frații și surorile, frații vitregi și surorile vitrege, foștii asistenți maternali ai copilului și fostul sau actualul soț sau partener extraconjugal al fiecărui părinte. Acordul privind menținerea legăturilor personale trebuie convenit de către părinții copilului, de către copil (în cazul în care acesta este în măsură să înțeleagă importanța acordului) și de către persoanele menționate mai sus. În cazul în care părinții nu pot ajunge singuri la un acord cu privire la această chestiune, un centru de servicii sociale îi sprijină în acest demers. De asemenea, dacă doresc, părinții pot să apeleze la serviciile oferite de un mediator. Măsura și modul în care se păstrează legăturile personale trebuie să fie în interesul copilului. În cazul în care se ajunge la un acord privind menținerea legăturilor personale, părinții, copilul și persoanele menționate mai sus pot, de asemenea, să propună semnarea unui acord în fața instanței. În cazul în care instanța stabilește că acordul nu este în interesul copilului, aceasta respinge propunerea. În cazul în care părinții, copilul și persoanele menționate mai sus la primul alineat al acestui articol nu pot ajunge la un acord, hotărârea cu privire la menținerea legăturilor personale cu copilul este luată de către instanță (articolul 142 din Codul familiei).

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Înainte de a propune instanței să ia o hotărâre cu privire la încredințarea și întreținerea copilului, la menținerea legăturilor personale ale copilului cu părinții sau cu alte persoane sau la exercitarea răspunderii părintești cu privire la chestiuni care au un impact considerabil asupra dezvoltării copilului, părinții participă la un proces de consiliere prealabilă la un centru de asistență socială, cu excepția cazului în care unul dintre părinți este lipsit de discernământ, sau a cazului în care unul dintre soți locuiește în străinătate sau nu se cunoaște locul în care se află sau reședința acestuia.

Dacă se pun în discuție legăturile personale cu o altă persoană, persoana respectivă și copilul (în cazul în care copilul este cel care solicită menținerea legăturilor personale) trebuie să participe la ședințe de consiliere prealabilă înainte de introducerea propunerii.

Scopul consilierii prealabile este să atragă atenția părinților sau a persoanei asupra cerinței de a apăra interesele copilului în procesul de stabilire a raporturilor cu acesta, asupra impactului pozitiv pe care un aranjament amiabil îl are asupra copilului și asupra scopului medierii.

De asemenea, consilierea trebuie să se realizeze înainte de introducerea unei propuneri de pronunțare a unei noi hotărâri cu privire la oricare dintre chestiunile menționate la primul alineat al acestui articol.

Părinții sau persoanele menționate anterior participă la ședințele de consiliere prealabilă fără reprezentanții lor. Cu acordul părinților sau a persoanelor menționate anterior, centrul de servicii sociale poate continua ședințele de consiliere prealabilă cu o procedură de mediere. De asemenea, aceste persoane pot să participe la o procedură de mediere organizată de alte părți specializate în acest sens (articolul 203 din Codul familiei).

Medierea poate avea loc înaintea, în cursul sau după procedurile judiciare și poate cuprinde asistență pentru soluționarea raporturilor personale și patrimoniale. Medierea are loc în principal înainte de inițierea procedurilor judiciare și urmărește conturarea unei propuneri de încetare a unei căsătorii prin acordul soților sau a unei propuneri de acord în fața instanței privind încredințarea și întreținerea copilului și menținerea legăturilor personale ale acestuia cu părinții sau cu alte persoane, sau privind chestiuni de răspundere părintească care au un impact semnificativ asupra dezvoltării copilului. Medierea în cursul procedurilor judiciare are loc în conformitate cu legea care reglementează soluționarea alternativă a litigiilor. Chiar dacă părțile sau participanții la procedură au convenit să recurgă la mediere, instanța judecătorească poate respinge cererea și poate să nu dispună suspendare procedurilor dacă, în cazul procedurilor care implică un copil, apreciază că o suspendare nu ar servi intereselor copilului (articolul 205 din Codul familiei).

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Instanța poate decide să încredințeze toți copiii unuia dintre părinți, să împartă copiii între cei doi părinți sau să dispună exercitarea autorității părintești asupra copiilor de către ambii părinți. De asemenea, instanța poate să decidă din oficiu și în conformitate cu dispozițiile Codului familiei, cu privire la alte măsuri de apărare a interesului copilului. Atunci când se pronunță cu privire la încredințare, instanța se pronunță întotdeauna și cu privire la întreținerea copiilor pe care părinții îi au împreună, precum și cu privire la menținerea legăturilor personale dintre copii și părinți, în conformitate cu dispozițiile Codului familiei. Instanța emite o nouă hotărâre cu privire la încredințare atunci când acest lucru se impune ca urmare a unei schimbări a împrejurărilor sau a intereselor copilului (articolele 138 și 139 din Codul familiei).

De asemenea, instanța se pronunță cu privire la întreținerea copilului și la menținerea legăturilor personale ale acestuia cu părinții săi. (articolele 105a, 106 și 106a din Legea privind căsătoria și relațiile de familie [*Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih*])

Atunci când ia o decizie cu privire la menținerea legăturilor personale, interesele copilului sunt principala preocupare a instanței. Dacă părintele cu care locuiește copilul împiedică menținerea legăturilor personale dintre copil și celălalt părinte și aceste legături nu se pot menține în pofida sprijinului de specialitate acordat de un centru de asistență socială, instanța poate decide, la propunerea celui alt părinte, să revoce încredințarea acordată părintelui care împiedică menținerea legăturilor personale cu copilul și să îl încredințeze celui alt părinte, atunci când instanța consideră că celălalt părinte va permite menținerea legăturilor personale cu copilul și că acest mod este singurul în care pot fi protejate interesele copilului. Instanța pronunță o nouă hotărâre cu privire la menținerea legăturilor personale cu copilul atunci când acest lucru se impune ca urmare a unei schimbări a împrejurărilor și a intereselor copilului (articolul 141 din Codul familiei). Instanța poate revoca sau limita dreptul de a avea legături personale ca parte a unei măsuri de apărare a intereselor copilului (articolul 173 din Codul familiei).

În pronunțarea hotărârii cu privire la încredințarea și întreținerea copilului, menținerea legăturilor personale, exercitarea răspunderii părintești și acordarea răspunderii părintești unei rude, instanța ia în considerare, de asemenea, părerea copilului astfel cum este aceasta exprimată de copil sau de către o persoană în care copilul are încredere și care a fost aleasă de către copilul însuși, cu condiția ca acesta să fie în măsură să înțeleagă semnificația și consecințele părerii exprimate. În ceea ce privește interesele copilului, instanța ia în considerare avizul centrului de servicii sociale, ori de câte ori un astfel de aviz este obținut în conformitate cu dispozițiile legii privind procedura civilă nelitigioasă (articolul 143 din Codul familiei).

Atunci când calculează întreținerea datorată unui copil, instanța trebuie să ia în considerare interesele copilului și să stabilească un nivel al întreținerii care să fie adecvat pentru a asigura dezvoltarea fizică și psihică reușită a copilului. Întreținerea trebuie să acopere costurile de trai ale copilului, în special costurile ocazionale de locuință, hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte, îngrijire și protecție, educație, școlarizare, recreere, divertisment și alte nevoi specifice ale copilului (articolul 190 din Codul familiei).

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

În cazul în care părinții nu locuiesc împreună și copilul nu le-a fost încredințat în comun, ambii decid, de comun acord și în conformitate cu interesul copilului, cu privire la aspectele care au un impact considerabil asupra dezvoltării copilului. În cazul în care părinții nu pot ajunge singuri la un acord cu privire la această chestiune, un centru de servicii sociale îi sprijină în acest demers. De asemenea, dacă doresc, părinții pot să apeleze la serviciile oferite de un mediator. Părintele cărui i s-a încredințat copilul este cel care decide cu privire la aspectele legate de viața de zi cu zi a copilului și la reședința permanentă a acestuia, cu condiția ca această decizie să nu genereze un efect negativ asupra aspectelor care au un impact considerabil asupra dezvoltării copilului. În situațiile în care părinții nu reușesc să ajungă la un acord cu privire la aspectele care au un impact considerabil asupra dezvoltării copilului, hotărârea în acest sens este luată de către instanța judecătorească (articolul 151 din Codul familiei).

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Aceasta înseamnă că ambii părinți sunt în egală măsură răspunzători pentru creșterea și educarea copilului și că ambii trebuie să continue să aibă grijă de acesta.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Instanțele districtuale (*okrožna sodišča*) sunt cele care au **competență materială** în astfel de cauze (articolul 10 din Legea privind procedura civilă nelitigioasă [*Zakon o nepravdnem postopku*]).

Competența **teritorială generală** aparține instanței în a cărei circumscripție se află reședința permanentă sau locul de stabilire a persoanei împotriva căreia a fost introdusă propunerea. În cazul în care o instanță judecătorească inițiază o procedură din oficiu, competența teritorială generală aparține instanței în a cărei circumscripție se află reședința permanentă a persoanei în legătură cu care se derulează procedura. Dacă la procedură ia parte un singur participant, competența teritorială generală aparține instanței în a cărei circumscripție se află reședința permanentă sau locul de stabilire a participantului. Dacă pârătul nu are reședința permanentă în Slovenia, competența teritorială generală se stabilește în funcție de reședința temporară a acestuia. În cazul în care, în plus față de reședința sa permanentă, participantul are, de asemenea, o reședință temporară în altă localitate și se poate presupune, având în vedere circumstanțele, că va locui acolo o perioadă lungă de timp, instanța în a cărei circumscripție pârătul își are reședința temporară are, de asemenea, competența teritorială generală. Dacă o instanță judecătorească din Slovenia este competentă să pronunțe o hotărâre și nu este posibil să se stabilească instanța din Slovenia care are competența teritorială generală, instanța cu competența teritorială generală este stabilită de către Curtea Supremă a Republicii Slovenia (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*) (articolul 11 din Legea privind procedura civilă nelitigioasă).

În cazul în care, într-un litigiu cu privire la obligația legală de întreținere, reclamantul este persoana care solicită întreținerea, instanța în a cărei circumscripție reclamantul își are reședința permanentă sau temporară are competență, pe lângă instanța cu competența teritorială generală. În cazul în care, într-un litigiu cu privire la obligația legală de întreținere, reclamantul este persoana care solicită întreținerea, instanța în a cărei circumscripție reclamantul își are reședința permanentă sau temporară are competență, pe lângă instanța cu competența teritorială generală (articolul 50 din Legea privind procedura civilă nelitigioasă [*Zakon o nepravdnem postopku*]).

Cu excepția cazului în care legea prevede altfel, dispozițiile Legii privind procedura civilă se aplică mutatis procedurilor civile nelitigioase.

Propunerea în cadrul procedurii civile nelitigioase trebuie să conțină o descriere a relației sau a situației cu privire la care instanța este chemată să hotărască, faptele care prezintă relevanță pentru pronunțarea hotărârii și elementele de probă care susțin faptele respective, celelalte informații pe care trebuie să le conțină orice acțiune în justiție și datele de identificare ale participanților, astfel cum sunt prevăzute pentru acțiuni introduse conform legii privind procedura civilă (articolul 23 din Legea privind procedura civilă nelitigioasă).

Părțile și alți participanți la procedură trebuie să formuleze acțiunile, căile de atac și alte cereri **în limba slovenă sau în limba comunității naționale** folosită oficial de instanță (articolul 104 din Legea privind procedura civilă). O acțiune trebuie să includă o cerere specifică care să precizeze obiectul principal al cauzei și pretențiile conexe, faptele care susțin pretenția reclamantului, elementele de probă care justifică faptele respective, celelalte informații pe care trebuie să le conțină orice acțiune, precum și datele de identificare ale părților, astfel cum se prevede în Legea privind procedura civilă (articolul 180 din Legea privind procedura civilă).

Dacă legea nu prevede altfel, taxele judiciare trebuie să fie plătite la introducerea propunerii de inițiere a procedurii (articolul 39 din Legea privind procedura civilă nelitigioasă).

Conform Legii privind procedura civilă, o cerere este o acțiune, un răspuns la o acțiune, o cale de atac și alte declarații, propuneri sau comunicări formulate în afara procedurii. Cererile trebuie să fie ușor de înțeles și să includă toate elementele necesare pentru o audiere judiciară. Acestea trebuie să includă, în special, următoarele: o trimitere la instanță, numele și locul de reședință permanentă sau temporară sau locul de stabilire ale părților, numele reprezentanților legali sau ale mandatarilor lor, obiectul litigiului și conținutul declarației.

Reclamantul trebuie să semneze cererea, cu excepția cazului în care acest lucru nu este posibil din cauza formei cererii. Semnătura originală a reclamantului se consideră a fi semnătura olografă sau semnătura electronică a acestuia (care este echivalentă cu semnătura olografă). În cazul în care un reclamant nu știe să scrie sau nu poate furniza o semnătură, acesta introduce cererea prin aplicarea amprente în locul semnăturii. În cazul în care instanța are îndoieli asupra autenticității cererii, poate emite o decizie prin care să dispună ca cererea să fie înaintată cu semnătură legalizată. Nu se poate introduce o cale de atac împotriva acestei decizii. În cazul în care declarația include o solicitare, partea trebuie să menționeze în cerere faptele pe care se bazează aceasta și, dacă este cazul, elementele de probă (articolul 105 din Legea privind procedura civilă).

O cerere este o solicitare scrisă în format fizic sau electronic. O cerere scrisă este o cerere care a fost scrisă de mână sau tipărită și semnată olograf de reclamant (cerere în formă fizică) sau o cerere în format electronic care a fost semnată utilizând o semnătură electronică, care este echivalentă cu semnătura olografă (aplicare în formă electronică). O cerere scrisă în formă fizică se depune prin poștă, utilizând tehnologia comunicațiilor, se depune direct la organismul în cauză sau se trimite printr-o persoană angajată profesional pentru depunerea cererilor. O cerere în format electronic se transmite către sistemul informatic judiciar. Sistemul informatic judiciar confirmă automat reclamantului primirea cererii. De asemenea, cererile pot fi depuse folosind formularul prevăzut sau elaborat în alt mod. Fără a aduce atingere dispozițiilor altor regulamente, formularele depuse în format electronic trebuie să aibă un conținut identic cu cel al formularelor prevăzute pentru depunerea de cereri în format fizic (articolul 105b din Legea privind procedura civilă).

În cazul în care declarația include o solicitare, partea trebuie să menționeze în cerere faptele pe care se bazează aceasta și, dacă este cazul, elementele de probă.

Cererile care trebuie să fie comunicate părții adverse trebuie depuse la instanță în numărul de exemplare solicitat de instanță și de partea adversă și într-o formă care să permită instanței să le comunice. Acest lucru este valabil, de asemenea, pentru documentele însoțitoare. Cererile și documentele însoțitoare care sunt depuse electronic și care trebuie să fie comunicate părții adverse sunt transmise sub forma unui singur exemplar. Instanța face atâtea copii electronice sau fotocopii câte solicită partea adversă. În cazul în care partea adversă este formată din mai multe persoane cu un reprezentant legal sau mandatar comun, cererile și documentele însoțitoare sunt comunicate tuturor persoanelor împreună, sub forma unui exemplar unic (articolul 106 din Legea privind procedura civilă nelitigioasă).

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

În cadrul procedurii civile nelitigioase, instanța hotărăște în chestiuni legate de statutul personal și relațiile de familie (Capitolul X din Legea privind procedura civilă nelitigioasă).

Chestiunile judiciare care cad sub incidența Codului familiei, desfășurate în legătură cu relațiile dintre părinți și copii, adopție, transferul drepturilor părintești unor rude, plasarea în îngrijirea unui asistent maternal sau sub tutelă legală, sunt soluționate cu prioritate. În cazul în care Codul familiei definește o instanță ca fiind competentă pentru a se pronunța asupra chestiunilor prevăzute de Cod, competența materială pentru pronunțarea în primul grad de jurisdicție aparține instanțelor districtuale, cu excepția cazului în care o altă lege prevede altfel (articolul 14 din Codul familiei).

O instanță districtuală se pronunță în cadrul unei proceduri civile, cu excepția cazului în care legea prevede că ar trebui să se pronunțe în cadrul unei proceduri nelitigioase. Instanțele soluționează cu prioritate chestiunile reglementate de Legea privind căsătoria și relațiile de familie (articolul 10a din Legea privind căsătoria și relațiile de familie).

Codul familiei prevede că instanța emite o ordonanță provizorie în cadrul procedurii pentru a apăra interesele unui copil, atunci când se demonstrează că fiind probabil faptul că interesele copilului sunt amenințate (articolul 161 din Codul familiei).

În conformitate cu Legea privind procedura civilă nelitigioasă, ordonanțele provizorii pentru apărarea interesului unui copil în condițiile prevăzute de Codul familiei sunt emise în conformitate cu procedura stipulată în legea care reglementează garantarea creanțelor.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Da, se poate obține asistență judiciară pentru a acoperi costurile procedurii. Președintele instanței districtuale decide cu privire la acordarea de asistență judiciară (articolul 2 din Legea privind asistența judiciară [*Zakon o brezplačni pravni pomoči*]).

În temeiul acestei legi, asistența judiciară poate fi acordată pentru consultanță juridică, asistență oferită de un avocat și alte servicii juridice stabilite prin lege, pentru toate formele de protecție jurisdicțională în fața tuturor instanțelor de drept comun și a instanțelor specializate din Slovenia, în fața Curții Constituționale slovene (*Ustavno sodišče Republike Slovenije*) și în fața tuturor autorităților, instituțiilor și persoanelor din Slovenia competente să soluționeze litigiile pe cale extrajudiciară, precum și pentru scutirea de la plata costurilor unei proceduri judiciare (articolul 7 din Legea privind asistența judiciară).

Cei care au dreptul la asistență judiciară în temeiul acestei legi sunt: 1. cetățenii sloveni; 2. cetățenii străini cu reședință permanentă sau temporară în Slovenia și persoanele fără cetățenie (apatrizi) care locuiesc în mod legal în Slovenia; 3. alți cetățeni străini în condiții de reciprocitate sau în condițiile și în cazurile definite de tratatele internaționale obligatorii pentru Slovenia; 4. organizațiile și asociațiile neguvernamentale care funcționează fără scop lucrativ și în interes public și care sunt înregistrate în registrul corespunzător, în conformitate cu legislația aplicabilă, în cazul litigiilor legate de desfășurarea activităților în interes public sau în scopul pentru care au fost create; 5. alte persoane pentru care legea sau un tratat internațional obligatoriu pentru Slovenia prevede dreptul la asistență judiciară (articolul 10 din Legea privind asistența judiciară).

O persoană care are dreptul la asistență judiciară poate solicita asistență judiciară în orice etapă a procedurilor (de exemplu, la începerea unei proceduri extrajudiciare sau judiciare și în orice etapă a procedurii aflate deja în curs). Pentru a decide asupra cererilor de acordare a asistenței judiciare, se constată situația financiară a solicitantului, precum și alte condiții definite în prezenta lege (asistență judiciară obișnuită) (articolul 11 din Legea privind asistența judiciară).

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da, competența de a soluționa căile de atac împotriva unei hotărâri privind răspunderea părintească pronunțată de o instanță districtuală aparține unei instanțe superioare (*višje sodišče*) (articolul 36 din Legea privind procedura civilă nelitigioasă). O cale de atac poate fi introdusă la instanța care a pronunțat hotărârea în primul grad de jurisdicție, în suficiente exemplare pentru instanță și pentru partea adversă (articolul 342 din Legea privind procedura civilă).

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Procedurile de executare sunt prevăzute în Legea privind executarea hotărârilor judecătorești și garantarea creanțelor (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*). Cu excepția cazului în care legea prevede altfel, instanța locală (*okrajno sodišče*) are competență materială pentru a permite executarea (articolul 5 din Legea privind executarea hotărârilor judecătorești și garantarea creanțelor).

Instanța cu competența teritorială generală să decidă cu privire la o propunere de executare a unei hotărâri judecătorești privind încredințarea unui copil și pentru executarea acesteia este instanța în a cărei circumscripție persoana căreia i-a fost încredințat copilul are reședința permanentă sau temporară sau instanța în a cărei circumscripție persoana împotriva căreia a fost depusă propunerea de executare are reședința permanentă sau temporară. Instanța în a cărei circumscripție se află copilul este, de asemenea, instanța cu competența teritorială generală cu privire la executarea directă (articolul 238e), (articolul 238a din Legea privind executarea hotărârilor judecătorești și garantarea creanțelor).

În temeiul unui titlu executoriu, obligația de a preda copilul este impusă persoanei la care se referă titlul executoriu, persoanei de a cărei voință depinde predarea copilului și persoanei cu care copilul se află în momentul în care este emis titlul executoriu. Instanța prevede în titlul executoriu că obligația de a preda copilul vizează, de asemenea, orice altă persoană cu care copilul se află în momentul în care are loc executarea (articolul 238c din Legea privind executarea hotărârilor judecătorești și garantarea creanțelor).

Ținând seama de toate împrejurările cauzei și pentru a proteja interesele copilului, instanța hotărăște dacă execută hotărârea privind încredințarea copilului prin impunerea unei amenzi persoanei căreia îi este adresat titlul executoriu sau prin luarea copilului și predarea acestuia persoanei căreia i-a fost încredințat (articolul 238c din Legea privind executarea hotărârilor judecătorești și garantarea creanțelor).

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

O hotărâre judecătorească privind răspunderea părintească este recunoscută și executată în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului. Instanța aplică o procedură nelitigioasă în temeiul dispozițiilor legii privind procedura civilă nelitigioasă.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Toate instanțele districtuale sunt competente să soluționeze cererile pentru încuviințarea executării.

Instanța care a încuviințat executarea unei hotărâri judecătorești este instanța competentă să soluționeze căile de atac formulate împotriva unei hotărâri judecătorești de încuviințare a executării.

Instanța aplică o procedură nelitigioasă în temeiul dispozițiilor legii privind procedura civilă nelitigioasă.

[Lista instanțelor districtuale](#) (244 Kb) [sl](#) (244 Kb) [sl](#)

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

În conformitate cu Legea privind dreptul internațional privat și procedura aferentă (*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*), relațiile dintre părinți și copii sunt evaluate în conformitate cu legea țării ai cărei cetățeni sunt aceștia. În cazul în care părinții și copiii sunt cetățeni ai unor țări diferite, se aplică legea țării în care își au toți reședința permanentă. În cazul în care părinții și copiii sunt cetățeni ai unor țări diferite și nu au reședința permanentă în aceeași țară, se aplică legea țării al cărei cetățean este copilul (articolul 42).

Această pagină face parte din portalul Europa ta.

Ne-am bucura să primim feedbackul dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 11/08/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Slovacia

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

În conformitate cu Codul slovac al familiei (Legea nr. 36/2005 privind familia și modificările și completările la anumite legi) și cu jurisprudența, conceptul de autoritate părintească (adică drepturile și obligațiile părinților - încredințarea copiilor) cuprinde, în special, îngrijirea, întreținerea și reprezentarea copilului, precum și administrarea bunurilor acestuia.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Drepturile și obligațiile părintești față de un copil le revin părinților, în comun, indiferent dacă acest copil este născut în cadrul căsătoriei sau în afara ei și indiferent dacă părinții locuiesc sau nu împreună (sunt căsătoriți, separați sau divorțați).

Un părinte poate fi decăzut din drepturile și obligațiile părintești (sau acestea îi pot fi limitate) de către instanță în circumstanțe grave, astfel cum sunt prevăzute la articolul 38 alineatul (4) din Legea privind familia.

Instanța poate recunoaște drepturile și obligațiile părintești ale unui părinte minor cu vârsta de peste 16 ani pentru îngrijirea personală a unui copil minor, sub rezerva condițiilor prevăzute la articolul 29 din Codul familiei.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

Da. În cazul în care niciunul dintre părinții copilului minor nu are capacitate juridică deplină, în cazul în care ambilor părinți li s-au suspendat drepturile și obligațiile aferente calității de părinte sau aceștia au fost decăzuți din drepturile și obligațiile părintești ori în cazul în care aceștia au decedat, instanța trebuie să numească un tutore, care trebuie să se ocupe de copilul minor, să îl reprezinte și să îi administreze bunurile.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Instanța trebuie să decidă cu privire la acordarea și exercitarea drepturilor și obligațiilor părintești (chiar și atunci când ambii părinți continuă să își exercite drepturile și obligațiile părintești în comun) sau poate aproba un acord între părinți.

În temeiul articolului 36 alineatul (1) din Codul familiei, „părinții unui copil minor care trăiesc separat pot încheia un acord cu privire la exercitarea drepturilor și obligațiilor părintești în orice moment”. În cazul în care părinții nu pot ajunge la un acord, instanța stabilește modul în care aceștia își vor exercita drepturile și obligațiile, chiar dacă nu a fost formulată nicio cerere în acest sens; în special, instanța trebuie să decidă cărui părinte trebuie să i se încredințeze copilul minor (*osobná starostlivosť* – îngrijire personală). Dispozițiile articolelor 24, 25 și 26 se aplică *mutatis mutandis*.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Acordul dintre părinți cu privire la drepturile și obligațiile părintești trebuie aprobat de către instanță.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Soluționarea pe cale extrajudiciară a litigiilor este posibilă prin recurgerea la mediere, în temeiul Legii nr. 420/2004 privind medierea. Această lege se aplică și în cazul litigiilor care decurg din raporturile reglementate de Codul familiei. Medierea este o procedură extrajudiciară prin care părțile recurg la asistența unui mediator pentru a soluționa un litigiu care rezultă din relația lor contractuală sau de altă natură juridică. Orice acord la care s-a ajuns prin mediere trebuie să se facă în scris și are caracter obligatoriu pentru părțile implicate în procedura de mediere.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

În principiu, instanța se poate pronunța în legătură cu orice aspect, cu excepția încredințării în mod exclusiv a copilului (îngrijirea personală) unuia din părinți. Unuia dintre părinți i se poate încredința în mod exclusiv copilul numai în cazul în care celălalt părinte este decăzut din drepturile și obligațiile părintești. Cu toate acestea, în practică, instanța va decide care din părinți trebuie să aibă grijă de copil, să îl reprezinte și să îi administreze bunurile. De asemenea, instanța va decide modul în care părintele căruia nu i-a fost încredințat copilul va contribui la întreținerea acestuia sau va aproba acordul părinților privind plata alocației de întreținere.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Termenul „autoritate părintească” nu se traduce în mod univoc în contextul dreptului slovac al familiei. Dreptul slovac al familiei recunoaște „drepturile și obligațiile părintești”, care revin întotdeauna ambilor părinți în comun (prin urmare, nu poate exista niciodată o „încredințare exclusivă”, cu excepția cazului în care celălalt părinte moare, nu are capacitate juridică sau a fost decăzut din drepturile și obligațiile părintești). Trebuie făcută o distincție între aceste cazuri și încredințarea unui copil unei persoane în vederea unei „îngrijiri personale”. În cazul în care un copil este încredințat pentru îngrijire personală unuia din părinți, părintele respectiv poate lua decizii asupra tuturor chestiunilor legate de viața cotidiană a copilului, fără consimțământul celuilalt părinte; însă pentru toate aspectele importante legate de exercitarea drepturilor și obligațiilor părintești (administrarea bunurilor copilului, deplasarea copilului în străinătate, cetățenia, consimțământul cu privire la acordarea de asistență medicală, pregătirea pentru o viitoare profesie) este necesar consimțământul celuilalt părinte. În cazul în care părinții nu pot ajunge la un acord cu privire la o decizie, instanța este cea care va hotărî, la cererea unuia dintre părinți.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Instanța poate impune ambilor părinți obligația de îngrijire personală alternativă (cunoscută și sub denumirea de custodie comună), în cazul în care ambii părinți sunt apti să crească copilul și sunt interesați de îngrijirea personală a acestuia și în cazul în care acest acord este în interesul copilului pentru a răspunde mai bine nevoilor acestuia. În cazul în care cel puțin unul din părinți este de acord cu îngrijirea personală în comun a copilului, instanța este obligată să afle dacă îngrijirea personală în comun este în interesul copilului.

A se vedea toate răspunsurile anterioare, în special răspunsul la întrebarea nr. 8.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Instanța districtuală în raza căreia își are reședința un copil minor este instanța competentă pentru depunerea cererilor privind drepturile și obligațiile părintești. Nu trebuie respectată nicio formalitate și nu trebuie atașat niciun document, întrucât această procedură poate fi inițiată din oficiu. Trimiterea documentelor depinde de conținutul cererii; în general, este necesar certificatul de naștere al copilului.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Se aplică o procedură mai puțin formală și simplificată. De asemenea, există posibilitatea pronunțării unor măsuri provizorii, în cadrul unei proceduri de urgență.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Toate procedurile pentru încheierea unui acord cu privire la drepturile și obligațiile părintești sunt scutite de taxe judiciare. Sistemul de asistență judiciară din Slovacia este, în prezent, limitat la scutirea de la plata taxelor judiciare și la punerea la dispoziție în mod gratuit a unui reprezentant. Sunt foarte puțini cei care aleg să fie reprezentați de un avocat, dată fiind natura necontencioasă a procedurii privind drepturile și obligațiile părintești. Cu toate acestea, în cazul în care o persoană îndeplinește condițiile legale de scutire de la taxele judiciare, instanța poate să pună la dispoziție un reprezentant cu titlu gratuit, inclusiv un avocat, în cazul în care consideră că reprezentarea este necesară pentru a proteja interesele părților.

Instanța îndrumă către Centrul de asistență judiciară (*Centrum právnej pomoci*) toate părțile care solicită reprezentarea prin intermediul unui avocat și care îndeplinesc condițiile de scutire de la taxele judiciare. Instanța informează părțile de această opțiune. Instanța îi poate acorda unei părți o scutire completă sau parțială de la taxele judiciare în cazul în care situația sa justifică acest lucru și dacă partea în cauză nu încearcă să își exercite sau să își apere drepturile în mod arbitrar sau dacă acțiunea acesteia nu este în mod vădit sortită eșecului. Cu excepția cazurilor în care instanța decide altfel, scutirea se aplică întregii proceduri și are efect retroactiv. Cu toate acestea, taxele plătite înainte de eliberarea unei decizii de scutire nu se rambursează.

Centrul de asistență judiciară oferă asistență judiciară și securitatea socială necesară persoanelor fizice care, din cauza situației lor economice, nu sunt în măsură să utilizeze serviciile juridice pentru a-și exercita și apăra drepturile. Nivelul asistenței judiciare este reglementat prin Legea nr. 327/2005 privind furnizarea de asistență judiciară persoanelor aflate în condiții economice nefavorabile.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da, este posibilă formularea unei căi de atac împotriva unei hotărâri privind drepturile și obligațiile părintești.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Pentru executarea deciziilor în cauze referitoare la minori, competența teritorială îi revine instanței în raza căreia își are reședința minorul, stabilită prin acord între părinți sau prin orice alte mijloace legale. Procedura de executare a unei hotărâri este reglementată de Legea nr. 161/2015 - Codul de procedură civilă necontencioasă. Modalitățile de executare a hotărârilor pronunțate în cauzele referitoare la minori sunt stabilite prin Decretul nr. 207/2016 al Ministerului Justiției din Republica Slovacă, care se aplică și executării hotărârilor pronunțate în străinătate.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

În Republica Slovacă, hotărârile judecătorești privind drepturile și obligațiile părintești pronunțate de o instanță într-un alt stat membru sunt recunoscute și executate fără a fi necesar să se recurgă la o procedură specială, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești [articolul 21 alineatul (1)], adică fără a fi necesar ca hotărârea să fie declarată executorie.

Cu toate acestea, o parte interesată poate solicita ca o hotărâre privind drepturile și obligațiile părintești pronunțată într-un alt stat membru să fie declarată executorie, în acest caz aplicându-se procedura prevăzută la capitolul III secțiunea 2 din regulament.

Cererile sunt depuse la instanța districtuală în raza teritorială a căreia se află reședința copilul sau, în cazul în care copilul nu are nicio reședință, la instanța în a cărei rază teritorială locuiește copilul în prezent. În cazul în care nu există o astfel de instanță, instanța competentă este Tribunalul de Primă Instanță din Bratislava I.

Cererea de recunoaștere a unei hotărâri sau de încuviințare a executării unei hotărâri trebuie să fie însoțită de o copie a hotărârii privind drepturile și obligațiile părintești, care să îndeplinească cerințele referitoare la furnizarea dovezii de autenticitate, și de un document care să certifice această hotărâre, eliberat la cererea persoanei interesate de către instanța competentă de origine, și anume de instanța care a pronunțat hotărârea privind drepturile și obligațiile părintești.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Căile de atac se introduc întotdeauna la instanța districtuală care a pronunțat hotărârea inițială, fiind soluționate de către instanța regională. Aceste căile de atac se soluționează potrivit Codului de procedură civilă necontencioasă.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Instanțele slovace se vor pronunța în cauzele referitoare la drepturile și obligațiile părintești privind un copil numai dacă acesta își are reședința obișnuită în Republica Slovacă. În cazul în care copilul nu locuiește în Republica Slovacă, dar își are reședința obișnuită în această țară sau în cazul în care părinții nu locuiesc în Republica Slovacă sau sunt cetățeni ai unor țări diferite, se aplică legislația Slovaciei în conformitate cu Convenția de la Haga privind competența, dreptul aplicabil, recunoașterea, executarea și cooperarea în materia responsabilității părintești și a măsurilor de protecție a copiilor (ref. nr. 344/2002) (capitolul III din convenție).

Legea nr. 97/1963 privind dreptul internațional privat și normele procedurale prevede că relațiile dintre părinți și copii, inclusiv începerea sau încetarea drepturilor și obligațiilor părintești, sunt reglementate de legea statului în care se află reședința obișnuită a copilului. În cazuri excepționale, instanța poate lua în considerare legea unui alt stat cu care există legături strânse și dacă acest lucru este necesar pentru a proteja copilul sau bunurile sale. Drepturile și obligațiile părintești aplicabile în țara de reședință obișnuită inițială a copilului rămân valabile chiar dacă reședința obișnuită a copilului se schimbă. În cazul în care unul din părinți nu se bucură de drepturile și obligațiile părintești care sunt recunoscute în temeiul dreptului slovac, aceste drepturi și obligații încep atunci când copilul are reședința obișnuită în Republica Slovacă. Exercițarea autorității părintești este reglementată de legea țării în care copilul își are reședința obișnuită.

Dispozițiile din Legea privind dreptul internațional privat și normele procedurale nu se aplică decât în absența unui acord internațional sau în cazul în care un acord internațional existent nu conține criteriile privind conflictul de legi pentru determinarea legislației aplicabile.

În plus față de Convenția de la Haga din 1996, Republica Slovacă este obligată să respecte o serie de acorduri bilaterale care conțin dispoziții privind legea aplicabilă, iar aceste dispoziții prevalează asupra dispozițiilor din Legea privind dreptul internațional privat și procesual în cadrul procedurilor privind drepturile și obligațiile părintești. Acordurile în cauză sunt:

Bulgaria: Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Bulgaria privind asistența judiciară și reglementarea relațiilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei și drept penal (Sofia, 25 noiembrie 1976, Decretul nr. 3/1978)

Croația, Slovenia: Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia privind reglementarea relațiilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei și drept penal (Belgrad, 20 ianuarie 1964, Decretul nr. 207/1964)

Ungaria: Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Ungară privind asistența judiciară și reglementarea relațiilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei și drept penal (Bratislava, 28 martie 1989, ref. 63/1990)

Polonia: Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Polonă privind asistența judiciară și reglementarea relațiilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei, dreptul muncii și drept penal (Varșovia, 21 decembrie 1987, Decretul nr. 42/1989)

România: Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Română privind asistența judiciară și reglementarea relațiilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei și drept penal (Praga, 25 noiembrie 1958, Decretul nr. 31/1959)

Această pagină face parte din portalul Europa ta.

Ne-am bucura să primim feedbackul dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 16/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE

și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Finlanda

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Titularul răspunderii părintești are îndatorirea de a garanta dezvoltarea echilibrată și bunăstarea copilului în conformitate cu nevoile și dorințele personale ale acestuia. Astfel, scopul răspunderii părintești este asigurarea unei relații strânse și de afecțiune, în special între copii și părinții acestora.

Copiii trebuie să le fie asigurate o bună îngrijire și educație, precum și supraveghere și protecție corespunzătoare vârstei și stadiului lor de dezvoltare.

Copiii ar trebui să fie crescuți într-un mediu sigur și stimulator și să primească o educație care să corespundă înclinațiilor și dorințelor lor.

Copiii trebuie să fie crescuți cu înțelegere, protecție și afecțiune. Aceștia nu trebuie să fie supuși unor pedepse corporale sau tratați în mod abuziv. Copiii ar trebui să fie sprijiniți și încurajați să devină independenți, responsabili și adulți (Legea 361/1983 privind încredințarea copilului și dreptul de vizită, articolul 1).

Titularul răspunderii părintești trebuie să asigure bunăstarea și dezvoltarea copilului, astfel cum este descris mai sus. În acest scop, acesta are dreptul de a lua decizii în legătură cu îngrijirea copilului, locul de reședință și alte aspecte de ordin personal. Atunci când se ia o decizie, opinia copilului ar trebui avută în considerare.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

În cazul în care părinții unui copil sunt căsătoriți la momentul nașterii acestuia, răspunderea părintească le revine ambilor părinți. Dacă părinții nu sunt căsătoriți la momentul nașterii copilului, mama deține răspunderea părintească. Părinții pot conveni cu privire la persoana căreia îi este încredințat copilul în legătură cu confirmarea paternității. În cazul în care unui părinte îi este încredințat exclusiv copilul, iar ulterior părinții se căsătoresc, ambii părinți își asumă răspunderea părintească.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor?

O instanță poate încredința copilul uneia sau mai multor persoane, cu acordul acestora, în plus față de părinți sau în locul acestora. Hotărârea trebuie să se bazeze pe interesul superior al copilului și să fie luată numai în cazul în care există un motiv imperios, din punct de vedere al copilului, pentru încredințarea acestuia unei alte persoane decât părinții săi. Dacă părinții sunt decedați, consiliul de asistență socială trebuie să ia măsuri pentru a încredința copilul.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Încredințarea și dreptul de vizită trebuie să fie stabilite întotdeauna ținând seama de interesul superior al copilului și astfel încât aceste drepturi să poată fi exercitate în cel mai bun mod posibil în viitor. Părinții pot încheia un acord cu privire la răspunderea părintească. În cazul în care părinții nu pot ajunge la un acord, litigiul trebuie să fie înaintat instanței.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Acordul privind încredințarea copilului trebuie formulat în scris, iar părinții pot solicita validarea sa de către autoritatea locală de asistență socială. Autoritatea de asistență socială trebuie să se asigure că acordul este în interesul superior al copilului. Un acord validat de consiliul de asistență socială este valabil și executoriu în același mod ca și o hotărâre judecătorească definitivă.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

În cazul în care soții nu pot ajunge la un acord, aceștia pot solicita asistență din partea funcționarului municipal pentru protecția copilului sau a unui mediator familial. Funcționarul pentru protecția copilului oferă orientări părinților și are competența de a valida acordurile dintre aceștia. Un acord validat este considerat echivalent cu o hotărâre judecătorească. Mediatorii familiari asistă părinții în soluționarea conflictelor acestora prin negociere și, de asemenea, pot oferi asistență în elaborarea acordurilor. Mediatorii familiari trebuie să acorde o atenție specială asigurării interesului superior al tuturor minorilor din familie. Competența instanței vizează încredințarea copiilor, condițiile de trai, dreptul de vizită și plata pensiei de întreținere. (Legea 394/2011 privind medierea în materie civilă și confirmarea tranzacțiilor judiciare în instanțele generale, articolul 10). Medierea judiciară este o procedură separată de procedurile judiciare. Aceasta poate începe atunci când o cauză aflată pe rolul instanței judecătorești este trimisă în vederea medierii judiciare sau la cererea directă a părților în litigiu. Mediatorul este un judecător, asistat de un expert, de regulă un psiholog sau un asistent social. Un acord confirmat este considerat echivalent cu o hotărâre judecătorească. În cazul în care nu se poate ajunge la un acord, se revine la procedurile judiciare sau instanță judecătorească încheie cauza.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Competența instanței vizează încredințarea copiilor, condițiile de trai și dreptul de vizită. Dacă este necesar, instanța poate, de asemenea, să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor persoanei căreia i s-a încredințat copilul, precum și cu privire la împărțirea obligațiilor între persoanele cărora li s-a încredințat copilul. Atunci când se pronunță cu privire la dreptul de vizită, instanța trebuie să ofere dispoziții detaliate cu privire la condițiile pentru vizitarea copilului și la persoana cu care acesta va locui. Pensia de întreținere poate fi stabilită, de asemenea, în conjuncție cu stabilirea încredințării.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

În cazul persoanei căreia i s-a încredințat exclusiv copilul, aceasta ia singură toate deciziile legate de îngrijirea copilului. Cu toate acestea, hotărârea judecătorească poate include dispoziții privind drepturile și obligațiile persoanei căreia i s-a încredințat exclusiv copilul, inclusiv dreptul de a schimba locul de reședință al copilului.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Persoanele cărora li s-a încredințat în comun copilul împart răspunderea pentru toate chestiunile legate de acesta. În cazul în care persoanele cărora li s-a încredințat copilul sunt separate, deciziile de zi cu zi referitoare la copil sunt luate în funcție de părintele cu care acesta locuiește. Cu toate acestea, consimțământul ambelor persoane este necesar pentru deciziile majore. Printre acestea se numără, de exemplu, schimbarea profesiei copilului sau a locului de reședință a acestuia, un pașaport străin, deciziile privind educația, chestiuni ce țin de îngrijiri medicale sau de spitalizare.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

O cerere scrisă privind încredințarea ori dreptul de vizită ar trebui înaintată instanței districtuale (*käräjäoikeus*) de la locul de reședință al copilului. Cererea poate fi înaintată de către unul sau de ambii părinți, de persoana căreia i-a fost încredințat copilul sau de consiliul de asistență socială. Pretenția și temeiurile acesteia trebuie să fie prezentate în cerere. Orice document care urmează să fie utilizat ca probă trebuie să fie anexat. Cererea trebuie să fie semnată și prezentată instanței districtuale fie personal, fie de către un reprezentant autorizat. Cererea poate fi trimisă, de asemenea, prin poștă sau prin fax. Cauza devine pendinte la data la care cererea este primită de instanța districtuală.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

În cauzele cu privire la încredințare, se aplică Legea privind încredințarea copiilor și dreptul de vizită. În conformitate cu această lege, în judecarea unei cauze privind încredințarea și dreptul de vizită, instanța trebuie să acorde părinților și persoanei căreia îi este încredințat copilul posibilitatea de a se exprima. Copilul poate fi audiat în instanță, dacă există motive imperioase care impun acest lucru în vederea soluționării cauzei. De regulă, instanța obține, de asemenea, un raport privind situația copilului de la consiliul de asistență socială.

Atunci când cauza este pendinte, instanța poate emite o ordonanță provizorie cu privire la persoana cu care ar trebui să locuiască copilul și la dreptul de vizită și condițiile aferente acestuia. În circumstanțe speciale, instanța poate încredința temporar copilul până când adoptă o hotărâre definitivă. O hotărâre judecătorească provizorie nu poate fi atacată. Aceasta este valabilă până când instanța ia o hotărâre definitivă.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Asistența judiciară este disponibilă în cauzele privind încredințarea. Accesul la asistență juridică depinde de venitul personal. Mai multe informații privind asistența juridică în Finlanda sunt disponibile pe [acest site](#).

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

O hotărâre a unei instanțe districtuale poate fi atacată la curtea de apel (*hovioikeus*).

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Hotărârile judecătorești privind răspunderea părintească sunt executate astfel cum se prevede în Legea 619/1996 privind executarea hotărârilor judecătorești privind încredințarea copiilor și dreptul de vizită. Trebuie să se depună o cerere de executare în scris la instanța districtuală de la locul de reședință al copilului sau al părții adverse. Executarea unei hotărâri privind răspunderea părintească poate, cu toate acestea, să fie solicitată unui executor judecătoresc în cazul în care hotărârea a fost emisă cu mai puțin de trei luni înainte. Hotărârea trebuie să fie anexată cererii.

La primirea cererii și a unei declarații din partea celeilalte părți, instanța va desemna, de regulă, un consiliu de asistență socială ca mediator pentru a gestiona cauza. Mediatorul contactează părinții, discută chestiunea cu aceștia și, dacă este posibil, împreună cu copilul. De asemenea, mediatorul încearcă să organizeze o întrevvedere comună cu ambii părinți. Ulterior, mediatorul prezintă un raport instanței, după care aceasta se pronunță asupra cauzei. Instanța poate dispune, de asemenea, examinarea copilului de către un medic.

În cazul în care instanța decide că hotărârea privind răspunderea părintească trebuie să fie executată, cealaltă parte este obligată să predea copilul. Hotărârea poate fi consolidată printr-o amendă condiționată. Ca ultimă măsură, copilul poate fi separat forțat de partea care refuză să se conformeze hotărârii judecătorești.

Dacă o instanță districtuală a dispus ca un copil să fie luat cu forța, medierea poate totuși continua, la cererea executorului judecătoresc.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

[Regulamentul \(CE\) nr. 2201/2003 al Consiliului](#) se aplică în ceea ce privește recunoașterea hotărârilor privind răspunderea părintească pronunțate într-un alt stat membru, care intră în domeniul de aplicare a regulamentului. Acest regulament nu se aplică în Danemarca.

În conformitate cu regulamentul, o hotărâre privind desfacerea căsătoriei trebuie să fie recunoscută de alte state membre fără procedurile speciale. Cu toate acestea, orice parte interesată poate să solicite pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii hotărârii. Cererea de recunoaștere este înaintată, în Finlanda, instanței districtuale de la locul de reședință al copilului.

Hotărârile în materie de răspundere părintească pronunțate în Danemarca și, în Suedia, hotărârile privind răspunderea părintească altele decât cele adoptate în temeiul regulamentului menționat anterior, se execută conform Legii privind recunoașterea și executarea hotărârilor nordice în materie de drept civil din 1977 (*laki yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta* 588/1977). Nu se oferă nicio confirmare separată a recunoașterii unei hotărâri. Cererile privind executarea sunt depuse la instanța districtuală.

Toate celelalte hotărâri străine în materia răspunderii părintești sunt recunoscute în Finlanda fără nicio confirmare specială. La cerere, Curtea de Apel din Helsinki (*Helsingin hovioikeus*) poate, cu toate acestea, să confirme recunoașterea sau refuzul recunoașterii unei hotărâri în Finlanda.

Cererea de executare a unei hotărâri executorii de încredințare este depusă la instanța districtuală de la locul de reședință sau de la locul de reședință temporară al copilului sau al părții adverse. (A se vedea secțiunea 14 de mai sus pentru mai multe informații privind procedurile de executare).

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Aceași procedură ca cea menționată în secțiunea 15.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Legislația finlandeză se aplică în procedurile privind răspunderea părintească care se desfășoară în Finlanda.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 16/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Suedia

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

„Răspunderea părintească” cuprinde, printre altele, drepturi și obligații legate de îngrijirea persoanei și bunurilor copilului și include aspecte referitoare la încredințarea copilului, locuința acestuia, legăturile cu copilul și tutelă.

Custodia se referă la răspunderea juridică pentru persoana copilului. Persoana care deține custodia asupra copilului are dreptul și obligația de a lua decizii cu privire la aspectele de ordin personal legate de copil, cum ar fi locul unde copilul va locui și școala pe care acesta urmează să o frecventeze. Persoana

care deține custodia asupra copilului este responsabilă pentru satisfacerea nevoilor acestuia privind îngrijirea, securitatea și buna educație. De asemenea, persoana care deține custodia asupra copilului este responsabilă pentru asigurarea supravegherii necesare acestuia, ținând cont de vârsta și de dezvoltarea sa, precum și de alte circumstanțe și trebuie să urmărească dacă copilul beneficiază de sprijin și de educație satisfăcătoare. Pe măsură ce copilul crește și se dezvoltă, persoana care deține custodia asupra copilului trebuie să țină din ce în ce mai mult seama de opiniile și dorințele proprii ale copilului.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

În mod obișnuit, custodia asupra copilului revine părinților săi sau unuia dintre ei. În cazul în care părinții copilului sunt căsătoriți unul cu celălalt la momentul nașterii acestuia, părinții dețin, în mod automat, custodia comună asupra copilului. Dacă părinții nu se căsătoresc decât mai târziu, aceștia obțin automat custodia comună prin căsătorie. În cazul în care părinții unui copil nu sunt căsătoriți unul cu celălalt la momentul nașterii acestuia, mama este cea care deține custodia asupra copilului. Cu toate acestea, părinții pot obține cu ușurință custodia comună prin intermediul înregistrării. Tatăl poate, de asemenea, să se adreseze instanței pentru a obține custodia comună sau exclusivă asupra copilului.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În anumite cazuri, custodia asupra unui copil poate fi transmisă de la părinții copilului sau de la unul dintre aceștia la un tutore special desemnat. O transmitere de această natură poate deveni relevantă dacă un părinte este vinovat de abuz sau de neglijență sau nu reușește altfel să îngrijească copilul, astfel încât sănătatea sau dezvoltarea acestuia este supusă în permanență riscurilor. De asemenea, o transmitere poate deveni oportună dacă unul sau ambii părinți sunt împiedicați în permanență să exercite responsabilitățile care decurg din custodia asupra copilului.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În cazul în care părinții divorțează, custodia comună continuă, fără a fi nevoie ca instanța să ia o decizie cu privire la acest subiect în legătură cu divorțul.

Dacă unul dintre părinți dorește o schimbare privind custodia, acesta trebuie să solicite încetarea custodiei comune.

Dacă unul dintre părinți dorește o schimbare privind custodia, chestiunea custodiei poate fi soluționată în instanță. În cazul în care părinții sunt de acord cu privire la o astfel de modificare, aceștia pot soluționa chestiunea printr-un acord, fără implicarea unei instanțe judecătorești. Un astfel de acord trebuie să fie aprobat de comisia serviciilor sociale (*socialnämnd*) pentru a fi valabil. Același lucru este valabil, de asemenea, pentru întrebări precum cu care dintre părinți ar trebui să locuiască copilul și cum ar trebui să fie organizat contactul cu celălalt părinte.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Acordul trebuie să fie încheiat în scris și să fie semnat de ambii părinți. În plus, acesta trebuie să fie aprobat de comisia serviciilor sociale din localitatea în care copilul este înregistrat.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Municipalitatea are obligația, prin intermediul comisiei serviciilor sociale, să le ofere părinților mediere profesională, cu scopul ajungerii la un acord în materie de custodie, reședință și contact cu copilul. Medierea este voluntară. Este necesar, prin urmare, ca ambii părinți să solicite medierea. În cazul în care părinții pot conveni cu privire la chestiuni referitoare la custodie, reședință și contactul cu copilul, aceștia ar putea semna un acord care, odată ce este aprobat de comisia serviciilor sociale, va avea aceleași efecte ca o hotărâre judecătorească.

Dacă părinții se adresează instanței, aceasta poate să îi îndrume către comisia serviciilor sociale pentru mediere, în cazul în care o asemenea mediere nu a avut loc anterior și instanța consideră că există condiții pentru a ajunge la soluții de comun acord. În cazul în care părinții au recurs la mediere, dar nu au ajuns la un acord, instanța poate, în schimb, să numească o persoană care să medieze între părinți. Instanța are îndatorirea generală de a urmări să se ajungă la soluții convenite în cauzele privind custodia, reședința și contactul cu copilul.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Instanța poate decide cu privire la

custodie (exclusivă sau comună),

reședința copilului (cu care dintre părinți ar trebui să locuiască copilul sau dacă acesta ar trebui să locuiască cu fiecare părinte, în mod alternativ), și

contact (dreptul copilului de a avea contact cu părintele cu care nu locuiește).

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Părintele care deține custodia exclusivă asupra copilului are dreptul de a lua singur decizii în ceea ce privește chestiunile personale referitoare la copil.

Persoana care deține custodia nu are obligația să consulte celălalt părinte sau să obțină aprobarea acestuia cu privire la astfel de chestiuni. Cu toate acestea, copilul are dreptul de a avea contact cu celălalt părinte, iar persoana care deține custodia are obligația să asigure acest drept. De asemenea, persoana care deține custodia are obligația de a pune la dispoziția celuilalt părinte informații pentru a înlesni contactul acestuia cu copilul.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Custodia comună înseamnă că părinții trebuie să ia împreună decizii cu privire la chestiunile de ordin personal privind copilul. Punctul de plecare constă în faptul că părinții trebuie să convină asupra tuturor chestiunilor legate de copil. Cu toate acestea, dezacordul privind aspecte legate de contactul cu copilul și de reședința acestuia poate fi soluționat de instanță (a se vedea mai sus).

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

În chestiunile care țin de custodie, reședință sau contactul cu copilul, un părinte poate introduce o acțiune la instanța districtuală (*tingsrätt*) de la domiciliul copilului. În cazul în care nu există instanțe districtuale competente, are competență instanța districtuală din Stockholm (*Stockholms tingsrätt*). Chestiunile referitoare la custodie, reședință și contactul cu copilul, pot fi soluționate, de asemenea, în cursul procedurilor de divorț.

O cerere de chemare în judecată trebuie să fie înaintată în formă scrisă și semnată personal de reclamant sau de reprezentantul acestuia. Cererea trebuie să conțină informații despre părți, o pretenție anume (și anume, chestiunea asupra căreia instanța este chemată să decidă), informații cu privire la contextul pretenției, la elementele de probă invocate și la ce se intenționează să dovedească fiecare element de probă, precum și informații cu privire la circumstanțele care au condus la conferirea de competență instanței. Dovezile scrise invocate ar trebui depuse împreună cu cererea.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Chestiunile referitoare la custodie, reședință și contactul cu copilul sunt nediscreționare.

În general, chestiunile referitoare la custodie, reședință și contactul cu copilul trebuie să fie examinate cu promptitudine. Instanța poate adopta o decizie provizorie referitoare la custodie, la reședință sau la contactul cu copilul. O decizie provizorie poate viza, de exemplu, locul unde copilul va locui cât timp litigiul este pendinte și se poate aplica până când acest aspect va fi stabilit printr-o hotărâre care a dobândit forță juridică.

Deși nu există o procedură formală specială care să urgenteze examinarea aspectelor referitoare la custodie, reședință și contactul cu copilul, se face o evaluare, în fiecare caz, a caracterului urgent al chestiunii.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

În cauzele referitoare la custodie, reședință și contactul cu copilul, regula generală este că fiecare parte suportă propriile cheltuieli de judecată.

Asistența juridică poate fi acordată dacă sunt îndeplinite condițiile relevante.

13 Este posibil atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

O hotărâre sau o decizie referitoare la custodie, reședință sau contactul cu copilul a instanței districtuale poate fi atacată la curtea de apel (*hovrätt*). Cu toate acestea, pentru ca o astfel de cale de atac să poată fi analizată de curtea de apel, este necesar, în primul rând, să fie acordată permisiunea de a formula o cale de atac.

O hotărâre judecătorească sau o decizie a curții de apel poate fi atacată la Curtea Supremă (*Högsta domstolen*). Pentru ca o astfel de cale de atac să fie examinată de Curtea Supremă, este necesară obținerea permisiunii de a formula o cale de atac.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Este posibil să se execute hotărârile, deciziile sau acordurile referitoare la custodie, reședință sau contactul cu copilul. Executarea se solicită instanței districtuale de la domiciliul copilului. În cazul în care nu există instanțe competente, instanța districtuală din Stockholm examinează aspectele privitoare la executare.

Instanța districtuală poate decide cu privire la diverse măsuri. În primul rând, instanța va urmări, de regulă, ca predarea copilului să se realizeze în mod voluntar. Dacă acest lucru nu este posibil, instanța poate decide, în cele din urmă, cu privire la o amendă condiționată sau la recuperarea copilului. Impunerea unei amenzi condiționate înseamnă că persoana care are grijă de copil este amenințată cu plata unei sume considerabile de bani în cazul în care nu predă copilul. Recuperarea copilului este o măsură foarte neobișnuită, care este luată numai în cazul în care nu este posibil ca situația să fie soluționată în orice alt mod și în scopul de a împiedica copilul să sufere vătămări grave. Aceasta implică recuperarea de către poliție a copilului și predarea acestuia persoanei căreia îi este încredințat.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

În anumite cazuri, se aplică Regulamentul Bruxelles II. În Suedia, cererile de încuviințare a executării sunt înaintate Curții de Apel Svea (*Svea hovrätt*).

În alte cazuri, pentru țările care au semnat Convenția europeană din 1980 și Convenția de la Haga din 1996, se aplică convențiile respective. În temeiul Convenției europene din 1980, cererile de încuviințare a executării sunt înaintate instanței districtuale de la domiciliul copilului. În conformitate cu Convenția de la Haga din 1996, cererile de încuviințare a executării sunt înaintate Curții de Apel Svea.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Dispozițiile care reglementează aceste aspecte se regăsesc în Regulamentul Bruxelles II.

O obiecție susținând că hotărârea nu este aplicabilă sau executorie poate fi formulată, de asemenea, în cazurile în care se pune această problemă.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

În principiu, se aplică legislația țării în care copilul își are domiciliul.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 16/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Anglia și Țara Gallilor

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Autoritatea părintească înseamnă toate drepturile, îndatoririle, competențele, responsabilitățile și autoritatea pe care un părinte le are prin lege față de copilul său și față de bunurile acestuia. Aceasta se referă la orice obligație pe care părintele ar putea-o avea față de copil (cum ar fi obligația de întreținere) și la orice drept pe care, în cazul decesului copilului, părintele l-ar putea avea față de bunurile acestuia. În temeiul dreptului Angliei și Țării Gallilor, a hotărî cu cine ar trebui să locuiască un copil și cu cine ar trebui să petreacă timp acesta nu ține de autoritatea părintească.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

În cazul în care părinții unui copil sunt căsătoriți sau trăiesc într-un parteneriat înregistrat, atât mama, cât și tatăl (sau al doilea părinte de sex feminin) au autoritate părintească. Autoritatea părintească aparține întotdeauna mamei, iar tații necăsătoriți sau al doilea părinte de sex feminin care nu este căsătorit cu mama copilului sau nu trăiește cu aceasta într-un parteneriat înregistrat o pot dobândi cu acordul mamei, prin hotărâre judecătorească sau prin înregistrarea nașterii împreună cu mama copilului. Părintele vitreg poate dobândi autoritate părintească fie cu acordul părintelui sau părinților copilului care dețin autoritatea părintească, fie prin hotărâre judecătorească. Persoana care a obținut o hotărâre judecătorească referitoare la drepturile privind încredințarea și la dreptul de vizită („*child arrangements order*”), prin care s-a stabilit cu cine ar trebui să locuiască un copil și cât timp ar trebui să locuiască acesta cu persoana respectivă, are autoritate părintească pe toată durata hotărârii sau uneori pe o durată mai mare. Prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești de adopție („*adoption order*”), autoritatea părintească este conferită fără limită de timp, cu excepția cazului în care hotărârea este revocată. Pe durata hotărârii, autoritatea părintească le revine tutorilor speciali („*special guardians*”) (a se vedea răspunsul la întrebarea 3 de mai jos). În cazul în care copilul constituie subiectul unei hotărâri judecătorești de plasament („*care order*”), autoritatea părintească față de copil este exercitată de către o autoritate

locală. O persoană care exercită autoritatea părintească în temeiul articolului 16 din Convenția de la Haga din 1996 privind protecția copilului își păstrează autoritatea părintească în cazul în care reședința obișnuită a copilului se stabilește în Anglia și Țara Galilor; în acest caz, autoritatea părintească se exercită în conformitate cu legislația Angliei și Țării Galilor.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor?

Instanța poate desemna un tutore special care să exercite autoritatea părintească în cazul în care părinții nu sunt în măsură să se ocupe de un copil. Părintele care exercită autoritatea părintească poate numi o persoană care să fie tutorele copilului în cazul decesului părintelui. În cazul în care copilul se află în grija autorității locale (a autorității de protecție socială), autoritatea părintească este exercitată de autoritatea respectivă.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Autoritatea părintească nu este afectată dacă un cuplu se desparte, indiferent dacă cele două persoane care îl formează sunt sau nu căsătorite. Instanța poate restricționa exercitarea autorității părintești, când consideră necesar. În unele cazuri, instanța poate să retragă integral autoritatea părintească (deși aceasta nu poate fi retrasă de la părinții care sunt căsătoriți unul cu celălalt).

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Acordul se încheie printr-un formular de [📄 acord privind autoritatea părintească \(„Parental Responsibility Agreement“\)](#).

Pentru mai multe informații referitoare la adresele diferitelor instanțe, a se vedea site-ul [📄 Serviciului Instanțe judecătorești al Majestății Sale \(„Her Majesty's Courts and Tribunals Service – HMCTS“\)](#). Formularul este însoțit de note orientative. Întrucât încheierea acordului va afecta în mod grav situația juridică a ambilor părinți, aceștia sunt sfătuiți să solicite consultanță juridică înainte de completarea formularului. Aceștia pot obține numele și adresa unui avocat („solicitor“) acolo unde au nevoie în Anglia și Țara Galilor, prin serviciul oferit de asociația avocaților din Anglia și Țara Galilor – „Law Society Find a Solicitor Service“ [00 44 (0) 20 7242 1222] – sau de la:

instanța locală de drept al familiei

un birou de consiliere pentru cetățeni, [📄 „Citizens Advice Bureau“](#)

un centru juridic

o bibliotecă locală.

În anumite circumstanțe, părinții pot beneficia și de asistență juridică.

Părinții trebuie să se legitimeze și să semneze în prezența unui funcționar autorizat al instanței. Mama ar trebui să facă în fața instanței dovada că este mama copilului, în acest sens fiind necesar ca ea să prezinte o copie a certificatului de naștere complet al copilului. De asemenea, mama va trebui să facă dovada identității, prezentând o fotografie și o semnătură (de exemplu, un card cu fotografie, o legitimație oficială sau un pașaport). Tatăl va trebui să facă dovada identității, prezentând o fotografie și o semnătură (de exemplu, un card cu fotografie, o legitimație oficială sau un pașaport).

După ce formularul a fost semnat și atestat, trebuie făcute două copii. Formularul de acord original și copiile pot fi depuse sau trimise la Curtea Centrală de Dreptul Familiei

Central Family Court

First Avenue House

42-49 High Holborn

London WC1V 6NP.

Curtea Centrală de Dreptul Familiei („Central Family Court“) înregistrează acordul și păstrează originalul. Copiile sunt ștampilate și trimise fiecărei părinte la adresa din acord. Acordul nu produce efecte decât după ce a fost primit și înregistrat la Curtea Centrală de Dreptul Familiei. Nu există nicio taxă pentru înregistrarea unui acord privind autoritatea părintească. Dacă părinții au mai mulți copii, se va completa un formular separat pentru fiecare copil.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Există servicii de mediere pentru a-i ajuta pe părinți să ajungă la o înțelegere satisfăcătoare cu privire la exercitarea autorității părintești asupra copilului în viitor. Orice acord la care s-a ajuns trebuie înregistrat la instanță. Înregistrarea este necesară pentru validarea acordului și pentru asigurarea caracterului executoriu al acestuia.

Mai multe informații referitoare la medierea familială se pot găsi pe site-ul [📄 Ministerului Justiției](#).

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Judecătorul poate hotărî cu cine va locui copilul și când. De asemenea, judecătorul poate hotărî cu cine va petrece timp copilul sau cu cine va avea contact acesta în alt mod și când. Părinții sunt încurajați să ajungă la un acord cu privire la contactul cu copilul. Instanțele nu hotărăsc plata pensiei de întreținere pentru copii, deoarece, dacă părinții nu pot ajunge la un acord, acest aspect este preluat de [📄 Serviciul pentru întreținerea copiilor \(„Child Maintenance Service“\)](#). De obicei, părinții ajung la un acord cu privire la școala pe care o va urma copilul; dacă nu se poate ajunge la un acord, acest lucru poate fi hotărât de către judecător, care pronunță o hotărâre într-o chestiune specifică a răspunderii părintești („specific issue order“). Copilul își păstrează numele, dacă instanța nu dispune altfel. De asemenea, instanța poate să împiedice o persoană să își exercite o parte din autoritatea părintească, pronunțând o hotărâre privind măsurile interzise („prohibited steps order“). Instanța poate hotărî, de asemenea, cu privire la deplasarea permanentă din jurisdicție („removal from jurisdiction“) și la schimbarea numelui de familie (a se vedea întrebarea 8 de mai jos).

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Instanța se așteaptă ca părinții să ia decizii împreună, prin intermediul unui acord. Dacă ambii părinți au autoritate părintească, părintele care a obținut o hotărâre judecătorească referitoare la drepturile privind încredințarea și la dreptul de vizită, prin care s-a stabilit cu cine urmează să locuiască copilul, trebuie să aibă consimțământul părintelui nerezident (și al oricărei alte persoane cu răspundere părintească) sau autorizația instanței pentru a deplasa copilul permanent în afara granițelor Regatului Unit. Părintele cu care copilul trebuie să locuiască în temeiul hotărârii se poate muta în interiorul circumscripției teritoriale (Anglia și Țara Galilor). Pentru schimbarea numelui de familie al copilului este nevoie de consimțământul tuturor persoanelor cu răspundere părintească sau de autorizația instanței.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Copilul locuiește pe rând cu ambii părinți. Copilul va petrece o parte din timp cu fiecare părinte, conform hotărârii instanței. Această situație poate avea efecte practice asupra cuantumului pensiei de întreținere datorate.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Cererea poate fi înaintată instanței de dreptul familiei în temeiul articolului 4 din [📄 Legea din 1989 privind copiii \(„Children Act 1989“\)](#). Pentru mai multe informații referitoare la adresele diferitelor instanțe, a se vedea site-ul [📄 Serviciului Instanțe judecătorești al Majestății Sale \(„Her Majesty's Courts and Tribunals Service“\)](#). [📄 Formularul de cerere](#) se poate obține de pe același site. Orice persoană cu autoritate părintească trebuie să primească o copie a formularului de cerere. Documentele vor fi depuse ulterior, conform instrucțiunilor instanței.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Procedura este cea descrisă mai sus. Nu există proceduri de urgență pentru dobândirea autorității părintești.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Asistența juridică se poate obține numai în cazul în care s-a demonstrat existența unor acte de violență domestică.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da. Hotărârile privind autoritatea părintească pronunțate de un judecător districtual („*district judge*”) pot fi contestate la un judecător de circuit („*circuit judge*”). Căile de atac introduse împotriva unei hotărâri pronunțate de un judecător districtual din cadrul Înaltei Curți („*High Court*”) sunt soluționate în gradul de jurisdicție al unui judecător din cadrul Înaltei Curți.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Autoritatea părintească este un drept și nu poate fi în sine pus în executare. În cazul neexercitării autorității părintești poate fi sesizată instanța de dreptul familiei, care soluționează chestiunea specifică în litigiu, cum ar fi obligația de întreținere a copilului. Mai multe informații referitoare la adresele diferitelor instanțe se găsesc [aici](#).

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Dacă doriți să obțineți executarea unei hotărâri privind dreptul de vizită sau a unei hotărâri de înapoiere din alt stat membru, întemeiată pe articolul 11 alineatul (8) al Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului (Bruxelles IIa), ar trebui să obțineți certificatul solicitat în temeiul regulamentului de la instanța care a pronunțat hotărârea și să depuneți cererea de recunoaștere sau de executare a hotărârii la registratura principală („*Principal Registry*”) de la adresa Curții Centrale de Dreptul Familiei. Pentru înregistrarea, recunoașterea sau nerecunoașterea altor hotărâri, ar trebui să depuneți o cerere corespunzătoare la grefa principală.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Trebuie să contestați cererea în fața instanței din jurisdicția de origine înainte de pronunțarea hotărârii. Dacă legislația statului respectiv prevede acest lucru, orice persoană interesată în cauza respectivă ar trebui să fie informată cu privire la faptul că instanța a fost sesizată cu o cerere de pronunțare a unei hotărâri. Măsurile pe care le puteți lua pentru a contesta cererea sunt prevăzute în legislația statului membru respectiv.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Acțiunea trebuie introdusă în fața instanței judecătorești în a cărei circumscripție teritorială își are reședința obișnuită copilul.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedback](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 10/08/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Irlanda de Nord

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Conform definiției din [Ordonanța din 1995 privind copiii \(Irlanda de Nord\)](#), autoritatea părintească cuprinde toate drepturile, îndatoririle, competențele și responsabilitățile pe care le deține un părinte prin lege față de copilul său. Drepturile și responsabilitățile respective nu sunt enumerate în ordonanță. Cu toate acestea, s-a recunoscut că persoanele cu autoritate părintească au:

îndatorirea de a proteja copilul, de a-i asigura o locuință și de a avea grijă de acesta;

capacitatea de a stabili locuința copilului;

capacitatea de a stabili cine poate intra în contact cu copilul;

îndatorirea de a asigura educația copilului;

dreptul de a consimți la acordarea pașaportului;

îndatorirea de a asigura tratamentul medical sau asistența medicală și dreptul de a consimți la asemenea tratament sau asistență;

dreptul de a da un nume copilului;

dreptul de a asigura formarea religioasă a copilului.

Autoritatea părintească ar trebui să fie exercitată întotdeauna în interesul superior al copilului și toate persoanele cu autoritate părintească ar trebui să fie consultate înainte de luarea unei decizii importante. Dacă însă nu pot ajunge la un acord, persoanele cu răspundere părintească se pot adresa unei instanței de judecată.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Dacă erau căsătoriți unul cu altul la data nașterii copilului, părinții exercită în comun autoritatea părintească față de copil.

Dacă părinții nu erau căsătoriți unul cu altul la data nașterii copilului, autoritatea părintească față de copil îi revine automat mamei, iar tatăl o poate dobândi pe următoarele căi:

prin căsătorie cu mama;

prin cererea pronunțării unei hotărâri judecătorești privind autoritatea părintească în favoarea lui;

prin încheierea unui acord privind autoritatea părintească cu mama (a se vedea întrebarea 5 de mai jos); sau prin înregistrarea ca tată al copilului (această cale se aplică numai în cazul nașterilor înregistrate în Regatul Unit după 15 aprilie 2002). Dacă un tată necăsătorit a dobândit autoritatea părintească prin hotărâre judecătorească, acord sau înregistrare, răspunderea respectivă încetează numai printr-o hotărâre a instanței.

Dacă pronunță o hotărâre de încredințare („*residence order*”) în favoarea unui tată necăsătorit, instanța trebuie să pronunțe în favoarea acestuia și o hotărâre privind autoritatea părintească, dacă tatăl nu ar avea altfel autoritatea părintească.

O persoană care nu este părinte poate dobândi autoritatea părintească față de copil în temeiul unei hotărâri judecătorești.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

O persoană care exercită autoritatea părintească față de un copil nu poate să renunțe la aceasta și nici să o transfere. Persoana respectivă poate lua însă măsuri pentru ca această răspundere să fie exercitată de altcineva în numele său.

În plus, o persoană care nu este părinte poate dobândi autoritatea părintească față de copil pe calea unei hotărâri judecătorești [de exemplu, o hotărâre de încredințare, o hotărâre de protecție în caz de urgență („*emergency protection order*”) sau o hotărâre de plasament („*care order*”)].

În general, părintele nu pierde automat autoritatea părintească față de un copil pentru simplul fapt că aceasta este dobândită de o altă persoană. Cu toate acestea, pe baza unei hotărâri de adopție, autoritatea părintească este transferată de la părinții biologici la părinții adoptivi.

Un părinte cu autoritate părintească față de copil poate numi, pentru eventualitatea decesului său, o altă persoană în calitatea de tutore al copilului.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Autoritatea părintească față de copil continuă și după divorț și este limitată numai în măsura în care există un acord voluntar sau o hotărâre judecătorească care soluționează problemele dintre părinți sau dintre părinți și terți.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Dacă sunt necăsătorii, părinții pot încheia un acord privind autoritatea părintească. Acest acord trebuie:

să fie redactat în forma prevăzută în [Reglementările din 1996 privind copiii \(Acordul privind autoritatea părintească\)](#) („*Children (Parental Responsibility Agreement) (Northern Ireland) 1996*”);

să fie semnat în fața unui martor; și

să fie depus împreună cu două copii la autoritatea competentă în materie de protecție și îngrijire a copiilor: Office of Care and Protection in the Royal Courts of Justice, Chichester Street, Belfast, BT1 3JF.

Dacă au fost căsătoriți, dar s-au separat sau au divorțat, părinții pot încheia un acord cu privire la modul în care își vor exercita răspunderea părintească, consfințind respectivul acord printr-o hotărâre judecătorească care poate fi modificată ulterior, în cazul schimbării circumstanțelor.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

În Irlanda de Nord există mai multe agenții care oferă servicii de mediere și care pot ajuta la soluționarea pe cale amiabilă a litigiilor. Puteți găsi informații pe site-urile următoarelor agenții: [UK College of Family Mediators](#), [Family Mediation Northern Ireland](#), [Barnado's Northern Ireland](#), [Family Support Northern Ireland](#), [Dispute Resolution Service Northern Ireland](#) și [Mediation and Counselling Northern Ireland](#).

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Instanțele din Irlanda de Nord dispun de o gamă largă de competențe, putând soluționa, în special, chestiuni legate de:

deplasarea unui copil din Irlanda de Nord;

reședință (unde și cu cine trebuie să locuiască copilul);

contact (când, unde și cu cine poate avea contact copilul);

resursele financiare;

educație;

formare religioasă;

tratament medical;

administrarea patrimoniului copilului.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Instanțele au recunoscut necesitatea unor măsuri flexibile și practice ori de câte ori este posibil. Prin urmare, în cazul în care copilul se află în îngrijirea unuia dintre părinți, părintele respectiv trebuie să fie în măsură să ia deciziile care se impun în perioada în care copilul este în grija sa.

În același timp, este de așteptat ca deciziile majore să fie discutate cu celălalt părinte și ca problemele să fie soluționate pe cale amiabilă. Dacă însă nu pot ajunge la un acord, părinții se pot adresa instanței în vederea pronunțării unei hotărâri într-o chestiune specifică a răspunderii părintești („*specific issue order*”, prin care se soluționează o chestiune specifică) sau a unei hotărâri privind măsurile interzise („*prohibited steps order*”, prin care se precizează tipul de decizie care nu poate fi luată fără acordul instanței).

Dacă există o hotărâre de încredințare executorie cu privire la copil, nicio persoană nu poate schimba numele de familie al copilului și nici nu îl poate deplasa din Regatul Unit pentru o perioadă mai mare sau egală cu o lună fără consimțământul scris al tuturor persoanelor care exercită autoritatea părintească sau fără consimțământul instanței.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În cazul în care copilul este încredințat unui părinte, deciziile curente necesare sunt luate de părintele respectiv. Cu toate acestea, este de așteptat ca celălalt părinte să fie consultat cu privire la deciziile majore.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

În mod obișnuit, cererile de pronunțare a unei hotărâri de conferire a autorității părintești ar trebui introduse la instanța pentru procedurile de dreptul familiei („*Family Proceedings Court*”). Cu toate acestea, dacă există alte proceduri în materie de dreptul familiei referitoare la copil pe rolul altei instanțe, cererea poate fi introdusă la instanța respectivă.

Procedurile deschise în fața unei instanțe pentru procedurile de dreptul familiei pot fi transferate către un centru pentru îngrijirea familiei („*Family Care Centre*”) sau către Înalta Curte („*High Court*”) din mai multe motive (de exemplu, dacă procedurile sunt complexe sau implică o chestiune de interes public general).

Adresele și numerele de telefon ale instanțelor pot fi găsite pe site-ul web al [Serviciului Instanțe judecătorești din Irlanda de Nord](#) („*Northern Ireland Courts and Tribunal Service*”).

Există o serie de formulare care trebuie completate și depuse la grefa instanței competente. Majoritatea acestora sunt formulare-tip. Grefa instanței va fi în măsură să furnizeze copii ale formularelor și să explice modul de completare a acestora. Cu toate acestea, personalul instanței nu poate oferi consultanță juridică și nici nu vă poate sfătui ce să spuneți. Se va plăti, de asemenea, o taxă judiciară.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

La depunerea cererii, instanța va stabili o dată pentru audiere, iar cealaltă parte va fi informată cu privire la această dată. Dacă problema nu se soluționează înainte de data stabilită pentru audiere, un magistrat sau un judecător va audia probele și va pronunța o hotărâre. Nu există proceduri de urgență pentru dobândirea autorității părintești.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Aveți dreptul de a solicita asistență juridică. Cu toate acestea, suma ajutorului financiar oferit (dacă este cazul) este stabilită în urma unei evaluări a mijloacelor financiare. Chiar dacă în urma evaluării se constată că sunteți eligibil(ă) pentru un ajutor financiar, este posibil să trebuiască să contribuiți financiar la cheltuieli. Prin acord, respectiva contribuție poate fi rambursată Agenției Serviciilor Juridice („*Legal Services Agency*”) pe parcursul unei perioade de timp. Pe lângă criteriile de eligibilitate financiară, trebuie să îndepliniți și criteriul temeiniciei, și anume trebuie să demonstrați că există motive întemeiate pentru a introduce o acțiune sau pentru a vă apăra în cadrul unei acțiuni și că motivele respective sunt întemeiate în toate circumstanțele.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Calea de atac se introduce:

la un centru pentru îngrijirea familiei și, respectiv,
la Înalta Curte

împotriva pronunțării sau a refuzului de pronunțare a unei hotărâri de către o instanță pentru procedurile de dreptul familiei și, respectiv, un centru pentru îngrijirea familiei.

Când este sesizată cu o cale de atac, Înalta Curte poate, la cererea uneia dintre părți, să solicite avizul Curții de Apel (*Court of Appeal*) într-o chestiune de drept (procedură cunoscută cu numele de „*case stated*”). Dacă nu se recurge la această procedură, hotărârea Înaltei Curți este definitivă.

Dacă se recurge la această procedură, hotărârea Curții de Apel în cauza expusă de Înalta Curte este definitivă.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Într-o instanță pentru procedurile de dreptul familiei (care tratează majoritatea cauzelor referitoare la copii) se poate depune o cerere de abordare a unei chestiuni specifice referitoare la exercitarea autorității părintești. Datele de contact sunt menționate mai sus.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului („Regulamentul Bruxelles Ila”) prevede ca anumite hotărâri privind exercitarea autorității părintești pronunțate într-un stat membru să fie executate în alt stat membru.

Executarea hotărârii în chestiune trebuie să fi fost încuviințată în acel alt stat. În Irlanda de Nord trebuie să solicitați înregistrarea hotărârii în fața Înaltei Curți.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Recunoașterea trebuie contestată în fața instanței din celălalt stat membru, în conformitate cu procedura aplicabilă în instanța respectivă.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Procedura trebuie introdusă în fața instanței judecătorești în a cărei circumscripție teritorială se află reședința obișnuită a copilului.

Dacă instanța din Irlanda de Nord hotărăște că are competență să se pronunțe în cauză, se va aplica legislația din Irlanda de Nord.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 11/08/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Scoția

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

În Scoția, drepturile și obligațiile unui părinte se numesc „răspunderi și drepturi părintești” („*parental responsibilities and parental rights*” – PRRs).

Persoana cu răspunderi părintești față de un copil trebuie, dacă acest lucru este realizabil și în interesul copilului:

- să protejeze și să promoveze sănătatea, dezvoltarea și bunăstarea copilului;
- să orienteze și să îndrume copilul într-un mod adecvat stadiului de dezvoltare al acestuia;
- în cazul în care copilul nu locuiește împreună cu părintele, să păstreze cu regularitate relații personale și un contact direct cu acesta;
- să acționeze ca reprezentant legal al copilului.

Pentru a-și îndeplini răspunderile, persoana beneficiază de drepturi. Drepturile părintești sunt:

- să locuiască împreună cu copilul sau să decidă în alt mod cu privire la locuința copilului;
- să controleze, să orienteze sau să îndrume creșterea copilului într-un mod adecvat stadiului de dezvoltare al acestuia;
- în cazul în care copilul nu locuiește împreună cu părintele, să păstreze cu regularitate relații personale și un contact direct cu acesta;
- să acționeze ca reprezentant legal al copilului.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Răspunderile și drepturile părintești revin în mod automat mamei. Tatăl copilului va beneficia de răspunderi și drepturi părintești dacă:

- era căsătorit cu mama copilului la momentul concepției acestuia sau s-a căsătorit ulterior cu mama copilului;
- a înregistrat nașterea copilului său împreună cu mama (normă aplicabilă începând cu data de 4 mai 2006 inclusiv);
- a încheiat și înregistrat cu mama un acord într-o formă prevăzută de lege (a se vedea răspunsul la întrebarea 5 de mai jos);
- a obținut răspunderi și drepturi părintești pe baza unei hotărâri judecătorești.

Orice persoană cu un interes referitor la un copil poate cere răspunderi și drepturi părintești în instanță.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

Da. Instanța poate acorda răspunderi și drepturi părintești unei persoane care nu este părintele copilului sau poate numi un tutore al copilului.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

Răspunderile și drepturile părintești nu sunt afectate, în sine, dacă părinții divorțează sau se separă. Dacă nu pot ajunge la acord cu privire la ce este cel mai bine pentru copilul lor, părinții se pot adresa, separat sau împreună, instanței de judecată. Factorul primordial pe care trebuie să îl aibă în vedere instanța este bunăstarea copilului. Instanța nu trebuie să se pronunțe decât în cazurile în care pronunțarea este mai benefică pentru copil decât lipsa pronunțării. De asemenea, ținând seama de vârsta copilului și de gradul de maturitate al acestuia, instanța trebuie să ia în considerare orice opinie pe care acesta dorește să o exprime.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

În cazul în care răspunderile și drepturile părintești revin tatălui în temeiul unui acord, acesta trebuie să fie redactat într-o formă prevăzută de lege și să fie înregistrat, pentru a produce efecte juridice. Formularul este disponibil pe [site-ul guvernului scoțian](#).

Fiecare părinte trebuie să semneze acordul în prezența unui martor care trebuie să aibă vârsta de cel puțin 16 ani și să semneze, la rândul său, acordul. Aceeași persoană poate fi martoră la ambele semnături. Acordul trebuie să fie înscris în registrul public („*Books of Council and Session*”); până la data înscrierii în registru, mama continuă să aibă răspunderile și drepturile părintești pe care le avea la momentul semnării acordului.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Există diverse metode de soluționare alternativă a litigiilor, cum ar fi:

- medierea familială (când un mediator oferă membrilor familiei posibilitatea de a discuta despre preocupările lor, de a analiza opțiunile și de a conveni asupra unei căi de urmat);
- medierea prin avocat (când mediatorul este un avocat care deține și o calificare în mediere);
- arbitrajul (când părțile convin să desemneze o persoană numită „arbitru” pentru soluționarea unui litigiu și să respecte decizia arbitralului);
- procedura în colaborare (când ambele părți au un avocat, iar avocații convin să încerce soluționarea litigiului în afara instanței).

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Judecătorul poate pronunța hotărâri în ceea ce privește:

- răspunderea părintească;
- drepturile părintești;
- tutela;
- administrarea bunurilor unui copil.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Orice persoană care are răspunderi și drepturi părintești față de un copil ar trebui să fie implicată în deciziile referitoare la respectivul copil. Când un singur părinte are răspunderi și drepturi părintești, respectivul părinte poate decide asupra tuturor chestiunilor fără consultarea celuilalt părinte.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În cazul în care ambii părinți au răspunderi și drepturi părintești depline față de copil, ambii au dreptul de a locui cu copilul sau de a decide în alt mod cu privire la locuința copilului. Atunci când copilul locuiește cu unul dintre părinți, celălalt are dreptul de a păstra cu regularitate relații personale și un contact direct cu copilul.

Principiul general este că ambii părinți trebuie să contribuie, în măsura posibilului, la creșterea copiilor, dacă acest lucru este realizabil și în interesul copilului. Dacă părinții nu pot fi de acord, instanța poate stabili cu cine să locuiască copilul și când. Este posibil ca instanța să dispună ca un copil să locuiască cu persoane diferite în momente diferite.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

i. Acțiunile în materie de răspundere părintească pot fi introduse fie la *Court of Session* (instanța supremă din Scoția), fie la *Sheriff Court* (instanța de prim grad de jurisdicție din Scoția). Cererea poate fi formulată în cadrul unei acțiuni ordinare de divorț sau de separare.

ii. Alegerea instanței este o chestiune de preferință personală. Atunci când nu a fost introdusă o astfel de acțiune de divorț sau de separare, *Court of Session* este competentă să soluționeze cererea de hotărâre privind răspunderea părintească în cazul în care copilul își are reședința obișnuită în Scoția, iar *Sheriff Court* are competența de a judeca o astfel de acțiune în cazul în care copilul își are reședința obișnuită circumscriptia teritorială („*Sheriffdom*”) unde este situată instanța din punct de vedere geografic. Site-ul [Serviciului Instanțe judecătorești din Scoția](#) („*Scottish Courts and Tribunals Service*”) conține o hartă cu locurile în care sunt situate instanțele și o listă cu adresele și datele de contact ale acestora.

iii. Cererea referitoare la răspunderile și drepturile părintești trebuie să fie formulată sub formă de convocare („*Summons*”), în cazul judecării cauzei la *Court of Session*, și sub formă de cerere introductivă („*Initial Writ*”), în cazul judecării cauzei la *Sheriff Court*. Ca și în cazul acțiunilor de divorț, fiecare instanță dispune de propriul set de norme care stabilesc forma pe care trebuie să o ia o astfel de cerere. A se vedea răspunsul la întrebarea 11 punctul vi din pagina privind [divorțul](#).

Formalități și documentație

iv. La depunerea unei astfel de cereri în oricare dintre cele două instanțe se va plăti o taxă. A se vedea răspunsul la întrebarea 11 punctul viii din pagina privind [divorțul](#), referitor la eventualele scutiri de taxe.

v. Pentru oricare dintre aceste tipuri de cerere, va trebui să prezentați un extras din actul de naștere al copilului. Instanța nu acceptă nici fotocopii, nici forme abreviate ale certificatului.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Nu există o procedură simplificată pentru soluționarea cererilor de acest tip. Procedura este stabilită în normele menționate în răspunsul la întrebarea 11 punctul vi din pagina privind [divorțul](#). Dacă se consideră necesar, se poate cere pronunțarea unei hotărâri provizorii.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Se poate beneficia de consultanță și asistență în materie de autoritate părintească, sub rezerva verificărilor obișnuite ale mijloacelor financiare, prevăzute de lege. De asemenea, se poate beneficia de asistență juridică civilă în materie de autoritate părintească, sub rezerva celor trei verificări obișnuite prevăzute de lege: verificarea eligibilității financiare, verificarea caracterului rezonabil și verificarea cauzei probabile.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Da.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

În cazul nerespectării unei hotărâri judecătorești, poate fi posibilă deschiderea unei proceduri în cadrul aceleiași acțiuni. Nerespectarea hotărârii judecătorești poate duce la deschiderea unei proceduri de sfidare a instanței.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Executarea hotărârilor pronunțate alt stat membru este reglementată de Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului (cunoscut în mod obișnuit ca Regulamentul Bruxelles IIa). Hotărârea pronunțată în alt stat membru cu privire la exercitarea autorității părintești față de un copil este executorie în Scoția, dacă (1) s-a depus o cerere și, (2) în consecință, hotărârea a fost declarată executorie în Scoția.

Procedura de depunere a acestei cereri este prevăzută în dreptul scoțian. Cererea trebuie depusă la *Court of Session* și trebuie să fie însoțită de documente specifice (prevăzute în Regulamentul Bruxelles IIa). Ar putea fi util să recurgeți la servicii de consultanță juridică în acest sens.

În temeiul Regulamentului Bruxelles IIa, anumite hotărâri sunt executorii în alte state membre, fără a fi necesară încuviințarea executării.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Contestarea recunoașterii unei hotărâri judecătorești pronunțate în alt stat membru este reglementată de Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului (cunoscut în mod obișnuit ca Regulamentul Bruxelles IIa). În Regulamentul Bruxelles IIa sunt prevăzute motivele de refuz al recunoașterii unei hotărâri judecătorești.

Cererea trebuie să fie depusă în conformitate cu procedura prevăzută în dreptul scoțian. Cererea trebuie depusă la *Court of Session* și trebuie să fie însoțită de documente specifice (prevăzute în Regulamentul Bruxelles IIa). Ar putea fi util să recurgeți la servicii de consultanță juridică în acest sens.

În temeiul Regulamentului Bruxelles IIa, anumite hotărâri sunt executorii și recunoscute în alte state membre, fără a fi necesară încuviințarea executării.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Dacă are competență în cauză, instanța din Scoția aplică, în general, dreptul scoțian. Dacă se consideră că o anumită chestiune este reglementată de o lege străină relevantă care este diferită de dreptul scoțian, respectiva lege trebuie să fie invocată cu probe. Pot exista circumstanțe neobișnuite în care părțile invocă o legea străină într-o cauză, circumstanțe în care instanța scoțiană poate lua în considerare legea invocată.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 09/08/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Răspunderea părintească - Gibraltar

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

În sensul legislației din Gibraltar, autoritatea părintească se referă la custodia și îngrijirea copilului și la controlul asupra acestuia, exercitate în mod normal de un părinte sau de părinți ori de un tutore desemnat. În general, părintele sau tutorele răspunde de custodia și creșterea copilului și de administrarea eventualelor bunuri care aparțin acestuia sau care sunt păstrate pentru acesta.

Termenul de „autoritate părintească” se referă la tatăl, mama sau tutorele desemnat care își îndeplinește răspunderile părintești față de un anumit copil.

Autoritatea părintească se referă, de asemenea, la controlul asupra copilului, exercitat fie în mod direct, fie prin îndrumare, într-o manieră adecvată stadiului de dezvoltare al copilului. De asemenea, termenul se referă la creșterea copilului și, în cazul în care copilul nu locuiește cu părintele, la păstrarea cu regularitate a relațiilor personale și a contactului direct, precum și la reprezentarea legală a copilului, dacă este necesar.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

În general, în ceea ce privește custodia sau educația copilului și administrarea eventualelor bunuri ale acestuia, mama are aceleași drepturi și aceeași autoritate ca tatăl. Drepturile și autoritatea mamei și ale tatălui sunt egale și pot fi exercitate de oricare dintre ei independent de celălalt. Aceste drepturi generale sunt supuse eventualelor hotărâri ale [instanțelor din Gibraltar](#).

Dacă erau căsătoriți unul cu celălalt la data nașterii, părinții copilului au amândoi, potrivit legislației din Gibraltar, autoritatea părintească față de copil. În caz contrar însă, numai mama primește automat autoritatea părintească la nașterea copilului. Aceasta nu este o normă strictă sau absolută, întrucât legislația din Gibraltar prevede că, dacă este înregistrat de mamă drept „tată al copilului”, tatăl dobândește autoritatea părintească față de copil. Și o hotărâre judecătorească poate avea aceeași consecință.

Cu toate acestea, răspunderea părintească față de copil poate fi exercitată și de una, două sau mai multe persoane. Persoanele respective nu pot exercita însă acest drept fără consimțământul celeilalte sau, după caz, al oricăreia dintre celelalte persoane, cu excepția cazului în care acest drept îi este conferit printr-o hotărâre judecătorească, printr-un act notarial sau printr-un acord.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

La decesul unui părinte, părintele supraviețuitor devine tutorele copilului fie singur, fie împreună cu un alt tutore desemnat de părintele decedat. Dacă părintele decedat nu a numit un tutore sau tutorele desemnat fie a decedat, fie refuză să acționeze, atunci instanța poate numi un tutore, în cazul în care consideră necesar.

La cererea mamei sau a tatălui copilului, instanța poate să pronunțe o hotărâre privind încredințarea copilului și dreptul mamei sau al tatălui de a intra în contact cu copilul. De asemenea, instanța are competența de a încredința copilul oricărei persoane (care poate fi unul dintre părinți sau nu). Cu toate acestea, încredințarea copilului către unul dintre părinți este neexecutorie câtă vreme aceștia locuiesc împreună.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În caz de divorț, Curtea Supremă din Gibraltar (*Supreme Court of Gibraltar*) are competența de a dispune – fie înainte de pronunțarea hotărârii definitive, fie după pronunțare – custodia, întreținerea și educația copiilor proveniți din căsătorie sau chiar de a dispune luarea de măsuri pentru plasarea copiilor sub protecția instanței. Curtea Supremă nu poate pronunța o hotărâre de divorț definitiv decât în cazul în care este convinsă că au fost luate măsuri favorabile pentru copii.

Dacă se separă, părinții pot încheia un acord prin care unul dintre ei poate alege să renunțe integral sau parțial la drepturile părintești. Cu toate acestea, un astfel de acord nu este executat de către instanță dacă aceasta consideră că executarea nu ar fi în beneficiul copilului.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Astfel cum se indică la întrebarea 4 de mai sus, dacă părintele încheie un acord de separare prin care intenționează să renunțe integral sau parțial la drepturile sale părintești, un astfel de acord este executat de instanță numai dacă aceasta consideră că executarea este în beneficiul copilului.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Dacă autoritatea părintească este adusă în discuție în contextul unei proceduri de divorț, instanța care are competența să se pronunțe asupra acestei chestiuni este Curtea Supremă din Gibraltar. Există însă și posibilitatea unei anumite asistențe sociale, sub formă de consiliere conjugală. Biserica Romano-Catolică din Gibraltar asigură un serviciu de consiliere conjugală. De asemenea, unele chestiuni ar putea fi soluționate prin mediere.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Judecătorul poate hotărî în orice chestiune pe care o consideră de natură să afecteze bunăstarea copilului.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Dacă, pe baza unei hotărâri judecătorești, copilul este încredințat exclusiv unui părinte („*full custody*”), acesta poate decide în toate chestiunile legate de copil, fără consultarea prealabilă a celuilalt părinte, cu excepția cazului în care acest lucru constituie o încălcare a unei hotărâri judecătorești existente, cum ar fi o hotărâre privind dreptul la vizită.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Exercitarea răspunderii părintești față de copil de către ambii părinți („*joint custody*”) înseamnă că ambii părinți au drepturi și răspunderi egale față de copil. Aceste drepturi pot fi exercitate de către părinți împreună sau separat.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Dacă cererea de pronunțare a unei hotărâri privind autoritatea părintească se depune în legătură cu procedura de divorț sau ca o consecință a acesteia, cererea trebuie să fie depusă la Curtea Supremă din Gibraltar. Cererea se depune sub forma unei citații și trebuie să fie susținută de probe cu înscrisuri autentificate de un notar. După depunerea acestor documente, Registratura Curții Supreme ar urma să stabilească o dată pentru audierea cererii.

Cererea de punere sub tutela instanței a unui copil care are nevoie de îngrijire ar trebui să fie depuse tot în fața Curții Supreme din Gibraltar.

Dacă autoritatea părintească nu este adusă în discuție în cadrul procedurii de divorț, cererea se poate depune la Curtea Magistraților din Gibraltar (*Magistrates' Court of Gibraltar*). Cererea se depune sub forma unei plângeri scrise în care se menționează măsura reparatorie dorită și motivele pe care se întemeiază. Cererea trebuie să fie însoțită de o copie a certificatului de naștere al copilului, precum și de o copie a certificatului de căsătorie, dacă este cazul. După primirea plângerii, instanța procedează la stabilirea datei de audiere și la informarea părților cu privire la data răspunsului.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

În toate cazurile, Curtea Supremă sau Curtea Magistraților ar urma să stabilească o dată pentru audierea cererii în cauză și să informeze părțile. Părțile trebuie să se prezinte în instanță la data stabilită, împreună cu reprezentanții lor legali, dacă este cazul.

Există proceduri de urgență disponibile, dacă rezultă că un copil are nevoie de îngrijire.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Atât în procedurile desfășurate în fața Curții Magistraților, cât și în cele desfășurate în fața Curții Supreme se poate obține asistență judiciară, sub rezerva evaluării mijloacelor financiare. Cererile de asistență judiciară într-o procedură desfășurată în fața oricăreia dintre cele două instanțe se depun la Curtea Supremă, iar formularele de cerere sunt disponibile la Registratura Curții Supreme.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Atunci când hotărârea privind autoritatea părintească este pronunțată de Curtea Magistraților, se poate introduce o cale de atac la Curtea Supremă. Atunci când hotărârea este pronunțată de Curtea Supremă, se poate introduce o cale de atac la Curtea de Apel.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Cererea trebuie depusă la instanța care a emis hotărârea inițială privind autoritatea părintească. Dacă instanța respectivă este Curtea Magistraților, trebuie depusă o plângere în care să se expună motivele acesteia. La Curtea Supremă trebuie să se depună o citație susținută de probe cu înscrisuri autentificate de un notar, dacă este cazul.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Hotărârea privind autoritatea părintească pronunțată într-un stat membru în urma procedurii de divorț, de separare de drept sau de anulare poate fi recunoscută în Gibraltar. Pentru executarea unei astfel de hotărâri, ar trebui să se introducă o cerere de încuviințare a executării la Curtea Magistraților.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Hotărârea pronunțată în urma cererii de încuviințare a executării poate fi contestată de oricare dintre părți. Dacă hotărârea a fost pronunțată de Curtea Magistraților, calea de atac se introduce la Curtea Supremă.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Instanțele din Gibraltar aplică legislația din Gibraltar, care include legislația locală, precum și toate actele legislative sau dispozițiile de altă natură care se aplică ocazional în Gibraltar.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 09/08/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.